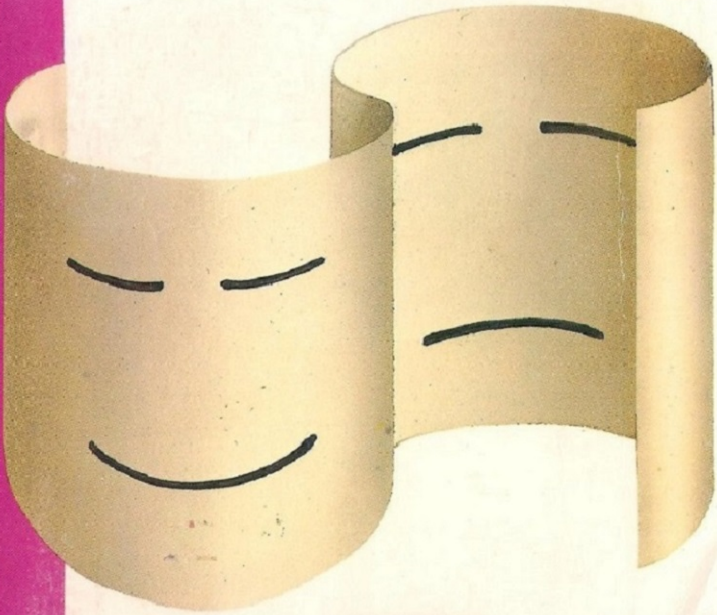
aziz nesin

BÜTÜN OYUNLARI·2

üç karagöz oyunu • çiçu
tut elimden rovni • hadi öldürsene canikom
beş kısa oyun

ADAM

AZİZ NESİN ■ BÜTÜN OYUNLARI 2

Aziz Nesin

●

Bütün Oyunları 2

Aziz Nesin

●

Bütün Oyunları 2

©
kitabın yayın hakları
ADAM YAYINCILIK A.Ş.'nindir.

Daha önce *Üç Karagöz Oyunu* (1969); *Çiçu* (1969); *Tut Elimden Rovni!* (1970); *Hadi Öldürsene Canikom* (1970) ve *Beş Kısa Oyun* (1979) adlarıyla beş kitap olarak basılmıştır.

Adam Yayıncılık'ta Birinci Basım: Ekim 1982
Adam Yayıncılık'ta İkinci Basım: Aralık 1988
Adam Yayıncılık'ta Üçüncü Basım: Şubat 1992

Kapak Düzeni: Erkal Yavi

92.34.Y.0016.112
ISBN 975-418-147-0

YAZIŞMA ADRESİ: ADAM YAYINLARI, BÜYÜKDERE CADDESİ, ÜÇYOL MEVKİİ, NO: 57 MASLAK-İSTANBUL
TEL: 176 23 30 (8 hat) TELG: ADAMYAY TELEKS: 26534 ada tr

Aziz Nesin

•

Bütün Oyunları 2

Üç Karagöz Oyunu / Çiçu / Tut Elimden Rovni!
Hadi Öldürsene Canikom / Beş Kısa Oyun

ADAM

ÜÇ KARAGÖZ OYUNU

KARAGÖZ'ÜN KAPTANLIĞI

KİŞİLER

Hacivat
Karagöz
Genel Müdür
Hostes
I. Zenne
II. Zenne
Ermeni Tercüman
Hârika çocuk
Yağcı
Tercüman (kekeme)
Dümenci
Kaptan
Yabancı Amiral

GİRİŞ

(Göstermelik, yamalı, eski bir gemidir)

HACİVAT *(Aşağıdaki manzumeyi okuyarak perdeye gelir) :*

Ne zaman gözleri mestâne gelir hatırıma
Özü düşman, sözü dostane gelir hatırıma

Durmadan yükseliyor derse biri, bizde hayat
Neye bilmem ki fakirhane gelir hatırıma

Ne zaman hürriyete dair iki lâf etse biri,
Kaç zamandır yenilen nane gelir hatırıma

Yürüyor işlerimiz hızlı, çabuk dersen eğer
Buna örnek diye postane gelir hatırıma

Yolunur kaz gibi aptalca bir âşık aranır
Kendi ismim geliyor, ya ne gelir hatırıma?

Hay haaaak!...
Hay haaaak!...

KARAGÖZ *(Pencereden) :*
Avanak!

Gevezeliği bırak,
Önüne bak!

(Hacivat'ın ayağı takılır, sendeler. Perde gazelini okur.)

İşbu meydan başkadır, Şeyh Küşteri meydanıdır
Sanmayın oy avlanan bir müşteri meydanıdır

Perdemiz naylon değildir, âr ü namus perdesi
Söyleyen dil perdemizden herkesin vicdanıdır

Kıssamızdan hisseler, çok ders-i ibret almalı
Yoksa taşlaşmış beyinler kendinin zindanıdır.

Güldürür sözler deriz amma ki gerçek söyleriz
Kim alınsa yergimizden toplumun nâdânıdır.

Söyleyip söyleşmeye, elleyip elleşmeye, dillenip dilleşmeye, gülüp gülüşmeye başlamadan önce, Hazret-i iktidara selâm ve aleykümselâm, bütçemiz eksikse de sayılır tamam, işte o kadar vesselâm... *(Topçu komutanı gibi seslenir)* Oğlum İsmail Hakkı!... Nerdesin huzur hakkı!... Gelsene muzur Hakkı!... *(Komut verir)* Üç barut hakkı... Ihılaaa, tıhılaa, sıhılaaa!... Di haydi mevlam rast getire!... Ateeeeeş!... *(Bir top gürültüsü).*

Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi,
Olmaya devlet cihanda bir rahat koltuk gibi.

denildiği üzre, şu Küşteri alanında bana bir kafa dengi olsa, nato kafa nato mermer olsa, oldukça Amerikanca bilse, velkam melkam, okey mokey diyebilse, biraz frenkçe bilse...

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Biraz İngilizce, biraz Almanca... *(Garson gibi bağırır)* Az pilav veeer, fasulyeli olsun... Milletvekili mi arıyorsun ulan, az İngilizce,

az Fransızca bilsin...
HACİVAT : Biraz İngilizce bilse...
KARAGÖZ *(Pencereden)* : Birazcık da Türkçe bilse...
HACİVAT : Dolardan, dövizden anlasa...
KARAGÖZ *(Pencereden)* : Fındıktan, cevizden anlasa...
HACİVAT : Tüzükten, yüzükten anlasa... Keseden, kasadan, anayasadan anlasa...
KARAGÖZ *(Pencereden)* : Babayasadan da anlasa...
HACİVAT : Alışverişe başlasak, gidiş gelişe başlasak.., Ben söylesem, o dinlese... O dinlese, ben söylesem... O sussa, ben konuşsam... Ben konuşsam, o sussa...
KARAGÖZ *(Pencereden)* : Herif patlar ulan...
HACİVAT : Ben söylesem, ben söylesem, ben söylesem...
KARAGÖZ *(Pencereden)* : O da dinlese... Vay sersem!...
HACİVAT : Böylece, sizler de neşenizi bulup dört köşe olsanız...
Ah bana herşeyden önce
Bir eğlence, bir eğlence...
Yar bana bir eğlence
Medet, yar bana bir eğlence...
KARAGÖZ *(Pencereden)* : Patlama, geliyorum.
HACİVAT : O sussa ben konuşsam, ben konuşsam o sussa... Yar bana bir eğlence...
KARAGÖZ *(Pencereden)* : Anlaşıldı, Hacıcavcav aday olmuş...
HACİVAT : Yar bana bir eğlenceee...
KARAGÖZ : Oy avcılığına başlamış bile... *(Karagöz pencereden atlar)* Bağırıp durma kapının önünde yahu... Tepedeki köşkte beyefendi uyuyor.
HACİVAT : Yar bana bir eğlence...
KARAGÖZ : Sen lâf anlamaz mısın, beyefendi uyuyor diyorum sana... Beyefendi uykuya dalalı daha üç yıl bile olmadı.
HACİVAT : Yar bana bir eğlenceee...

SÖYLEŞİ

KARAGÖZ : Burası seçim meydanı mı, bağırıp duruyorsun, burası Küşteri meydanı...

HACİVAT : Aman Karagözüm, sen hâlâ koyduğum yerde otluyorsun.

KARAGÖZ : Ulan sen daha çayır çimen yer buldun da neden haber vermiyorsun? *(Tokatlar)* Burası Küşteri meydanı değil mi?

HACİVAT : Değil... O eskidendi. Şimdi bu meydanın adı değişti.

KARAGÖZ : Ne oldu? At meydanı mı?

HACİVAT : Değil. O eskidendi.

KARAGÖZ : Şimdi ne oldu?

HACİVAT : Demokrasi meydanı oldu...

KARAGÖZ : Peki, şu yanda eskiden Hergele meydanı vardı, o ne oldu?

HACİVAT : O da, efendime söyliyeyim, Hürriyet meydanı oldu.

KARAGÖZ : Nereden belli burasının Hürriyet meydanı olduğu?

HACİVAT : Baksana Karagözüm, herşeyinden belli işte, önü kapalı duvar, arkası kapalı duvar, yanı kapalı duvar, altı kapalı duvar, üstü kapalı duvar...

KARAGÖZ : Yeter be, boğulacağım... Peki, neden böyle kapadılar?

HACİVAT : Korendor olmasın diye...

KARAGÖZ : Koridor olmasın diye mi?

HACİVAT : Hayır efendim... Yani, cereyan olmasın diye.

KARAGÖZ : Burası elektrik santralı mı da cereyan olacak?

HACİVAT : Değil Karagözüm, bu cereyan başka cereyan. Yani, akım...

KARAGÖZ : Olsa ne olur, nefes alırız be...

HACİVAT : Olmaz... *(Hapşırır)* Akım olursa, aşırı akım olur sonra... *(Üstüste hapşırır)* Sonra vatandaşlar da nezle olur, soğuk alır... *(Üstüste hapşırır).*

KARAGÖZ : Çok yaşa Hacivat... *(Hapşırır)*

HACİVAT : Aman yavaş hapşır...

KARAGÖZ : Neden be?

HACİVAT : Duyarlarsa, açık delik kalmış diye tıkarlar...

KARAGÖZ : Delik yasak mı be?

HACİVAT : Bütçeden başka yerde delik olmayacak...

KARAGÖZ : Ya benim cebim de delik... *(Hapşırır)*

HACİVAT : Aman yavaş hapşır, duymasınlar... *(Karagöz yavaş hapşırır)* Aman daha yavaş... *(Daha yavaş hapşırır)* Aman, daha, daha yavaş. *(Hacivat da hapşırır)*

KARAGÖZ : Yavaş Hacivat... *(Hapşırır)*

HACİVAT : Daha daha daha yavaş... *(Hapşırır)*

KARAGÖZ : Yavaş Hacivat...

(İkisi de gittikçe yavaş, daha az sesli hapşırmaya başlarlar) Bu ne be! Ulan fısıldayarak hapşırılır mı? Dedikodu mu yapıyoruz, hapşırıyor muyuz... *(İkisi birden yüksek hapşırırlar)* Çok yaşa Hacivat... *(Hapşırır)*

HACİVAT : Çok yaşasın demokrasi...

KARAGÖZ : Ulan, demokrasi hapşırmadı ki, ben hap-

şırdım... *(Hapşırır)*

HACİVAT : Demokrasi çok yaşa!... Sen de benim gibi bağır Karagözüm. *(Hapşırır)*

KARAGÖZ : Demokrasi çok yaşa...

(İkisi birden tempoyla, demokrasi çok yaşa diye bağırırlarken, tempo, maçlardaki takım kışkırtıcılığına dönüşür) Ya ya ya, şa şa şa, demokrasi demokrasi çok yaşa... Cimbombom, cimbombom... Demokrasi demokrasi çok yaşa...

KARAGÖZ : Hapşırdı diye demokrasiyi kapamazlar mı?

HACİVAT : Kapamazlar.

KARAGÖZ : Neden?

HACİVAT : Çünkü demokrasi gözle görülmez, yenilmez, koklanmaz, duyulmaz, dokunulmaz.

KARAGÖZ : Ulan şuna yok desene be!

HACİVAT : Aman Karagöz, o nasıl söz... Duyarlarsa tıkarlar. *(Hapşırır)*

KARAGÖZ : Demokrasi çok yaşa... Yenilmez, içilmez, koklanmaz, tutulmaz...

HACİVAT : Ruh gibi, ruh...

KARAGÖZ : Öyleyse ruh çağıralım... Nane ruhu olsa koklanır hiç olmazsa. Peki nedir bu demokrasi?

HACİVAT : Çok iyi bişeydir.

KARAGÖZ : Yani kadın göbeği gibi mi?

HACİVAT : Daha da iyi...

KARAGÖZ : Öyleyse senin sıksık yediğin vezir parmağı gibi olacak.

HACİVAT : Ondan da iyi...

KARAGÖZ : Söylesene be, neden iyi olduğunu?

HACİVAT : Çünkü Karagözüm, bir memlekette demokrasi olursa, o memlekette partiler çok olur...

KARAGÖZ : Çok mu olur? Peki, nerede çokluk olursa, efendime söyliyeyim, orada şey olur demezler mi?

HACİVAT : Şey olmasına şey olur ama, yine şeyi ş'aparlar... Çünkü her kaidenin bir istisnası vardır.

KARAGÖZ : Kadri Ağa'nın muskası mı vardır?
HACİVAT : Değil Karagözüm, her kaidenin istisnası vardır diyorum.
KARAGÖZ : Anladım, sizin evde kabak musakkası var, bizim evde de patlıcan oturtması...
HACİVAT : Canım Karagözüm, sen lâf anlamaz mısın?
KARAGÖZ : Anlarım.
HACİVAT : Nerenden anlarsın?
KARAGÖZ : Lâkırdısına göre...
HACİVAT : Kulağını ver bana...
KARAGÖZ : Veremem bana lâzım...
HACİVAT : Canım efendim, benim kulağım sende...
KARAGÖZ : Senin ağzın burnuna denk, kulakların trampet çalıyor da ondan...
HACİVAT : Canım Karagözüm, sen Türkçe bilmez misin?
KARAGÖZ : Ulan ben gazetelerin spor muhabiri miyim, elbette bilirim.
HACİVAT : Bilirsen dinle: Her kaidenin bir istisnası vardır, diyorum.
KARAGÖZ : Böyle söylesene, şimdi anladım işte... Ama inanmam.
HACİVAT : Neden?
KARAGÖZ : Her Kadri'nin bir sineması vardır diyorsun, olur mu?... O senin söylediğin sinemacı Kadri...
HACİVAT : Yani Karagözüm, çokluk olan yerde şey olur sözü demokrasi için değil... Demokrasi olunca partiler çok olur...
KARAGÖZ : Eee?
HACİVAT : Bir partiye girersin. O partide dikiş tutturamazsan, haydi ordan başka partiye aktarma... Orada da dikiş tutturamazsan, haydi başkasına aktarma...
KARAGÖZ : Üsküdar'dan Beşiktaş'a aktarma... Haydi, Bebek'ten Beykoz'a aktarma... Ulan, dilenci vapuru gibi herif be...
HACİVAT : Sonra ordan öbürüne aktarma...

KARAGÖZ : Öbüründen berikine aktarma... Ulan, bir yerde otursan dibin midye mi tutar?

HACİVAT : Sonra ordan ötekine aktarma... İşte böyle böyle, şu fâni dünyada üç günlük ömrümüz safayı hatırla geçer.

KARAGÖZ : Ben geçirmem.

HACİVAT : Neden?

KARAGÖZ : Üç günlük sıpalı katırı ben ne yapayım be... Şimdi burası demokrasi meydanı mı?

HACİVAT : Evet... Bu meydan dört yol ağzıdır Karagözüm... Gördün mü, bak, dört cadde var...

KARAGÖZ : Şu tozdan dumandan göz gözü görmeyen yer ne caddesi?

HACİVAT : Orası Vatan Caddesi...

KARAGÖZ : Ya şu bozuk, kaldırımsız cadde?

HACİVAT : Orası Cumhuriyet Caddesi...

KARAGÖZ : Peki, şu su birikintili, çamurlu çadde hangisi?

HACİVAT : O mu? O, Millet Caddesi...

KARAGÖZ : Peki, şu yandaki?

HACİVAT : Hürriyet Caddesi...

KARAGÖZ : Bak, işte o belli...

HACİVAT : Nereden belli?

KARAGÖZ : Baksana, sonu çıkmaz sokak da ondan... Ulan bir çıkar yolu yok mu bunun? *(Vurur. Hacivat gider)* Sen gidersin de ben burda durur muyum? Beni buraya iktidar tutkalıyla koltuğa yapıştırmadılar ya... Ben de gider, çekilirim sine-i millete... *(Türkü söyler)* Aç sineni ben geldim...

FASIL

BİRİNCİ BÖLÜM

(Şarkı ile Umum Müdür gelir)

Lahanalar, hıyarlar kocaman oldu,
Bostan korkuluğu kesildi efe.
Balkabağı dersen çok yaman oldu,
Sığmıyor koltuğa, büyüdü küfe!

Şişti de fil oldu en küçüğü,
Gördün mü ne kibar dünkü lüpçüyü?
Göbekler şaşırdı artık ölçüyü,
Bozuldu terazi, kırıldı kefe...

Atalar demiş ki, sakla samanı,
Fırıldak dönünce gelir zamanı,
Bu fırsat geçmişken savur harmanı,
Hep bana, rabbena doldur istife!

HACİVAT *(Gelir)* : Vay efendim... Ne şeref, ne saadet... Zatıâlinizi buralarda görmek, ne bahtiyarlık kulunuz için... Safa geldiniz, safalar getirdiniz... Nasılsınız, iyisiniz inşallah...

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Amma da yağcılık ediyor be...
UMUM MÜDÜR : Eksik olma Hacivat Çelebi...
HACİVAT : Zatıâlinizi düşünceli görmekteyim.
UMUM MÜDÜR : Evet... Çok zor bir durum var da, bitürlü içinden çıkamıyorum. Ben de onun için buraya geldim ya...
HACİVAT : Emredersiniz Umum Müdür Beyfendi... Buyrun... Nedir mesele?
U. MÜDÜR : Efendim. Mastariko devleti Con Klark dış yardım plânına göre, Robert yardım fonundan bize gemi verecek...
HACİVAT : Oh oh... Deniz filomuz büyüyor.
KARAGÖZ *(Pencereden)* : Eyvaaah... Gemiler arttıkça zarar da artar.
U. MÜDÜR : Gemiye önce ne ister?
HACİVAT : Kaptan.
U. MÜDÜR : Değil.
HACİVAT : Kömür tabii...
U. MÜDÜR : Değil efendim...
HACİVAT : Gemiye önce deniz gerekli...
U. MÜDÜR : Gemiye önce bir ad ister. Adsız gemi olur mu hiç?
HACİVAT : Tabiiii...
U. MÜDÜR : Çünkü geminin adı olmazsa, gemi hakkında evrak yazılamıyor.
HACİVAT : Gayet tabii Umum Müdür Beyfendi.
U. MÜDÜR : Bunun üzerine biz de, gemiye uygun bir ad koymak için altmış kişilik bir heyet kurduk.
HACİVAT : Uygun bir ad bulabildiniz mi?
U. MÜDÜR : Altı ay çalıştıktan sonra Mastariko'dan gelecek gemiye uygun bir ad bulduk.
HACİVAT : Nedir?
U. MÜDÜR : Demokrasi gemisi.
HACİVAT : Çok münasip...
U. MÜDÜR : Şimdi bize yardım olarak verilen Demok-

rası gemisini teslim alıp getirmek için Mastariko'ya bir heyet göndermek gerekiyor.

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Oh oh... Damatlara, yiğenlere, akrabalara yine bir dış gezi çıktı...

U. MÜDÜR : Efendim, onsekiz kişilik bir denizci ekibi gönderilecek. Son derece gizli tuttuğumuz, ilân etmediğimiz halde, şimdiye kadar onsekizbin kişi müracaat etti. Ne yapacağımı şaşırdım. Kaç kişi hakkında, rüşveti az verip hakarette bulundular diye zabıt tutturdum ama yine de başedemiyorum. Şimdi bir imtihan açmak istiyorum, ne dersiniz?

HACİVAT : Çok münasiptir.

U. MÜDÜR : Bu işe isteklileri imtihan için, denizcilikten anlar, gemicilikte uzman bir tanıdığınız var mı Hacivat Çelebi?

HACİVAT : Üstüne bastınız...

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Kaldır ayağını!

U. MÜDÜR *(Tek ayağını kaldırır)* : Bişey mi dediniz?

HACİVAT : İstediğiniz gibi uzman bir tanıdığım var.

U. MÜDÜR : Öyleyse sizi de heyete sokalım, Mastariko'yu görmüş olursunuz.

HACİVAT : Eksik olmayın efendim... Sağolun efendim...

U. MÜDÜR : Kimdir bu adam?

HACİVAT : Karagöz Kaptan derler, gayet namlı bir deniz kurdudur.

U. MÜDÜR : Denizcilikten anlar mı?

HACİVAT : Barbaros'un torunudur.

U. MÜDÜR : Yaaa... Aman çok iyi... Gemide hemşire memşire, hostes mostes olacak, idare edebilir mi?

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Ederiiiim, anasını bile satarım.

HACİVAT : Çok idarecidir.

U. MÜDÜR : Gemiyi yürütebilir mi?

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Bir gemiyi yürütmek iş mi... Filoları yürütürüm, denizleri bile kuruturum.

HACİVAT : Sâyenizde yürütür efendim, ben de kendisine yardım ederim.
U. MÜDÜR : Hacivat Çelebi, siz o kaptanı bana gönderin de konuşalım...
HACİVAT : Hayhay efendim, başüstüne efendim.
(Hacivat gider)

İKİNCİ BÖLÜM

(U. Müdür, masada uyumaktadır. Arada horlar. Karagöz gelir.)

KARAGÖZ : Uyan, uyan Üsküdar'da sabah oldu... *(U. Müdürün horultusu yükselir. Karagöz uyandırmak için öksürür)* Öhö öhhö... Öhhö dedik be...
U. MÜDÜR *(Horultu arasında sayıklar)* : Horr... Şekerim, canım, tatlım...
KARAGÖZ : Emret hayatım...
U. MÜDÜR : Yavrum...
KARAGÖZ : Söyle canım, söyle cicim...
U. MÜDÜR : Bitanem... horrr... Sen bana kürk al dedin, bir düzine kürk aldım.
KARAGÖZ : Ha?
U. MÜDÜR : Sen bana otomobil al, dedin... Ben sana dört otomobil aldım... Horrr... İskarpin istedin, elli iskarpin aldım...
KARAGÖZ : Çüşşş!...
U. MÜDÜR : Küpe istedin, ikiyüz küpe aldım... Horrr...
KARAGÖZ : Ohha!...
U. MÜDÜR *(Karagözün bağırmasıyla uyanır)* : Beni çağıran kim? Sen misin? Kart?
KARAGÖZ : Herif beni kart diye beğenmedi, körpesini arıyor.
U. MÜDÜR : Kart?

KARAGÖZ : Kartı evde bıraktım, kendim geldim.
U. MÜDÜR : Seni kim gönderdi?
KARAGÖZ : Hacivat gönderdi.
U. MÜDÜR : Haa, Karagöz sen misin?
KARAGÖZ : Benim.
U. MÜDÜR : Yani Barbaros'un torunu...
KARAGÖZ : Evet, Barbaros'un torunu, Oruç Reis'in damadı, Hızır Reis'in yiğeni... İlyas Reis'in tayfası, Temel Reis'in takası...
U. MÜDÜR : Demek aristokrat familyadan geliyorsun...
KARAGÖZ : Evet, arsız, hoyrat fanlleden geliyorum.
U. MÜDÜR : Sen kaptan mısın?
KARAGÖZ : Evet.
U. MÜDÜR : Nerde?
KARAGÖZ : Tozkoparan takımının kaptanıyım.
U. MÜDÜR : Demek o sensin?
KARAGÖZ : Evet, biraz tuz, biraz biber, o benim işte...
U. MÜDÜR : Peki öyleyse, seni demokrasi gemisine baş kaptan yaptım. Gemiyi almak için Mastariko'ya gidecekleri imtihan edeceksin.
KARAGÖZ : Ederim.
U. MÜDÜR : Hiç haksızlık istemem. Bak, şurda tarife asılı, tarifeye bakar, ona göre rüşvet alırsın. İltimas istemem. Bak şurda liste asılı. Listede, iltimas edebileceklerinin mevkileri yazılı...
KARAGÖZ : Hiç merak etmeyin.
U. MÜDÜR : Yine çok uyudum da yoruldum. Hadi ben gidiyorum.
KARAGÖZ : Hadi uğurlar olsun...

(Umum Müdür gider, şarkı ile yağcı gelir.)

Sermayesi onsa doksan ederim,
Senin tartın tamsa noksan ederim,
Kiminin alırım yırtık donunu,
Kimine bin türlü ihsan ederim.

Torpili, pistonu, varsa dayısı,
Servetinin yoktur sayısı.
Avcıdan kaçarken dağın ayısı,
Yakalar, yolar da insan ederim.

İşime gelmezse derim haşarı,
İstediğin kadar kazan başarı,
Bir geğirsem, haşa burdan dışarı,
Vecize diyerek destan ederim.

YAĞCI : Ben imtihana geldim efendim.
KARAGÖZ : Kart?
YAĞCI : Efendim?
KARAGÖZ : Kart?
YAĞCI : Ne kartı?
KARAGÖZ : İskambil kartı... Dört kol iskambil oynayacağız. Ne kartı olacak, tavsiye kartı... Seni kim gönderdi?
YAĞCI : Beni Gülşen hamamından tellak Hasan gönderdi.
KARAGÖZ : Herifin arkası kuvvetli... Gülşen hamamı yerinde mi?
YAĞCI : Hamam, kurna, tas hep eskisi... Yalnız tellak Hüseyin gitti, yerine Hasan geldi.
KARAGÖZ : Ulan, tavsiye getirecek başka adam bulamadın mı?
YAĞCI : Tellak Hasan dedi ki... Orda bir Umum Müdür vardır, dedi. Sen ona benden bir selâm sarkıt, dedi, o da bizdendir, anlar, dedi.
KARAGÖZ : Hımmm... Herifin pistonu kuvvetli... Peki, sen necisin?
YAĞCI : Ben yağcıyım efendim.
KARAGÖZ : Yani ne iş yaparsın?
YAĞCI : Bayramları, seyranları, yılbaşıları, tatil günleri, pazarları büyüklerimize saygı ve kutlama telgraf-

ları çekerim efendim.

KARAGÖZ : Ulan eski dalkavuklar şimdi yağcı mı oldu? Peki, Demokrasi gemisine yağcı ister, aldım seni...

YAĞCI : Sağolun, varolun... Allah tuttuğunuzu altın etsin... Allah ne muradınız varsa versin... Allah kısmetinizi gür etsin... Allah...

KARAGÖZ : Allah cezanı versin... *(Vurur)* Tıt!... Şarıl!... *(Yağcı gider, şarkı ile tercüman gelir.)*

Nedir bilmem, helâl, haram,
Olsun yeter cepte param.
O gün başta her kim varsa,
Onunladır benim aram.
Ben bu huyu bırakamam:
Giden paşam, gelen ağam!

Ben bakarım çıkarıma,
İşlemesin zararıma,
Ne isterse yapsın ama,
Dokunmasın tek kârıma.
İster papas, ister haham,
Giden paşam, gelen ağam!...

Girdim türlü kıyafete,
İstibdata, hürriyete,
Vatan için koştum, durdum,
Ziyafetten ziyafete.
Nerde sabah orda akşam,
Giden ağam, gelen paşam!

TERCÜMAN *(Kekemedir)* : Eee... e... e... e...

KARAGÖZ : Eeee?

TERCÜMAN : E... e... e... efendim. Ge ge ge gemi heyetine gi gir girmek için i i i i imtihana ge ge geldim.

KARAGÖZ : Sen de yağcı mısın?

TERCÜMAN : E e e e... Evelallah... Be be be ben de yağcıyım.
KARAGÖZ : Ne iş yaparsın?
TERCÜMAN : Te te tercümanlık ya ya yaparım.
KARAGÖZ : O o o olmaz... Ulan, herif beni de kekeme yaptı be... Olmaz!
TERCÜMAN : O o o olur.
KARAGÖZ : O o o o olmaz...
TERCÜMAN : O o o olur.
KARAGÖZ : O o o olmaz... Olmaz ulan!... Kekemeden tercüman olur mu be?
TERCÜMAN : O o o o olur... Ben, ra ra radyoda si si si sipikerdim. O o o o olur...
KARAGÖZ : Olmaz beee!...
TERCÜMAN : A a a a a ama be be beni... Bey bey beyfendinin ha ha ha hanımının kızkardeşinin e e evindeki aş aş aşçının sütkardeşinin ü ü ü üveyi oğlu gönderdi...
KARAGÖZ *(Birden yumuşar)* : Haaa, o zaman olur. O başka... Baştan söylesene a oğlum... Kazandın imtihanı...
TERCÜMAN : Te te te te teşekkür e e e ederim...
KARAGÖZ : Bi bi bişiy değil...

(Tercüman gider)
(Şarkı ile Dümenci gelir)

Göbeğim karnıbahar,
Gövdem de kart bir hıyar,
İçim geçmiş ihtiyar...
Bakma dazlak başıma,
Bahtiyarım, bahtiyar,
Bahar vurmuş başıma!

Görün koca bebeği,
Sallanır çekirdeği,

Severim pek gerdeği...
Geldim altmış yaşıma,
Ararım fingirdeği,
Bahar vurmuş başıma!

Her bahar bir hız gelir,
Kadın gelir, kız gelir,
Sonra da kriz gelir.
Aklar düşmüş başıma,
Dünya bana vız gelir,
Bahar vurmuş başıma!

DÜMENCİ : Mastariko'ya gitmek için imtihana geldim...
KARAGÖZ : Sen bu yaştan sonra, bu göbekle ne iş yaparsın be?
DÜMENCİ : Ne iş olsa yaparım...
KARAGÖZ : Haa, anlaşıldı. Bu da benim gibi bir işe yaramayanlardan... Ben seni Demokrasi gemisinde ne diye kullanayım?
DÜMENCİ : Ne diye isterseniz.
KARAGÖZ : Sen necisin?
DÜMENCİ : Makinistim...
KARAGÖZ : Makina kullanmasını bilir misin?
DÜMENCİ : Elbet... Gayet iyi tıraş makinası kullanırım. Şimdiye kadar hiç suratımı kesmedim...
KARAGÖZ : Seni almıyorum...
DÜMENCİ : Alırsın, alırsın...
KARAGÖZ : İmtihanı kazanamadın, almıyorum, aaa!...
DÜMENCİ : Alırsın, alırsın...
KARAGÖZ : Sen karta kaçmışsın, gemiciliğe yaramazsın.
DÜMENCİ : Ama benim körpem de var... *(Seslenir)* Şekerlilim...
I. ZENNE *(Dışardan)* : Buyur kocacım...
DÜMENCİ : Buraya gelir misin?

(Şarkı ile I. Zenne gelir)

Bizler icat etmedik, bu moda Amerikan...
Bu ne delilik böyle, ne çılgınlık el'aman!
Demokrasi gelince değişti eski devran,
Aç gözünü Karagöz, derin uykudan uyan,
Artık kumda oynama, sen de sallan yuvarlan!

Kimi bobstil ama kimi kelli fellidir.
Ali cengiz oyunudur, sanma çifte tellidir.
Sen bu oyunu oynarsın, göbeğinden bellidir,
Şurda bişey kalmadı, azbişey daha dayan,
Sonra sallan yuvarlan, sallan sallan yuvarlan!

Bu oyunda kalmıyor, ne paça, ne de yaka,
Bilmezsen öğrenirsin onlara baka baka,
Alafıranga da varsa, istersen alaturka,
Canın nasıl isterse, istersen sallanmadan,
İstersen tepetaklak, paldır küldür yuvarlan!

(I. Zenne Rock'n Roll yapmaya başlar, Dümenci ile Karagöz'ü de oynatır)

I. ZENNE : Vay canım efendim, bitanem Karagözüm... Hiç evime gelmiyorsunuz...

KARAGÖZ : Evine mi? Kim bu kadın yahu?... Kocanın evde olmadığı zamanları bilmiyorum ki....

I. ZENNE : Kocam işte bu...

KARAGÖZ : Ay bu koca mı... Sen koca mısın?

DÜMENCİ : Sâyenizde koca sayılırım.

KARAGÖZ : Hadi ordan... Sâyenizdeymiş! Daha evinize bile gelmedim. Yahu bu koca değil, koskoca be...

I. ZENNE : Ah canım Karagözüm...

KARAGÖZ : Emret sultanım...

I. ZENNE : Hayatım benim...

KARAGÖZ : Öl de öleyim yavrum...

I. ZENNE : Sen şu koskoca kocayı kaşkariko mu, Mastariko mu, nedir, oraya gönder de seninle başbaşa kalalım.

KARAGÖZ : Gönderdim gitti...

DÜMENCİ : Allah ömürler versin...

KARAGÖZ : Dur gitme... Sana ne iş vereceğiz?

DÜMENCİ : Beni dümenci yapın... Çünkü ben, okulda da dümenciydim...

KARAGÖZ : İyi. Seni, Demokrasi gemisinin dümencisi yaptım.

I. ZENNE : Gelirken bana kürk getirmeyi sakın unutma, yoksa eve almam.

DÜMENCİ : Sana listesini verdiklerimden başka, eve yabancı erkek almak yok.

I. ZENNE : Aşkolsun, ayol ben sana ihanet eder miyim? Sen ne dersen öylesini yaparım... Allahaısmarladık...

KARAGÖZ : Güle güle... Herifi sav da gel...

(Zenne ile Dümenci giderler)

(Şarkı ile Hârika Çocuk gelir)

Ey sevgili annem, ağla arkamdan,
Yolcuyum gemiyle hakkını helâl et,
Hiç umudum yoktur elden yardımdan,
Boğulur kalırsam sorup sual et!

HÂRİKA ÇOCUK : Amca!... Amca be!... Ben de imtihana geldim.

KARAGÖZ : Senin yaşın uymuyor, hadi bakalım...

HÂRİKA ÇOCUK : Ama Karagöz Amca, ben Hârika Çocuğum...

KARAGÖZ : Nerden belli?

HÂRİKA ÇOCUK : Ne istersen sor, bilirim...

KARAGÖZ : Peki, öyleyse, söyle bakalım... Senin babanın adı ne?

HÂRİKA ÇOCUK : Aaa, o kadar zor sorma ama... Onu

sen de bilmezsin ki... Kim senin baban, biliyor musun?

KARAGÖZ : Sus ulan...

HÂRİKA ÇOCUK : Karagöz Amca, ben de senin gibi Barbaros'un torunuyum.

KARAGÖZ : Kim söyledi?

HÂRİKA ÇOCUK : Okulda öğretmenimiz sınıftaki bütün çocuklara, Barbaros'un çocukları, dedi.

KARAGÖZ : E, ne olacak?

HÂRİKA ÇOCUK : Sen de Barbaros'un çocuğusun, ben de... Yâni akrabayız... Artık beni gör Karagöz Amca...

KARAGÖZ : Peki ulan, seni de tayfa aldım. Çabuk kaleme git, kaydını yaptır da sonra da sünnet etsinler. Yolda gemi batarsa tahtalıköye müslüman gidersin de şehit olursun...

HÂRİKA ÇOCUK : Yaşşa be Karagöz Amca...

(Hârika Çocuk gider, twist oynayarak Hostes gelir.)

HOSTES : Karagöz Kaptan siz misiniz?

KARAGÖZ : Benim canım... Bir emriniz mi vardı sultanım?

HOSTES : İmtihan için gelmiştim de...

KARAGÖZ : İmtihana ne hacet güzelim, yüksek kültürünüz her yerinizden açığa çıkmış, görünüyor.

HOSTES : Diplomamı çıkarayım mı?

KARAGÖZ : Aman kurban olayım, çıkarma... Görünce dayanamam.

HOSTES : İyihal kâğıdımı göstereyim mi?

KARAGÖZ : Aman ayağını öpeyim yavrum, istemez... Mal meydanda görünüyor...

HOSTES : Beni aldınız mı?

KARAGÖZ : Aldım, kabul ettim.

HOSTES : Peki, beni ne yapacaksınız gemide?

KARAGÖZ : Sen ne istersen... Umum Müdüre söylerim, istersen seni kaptan yapsın, istersen çarkçı yapsın,

İstersen makinist yapsın...

HOSTES : Hayır, beni hostes yapsın... Ben zaten eskiden de hostestim.

KARAGÖZ : Başüstüne...

HOSTES : Teşekkür ederim... Hoşça kalın...

KARAGÖZ : Gülegüle sultanım efendim...

(Hostes gider, Kaptan gelir).

KAPTAN : İmtihan için geldim efendim.

KARAGÖZ : Kadromuz doldu.

KAPTAN : Ama ben İngiltere'de Yüksek Denizcilik Okulundan mezunum.

KARAGÖZ : O zaman hiç olmaz...

KAPTAN : Neden?

KARAGÖZ : Yahu, bizim içimizde, denizi görmemişler bile var... Sen şimdi aramıza girer, dalgamıza taş atarsın, bizi bozum edersin...

KAPTAN : Ama ben Norveç gemilerinde birinci kaptandım.

KARAGÖZ : Geç onları sen... Tavsiye kartın var mı?

KAPTAN : Diplomam var, bonservisim var...

KARAGÖZ : Öyle şeyler burda geçmiyor.

KAPTAN : Neden?

KARAGÖZ : Sahteleri öyle arttı ki, hangisi sahte, hangisi gerçek anlaşılamadığından, hükûmet hepsini iptâl etti... İmzalı tavsiye kartın varsa getir, seni Demokrasi gemisine çımacı yapayım.

KAPTAN : Ama ben İngilizce, Almanca, Fransızca bilirim...

KARAGÖZ : Haaa... Senden memleket, millet yararlanmalı... Madem öyle, seni Çemişkezek Devlet Sinekkâğıdı Fabrikasına muhasebeci muavini yaptım... O kadar diploman var yazık, aç kalma bari... Hemen işinin başına git, geç kalırsan, kanuna göre mahkûm olursun ha... Hadi durma, bas!...

(Kaptan gider).

U. MÜDÜR : Hacivat Çelebi, size teşekküre geldim.

HACİVAT : Aman efendim, bir hizmetim olduysa ne mutlu bana...

U. MÜDÜR : Bana gönderdiğiniz Karagöz Kaptan'dan çok memnunum. Karada gayet iyi bir kaptan, bakalım denizde de kaptanlık yapabilirse aşkolsun!...

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Denizde başım döner, gözüm kararır, midem bulanır.

HACİVAT : Efendim, deniz tutmasa, yüzmesini bilse, biraz da gemi kullanabilse fena kaptan sayılmaz.

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Ulan Hacıcavcav, ben sana gösteririm.

U. MÜDÜR : Siz hazırlığınızı yaptınız mı? Nerdeyse geçit resmi başlayacak, ondan sonra Karagöz Kaptan nutuk verecek, heyet yola çıkacak... Ben Karagöz Kaptan'ın nutkunu dinlemeye Küşteri meydanına gidiyorum.

HACİVAT : Ben de yol hazırlığı yapayım... Gülegüle efendim.

HACİVAT'IN KARISI *(İçerden)* : Bana bak ayol... O senin gideceğin Kaşkariko memleketinde...

HACİVAT : Kaşkariko değil, Mastariko...

HACİVAT'IN KARISI : Her ne karın ağrısıysa... İşte orda, kocaları baştan çıkaran artiz karılar varmış, sakın onlarla fingirdeşeyim deme...

HACİVAT : Aman karıcığım, ben senin üzerine hiç gül koklar mıyım... Ben gidip de Karagöz Kaptan'ı göreyim, bakalım bana Demokrasi gemisinde ne iş verecek...

(Karagöz'le karısı evde kavga etmektedirler. Sesleri içerden gelir).

KARAGÖZ'ÜN KARISI : Huuu...

KARAGÖZ : Efendim...

KARAGÖZ'ÜN KARISI : Gelirken bana ordan beşon düzine naylon gecelik getir.

KARAGÖZ : Olur...
KARAGÖZ'ÜN KARISI : Huuu... Gelirken ordan bana on-onbeş düzine naylon sabahlık getir.
KARAGÖZ : Olur...
KARAGÖZ'ÜN KARISI : Huuu...
KARAGÖZ : Huuu...
KARAGÖZ'ÜN KARISI : Gelirken bana ordan kırk-elli tane naylon külot al...
KARAGÖZ : Bak onu getiremem.
KARAGÖZ'ÜN KARISI : Neden?
KARAGÖZ : Naylon külota alışmamışsındır sen, ayağında durmaz da ondan...
KARAGÖZ'ÜN KARISI : Huuu... Gelirken bana ordan...
KARAGÖZ : Ulan çamaşırcı dükkânı mı açacaksın be...
KARAGÖZ'ÜN KARISI : Burda satarız da zengin oluruz... Huuu...
KARAGÖZ : Huuu... Ne var yine?
KARAGÖZ'ÜN KARISI : Huuu... Gelirken bana ordan beşon kürkle dörtbeş de otomobil getir.
KARAGÖZ : Gemi batar be... Bana, Demokrasi gemisini batırtacak karı... Ulan o kadar kaçak eşyayı nasıl saklarım?
KARAGÖZ'ÜN KARISI : Aman canım, soku sokuverirsin bir yerlerine...
KARAGÖZ : Tuuu... Ulan, ben hacı mıyım?

(Hacivat perdeye gelir, Karagöz'ün kapısını çalar).

KARAGÖZ : Kim ooo?
HACİVAT : Aç kapıyı Karagözüm, ben geldim.
KARAGÖZ : Sen kimsin?
HACİVAT : Ben... Ben yahu...
KARAGÖZ : Sen... Sen yahu, kimsin?
HACİVAT : Benim işte...
KARAGÖZ : Sensin işte kimsin?
HACİVAT : Aman Karagözüm, bunca yıllık yâr-ı vefakârın...

KARAGÖZ : Yarı alık vefalı karı mı?
HACİVAT : Canım, bunca yıllık birader-i canberaberin...
KARAGÖZ : Patlıcanla biberin işi ne burada? Hadi bostana!...
HACİVAT : Canım efendim, ben Hacivat, Hacivat...
KARAGÖZ : Hacivat mı? O da kim?
HACİVAT : Demek burnun büyüdü, şimdi eski dostunu tanımıyorsun...
KARAGÖZ : Evet, Sarayburnu büyüdü, eski postunu tınmıyor...
HACİVAT : Karagözüm, seni o işe ben yerleştirmedim mi?
KARAGÖZ : Ben senin gibilerle konuşmaya tenezzül etmem... Ben, Barbaros'un torunu Kaptan-ı derya Karagöz paşayım.
HACİVAT : Ulan köftehor, sen Barbaros'un torunusun da ben Korsan Mihal'in torunu muyum? Ben de Barbaros'un torunuyum...
KARAGÖZ : Yahu, herkes de Barbaros'un torunu be... Kırk yılda bir soylu olalım dedik, herkesle akraba çıktık...
HACİVAT : İn aşağı Karagöz...
KARAGÖZ : Ben yukarılara alıştım, artık aşağı inemem...
HACİVAT : İn, diyorum...
KARAGÖZ : İnemem... Olsa olsa düşerim...
HACİVAT : Ben seni indirmesini bilirim... *(Köpek çağırır gibi)* Gel Karagöz, Karagöz, Karagöz, Karagöz. Gel Karagöz, Karagöz, Karagöz...
KARAGÖZ *(Pencereden atlar, vurur)* : Ulan o ne biçim çağırma, ben kuçu kuçu muyum...
HACİVAT : Ama bak, nasıl ana dilinden anladın da şıp diye geldin...
KARAGÖZ : Ne istiyorsun?
HACİVAT : Ben de Mastariko'ya gideceğim.

KARAGÖZ : Olmaz...
HACİVAT : Neden Karagözüm?
KARAGÖZ : Kadro doldu.
HACİVAT : Aman Karagözüm...
KARAGÖZ : Tavsiye kartın var mı?
HACİVAT : Yok...
KARAGÖZ : İltimas mektûbun var mı?
HACİVAT : Yok...
KARAGÖZ : Öyleyse ne diye yaşıyorsun, git kendini Sarayburnu'ndan aşağı at...
HACİVAT : Ama Karagözüm...
KARAGÖZ : Peki, öyleyse seni imtihan edeceğim.
HACİVAT : Canım olur mu?
KARAGÖZ : Kerata, bunca yıl sen beni imtihan ettin, elime bir fırsat geçmiş, bir de ben seni imtihan edeceğim.
HACİVAT : Peki...
KARAGÖZ : Ulan kabul etti be... Şimdi ben buna ne sorayım da bilmesin... Peki... Ben şimdi bir müzik parçası çalacağım. Müzik parçası bitince o parçanın kimin parçası olduğunu bir kerede söyleyeceksin. Çalıyorum... *(Burnuyla klârnet taklidi yaparak bir taksim yapar)* Hadi söyle bakalım...
HACİVAT : Bunu bilmeyecek ne var... Mendeburî Hacı Tahsin Bey'in nişâbürek gerdaniye peşrevi...
KARAGÖZ : Nişastalı börekle gerdan şerbeti mi? Ulan, galiba bildi be... Peki öyleyse, al ordan iki diş macunu da, git evinde âfiyetle ye...
HACİVAT : Yoo, imtihanı kazandım...
KARAGÖZ : Peki, peki... Onsekiz kişi alacaktım, yüzseksen kişi aldık, sen de ol, yüzseksenbir... Bir kadro da senin için açarız.
HACİVAT : Eksik olma...
KARAGÖZ : Ne budalalar girdi heyete, sen onlardan aşağı mısın be...

HACİVAT : Bak Karagözüm, geçit resmi başlayacak, sonra sen bir nutuk atacaksın... Küşteri meydanında onbinlerce kişi seni bekliyor.

(Geçit resmi başlar. Önde Karagöz, Hacivat, bütün tipler, önce mehter havası, sonra çiftetelli, daha sonra yeye müziği ile perdeden geçerler.)

KARAGÖZ *(Nutuk verir)* : Efendime söyliyeyim... Şimdi de nutuk veriyorum işte... Yurttaşlar *(Öksürür)* Deniz filomuz yıldan yıla artıyor, aydan aya artıyor, haftadan haftaya, günden güne artıyor... Ondan sonracağızıma söyliyeyim, biz iş başına geldikten sonra herşeyi arttırıyoruz. Geçen yıl onbeş milyondu zarar, bu yıl zararı yüz milyona arttırdık... *(Yuuu sesleri)* Galiba pot kırdım... Maksat, dumanı doğru çıksın... *(Öksürür)* Ben kaptan-ı derya olmadan önce yüzbin çuval duman çıkarken şimdi vapur dumanlarını, efendime söyliyeyim, on yüzbin çuvala çıkardık. Daha da yükselteceğiz. Her yurttaşa bir çuval vapur dumanı vermek istiyoruz, ama çuval yetmiyor. *(Alkış sesleri)* Sonra... Tıpkı otomobillerde, kamyonlarda yaptığımız gibi, her geminin burnuna maşallah levhası asacağız... *(Alkışlar)* Gazeteciler size sesleniyorum, haberi yazarken dalga geçmeyin, «sürekli alkışlar» diye yazın... Ondan sonra beş yıllık planımıza göre, kaçakçılara kolaylık olsun diye, gemilere gizli özel delikler yaptırdık ki, herkes kendi deliğini bilsin de kimse kimsenin şeyini ş'apmasın... *(Alkışlar)* Şimdi biz Demokrasi gemisini almaya Mastariko'ya gidiyoruz. Demokrasi gemisi gelince ilk seferi Hicaz kralına yapacağız. *(Alkışlar.)*

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

(Burnunda «Demokrasi» yazılı, eski, yamalar içinde bir gemi perdededir.)

AMİRAL : Velkam to Mastariko Mister Karagöz...

KARAGÖZ : Ne diyor bu herif yahu... Tercümaaan, ulan tercüman, çabuk gel...

(Tercüman gelir.)

TERCÜMAN : Bu bu buyrun.

AMİRAL : Velkam to Mastariko Mister Karagöz...

TERCÜMAN : A a a a a anlamıyorum ki...

KARAGÖZ : Ulan, sen ne biçim tercümansın?

TERCÜMAN : Ma ma ma mastarikoca bilmem... Ben kekemeceden pepemeceye çe çe çe çeviririm...

KARAGÖZ : Git çabuk, şurdan bir tercüman bul...

(Tercüman gider, Ermeni gelir.)

ERMENİ : Vay, canım ciğerim Karagözüm... Nereden çıktın?

KARAGÖZ : Kaç yıl oldu, çıktığım yeri çoktan unuttum... Sen şimdi gevezeliği bırak'ta bak bakalım şu herif ne diyor...

ERMENİ *(Amirale yaklaşır, sonra)* : Mastariko'nun amiral paşası deoor ki, şu cenabet gemiyi başımızdan alıp gitsinler de kurtulalım, deoor...

KARAGÖZ : Ay bu gemi mi? Buna gemi mi diyorlar?

ERMENİ : Amiral paşası deoor ki, çok tarihi bir gemidir deoor... Kıçındaki şu yama, 1894 savaşından hâtıra deoor, şu yama 1765'den kalma deoor, şu delik 1768 hâtırası deoor... şu yama...

KARAGÖZ : Ulan bizim inşaat işçilerinin pantolonlarında bile bu kadar yama yok be... Biz bu hurdayı nasıl götüreceğiz?

ERMENİ : Amiral paşası deoor ki, önce aramızda ikili anlaşma imzalanacak deoor ve gayetnen gizli tutulacak deoor...

KARAGÖZ : Peki, imzalayalım...

ERMENİ : Amiral paşası deoor ki, şartımız var deoor... Geminin benzinini, kömürünü, mazotunu, yağını, suyunu, tuzunu, biberini, herbişeyini bizden satın ala-

caksınız deoor...

KARAGÖZ : Vazgeçtik be... Almıyoruz bu gemiyi...

ERMENİ : Amiral paşası deoor ki, metazori alacaklar deoor... Bi keret imzayı basmışlardır, deooor...

KARAGÖZ : Vay anasını kazıklandık be...

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

(Gemidedirler. Gemi yalpalar, sallanır.)

KARAGÖZ *(Öğürür)* : Batacağız be... Şu kaçak malları geminin hep biyanına doldurdunuz... İki yana dağıtın da, dengeyi bulalım.

HACİVAT : En iyisi ortanın göbeğine koysunlar.

KARAGÖZ : Bak makineleri dinle, nasıl çalışıyor.

(Makinelerin sesi duyulur : Çabalama kaptan ben gidemem... Çabalama kaptan ben gidemem... Öldüm, bittim kurtulamadım... Öldüm bittim kurtulamadım... Çabalama kaptan ben gidemem...)

HACİVAT : Karagözüm, tayfalar «İki yıldır denizdeyiz» diyorlar, isyan edecekler...

(Bir çatırdı olur. Gemi bir tepenin üstüne çıkar.)

KARAGÖZ : Eyvah... Batıyoruz...

HACİVAT : Acaba hangi denizdeyiz?

KARAGÖZ : Ne denizi ulan, baksana, tepeye çıktık, Fatih'in çektirmeleri gibi karaya gidiyoruz... Dolmuş yapalım bari... Taksime bir, Taksime bir...

HACİVAT : Bir adaya çıktık ama acaba hangi adaya?...

KARAGÖZ : Gördün mü Hacivat, Amiral yaktı bizi... Ulan ikili anlaşma, gizli anlaşma filan derken, sakın bizi Yassıada'ya çıkarmasınlar... Yassıada olmasın da isterse sivri ada olsun... *(Hacivat gider, Hârika Çocuk gelir.)*

HÂRİKA ÇOCUK : Karagöz amca...
KARAGÖZ : Ne var ulan?
HÂRİKA ÇOCUK : Karagöz amca...
KARAGÖZ : Ne var ulan?
HÂRİKA ÇOCUK : Sen bu adayı mı öğrenmek istiyorsun?
KARAGÖZ : Evet...
HÂRİKA ÇOCUK : Ben coğrafyadan hep pekiyi alırdım... Bütün adaları bilirim.
KARAGÖZ : Söyle öyleyse, biz hangi adanın tepesindeyiz?
HÂRİKA ÇOCUK : Bir kere Kıbrıs adası değil...
KARAGÖZ : Ya ne adası?
HÂRİKA ÇOCUK : Groenland adası da değil...
KARAGÖZ : Ulan, hangisiyse onu söyle...
HÂRİKA ÇOCUK : Coğrafyada böyle bir ada yok Karagöz Amca...
KARAGÖZ : Yoksa biz yeni bir ada mı keşfettik? Geceleyin görünmüyor bir yer... Sabah ola hayrola...

(Hacivat gelir.)

HACİVAT : Müjdeee... Müjde! Müjde Karagözüm...
KARAGÖZ : Ne bağırıyorsun, Kristof Kolomb'un gözcüsü müsün be...
HACİVAT : Aman Karagözüm, biz ana sularımıza girmişiz de haberimiz yok, biz Haliç'teyiz şimdi...
KARAGÖZ : Kokusundan anlamıştım zaten... Bende zehirlenme bile başladı... İyi ama Hacıcavcav, Haliç'te ada yok ki, biz neyin tepesine çıktık yahu?
HACİVAT : Aman Karagözüm, burası ada değil ki... Biz çöp yığınının üzerine tünemişiz...
KARAGÖZ : Öyleyse toplansın tayfalar... Hep birlik, Demokrasi gemisinin marşını söyliyeceğiz...

(Marşı söylerler.)

Ne oldu böyle birden bu geminin çarkına?
Çarkı kırılmış ama kimse varmaz farkına,

Şimdi lâf ebeleri artık yaksınlar kına.
Kimi dut yemiş susar, demeç verir kimisi,
Yürümüyor ne yapsan lâfla peynir gemisi!

Birbirini kovalar hamamdaki karılar.
Nuh'un gemisi gibi her çeşitten mahluk var,
Kaptan, çarkçı, makinist, her kafadan ses çıkar,
Karışınca işlere ustası acemisi,
Yürümüyor ne yapsan lâfla peynir gemisi!

Teknenin kıçı kırık, kuma oturdu işte!
Bir aksilik var ama anlamadık bu işte.
Alabora olacak, yana yattı küpeşte.
Yürütürüm deyince kaptan sanma herkesi,
Yürümüyor ne yapsan lâfla peynir gemisi!

KARAGÖZ : Çabuk, karaya çıkalım arkadaşlar, canımızı kurtaralım.

BİTİŞ

HACİVAT : Karagözüm, neler geldi neler geçti felekten, un elerken deve geçti elekten.

KARAGÖZ *(Vurur)* : Haşa huzur, farkın yoktur eşekten...

HACİVAT : Elin kolun kırılsın Karagöz...

KARAGÖZ : Eklerim, denklerim yapıştırır kenetlerim, yine vururum. *(Vurur.)*

HACİVAT : Yıktın perdeyi eyledin virân. Varıp sahibine haber vereyim heman... *(Gider.)*

KARAGÖZ : Her nice dilimiz sürçtüyse af ola!... Ey Hacivat, yarın Berber oyununda yakan elime geçerse, bak sana neler yaparım.

KARAGÖZ'ÜN BERBERLİĞİ

KİŞİLER

Hacivat
Karagöz
Tosun
I. Zenne
II. Zenne
Karagöz'ün Karısı
Polis
Striptizci
Komprador

GİRİŞ

(Hacivat semai söyliyerek perdeye gelir.)

Borç üstüne borç etmedeyiz, defterimiz var,
Mal yoksa da lâkin satacak müşterimiz var!
Yol gösterecek kendine rehber mi ararsın?
İş görmüyor ama, telefon rehberimiz var!
Oof hay haak!
Hay haak!...

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Yine karga gibi gaklamaya başladı.

HACİVAT : Oof hay haak!

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Köftehor, boyuna laklak...
Hadi kalk,
İşine bak!

(Hacivat, perde gazeli okur.)

Mum erir, içten yanar kalp, dışta şendir perdemiz,
Dert bizimdir, neşemizden bir nişandır perdemiz.

Bak, sıcak gözyaşlarımdan damlayan mum damlası
Kapkaranlık olsa dünya, kehkeşandır perdemiz.

Kimse bilmez halimizden perdemiz gizler bizi,
Gerçeğin söyler özünden nam ü şandır perdemiz!

Pek sayın bayanlar, baylar! Sonra da sayın olmayan bayanlar, baylar! Dalgamızı geçmeye başlamadan önce, ben o kudretlu, devletlu, şevketlu, mehabetlu, saadetlu, izzetlu... efendilerimizin...

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Erkeksen, lâfın gerisini getir...

HACİVAT : Efendilerimizin ömürlerine dua ederim.

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Vay keçi sakallı, yağcı dalkavuk vaay...

HACİVAT : Yar bana bir eğlence, yar bana bir eğlence... *(Türkü söyler.)*

Hürriyet yolunda
Ortanın solunda
Paşanın kolundaaa...
İşleri yolundaaaa...

Amân medet, yar bana bir eğlencee...

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Seni gibi beni bilmez seniii... Beni gidi, seni bilmez beniii... Ulan, sabah sabah kapının önünde, kırık koltuktan düşmüş iktidar düşkünü gibi ne bağırıp duruyorsun bee...

HACİVAT : Yar bana bir eğlence, yar bana bir eğlenceee...

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Oy goygoycusu gibi bağırma yahu...

HACİVAT *(Türkü söyler)* :

Girdik açıkgözlükle kırk yılda her savaşa
Kırk yılda kırkbeş milyar borç yaptık uçan kuşa

Efendim, demem o demek değil...
Pirimiz, üstadımız Şey Küşteri
Aldı eline neşteri
Görelim ustamızın işleri
Ne tutum, ne durum gösterir...

Üç günlük konukluğumuzda, yani efendim şu kavanoz dipli dünyada, ağzı var dili yok, kolu var eli yok, her sözüme salla baş, kafası kafama denk bir arkadaş olsa, ben çalsam o oynasa, ama parsayı zatım toplasa, ben çalsam o enselense, Anadolu'dan gelse, babadoludan gelse, anadilini bilse, baba dilini bilse, anayasa bilse, babayasa bilse... Anatomi bilse, baba tomi bilse...

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Ulan öylesini bulsalar, memlekete sadrazam yaparlar köftehor...

HACİVAT : Ben her ne desem, o evet dese... Seyredip dinleyen sayın bayanlar, baylar da gülse eğlense... Dileyelim : Haydi bu gece de zarımız düşeş gele...

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Bir de gele atarsa Hacıcavcav çok kızar, her gele attıkça kızar, kızdıkça gele atar, her gele attıkça kızar...

HACİVAT : Yar bana bir eğlence, medet heeey... Yar bana bir eğlenceee...

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Ulan tepelerim aşağı gelirsem...

HACİVAT : Yar bana bir eğlenceee...

KARAGÖZ : Geliyorum ensende boza pişirmeyeee...

(Hacivat'ın tepesine atar kendini. Kavga-dövüş ederler. Karagöz dayak yedikçe efelenerek bağırır.)

KARAGÖZ : Tutmayın beni!.. Bırakın yahu!.. Ulan tutmayın beni be... *(Boyuna dayak yer)* Bırakın beni, şu Hacivat'ı yiyeyim... Ulan, can kurtaran yok muu... Tutma beni be... Bir müslüman evlâdı yok mu, beni kurtarsın... Ulan, bırakın, tutmayın beni... Nerde benim bıçağım, tabancam, nerde benim topum, tüfeğim?

(Hacivat gider. Karagöz yerde inler.)

KARAGÖZ : Oof, aman dostlar... Öldüm, bittim... Ay kollarım, kanatlarım... Aman kaba etlerim, butlarım, sakatatlarım, sakat atlarım, saka atlarım, kır atlarım...

Ulan Hacivat, ben seni gelecek seçimlerde oy dilenmeye gelince yakalamaz mıyım... Gör o zaman sen...

KARAGÖZ'ÜN KARISI *(Pencereden)* : Ne o efendi, nedir o halin?

KARAGÖZ : Hiçbişey yok...

KARAGÖZ'ÜN KARISI : Hiçbişey yokken bu haldesin, ya bişey olsa ne olacakmışsın...

KARAGÖZ : Bişey yok dedim, o kadar... Hacivat'ı döğdüm de biraz.

KARAGÖZ'ÜN KARISI : Nasıl döğdün?

KARAGÖZ : Basbayağı döğdüm işte... Vurdum başımı yumruğuna, vurdum başımı yumruğuna... Vurdum suratımı eline, vurdum suratımı eline, vurdum kıçımı tekmesine, vurdum kıçımı tekmesine... Hacivat'ı bitirdim...

KARAGÖZ'ÜN KARISI : Sen niye öyle yere serilmişsin?

KARAGÖZ : Keyfimden... Belki de Hacivat şimdi tahtalıköyü boylamıştır.

KARAGÖZ'ÜN KARISI : Hiç acımadın mı bunca yıllık dostuna... Vah Hacivat vah!.. *(Ağlayarak pencereden gider.)*

KARAGÖZ *(Güler)* : Hihi... Yutturduk karıya... Neyse, yiğitliğe krem sürmedik.

SOYLEŞİ

HACİVAT *(Gelir)* : Vay efendim, canım Karagözüm, nasılsın?
KARAGÖZ : Sağol, iyiyim Hacıcavcav...
HACİVAT : Oh oh, memnun oldum... Daha nasılsın bakalım?..
KARAGÖZ : Daha mı? İyiyim işte...
HACİVAT : Oh oh, pek memnun oldum... Allah afiyet versin... Eeee, daha daha nasılsın?
KARAGÖZ : Hı?
HACİVAT : Daha daha nasılsın diyorum...
KARAGÖZ : Daha daha... İyiyim işte...
HACİVAT : Aman iyi ol, iyilikte daim ol... Eee, başka ne var ne yok, daha daha daha nasılsın?
KARAGÖZ : İyiyim dedik ya bilader...
HACİVAT : Aman sen iyi ol da...
KARAGÖZ : Çok iyiyim, sen nasılsın?
HACİVAT : Eksik olma, ben iyiyim, sen nasılsın?
KARAGÖZ : Hoppala... Herif yeniden başlıyor... İyiyim yahu, iyiyim işte...
HACİVAT : İyi olduğuna sevindim Karagöz... Peki, daha başka nasılsın?
KARAGÖZ : Daha başka? Daha başka yine iyiyim... Sen nasılsın?

HACİVAT : Ben iyiyim, sen nasılsın?
KARAGÖZ : Ben iyiyim be, sen nasılsın?
HACİVAT : Ben de iyiyim...
KARAGÖZ : İyi ya işte ulan, sen de iyisin, ben de iyiyim, yeter be...
HACİVAT : Teşekkür ederim Karagöz, seni gördüm daha iyi oldum. Seni sormalı, sen nasılsın?
KARAGÖZ : Elinin körü... İyiyim dedik ya beee...
HACİVAT : Demek iyisin... Oh oh... Eeee, daha daha daha daha nasılsın?
HACİVAT : Ben iyiyim, sen nasılsın?..
KARAGÖZ : Sen de iyisin, ben de iyiyim, işte bu kadar, oldu bitti...
HACİVAT : E sonra?
KARAGÖZ : İyilik...
HACİVAT : Daha daha?
KARAGÖZ : Ay şimdi çıldıracağım... Ulan sen başka lâf bilmez misin be? İyiyim, iyiyim, iyiyim, on kere iyiyim be...
HACİVAT : Ben de iyiyim çok şükür, seni sormalı, sen nasılsın?
KARAGÖZ : Ben iyiyim, sen nasılsın?
HACİVAT : Ben de iyiyim, ya sen nasılsın?
KARAGÖZ : Sen iyisin, ben nasılım? Söyle ulan ben nasılım?
HACİVAT : Sen iyisin, ya ben nasılım?
KARAGÖZ : Sen iyisin, ben nasılım? Ulan şaşırttın beni köftehor... Ben sana soruyorum, ben iyiyim, sen nasılsın?
HACİVAT : Duacınızım... Eee, daha başka?
KARAGÖZ : Hacivat, tepelerim...
HACİVAT : Başka ne var ne yok?
KARAGÖZ : Başka mı? Ne yok ne var...
HACİVAT : Güzeeeel... Eeee? Sonra? Daha daha daha daha?

KARAGÖZ *(Vurur)* : Daha daha iyiyim, ben iyiyim, sen nasılsın? *(Vurur)* Sen iyisin anladık, ben nasılım?

HACİVAT : Ne vuruyorsun a Karagözüm? Sen hiç nezaketten, kibarlıktan anlamıyorsun... İki arkadaş karşı-karşıya geldiler mi, birbirlerine hatır sorarlar...

KARAGÖZ : Anladık... Kaç kere sorarlar be... Bir kere, iki kere... beş kere...

HACİVAT : Canım Karagözüm, ortada lâf yoksa, arpacı kumrusu gibi duracak değiller ya... Nezaketen birbirlerine hal hatır sorarlar; konuşmaya vesile olsun da lâf açılsın diye... Meselâ, şimdi biz seninle burda karşılaştık. Ya ben sana sorarım, ya sen bana... Hadi, sen sor bana...

KARAGÖZ : Ne sorayım?

HACİVAT : «Nasılsın Hacivat?» de!..

KARAGÖZ : Nasılsın Hacivat?

HACİVAT : Teşekkür ederim, iyiyim, sen nasılsın Karagöz?

KARAGÖZ : Ben de iyiyim...

HACİVAT : Ooh oh... Memnun oldum, daha nasılsınız?

KARAGÖZ *(Vurur)* : Ulan, yeniden mi başlıyoruz be. Anlaşıldı işte, ikimiz de iyimişiz...

HACİVAT : Karagözüm, sana nezaketi, kibarlığı öğretemedim gitti... Şimdi diyelim, burdan ikimiz de çıkıyoruz. Sen bana ne dersin?

KARAGÖZ : «Çık şarı len!» derim...

HACİVAT : Oldu mu ya?

KARAGÖZ : Olmadıysa rendelerim.

HACİVAT : Olmadı ya... Sen bana, «Rica ederim, önce siz buyrun» diyeceksin, ben de sana «Estağfurullah efendim... İstirham ederim, siz buyrun» diyeceğim.

KARAGÖZ : Sonra, hangimiz buyuracağız?

HACİVAT : İkimiz de buyurmıyacağız. Nezaket ve kibarlık, alçakgönüllülük demektir.

KARAGÖZ : Nezaket dediğin senin bu mu, ben bu dalgayı biliyorum...
HACİVAT : Hadi öyleyse, bir deneyelim...
KARAGÖZ : Hadi başla...
HACİVAT : Buyrun efendim...
KARAGÖZ : Rica ederim efendim, siz buyrun...
HACİVAT : Vallahi olmaz, siz önden geçiniz...
KARAGÖZ : Geçemem yahu... Geç sen önce...
HACİVAT : Estağfurullah efendim... İmkânı yok, olmaz. Önce siz girin...
KARAGÖZ : Sen önden gir yahu, ben arkandan girerim...
HACİVAT : Zatıâliniz geçiniz de, bendenize de yol olsun...
KARAGÖZ : Olamaz...
KARAGÖZ : Allaşkınıza buyrun...
KARAGÖZ : Karnım tok, siz buyrun...
HACİVAT : Ayağınızı öpeyim efendim, siz buyrunuz önden...
KARAGÖZ : Alışmışım bir kere, olmaz... Siz buyrun...
HACİVAT : Kulunuz, köleniz olayım, ne olur, önden buyrun...
KARAGÖZ : Boşuna yalvarma, ben nazik adamım...
HACİVAT : Aman efendim, nasıl olur... Lûtfen, inayeten, önden buyrunuz.
KARAGÖZ : Mahcup ediyorsunuz...
HACİVAT : Teeddüp ederim... Bendeniz... Üstadımın önüne nasıl geçerim? Beni adam eden sizsiniz... Beni elimden tutup adam ettiniz.
KARAGÖZ : Kim adam etti ulan seni?..
HACİVAT : Canım, Karagözüm, nezaket icabı böyle söylenir... Alttan alacaksın. Ne kadar alttan alırsan o kadar iyi...
KARAGÖZ : Haa anladım, nezaket oyunu...
HACİVAT : Hadi sen de alttan al...
KARAGÖZ : Sen yeniden başla da, ben de istime gele-

yim...

HACİVAT : Ben üstadımın önünden gidemem... Estağfurullah... Ben cahil bir oğlandım. Beni alıp yetiştiren zatıâlinizsiniz...

KARAGÖZ : Aman efendim... Asıl beni yetiştiren sizsiniz.

HACİVAT : Bendenize okuma-yazma öğrettiniz. Giyinmesini, kuşanmasını öğrettiniz... Hadi! Sen de!.. Birbirimizle yarış edeceğiz, kim daha alttan alırsa o daha nazik demektir...

KARAGÖZ : Ne münasebet efendim... Ben bir zamanlar dağda gezerken... siz beni dağda tutup...

HACİVAT : Beni son derecede mahcup ediyorsunuz üstadım efendim. Beni adam sırasına koyan sizsiniz...

KARAGÖZ : Ne demek... Ben Allahın dağ ayısıydım... Sonra sen bir gün ava çıkmışsın... Beni yakaladın...

HACİVAT : İyi, iyi... Alışıyorsun nezakete... Efendim, ben her ne oldumsa sâyenizde oldum.

KARAGÖZ : Yoo, asıl ben öyle oldum. Siz beni dağda yakaladınız. Tüylerimi kestiniz, tıraş ettiniz, hamama soktunuz...

HACİVAT : Aman efendim, haddim mi... Bendenize medeniyeti öğreten bile zatıâlinizsiniz...

KARAGÖZ : Siz olmasaydınız, ben hâlâ dağlarda ayı idim. Bana konuşmasını öğrettiniz... Beni insan içerisine soktunuz...

HACİVAT : Allah razı olsun, ben her şeyimi size borçluyum...

KARAGÖZ : Sonra da beni en yüksek mevkilere çıkardınız. Beni büyük adam yaptınız...

HACİVAT : Aman efendim, kulunuz, köleniz olayım, buyrun... Köpeğiniz olayım...

KARAGÖZ *(Vurur)* : Ulan, akşama kadar, sen geçeceksin, ben geçeceğim diye burda dalkavukluk mu edeceğiz kerata? Nezaketmiş... Bu ne biçim nezaket be...

Hadi geç!.. *(Hacivat giderken)* Dur! Dur bakalım, sahibinden önce ahıra girme!.. *(Tokatı atar. Hacivat gider)* Sen gidersin de ben durur muyum? Beni temelli senatör yapmadılar ya... Ben de giderim bayram yerine, seyran yerine, çeşme suyu içerim ayran yerine... Mini etekli güzelleri seyrederim.

FASIL

BİRİNCİ BÖLÜM

(Şarkı ile I. Zenne gelir.)

Yanılıp da bir yar sevsen el alır,
Bir dikili dalın olsa, sel alır,
Yoksa şansın cevher desen yel alır,
El kavun yer, kurtulmazsın kelekten,
Neler geldi, neler geçti felekten!

Herkes gider toplantıya an-fami,
Sen kalırsın ortalıkta san-fami,
Şunu bil ki dayın yoksa mon ami,
Haşâ huzur farkın yoktur eşekten,
Neler geldi, neler geçti felekten!..

HACİVAT *(Gelir)* : Günaydın hanım kızım... Hoş geldiniz... Çoktanberi buralarda görünmüyordunuz...

I. ZENNE : Ayol, ben burada değildim ki...

HACİVAT : Ya neredeydiniz?

I. ZENNE : Hacivat Çelebi, evlerde basılmaktan bıktım, biraz da namusumla yaşıyayım, dedim...

HACİVAT : Oh oh... Demek tövbekâr oldunuz...
KARAGÖZ *(Pencereden)* : Evet, tablakâr oldu...
I. ZENNE : Beyrut'a gidip gelip kaçak kadın çamaşırı getirip satıyordum...
HACİVAT : Yaaa!..
I. ZENNE : Avrupa'ya gidip gelip kaçak kürk getirip satıyordum.
HACIVAT : Yaaa!..
I. ZENNE : Sonracağızıma söyliyeyim, kaçak otomobil getirip satıyordum.
HACİVAT : Yaaa!..
KARAGÖZ *(Pencereden)* : Yaaa, enayi... Böyle olur yerli sanayi... Karı tablakâr oldu, işlettikçe kâr oldu...
HACİVAT : Buralarda birisini mi arıyorsunuz?
I. ZENNE : Ah Hacivat Çelebi, başıma gelenleri hiç sormayın...
HACIVAT : Vah vah... Ne oldu efendim?
I. ZENNE : Derdim büyük, çok büyük...
HACIVAT : Ne gibi? Derdini söylemeyen dermanını bulamaz sultanım...
I. ZENNE : Benimkisi, dermanı bulunur dert değil...
HACİVAT : Gönül yarası mı?
I. ZENNE : Gönül yarası desem değil...
HACİVAT : Ekmek parası mı?
I. ZENNE : Ekmek parası desem değil...
HACİVAT : Öyleyse nedir sultanım?..
I. ZENNE : Bir dert ki, söylenir şey değil...
KARAGÖZ *(Pencereden)* : Gönül yarası değil, ekmek parası değil, ben biliyorum, öyleyse iki dudak arası... Hacıcavçav bana gönder, bende onun dermanı var...
HACİVAT : Söyleyin efendim, belki bir yardımımız olur...
I. ZENNE : Aaah ah!.. Yandım... Berber arıyorum, berber...
HACİVAT : Berbere mi tutuldunuz?
I. ZENNE : Yok efendim, yok... Koskoca memlekette berber yok...

HACİVAT : Aman kızım, memleket berber dolu, berberden geçilmiyor...

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Elini sallasan berbere değiyor be... Boyuna tıraş...

I. ZENNE : Ayol onlar berber değil, nalbant... Sen berberi, Avrupa'da, Amerika'da göreceksin... Önüne oturdun mu, bir güzel saç yapıyor, bir güzel saç yapıyor...

HACİVAT : Bizimkiler yapamıyor mu?

I. ZENNE : Bizimkiler de yapıyor ama, onlarınki başka ne de olsa... En iyisi bir yabancı uzman berber getirtmek... Ah, ne kadar sıkıntı çekiyoruz bilseniz... Yabancı berber gelse, hepimiz ona yaptırırız. Ben gidip de iyi bir berber arayayım bari... Yine görüşmek üzere Hacivat Çelebi...

HACİVAT : Gülegüle...

(Türkü söyliyerek II. Zenne gelir.)

Arap saçına dönmüş, karışmış ipek çile,
İşler kördüğüm olmuş, ne yapılsa nafile.

Lâfla yürüsün gemi, istim gelsin arkadan,
Bu değirmen dönecek hep taşıma su ile.

Ey benim garip başım bitmez çektiğin çile,
Kanun dairesinde çile bülbülüm çile!..

HACİVAT : Güzelim, sizi hangi rüzgâr attı bu yanlara...

II. ZENNE : Beni hangi rüzgâr atar Hacivat Çelebi, elbet meltem rüzgârı...

HACİVAT : Çoktandır görünürlerde yoktunuz...

II. ZENNE : Başımdan nikâh geçti de efendim...

HACİVAT : Oh oh, maşallah...

II. ZENNE : Bir enayi kafesleyip evlenmiştim, sonra beni başka bir herifle yakalayıp boşadı...

HACİVAT : Yaaa, vah vah!..

II. ZENNE : Ama sonra zengin biriyle yine evlendim...
HACİVAT : Aman, oh oh...
II. ZENNE : O da beni başkasıyla suçüstü yakalayıp boşadı.
HACİVAT : Yaa, vah vah!..
II. ZENNE : Sonra efendim, bir kart büyük adamla evlendim.
HACİVAT : Aman, oh oh...
II. ZENNE : Ama o da çok kıskanç çıktı, beni kendi arkadaşlarından başkalarıyla tutunca boşadı.
HACİVAT : Yaa, vah vah!..
II. ZENNE : Ondan sonra şey oldu...
HACİVAT : Aman, oh oh...
II. ZENNE : Ama şey edince...
HACİVAT : Yaa, vah vah!.. Şimdi evli misiniz güzelim?
II. ZENNE : Bilmem... Aman Hacivat Çelebi, ben dün gece ne yediğimi hatırlamıyorum, ne bileyim evli olup olmadığımı... Haa, tamam, evet evliyim, öyle ya...
HACİVAT : Kiminle efendim?
II. ZENNE : Kiminle mi? Dur bakayım... Rıza mıydı, Murtaza mıydı?.. Değil... Şerif miydi, herif miydi?..
KARAGÖZ *(Pencereden)* : Ulan karı, koca kolleksiyoncusu be...
II. ZENNE : Şehit miydi, gazi miydi, pisipisine giden Niyazi miydi?.. Haa hatırladım, Marşal Yardımından bir Amerikalı...
KARAGÖZ *(Pencereden)* : Ulan sakın bizim Jonson olmasın...
HACİVAT : Adı nedir kocanızın güzelim?
II. ZENNE : Jonson muydu, Tomson muydu... Amaan, ben ne bileyim adını...
KARAGÖZ *(Pencereden)* : Ulan Hacivat, ayaküstü sen de evleniver de, gönlünü ediver tazenin... Sevaptır, kolleksiyonu eksik kalmasın...
HACİVAT : Teşrifinizin esbabı aceba?

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Teneşircinin esvabı acem ağa, diyor.

II. ZENNE : Ah, sormayın efendim, sormayın... Derdim büyük...

(Türküye başlar)

Söyletme beni derdim büyüktür
Aman Allah, derdim büyüktür...
Bu hayat bana ağır bir yüktür
Aman Allah, derdim büyüktür...

HACİVAT : Derdini söylemeyen derman bulamaz, demişler.

II. ZENNE : Söyliyeyim mi acaba?

HACİVAT : Söyle söyle...

II. ZENNE : Ama nasıl söyliyeyim...

HACİVAT : Söyle güzelim söyle... Söyle canım söyle... Söyle hayatım söyle...

II. ZENNE : Demek söyliyeyim... Peki öyleyse... Hacivat Çelebi, saçımı yaptıracağım, bitürlü iyi bir berber bulamıyorum... Bu memleketin en büyük sıkıntısı nedir, bilir misin?

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Bilirim ama, seyirciler önünde söyliyemem, ayıp kaçar...

II. ZENNE : Bu memleketin en büyük sıkıntısı iyi berber... Ah, Avrupalarda, Amerikalarda ne kadın berberleri var... Elleri öyle hafif ki, yaptılar mı, yapmadılar mı saçını, hiç anlamıyorsun...

HACİVAT : Demek bir yabancı kadın berberi gelse...

II. ZENNE : Hohooo, para kırar vallahi... Hepimiz ona yaptırırız... Bana müsaade, gidip de berber arayayım...

HACİVAT : Gülegüle güzelim...

(II. Zenne gider. Aşağıdaki manzumeyi okuyarak Tosun gelir.)

Bu sabah sevgilim erkence kalktım,
Su döktüm bahçemin öbeklerine...

Yanımda horlarken şöyle bir baktım,
Bayılırım kadın göbeklerine!

Sen gönül bahçemin bir hıyarısın,
Mideme göresin, iriyarısın,
Hülâsa sen bana uygun karısın,
Vurgunum çipil gözbebeklerine!

Sevgilim, işte ben geldim dörtnala,
Gidelim adaya girip kolkola,
Geç kalma, binelim beşe beş kala,
Ada'nın marsuvan eşeklerine!

Hissedeyim diye sana heyecan,
Her gece içerim pek çok havli can.
Hediye bıraktım birkaç patlıcan,
Mübarek vatanın ineklerine!

Selâmüneleyküm, aleyküm selâm,
Maksadım şudur ki, hasılı kelâm,
Söyledim bir hayli saçma vesselâm,
Benzedim laklakan leyleklerine!

HACIVAT : Bu ne güzel şiir... Sen şair misin yoksa?
TOSUN : Evet...
HACİVAT : Ne şairisin?
TOSUN : Bayağı şairim işte...
HACİVAT : Bayağı bir şair olduğun belli de, yani ne şairisin? Halk şairi mi, ikinci yenilerden mi, dördüncü yenilerden mi, saz şairi mi, divan şairi mi?
TOSUN : Divanda da yazarım, koltukta da yazarım, şezlongta da yazarım.
HACİVAT : Oğlum, yani sen ne şairisin, nerde yazarsın?
TOSUN : Haa anladım... Ben Duvar şairiyim. Duvarlara yazarım. Benim şiirlerimi okumayan yoktur. Herkes bilir...

HACİVAT : Neden?
TOSUN : Çünkü herkes helâya gider de ondan... Genel helâ duvarlarında benim şiir antolojim vardır.
HACİVAT : Adın ne senin?
TOSUN : Tosun...
HACİVAT : Haaa, bildim, bildim, şair Tosun...
TOSUN : Ta kendisi... Şiirlerimi okudun mu?
HACİVAT : Yoo... Katiyyen... Aslaaa... Haşaaa...
TOSUN *(Sırıtır)* : Hı hı... Herkes okur, okur da, sonra da okumadık diye inkâr eder. Şimdi benim şiirim, dünya şiir antolojisine girecek...
HACİVAT : Ne antolojisi o?
TOSUN : Uluslararası müstehcen şiir antolojisi... Hani benim bir şiirim var ya: «Bunu yazan Tosun» diye başlar.
KARAGÖZ *(Pencereden)* : Ulan Tosun, biz onu değiştirdik, «Bunu okuyan Tosun, yazana sorsun» yaptık, ne haber?
HACİVAT : Peki Tosun, sen ne iş yaparsın?
TOSUN : Söyledim ya işte...
HACİVAT : Ya para?
TOSUN : Benim şiirlere meraklı bir sevgilim var, adı Şatifilli, o moruğunu, kocakarısını keser, tak mangırları bana kamançe...
KARAGÖZ *(Pencereden)* : Ulan Hacıcavcav, Tosun senin damat adayı da haberin yok...
HACİVAT : Sana iyi bir iş bulsam, çalışır mısın?
TOSUN : Çalışırım...
HACİVAT : Peki öyleyse, sen bana gel sonra...

(Tosun gider, aşağıdaki manzumeyi okuyarak komprador gelir.)

Dün beşe aldığım mal, yarın binbeşyüz eder,
Yükselttik memleketi, bunu tarih böyle der.
Kırmadık gönül hatır,
Elden ne geliyorsa onu yaptık birader!

Babamın adı Hıdır
Elimden gelen budur!

Uğraştık ticaretle, Eskimo'ya buz sattık,
İktisadı gör bizde, Bahr-i Lut'a tuz sattık
Altınlar oldu bakır.
Dışardan buğday alıp, içeriye muz sattık.
Babamın adı Hıdır
Elimden gelen budur!

Naylon sütyen getirttik, kalmadı elde döviz,
Öyle fındık kırdık ki, kalmadı fındık, ceviz.
Bütçe oldu tamtakır,
Bu çürük koltuklarda neler çektik bilseniz,
Babamın adı Hıdır
Elimden gelen budur!

Gayretimizle doldu vatan sathı naylonla,
Kaldı seçmenlerimiz bir gömlekle bir donla!
Oynasın şakır şakır!..
Yükselttik memleketi iktisadî balonla!
Babamın adı Hıdır
Elimden gelen budur!

KOMPRADOR : Vay Hacivat Çelebi, derin saygılarımı arzederim...

HACİVAT : Estağfurullah... Saygı bizden efendimiz... İşleriniz nasıl?

KOMPRADOR : İşlet tatsız Hacivat Çelebi... Savaş zamanı yüzde onbin kazanırdık çok şükür... Şimdi, yüzde bin bile zor kazanıyoruz. Eskiden bir telefon eder, yüzbin lira kazanırdık havadan... Şimdi yüzbin lira kazanmak için göbeğim çatlıyor, en az üç kere telefon etmek gerekiyor.

HACİVAT : Neden?

KOMPRADOR : Telefonlar bozuk da ondan... Bir numara çeviriyoruz; başka yer çıkıyor...

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Ulan komprador, sende numaralar çoktur.

KOMPRADOR : Eski işlerin tadı yok...

HACİVAT : Siz ne üzerine ticaret yapıyorsunuz?

KOMPRADOR : Efendim ben para ticareti yaparım.

HACIVAT : Yani?

KOMPRADOR : Para alırım, para satarım. Yani, seyyar bankacılık yaparım. Maksadımız yurttaşlara iyilik... İhtiyacı olanlara para veririm...

HACİVAT : Aman ne iyi Bay Komprador... Benim çok yakın bir arkadaşım bir berber dükkânı açmak istiyor ama parası yok, ona yardım eder misiniz?

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Vay kerata, ulan kompradoru bile kazıklayacak be... Berber dükkânı da nerden çıktı şimdi?

KOMPRADOR : Tabii... Benim işim yardım etmek... Veririm elbet...

HACİVAT : Allah razı olsun... Ben gidip haber vereyim de, berber arkadaş gelip sizi görsün...

İKİNCİ BÖLÜM

(Hacivat, Karagöz'ün evi önünde, kapıyı çalar.)

KARAGÖZ*(İçerden)* : Kim ooo?

HACİVAT : Ben ooo... Aman Karagözüm, çabuk gel, çabuk...

KARAGÖZ *(Gelir)* : Ne oluyorsun be, ne bu acele, tiz-i reftar olayım derken elime çarşaf dolandı...

HACİVAT : Kaybedecek vaktimiz yok Karagöz... Sana bir iş buldum, öyle bir iş ki, hiç sorma...

KARAGÖZ : Nasıl bir iş?

HACİVAT : Hiç sorma dedim ya...

KARAGÖZ : İyi ya sormuyorum...
HACİVAT : Canım Karagözüm, benim öyle dediğime bakma, sen yine sor biraz...
KARAGÖZ : Sorayım biraz : Nasıl iş?
HACİVAT : Para fabrikası, para... Para basacağız, para...
KARAGÖZ : Ben yokum o işde...
HACİVAT : Neden?
KARAGÖZ : Para fabrikası, hükûmet endüstrisine girer... Ben, devenin gidişine, kösenin gelişine, bir de hükûmetin işine karışmam arkadaş...
HACİVAT : Canım, para fabrikası dedimse, lâfın gelişi... Yani çok para kazanacaksın...
KARAGÖZ : Nasıl?
HACİVAT : Sen şimdi, yabancı bir memleketten gelmiş ünlü bir kadın berberi olacaksın...
KARAGÖZ : Eeee?
HACİVAT : Buraya geleceksin... Uzman olduğundan, kadınların saçlarını düzeltmek için bir rapor vereceksin...
KARAGÖZ : Sonra?
HACİVAT : Sonra bir basın toplantısı yapıp gazetelere bildiri vereceksin, reklâmın olacak... Ondan sonra sana lüks bir berber dükkânı açacağız... Bütün büyüklerin sayın karıları, bütün alçak ve yüksek sosyetenin sayın karıları, bütün artizler martizler hep sana gelip yaptıracaklar saçlarını...
KARAGÖZ : Bana gelmeleri iyi ama Hacıcavcav, ulan ben anlamam bu işten ki...
HACİVAT : Ne kadar anlamazsan o kadar iyi Karagözüm... Vuracaksın makası karıların saçlarına, efendime söyliyeyim, kızgın maşayla kıvıracaksın saçlarını, sonra sıcak tencereyi, tası geçireceksin kafalarına, ondan sonra efendim, zeytinyağı mı olur, içyağı mı olur, makina yağı mı olur, onları da bulayacaksın...

Ne kadar bozarsan o kadar iyi... Yeni moda diyeceksin, yeni saç modası... Bu karılar, yeni bişey gördüler mi bayılırlar. Kuyruğa girecekler, beğendiğini alırsın, beğenmediğini almazsın...

KARAGÖZ : Ulan iyi be... İyi ama ben hangi memleketten gelmiş oluyorum?

HACİVAT : Meselâ Atmasya'dan geliyorsun...

KARAGÖZ : Ben Atmasyaca bilmem ki...

HACİVAT : Karagözüm, Atmasya diye bir yer yok yahu, atıyoruz. Sen de Atmasyaca atacaksın... Ben de senin tercümanın olurum. Hadi at bakayım, salla... *(Karagöz vurur)* Ne vuruyorsun Karagözüm?

KARAGÖZ : Salla dedin ya...

HACİVAT : Canım lâf salla...

KARAGÖZ : Peki... «Vatandaşlar beni seçerseniz, musluklardan sular akacak, telefonlarınız işleyecek...»

HACİVAT : Canım o kadar yüksekten atma, olacak bişey söyle...

KARAGÖZ : Peki... «Vatandaşlar, beni seçin siz, gerisine karışmayın...»

HACİVAT : Karagözüm, Türkçe atma, Atmasyaca at...

KARAGÖZ : Ha? Peki... «Kak navale portaslon...»

HACİVAT : Mükemmel...

KARAGÖZ : Peki ne dedim şimdi ben?.. Madem tercümansın, çevir de, ben de ne dediğimi anlıyayım...

HACİVAT : Sen dedin ki, her kadın için ayrı saç tuvaleti vardır, dedin.

KARAGÖZ : Amma da demişim ha... «Pat nayango pat patinaki...» Ne dedim ulan, çabuk söyle, merak ediyorum.

HACİVAT : Sen şimdi «Saç, kadının en güzel süsüdür» dedin.

KARAGÖZ : Vay anasını... Ben neler biliyorum be... Peki bu Atmasyacayı benden başka bilen var mı? Varsa, sonra madara olurum haa?

HACİVAT : Yok canım, dünyada yalnız sen biliyorsun bu dili...

KARAGÖZ : Yabancı dil bilmek iyidir canım... Her dil bir insan demektir, demek ki ben şimdi iki insanım...

HACİVAT : Evet, sen şimdi iki Karagöz'sün...

KARAGÖZ : Ulan ben bir taneyken karnımı doyuramıyordum, iki tane oldum mu açlıktan ölürüm.

HACİVAT : Aman Karagözüm, zengin olacağız, ne diyorsun?

KARAGÖZ : Peki, berber dükkânını açmak için para nerde?

HACİVAT : O da hazır... Komprador diye çok iyi bir adam var, sana istediğin kadar para verecek...

KARAGÖZ : Madem öyle, ulan şimdiye kadar neden dolandırmadık herifi?

HACİVAT : Canım efendim, bu komprador, özel teşebbüsü destekliyor. İş yapacak adamlara para veriyor. Hadi çabuk git, Küşteri meydanında seni bekliyor.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KARAGÖZ : Komprador bu herif olacak... Şişt!.. Heyy... Ulan Komprador...

KOMPRADOR : Yüzde kırktan olmaz... Kurtarmaz... Senin güzel hatırın için yüzde altmış faizle veririm...

KARAGÖZ : Bayım!.. Bay Komprador sen misin?

KOMPRADOR : Benim. Ne var?

KARAGÖZ : Valla yine namuslu adam, hiç olmazsa komprador deyince kızmıyor. Beni Hacivat gönderdi.

KOMPRADOR : Haa, o berber sen misin?

KARAGÖZ : Ne berberi be? Haa, sahi... Berberim ya... İyi tıraş ederim.

KOMPRADOR : Dükkân mı açacaksın?

KARAGÖZ : Seni dolandırabilirsem, açacağım.

KOMPRADOR : Ne kadar lâzım?.. Kaç para istersin?
KARAGÖZ : Bak bunu Hacivat'a sormadım... Ne kadar istesem?.. Enayiyi bulmuşken yolmalı... Ver bari yüzbin lira, az ama idare ederiz.
KOMPRADOR : İstersen daha fazla vereyim...
KARAGÖZ : Vay anasını... Dünyada ne iyi komprador-lar var be... Komprador deyip geçmemeli, o da insan sayılır azçok... Yok, yüzbin yeter...
KOMPRADOR : Peki, karşılığında ne gösteriyorsun?
KARAGÖZ : Neyin karşılığında?
KOMPRADOR : Alacağın paranın karşılığı olarak ne göstereceksin?
KARAGÖZ : Ne göstersem ben bu herife yahu? Seni memnun edecek bişey gösteririm elbet...
KOMPRADOR : Yüzbin lira karşılığı... Neyi ipotek edeceksin?
KARAGÖZ : Karşılığında... ben varım ya...
KOMPRADOR : Sen para etmezsin ki... Rehine ne koyacaksın?..
KARAGÖZ : Karıdan kurtulmanın tam zamanı... Karıyı rehine korum, borcu ödemeyince haczederler karıyı, kurtulurum... Benim karıyı rehin vereyim...
KOMPRADOR : Elli yıl geç kalmışsın... Elli yıl önce olsaydın, birkaç yüz lira verirdim... Para edecek bişey göster. Evin var mı?
KARAGÖZ : Babadan kalma bir evimiz var.
KOMPRADOR : Başka?
KARAGÖZ : Bir de arsamız var...
KOMPRADOR : İyi... Daha başka?
KARAGÖZ : Mahmutpaşa'da bir de dükkânımız var...
KOMPRADOR : O da iyi... Daha başka?..
KARAGÖZ : Başka, başka, başka? Haa, bir şeyim daha kaldı, alır mısın? Babadan kalma bir cop var.
KOMPRADOR : O sana lâzım olur.
KARAGÖZ : Lâzım olmuyor, çoktandır kullandığım yok...

KOMPRADOR : Ben o kadar da vicdansız değilim, copun sana kalsın...
KARAGÖZ : Ulan, evi, dükkânı, arsayı aldı da copu bıraktı, amma vicdanlı adam...
KOMPRADOR : Nerde oturuyorsun?
KARAGÖZ : Ay başlarında diken üstünde, ay sonlarında kazık üstünde...
KOMPRADOR : Canım efendim, evin nerde?
KARAGÖZ : Haa, anladım... Şurdan aşağı, Kasımpaşa... İşte orda...
KOMPRADOR : Bu saydıklarının hepsi etse etse... O da senin güzel hatırın için onbin lira eder. Sana onbin lira veririm. Üç ay içinde paramı öder, mallarını geri alırsın...
KARAGÖZ : Peki be, ver onbini...
KOMPRADOR : Acele etme, alacaksın... Şimdi ben sana onbini verdim...
KARAGÖZ : Ne zaman verdin ulan?
KOMPRADOR : Sözüngelişi, verdim diyelim... Sen de aldın.
KARAGÖZ : Ben de aldım.
KOMPRADOR : Lâf ağızdan çıkar, bak sonra inkâr etme... Aldın...
KARAGÖZ : Eee?
KOMPRADOR : Yüzde kırk faizini çık... Kalır altıbin... Tamam mı?
KARAGÖZ : Herhalde tamam...
KOMPRADOR : Altıbinden yüzde otuz da komisyon düş... Ne kaldı geriye? Dörtbinikiyüz... Tamam mı?
KARAGÖZ : Herhalde tamam... Ver dörtbinikiyüzü...
KOMPRADOR : Dur acele etme... Hani bunun banka faizi? Yarısı da banka faizi. Ne kaldı?
KARAGÖZ : Bişey kalmadı.
KOMPRADOR : Kaldı, kaldı... İkibinyüz kaldı... Bin lira da harcı, masrafı. Ne kaldı?

KARAGÖZ : Kaldı işte...

KOMPRADOR : Kaldı ya... Binyüz lira kaldı... Sen şimdi bana yüz lira ver... Hadi, hadi ver...

KARAGÖZ : Ne yüz lirası?

KOMPRADOR : Ayıp ettin... Sana şıp diye onbin lira kredi buldum, bana yüz lirayı çok mu görüyorsun... Sen şimdi ver cebinden yüz lirayı... Ver, ver, hadi ver... Sen karışma, ver, ver...

KARAGÖZ : Al bakalım... Gitti bizim yüz papel...

KOMPRADOR : Hadi şimdi gidelim, ipotekleri yapalım, onbin liralık borç senedini imzala, sonra bankadan bin liranı al, gülegüle harca... Hadi uğurlu olsun... Onbin lira az para değil, iş yapmasını bilene çok para...

KARAGÖZ : Amma kolaymış adam dolandırmak be...

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

(Perdenin bir yanında berber dükkânı : «Modern Atmasya Berberi»)

TOSUN : Haydi, bayanlar, sayın bayanlar!.. Atmasyalı berber burda... Ondülasyon, mondülasyon, mizanpili, tirilili, altı aylık, yedi aylık, dokuz ay on günlük... Hepsi var... Masaj da var, mesaj da var... Buyrun, buy...

HACIVAT *(Gelir)* : Nasıl işler Tosunum?

TOSUN : İşler kıyak Hacivat Amca... Bekleme salonu müşteri dolu. Karagöz usta yetişemiyor. Yardım edeyim, dedim, sen yapamazsın diyor.

HACİVAT : Paralar?

TOSUN : Paralar yağıyor ama, Karagöz usta'da kalmıyor ki... Sayın Komprador haciz koydurmuş, bütün paralar faizine gidiyor.

(Striptizci yabancı kadın, çetrefil yabancı ağzıyla «Üsküdar'a giderken aldı da bir yağmur»

türküsünü söyliyerek gelir.)

STRİPTİZCİ : Var burda bir kuvaför dö Atmasya? Biliyor siz, yok milyor?

HACİVAT : Var billyor? Burası işte... Tosun oğlum, git ustanı çağır, işini bıraksın gelsin, bir yağlı müşteri düştü...

(Tosun gider.)

STRİPTİZCİ : Burda yapıyor, nerde?

HACİVAT : İçerde yapıyor... Nah işte geldi...

KARAGÖZ *(Gelir)* : Ne var be? İçerde kadınlar sırada bekliyor...

HACİVAT : Şişşt... Atmasyaca...

KARAGÖZ : Haa, öyle ya... Kagahunta hunta turpi...

STRİPTİZCİ : Hangi var dil söylemiş?..

HACİVAT : Atmasyaca... Diyor ki, başberber, ben madamaya bir altı aylık yapayım, çok güzel olur, diyor...

KARAGÖZ : Gergi menge gemenge hop tirilop...

HACİVAT : Beğenmezse para almam, diyor.

STRİPTİZCİ : Bende var para çok... Ben striptiz artist...

KARAGÖZ : Vay anam vay...

HACİVAT : Öhhö...

KARAGÖZ : Hımm... Şaplatan şup, patapat lamalam...

STRİPTİZCİ : Beni atıyorlar dışarda...

KARAGÖZ : Kim atıyor yavrum seni?

HACİVAT : Öhö, öhö...

KARAGÖZ : Hımm... Paklagon gonpakla hop...

HACİVAT : Sizi kim dışarı atıyor, diye soruyor.

STRİPTİZCİ : Ben artist, striptiz... Var benim çok amur... Var hep büyük adam... Ben bir kadın, ama onlar çok...

KARAGÖZ : Ne diyor be, bana da çevir...

HACİVAT : Öhö, öhö... Bu bayan çok güzel striptizci olduğundan, büyük adamlardan çok sevdalısı, çok belâlısı varmış. E bu bir tane, hepsine yetişemiyor.

STRİPTİZCİ : Tamam... Var ihtiyar bir büyük adam çok

çirkin, kıskanıyor çok... O beni çıkarıyor...

HACİVAT : Anladıuım... Bir moruk varmış, karı ona yüz vermiyor diye, sınır dışı ediyorlarmış...

KARAGÖZ : Bango bingo, ben söyler çaktıngo...

HACİVAT : Berberbaşı diyor ki, ben o herifin karısını tanıyorum, diyor, benim müşterim, diyor, ben karısına söylerim, canına okur kocasının, o da burda kalır diyor, ama, diyor, bana bir striptiz yapsın, diyor.

STRİPTİZCİ : Ne zaman dedi bu kadar çok lâf?

HACİVAT : O söyler o... muhtasar müfit... Yani, az ve öz...

STRİPTİZCİ : Tamam... Ben yapacak bir striptiz numero spesiyal...

HACİVAT : Oldu işin ulan... Hadi sen gir içeri, salonda sıranı bekle...

(Striptizci gider, I. Zenne gelir.)

I. ZENNE : Aman çok şükür, bir yabancı berbere kavuştuk... Namını nerelerden duyup da geldim...

KARAGÖZ : Kango kıyako çepellezi...

HACİVAT : Sizi tanıdığıma çok memnun oldum, diyor.

I. ZENNE : Pek de şeker şey...

HACİVAT : Yabancının tadı başka...

KARAGÖZ : Zamazingi fingo...

HACİVAT : Siz gidin içeri de sıranızı bekleyin, diyor...

I. ZENNE : Çok bekletmesin, dayanamam... İşim acele.

(I. Zenne gider.)

KARAGÖZ : Alıyorum elime makası, eşek kırkar gibi kırkıyorum karıları... Bu bilmem ne modası diye yutuyorlar be...

HACİVAT : Namın memlekette aldı yürüdü Karagöz...

KARAGÖZ : Bilader, Kompradordan fırsat bulamıyorum ki... Herif her gün paraları çuvala doldurup gidiyor. Ödedikçe borcum artıyor. Bindikçe biniyor faiz... Evi haczetti, arsa uçtu, dükkân elden gitti, kala kala buraya kaldık...

(Tosun gelir.)

TOSUN : Karagöz ustaaa!.. Müjdemi isterim... Sadrazamın sol kolu var ya, işte o adam, karısıyla kızıyla dış geziye çıkıyormuş, seni de heyete almışlar... Yarın özel uçakla sen de gidiyorsun...

HACİVAT : Aman Karagöz, gözün aydın, özel berber oldun bilader...

KARAGÖZ : Ben özel striptizcimi yanıma almadan bir yere gitmem...

HACİVAT : Ya ben?

KARAGÖZ : Sen de özel tercümanımsın be...

(II. Zenne Gelir. Saçının yarısı cavlak, acaiptir.)

II. ZENNE : Aman berberbaşı eline sağlık, ne de güzel yaptın saçımı... Gören bayılıyor...

KARAGÖZ : Şinanay nay şina şop...

II. ZENNE : Ne diyor?

HACİVAT : Hangi model giderse hanıma, o modeli yaparım diyor.

II. ZENNE : Ay bu modelin adı neydi, bak, unuttum yine...

KARAGÖZ : Alafingir...

HACİVAT : Alafingirmiş...

II. ZENNE : Ben yine saçımı yaptırmaya geldim.

HACİVAT : Sıranı bekleyeceksin, hadi geç salona yavrum...

(Komprador gelir.)

HACİVAT : Vay efendim... Bu ne şeref bizlere... Arz-ı hürmet ederim beyefendi...

KOMPRADOR : Dur bakalım biraz da, şu senin dolandırıcı arkadaşınla konuşalım...

KARAGÖZ *(Vurur)* : Dolandırıcı sana derler...

KOMPRADOR : Hani bu namuslu adamdı!..

KARAGÖZ *(Vurur)* : Ya ne sandındı?

KOMPRADOR : Ben lâf anlamam... Paracıklarımı iste-

rim... Onbin lira elden verdim mi?

HACİVAT : Verdiniz.

KOMPRADOR : Yüzde kırk birinci faizi, eder ondörtbin... Yüzde altmış ikinci faizi, eder yirmiiki bin... Bu kadar zamandır bekliyorum, onbin de zarar ziyanım...

KARAGÖZ *(Vurur)* : Al beş kuruşluk da ananın nikâhı...

KOMPRADOR : Ben paramı isterim...

HACİVAT : Birkaç gün daha müsaade etseniz...

KOMPRADOR : Daha ne müsadesi yahu... Sabahtan geldim, iki saat müsaade dediniz, peki dedim... İki saat müsaade ettim işte... İnsaniyetlik artık bu kadar olur... Yaramıyor, iyilik yaramıyor...

KARAGÖZ *(Vurur)* : Beş dakika daha müsaade et de bari, ne insan olduğunuzu anlayalım...

KOMPRADOR : Anlamam... İcra memurunu, polisi alıp geliyorum... Dükkânı haczettireceğim...

(Komprador gider, Striptizci kadın dükkândan çıkar.)

STRİPTİZCİ : Var çok bekliyor ben... Ediyor acele ki var benim işi...

KARAGÖZ : Yoo... Nasıl olsa işler boka sardı, şurda bir striptiz yapmadan olmaz onun dediği...

HACİVAT : Öhö, öhö...

KARAGÖZ : Hımm!.. Bokago bonbon striptiza metazoriya...

HACİVAT : Berberbaşı striptiz yapmanı rica ediyor...

STRİPTİZCİ : Yapacak ne istiyor...

(Çalgı çalar, Striptizci oynayarak berber dükkânına girer, dükkândan çıktığı zaman, biraz soyunmuştur, yine oynayarak dükkâna girer, daha soyunuk olarak çıkar.)

KARAGÖZ : Ben açık manzaraya bayılırım... Oooh, dünya varmış be... İçim açıldı... Karının dışı açıldıkça benim içim açılıyor.

(Striptizci dükkândan son çıkışında, külot ve sutyenledir.)

KARAGÖZ : Hacıcavcav!.. Ulan Hacıcavcav!.. Hişt!.. Sana söylüyorum be... Ulan bayıldın mı yoksa? Hacıcavcav...

HACİVAT : Hı? Ne var?

KARAGÖZ : Bu ne bu?

HACİVAT : Kadın...

KARAGÖZ : Hadi be... Böyle kadın olur mu?

HACİVAT : Vallahi kadın...

KARAGÖZ : Ulan, bu kadınsa ya bizimkiler ne?

(Karagöz'ün karısı bağırarak gelir. Onu gören striptizci kaçar.)

KARAGÖZ'ÜN KARISI : Vay alçak vay... Biz evde çoluk çocuk açız, sen burda anadandoğma karı oynatırsın ha... *(Vurur)* Dükkân elden gitti, arsa gitti, o komprador bizi evimizden de attı dışarı... *(Vurur)* Sen de burda karı oynat! *(Vurur.)*

KARAGÖZ : Megando mos, mori popos, yagari var hop...

HACİVAT : Aman hemşire, dur hele... Bir yanlışlık var... Bu adam Atmasyalı berberbaşı yahu...

KARAGÖZ'ÜN KARISI *(Hacivat'a vurur)* : Sus, kari rezil... Berbermiş, onun usturası dilinde... Siz kime yutturuyorsunuz? *(Vurur.)*

HACİVAT : Hemşire, iş başka canım... Bu adam, sadrazamın sol kolunun özel berberi yahu...

(Karagöz'ün karısı vururken, Karagöz de Hacivat'a vurur.)

KARAGÖZ *(Vurur)* : Vur karıcığım, vur... Hep bu Hacivat'ın yüzünden başımıza gelenler... Vur... Elin dert görmesin...

KARAGÖZ'ÜN KARISI : İkinizi de polise vereceğim... Sahteciler... Atmasyalı berberbaşı ha... Hah işte polis de geliyor...

(Karagöz'ün karısı gider, polis gelir.)

POLİS : Sayın Komprador'a borcunu vermeyen sen misin?

KARAGÖZ : Ne münasebet... Benim kimseye borcum yok...

POLİS : Peki, sen hiç cinayet işledin mi?

KARAGÖZ : Yooo...

POLİS : Hırsızlık filân?..

KARAGÖZ : Yooo...

POLİS : Peki, ben seni şimdi nasıl tevkif edeceğim yahu?..

KARAGÖZ : Vallahi billahi benim hiç bir suçum yok...

POLİS : Sen yurttaş değil misin be? Yurttaş olur da suçu olmaz olur mu, sen ne biçim yurttaşsın? Ya kendine yurttaş süsü veren bir sahtecisin, ya da suçlusun.

KARAGÖZ : Suçum yok ağabey...

POLİS : Askerliğini yaptın mı?

KARAGÖZ : Oh'ooo... Altıyüzelli yıl önce Orhan Gazi'nin ordusunda yaptım...

POLİS : Peki ben seni nasıl tevkif edeceğim? Sende hiç merhamet yok mu? İnsan biraz polise yardımcı olur da kendisini tevkif ettirir...

KARAGÖZ : Darılma oğlum, madem istiyorsun, hadi tevkif et bari...

POLİS : O nasıl söz? Memlekette kanun var be?.. Polis hiç durup dururken yurttaş tevkif eder mi? Haa, aklıma geldi, sen hiç şey yaptın mı?

KARAGÖZ : Yaptım.

POLİS : Ne yaptın?

KARAGÖZ : Şey yaptım...

POLİS : Tamam... Kendi itirafıyle sabit olmuştur. Ben zaten senin suratına bakınca ne mal olduğunu anlamıştım. Sayın Komprador'un paralarını iç ettiğin için, kendine sahte Atmasya berberi süsü verdiğin için, Küşteri meydanında casus karı oynattığın için, efendime söyliyeyim, ş'aptığın için seni tevkif ediyorum çok şükür...

KARAGÖZ : Yaşasın Adaleeeet!..
POLİS : Yaşasın Emniyeeeet!..
KARAGÖZ : Yaşasın Fenerbahçe...
POLİS : Yaşasın Hacetbabaaaa...
(Giderler.)

BİTİŞ

HACİVAT : Eyvaaah, ne yer, ne yaar kaldı...
KARAGÖZ *(Vurur)* : Ortada bir hıyar kaldı...
HACİVAT : Eyvaaah, ne canan, ne can kaldı...
KARAGÖZ *(Vurur)* : Senin gibi bir acı patlıcan kaldı...
HACİVAT : Bana vuran ellerin kırılsın...
KARAGÖZ *(Vurur)* : Takma el taktırır, yine vururum...
HACİVAT : Yıktın perdeyi eyledin viran...
KARAGÖZ : Yetiş ya Süleyman...
HACİVAT : Varıp sahibine haber vereyim heman!
(Gider.)
KARAGÖZ : Hakkı geçenlerin hakkı helâl ola...
Her nice dilimiz sürçtüyse af ola!
Yarın akşam «Antrenör» oyununda yakan bir elime geçerse Hacivat, koparıp, kendi ceketime dikerim... *(Gider.)*

KARAGÖZ'ÜN ANTRENÖRLÜĞÜ

KİŞİLER

Hacivat
Karagöz
Alekber
Temel Reis
Emekli
Kocakarı (Yaşlı Zenne)
Müzmin Muhalif
Hacıağa
Moral Ayten (Zenne)
İdareci

GİRİŞ

(Perde açılmadan çocuk bağırtıları duyulur.)

ÇOCUKLAR *(Tempoyla)* : Başlayacak mısın,
Başlayalım mı?
Karagöz'ün evini,
Taşlıyalım mı?

(İki-üç kez tekrarlanır.)

KARAGÖZ *(Sesi duyulur)* : Hep Karagöz'ün evini taşlarsınız. Taşlanacak evi bilmez misiniz siz? Hacivat'ın evini taşlasanıza!

ÇOCUKLAR *(Tempoyla)* : Başlayacak mısın,
Başlayalım mı?
Hacivat'ın evini,
Taşlıyalım mı?

KARAGÖZ *(Sesi duyulur)* : Hadi, hep birlikte taşlıyalım da ininden çıkaralım şunu... Hacivat, başlıyacak mısın, yoksa şarap çanağından başlıyalım mı?

(Perde açılır. Hacivat, semai söyliyerek gelir.)

Gaafil, ne ararsın kara toprakta define?
Gözyaşlarımın damlası bir özge hazine!
Benden bu güzel dünyaya miras kalacaktır,
Eş'ar-ı derunum dökülüp hâk-i zemine!
Hay haaaaak, hay haaaak!

(Perde gazelini okur.)

Hayal, evet, ne var ki burda gerçeğin hayali var,
Dışında perdenin gülünç, derinde çok melâli var!

Çıkar mıkar gözetmeden hayal deyip de herkesi,
Bu perdeden eleştirin, ne olmak ihtimali var?

Derin düşün, biraz da gül, alıp da ders bu perdeden,
Küçüklerin, büyüklerin, görüp duyun ne hali var!

Bu yükseliş sürer sanıp nedense halkı hor gören,
Gelir bunun da bir sonu, bunun da bir zevali var!

Görüntüler ki yansıyor bu perdeden : hayatımız,
Sizin, bizim mahallemiz, fakir, zengin ahali var!

Sayın bayanlar, baylar merhabaaa...

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Sayın olmayan bayanlar, baylar, sizlere de merhaba!

HACİVAT : Bindiği dalı kesenler, öksürüğe göre esenler, çabuk darılıp küsenler, merhabaaaa!...

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Merhaba bal-börek, merhaba zehir-zenberek...

HACİVAT : Konuşurken mangalda kül bırakmayanlar, halka talkım verip kendileri salkım yutanlar, merhaba!

KARAGÖZ : Dönme dolaplar, rüzgâr gülü, çarkıfelek, sayın dönek, merhaba!...

HACİVAT : Atı alıp Üsküdar'ı geçen, parayı verip düdüğü çalan, arabasını dağdan aşıran, düz yolda yolunu şaşıran, merhaba!...

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Odun iskelesi müdürü, gusulhane mandalı, apteshane ibriği, merhaba!

HACİVAT : Tatlı sesli yem borusu, eğrisi, doğrusu, par-

lak geleceğimiz çıkmaz ayın son çarşambası, merhaba!

KARAGÖZ *(Pencereden)* : İncir çekirdeği, keçi boynuzu, dam üstünde saksağan, merhaba!

HACİVAT : İşte geldik alana,
Selâm verdik dört yana,
Sözümüz anlayana,
Merhabalar, merhaba!

Efendim, demem, o demek değil... Ünlü şairimiz Zırtullah-ı Kirmani'nin

«İstemem yamalı hamam bohçası,
İsterim dikensiz bir gül bahçesi»

dediği gibi, bu alanda hep ben, hep ben söylesem, dinleyenler de hep baş sallasa, hep baş sallasa...

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Aradabir de kuyruk sallasa...

HACİVAT : Ben nutuk atsam, nişangâhsız sallasam, onlar da alkışlasa... Hülâsa, bir dikensiz gül bahçesi olsa.... Yaaa! Heeeeyy! Bu seçimde de, seçmenler zarımıza baksa da yolumuzu bulsak... Muhalifler dalgamıza taş atmasa... Maksat, fasulyenin suyu bol olsun, vatan kurtulsun... Yar bana bir eğlenceeee...

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Yine dayağa kaşınıyor.

HACİVAT : Yar bana bir eğlenceee...

Cesur sanmayın beni, bende yürek selânik,
Üçbuçuk atıyorum, yüreğim değil çelik.
Ben de doğru söylerim, sonu olmasa delik...
Hâlâ prensip diye bağladığım yerde kal!
Yukarı tükür bıyık, aşağı tükür, sakal...

Yar bana bir eğlenceee...

KARAGÖZ *(Pencereden)* : Onu öyle demezler,
Peynir ekmek yemezler,
Ben de seni döğmezsem,
Bana da adam demezler...

(Pencereden Hacivat'ın tepesine atlar. Kavga ederler. Karagöz yere düşer yatar. Hacivat gider.)

KARAGÖZ : Ooof... bittim... Halis yurttaş olduğum belli ki, dayak yemekten bitürlü kurtulamıyorum. Her zamanki gibi yine alta düştük. Amaaan!... Kalçalarım, nalçalarım, ah benim salçalarım... Dayağın acısından boyuna saçmalarım...

HACİVAT *(Gelir)* : Vaay, iki gözüm Karagözüm.
KARAGÖZ : Vaay, ağzım, burnum, suratım, iki kulağım Hacivatım.
HACİVAT : Ayol, öyle mi derler?
KARAGÖZ : Ya nasıl derler?
HACİVAT : Sabahı şerif hayır olsun denir.
KARAGÖZ : Demem.
HACİVAT : Neden?
KARAGÖZ : Yahu, bütün Sabahattin Şerifler neden hayır olsun?
HACİVAT : Karagözüm, anlamadın; yani bonjur denir.
KARAGÖZ : Peki, panjur.
HACİVAT : Yine anlamadın Karagözüm, gudmorning denir.
KARAGÖZ : Ne demek o?
HACİVAT : Günaydın demek...
KARAGÖZ *(Vurur)* : Öyle desene ulan, Türk kaşığıyla frenk çorbası kaşıklamazsan, yapamazsın. *(Vurur.)*
HACİVAT : Karagözüm, çok özlediğim için koşa koşa geldim, sen de bana dayak atıyorsun.
KARAGÖZ : Ben sana hayal perdesinde dayak atıyorum, *(Vurur)* oysa gerçekte her zaman dayağı yiyen benim...

HACİVAT : Karagözüm senden akıl danışmaya geldim, sen beni haşlıyorsun...

KARAGÖZ : Haşlıyacağım ama karta kaçmışsın, haşlanmıyorsun ki... Önce haşlayıp sonra fırına vereceğim... Ulan, sen balkabağı mısın?

HACİVAT : Şakayı bırak, çok sıkıştım...

KARAGÖZ : Ben hele bekçisi miyim be... Sıkıştınsa git şu ağacın dibine, ard ayağının birini kaldırıp rahatla...

HACİVAT : Yazıklar olsun... Bunca yıllık dostuna yardım etmiyorsun.

KARAGÖZ : Kelin merhemi olsa başına sürer.

HACİVAT : Hah, tamam... Bana da merhemsiz biri gerekli işte... Yani ben bir yurttaş arıyorum.

KARAGÖZ : Ne olacak yurttaş?

HACİVAT : Üzerinde deneme yapacağım.

KARAGÖZ : Ulan, ben denek olacak laboratuar kobayı mıyım?

HACİVAT : Canım, neye kızıyorsun? Sen yurttaş değil misin?

KARAGÖZ : Ben yurttaşım da, ya sen nesin?

HACİVAT : Adayım Karagözüm, aday...

KARAGÖZ : Dilerim, daha da beter olasın...

HACİVAT : Ayol, öyle mi derler?

KARAGÖZ : Ya nasıl derler?

HACİVAT : İnşallah seçilirsin, derler...

KARAGÖZ : İyi ya işte... Ben de öyle dedim : İnşallah daha beter olursun...

HACİVAT : Biraz sonra Küşteri meydanında halka nutuk atacağım. Önce senin üzerinde nutkumun etkisini denemek istiyorum.

KARAGÖZ : Ben deneme tahtası mıyım be...

HACİVAT : Canım, arkadaşlık hatırı için...

KARAGÖZ : İyi ya peki, biraz eğlenmiş olurum... Salla bakalım...

HACİVAT : Hâzâ Dua-i Seçimiyye...

KARAGÖZ : Nutuk mu, dua mı bu be?
HACİVAT : Nutkumsu da duamtrak...
KARAGÖZ : Amma matrak... Salla zarını...
HACİVAT : Hâzâ dua-i seçimiyye... Karagözüm, yeri gelince, sen âmin dersin...
KARAGÖZ : Olmaz, ben olmayacak duaya âmin demem...
HACİVAT : Deyiver canım, benim hatırım için...
KARAGÖZ : Ulan daha seçilmeden kazıklamaya başladın be... Salla bakalım...
HACİVAT : Ey cemaat!..
KARAGÖZ : Amiiin...
HACİVAT : Dur yahu, daha amin'in yeri gelmedi.
KARAGÖZ : Mezar duası değil mi bu? Ey cemaat, dedin...
HACİVAT : Canım efendim, seçim duası bu... Yeri gelince amin diyeceksin, yeri gelince alkışlayacaksın... Başlıyorum.
KARAGÖZ : Amin...
HACİVAT : Daha yeri gelmedi, Karagözüm.
KARAGÖZ : Ulan, ben nerden bileyim, yerinin gelip gelmediğini?
HACİVAT : Bak Karagözüm, ben bir kere öksürünce amin dersin, iki kere öksürürsem alkışlarsın...
KARAGÖZ : Hiç öksürmezsen yuh çekerim...
HACİVAT : Canım Karagözüm, yuh çekilmez...
KARAGÖZ : Ulan çok canımı sıkarsan, yuf çekmez de ne çekerim?
HACİVAT : Sen de o zaman, halk gibi, ya sabur çekersin... Başlıyorum.
KARAGÖZ : Başla ulan, yoksa şimdi ben senin soyağacından başlıyacağım...
HACİVAT : Ey cemaat!
KARAGÖZ : Ya sabır...
HACİVAT : Cenab-ı Hazret-i Marsuvan, bu seçimlerde bizi muzaffer eyleye! Öhhö...

KARAGÖZ : Amin...

HACİVAT : Ve dahi adaylarımız arşın arşın bez vadeyledikçe, sıkışmış her vatandaşı Cafer eyleye!.. Öhhö öhhö...

KARAGÖZ : Şak şak şak şak...

HACİVAT : Ve dahi bize oy verenlerin karada tuttuğu taşı altın, denizde tuttuğu hamsiyi lüfer eyleye! Öhö... Öhhö, dedim... Karagöz öhhö dedim.

KARAGÖZ : Ne o, gıcık mı tuttu?

HACİVAT : Nutku piç etme yahu, amin desene...

KARAGÖZ : Amin ulan...

HACİVAT : Cümle yaran-ı ihvanımızı marş marş ile koltuğa seferber eyleye... *Öhh... Hadi öhhö...*

KARAGÖZ : Kaç kere öhöledin?

HACİVAT : Bir...

KARAGÖZ : Ne olacaktı?

HACİVAT : Amin diyeceksin...

KARAGÖZ : Amin...

HACİVAT : Ve cümle koltukları silme bizlere müeyyeser eyleye... Öhö, öhhö...

KARAGÖZ : Biz yine ayakta kaldık.

HACİVAT : Öhhö, öhhö, dedim, alkışlasana!

KARAGÖZ : Zorla alkış olur mu be! Amin...

HACİVAT : Ve hasımlarımızı yerle bir, zir ü zeber eyleye! Ve anları fülûs-u ahmere muhtaç, tîg-ü teber eyleye! Ve onları dargelirli vatandaşlardan beter eyleye! Mevcut cümle palavları adaylarımıza asân eyleye ve bize rey vermeleri için dağları, taşları, kurtları, kuşları insan eyleye!

KARAGÖZ : Ulan yeter artık, oy dilencisi herif...

HACİVAT : Nurcularımızın bitpazarı'na nur, hasımlarımıma atmak için bizlere bol çamur, halkın kanburu üstüne kanbur, su taşımak için millete kalbur, ehl-i kubur için yağmur ve millî milyonerlerimize huzur ihsan eyleye...

KARAGÖZ'ÜN ANTRENÖRLÜĞÜ

KARAGÖZ *(Vurur)* : Seni tez günde basur eyleye... *(Vurur)* Senin duan kabul olunsa, bitpazarına nur yağardı be... *(Hacivat gider)* Sen gidersin de ben durur muyum? Beni buraya dargelirli aylığı ile bağlamadılar ya... Ben de gider seçim alanında palavraları dinler, neşemi bulurum...

FASIL

(Aşağıdaki manzumeyi okuyarak Hacivat gelir.)

Yıkıldı devr-i sabık eski umur kalmadı,
Bir oturan kalkmıyor, gel sen buyur kalmadı.

Herkes refaha erdi alarak hakk-ı huzur,
Karaborsaya bindi, bize huzur kalmadı.

Alarak yeni tedbir kanbur kanbur üstüne,
Memlekette ilâçlık bitek kanbur kalmadı.

İstanbul'da iki gün havalar sisli gitti,
Çarpmadık, çarpılmadık bitek vapur kalmadı.

Sazlar, sözler meclisteı coşturdu hepimizi,
Patladı dümbelekler, kanun, tanbur kalmadı.

Ne kadar çamur varsa attılar birbirine,
Sokaklarda çok şükür, çirkef, çamur kalmadı.

Siyaset sahasına geçeli tekme-yumruk,
Top sahasında artık eski kır-vur kalmadı...

İDARECİ *(Gelir)* : Beni mi çağırdınız Hacivat Çelebi?
HACİVAT : Vay efendim, sayın idarecimiz... Safa geldiniz! Zatıâlinizi çağırmak bendenizin haddi mi?
İDARECİ : Top sahası diye buyurdunuz da, bizim takım sahaya çıkıyor sandım... Belki biliyorsunuz, bu seneki liglerde, bizim takımın şampiyonluğu tehlikede...
HACİVAT : Yaa, vahvah!.. Ne gibi tedbir düşünüyorsunuz?
İDARECİ : Efendim, tedbiri ben değil, muhaliflerim düşünüyorlar. Bilirsiniz ya, bizde takımlar yenilince, hemen idarecileri baştan atarlar.
KARAGÖZ *(Pencereden)* : Demek politikadakinin tersine... Politikada halk kazığı yedikçe, idareciler koltuğa perçinlenir...
HACİVAT : Efendim, golü yiyen zatıâliniz değilsiniz ki, neden sizi atıyorlar?
İDARECİ : Efendim, topçulara yüzbinlerce lira ödediklerinden onları atamazlar, bize geçer hükümleri...
HACİVAT : Ne yapmayı düşünüyorsunuz?
İDARECİ : Ben de onun için sizi rahatsız ediyorum ya... Bizim takıma, iyi bir antrenör gerekli, ama sert mi sert, gayet sert olmalı ki, — sözüm burdan dışarı — bu hergele takımını disipline alabilsin. Acaba böyle bir tanıdığınız var mı?
HACİVAT : Böyle bir antrenör tanıyorum gerçi, ama çok serttir, bildiğiniz gibi değil...
KARAGÖZ *(Pencereden)* : İyi sirke, keskin sirke!..
İDARECİ : Aman çok iyi... Bu gayet sert antrenörün adı nedir?
HACİVAT : Adı, Karagöz'dür efendim...
İDARECİ : Kendisiyle görüşebilir miyim?
HACİVAT : Hayhay efendim, gidip kendisine haber vereyim...

(Karagöz'le idareci giderler.)
(Hacivat, Karagöz'ün evinin kapısını çalar.)

HACİVAT : Aç Karagözüm, aç!..

KARAGÖZ *(İçerden)* : Aç sensin kerata...

HACİVAT : Kapıyı aç Karagözüm... *(Karagöz, pencereden Hacivat'ın üstüne atlar, vurur)* Yahu, ne vuruyorsun?.. Önce selâm verilir.

KARAGÖZ : Vururum... *(Vurur.)*

HACİVAT : Neden?

KARAGÖZ : Ben sertim ulan... Sen hayatında hiç sert adam görmedin mi? He heeeyyyt... Tepelerim haa!..

HACİVAT : Sen neden bu kadar sertsin Karagözüm?..

KARAGÖZ : Kadınlar erkeğin sertinden hoşlanır da ondan... Ben gayetle sert bir kocayım... Her akşam, evin kapısından girip bir nağra patlatırım ki, senin yengen olacak karım, korkusundan kaçacak sıçan deliği arar...

HACİVAT : Ne diyorsun?

KARAGÖZ : Sağır mısın, ne dediğimi duymuyor musun? Mahalleye gidip de bir nağra patlattım mı... Allah seni inandırsın, bütün mahalleli korkudan tirtir titrer... Şöyle bir gelirim mahalleye, bir nağra sallarım : Haayyyt... Geliyor Karagöz kaptan, karada aslan, denizde kaplan, ormanda sırtlan... Adam değil, hayvanat bahçesi... Ulaaan, var mı bana yan bakan... Ulan Hacivat, yere mendilini ser çabuk!

HACİVAT : Ne olacak?

KARAGÖZ : Temizlik imandandır. Kelleni keseceğim, yere düşünce tozlanmasın!

HACİVAT : Aman Karagözüm, merhamet et!..

KARAGÖZ : Çabuk ulan!.. Sinirim tuttu yine... Haaayt, var mı ölümüne susayan... Ulaaaan!..

(Hacivat kaçar, Karagöz'ün karısı gelir.)

KARAGÖZ'ÜN KARISI : Gözü kör olası herif, azdın mı, kudurdun mu? *(Vurur)* Kapının önünde ne uluyup duruyorsun? *(Vurur)* Çocuğu uyandıracaksın...

KARAGÖZ : Vurma karıcığım... Evin bütün işlerini yap-

tım da, biraz sokağa çıktım, erkek olarak...
KARAGÖZ'ÜN KARISI : Çocuğun bezlerini yıkadın mı?
KARAGÖZ : Yıkadım.
KARAGÖZ'ÜN KARISI : Peki, benim bezlerimi yıkadın mı?
KARAGÖZ : Yıkadım karıcığım...
KARAGÖZ'ÜN KARISI : Kendi bezlerini de yıkadın mı?
KARAGÖZ : Hı? Kendi bezlerimi mi? Yıkadım...
KARAGÖZ'ÜN KARISI *(Vurur)* : Bir daha uluduğunu duyarsam, kafanı kırarım...

(Karagöz'yn karısı gider, Hacivat gelir.)

HACİVAT : Karagöz!.,
KARAGÖZ : .....!
HACİVAT : Karagöz, sana söylüyorum, sert Karagöz...
KARAGÖZ : Şişşt, yavaş konuş, çocuk uyuyor...
HACİVAT : Hani sen serttin?
KARAGÖZ : Sertim ya, beğenemedin mi?
HACİVAT : Karından dayağı yedin ama... Ben köşeden seyrettim.
KARAGÖZ : Karım vurdu ama, çok sert olduğumdan elleri de acıdı...
HACİVAT : Vahvah... Kadının elleri param parça olmuştur... Artık acısından iki saat seni dövemez... Karagöz!
KARAGÖZ : Hı?
HACİVAT : Senin gibi çok sert birisine ihtiyaç var...
KARAGÖZ : Burgu mu yapacaklar?
HACİVAT : Çok para verecekler...
KARAGÖZ : Çok para vereceklerse iyi, benden sertini bulamazlar.
HACİVAT : Sen askerliğini hangi sınıfta yaptın?
KARAGÖZ : Birinci sınıfta...
HACİVAT : Öylesi değil Karagözüm... Yani piyade miydin, süvari miydin?
KARAGÖZ : Topçuydum...

HACİVAT : Hah, tamam... Onlar da topçu arıyor... Demek topçuluktan anlarsın... Hangi kalede topçuluk yaptın?

KARAGÖZ : Fenerbahçe kalesinde... Sonra benim kaleyi itfaiye aldı, kova yaptı...

HACİVAT : Seni idareci antrenör yapacak...

KARAGÖZ : Beni idareci antrede ne yapacak?..

HACİVAT : Antrede yapmıyacak Karagözüm, antrenör yapacak.

KARAGÖZ : Nedir o?

HACİVAT : Canım efendim, sen sertsin ya...

KARAGÖZ : Sertim... evet.

HACİVAT : Bir nağra patlattın mı herkes korkar ya...

KARAGÖZ : Evet... korkar.

HACİVAT : Sen karından günde beş öğün dayak yersin ya...

KARAGÖZ : Evet, yerim... Ne? Ulan, devlet sırlarını karıştırma...

HACİVAT : Sen topçusun ya...

KARAGÖZ : Evet...

HACİVAT : Sen kalede topçusun ya...

KARAGÖZ : Evet...

HACİVAT : Yani kalede oynuyorsun...

KARAGÖZ : Yok, kalede göbek atıyorum... Ulan, kalede oynanır mı be, kalede top atıyorum, top...

HACİVAT : Peki kalede oynamıyorsan, nerde oynuyorsun?

KARAGÖZ : Kumda oynuyorum...

HACİVAT : Canım efendim, öylesi değil... Yani demek istiyorum ki, sen top atıyorsun.

KARAGÖZ : Top atıyorum durmadan...

HACİVAT : Nasıl atıyorsun?

KARAGÖZ : Birisini dolandırıp parasını alıyorum, sonra bir iş kurup top atıyorum...

HACİVAT : Yani sen topatansın?

KARAGÖZ : Hayır, kırkağaç kavunuyum...
HACİVAT : A canım efendim, demem o değil, yani demek istiyorum ki, sen hem topçusun, hem kalecisin, hem sertsin, hem de karından dayak yersin... Tam antrenör olacak adamsın...
KARAGÖZ : Ulan, dayağı karıştırmasana...
HACİVAT : Asıl o lâzım Karagözüm, seyircilerden dayak yiyeceksin...
KARAGÖZ : Ben yokum o işte...
HACİVAT : Yani demek isterim ki, seni topçulara öğretmen yapacaklar...
KARAGÖZ : Demindenberi ne eveleyip geveliyorsun, şunu böyle söylesene adam gibi...
HACIVAT : Sen şimdi doğru Küşterî meydanını git, Sayın İdareci seni orada bekliyor...
KARAGÖZ : Olmaz... Ben önce takımı tutanları bir göreyim, durumu öğreneyim, ondan sonra idareciyle görüşürüm...
HACİVAT : Bu da bir akıl... Öyleyse sen, doğru stadyum kapısına git. Orada, maçtan çıkan hemşerilerle konuş.

(Hacivat gider.)

İKİNCİ BÖLÜM

(Temel Reis «Gemi geliyor gemi, denizi yara yara» türküsünün havasıyla gelir, sonra aşağıdaki türküyü söyler.)

Usandık söylemekten, o söyler usanmaz ki,
«Artık yeter!» desek de, bizi adam sanmaz ki...
«Az daha dayanın!» der, biz dayandık diyelim,
Bu kadar dayanmaya pantalon dayanmaz ki...

Zam üstüne zamlarla şap gibi yansak bile,
Bugün dünden iyiyiz diyerek kansak bile,
Ucuzluk müjdesine bizler inansak bile,
Evdeki çoluk çocuk vallahi inanmaz ki...

Teftiş haberi gelir, hep memurlar uyanır,
Badanalar yapılır, tüm duvarlar boyanır,
Müfettişler tanımaz, başka bir bina sanır,
Göz boyamak olsa da bu kadar boyanmaz ki...

KARAGÖZ : Ayaklı gazino geliyor...
TEMEL REİS : Meraba emşerum...
KARAGÖZ : Merhaba...
TEMEL REİS : Karaköz tetukleri sen misun?
KARAGÖZ : Benim... Beğenemedin mi?
TEMEL REİS : Beğendum de satın alacağum. Sen hanci tagimi tuteysun?
KARAGÖZ : Kendi takımımı...
TEMEL REİS : Pag pana, haçan puna çok memnun oldum... Temek, pizum tagimi tuteysun...
KARAGÖZ : Sen hangi takımı tutuyorsun?
TEMEL REİS : Tagim magim tutmeyrum. Siftah celdum maça. Haçan pizum emşerular haftanın bir cuni maça geleyler, alti cun da kayfede şematasuni edeyler. Tuştum pen de meraga, haçan bu pog yiyenu coreyum tetum da celdum buraya...
KARAGÖZ : Bu da bizden... Hoşuna gitti mi?
TEMEL REİS : Pakayrim, pakayrim, pişey ağnamayrim. Haçan o topa furtun, furtun, mademçi furtun da paşindan tef ettun, niye koşeysun arkasindan?.. Madem arkasindan koşaceysun, ne temeye fureysun? Furtun, neye koşeysun? Koşacaksin neye fureysun?.. Furtun, koşma! Koşacaksın madem furma!.. Haçan pağa misaade, pen geç kaldım. Kayfeye cideyrum, emşerilerle maçtan ötürü dalaşmağa...

(Temel Reis gider. Alekber Ağa, aşağıdaki manzumeyi okuyarak gelir.)

Neden bu gecelerin mehtabı olmıyacak?
Öyle bir çöldeyim ki, serabı olmayacak...

Garsona kırk yılda bir pideli kebab desem,
Yalnız pide getirir kebabı olmayacak...

Yükselmek isteyenin her bişeyi olacak,
Yalnız bişey istemez; hicabı olmayacak!

Yaptığı kötülüğü bilmiyecek bitürlü,
Vicdanı olacak da azabı olmayacak...

Plan, program dersen cıgara paketinde,
Ondaki plânların hesabı olmayacak...

ALEKBER : Esselamünaleyçüm...

KARAGÖZ : Aleyküm selam...

ALEKBER : Hardan gelirem, bilipsen?.. Yahşi topçular seyreylemişem.

KARAGÖZ : Topa meraklısın galiba...

ALEKBER : Yoh, ille özümün meragı topa değil, topçıyadır. Men topa bahmirem, topçulara bahirem...

KARAGÖZ : Gençliğinde sen de top oynadın mı?

ALEKBER : Yoh... Özzüme top çok hafif celüptü. Men gençliğimde topunan değil, cülleynen, bumbaynan oynamışam. Biz cüelleyle oynıyanda beher takımda seçseñ galleci, yigirmi bek, girh sağ açık varıdı.

KARAGÖZ : Sol bek, sol açık kaç tane?

ALEKBER : Solları gullanmirez. Hetta sahanın sol terefi yohtu. Hemmisi sağdı.

KARAGÖZ : Bu kadar kalabalık, sahaya sığmaz ki...

ALEKBER : Beeeli, sığmirdi. Gomşu melmeçetlerden saha icar eylir idik.

KARAGÖZ : O zaman da maçlarda şimdiki gibi kavga-dövüş olur muydu?

ALEKBER : Beeli... Sahadan heç kimse sağ çıkabilemezdi, yassahdı. Topçular, seyirciler, pülisler, herçes birbirini öldürür, son galan çendini galle direğine sallandırırdı.

KARAGÖZ : Ulan amma atıyor be... Peki, sen nasıl sağ kaldın?

ALEKBER : Men mi? Men? Men şimdi sağmıyam ki?..

KARAGÖZ : Yok, ölü müsün?

ALEKBER : Men de onu düşürem ki, nasıl olup da sağ kalmışem... Meni çimse öldüremedi. Sonunda men özzümü direğe asmışam... Şiddetimden direk yıkılıpdı, özzüm de sağ kalmışam...

KARAGÖZ : Yaa, vahvah!.. Öyleyse, sen bu kıtipiyoz maçlardan zevk almazsın?

ALEKBER : Yoh... Men maç için gelmişem, estetik zevçim için gelirem. Galleye, topa bahmirem, topçuları seyreylirem. Men gitmeliyem.

KARAGÖZ : Ne acelen yahu... Ne güzel, tatlı tatlı atıyordun...

ALEKBER : Antrenaman var, men cidip topçuları seyreylemeliyem. Haydi mene eyvallah..!

KARAGÖZ : Gülegüle..!

(Alekber gider, aşağıdaki manzumeyi okuyarak kocakarı gelir.)

İhtiyacımız yoktur kitaba,
Zekâmız sığmaz, ne tas, ne kaba!
Oyun oynarız amma kasaba,
Bizdeki hüner, bizdeki bu iş...
Elemterefiş
Kem gözlere şiş...

Yeni yapmalı eski bir malı
Yama üstüne yama vurmalı...
Razıyız, ama yırtık, yamalı,
Yamalar artık tutmuyor dikiş...
Elemterefiş
Kem gözlere şiş...

Fiyatlar gider alıp başını,
Sık dişini der bilen işini,
Haydi diyelim, sıksan dişini,
Sıkmaktan artık kalmadı ki diş...
Elemterefiş
Kem gözlere şiş...

KOCAKARI : Ay kim o, ordaki? Karagöz, sen misin, gözüm de iyi seçmiyor; her sakallıyı Karagöz sanıyorum...

KARAGÖZ : Yahu, bizim bütün mahalleli maça gitmiş be... Sen de mi maça gittin?

KOCAKARI : Ha?

KARAGÖZ : Maçtan mı?

KOCAKARI : Ne diyorsun?

KARAGÖZ *(Bağırır)* : Futbole mi gittin?

KOCAKARI : Fısıldama, açık söyle!

KARAGÖZ : Nerden geliyorsun?

KOCAKARI : Kulaklarım biraz ağır işitiyor da...

KARAGÖZ : Futbol maçından mı geliyorsun?

KOCAKARI : A Karagöz'üm, benim artık fıtbıllık mıtbıllık halim mi kalmış! Benim derdim başka... Ben maçlara yazın giderim, sebebi de belli... Yaz oldu muydu, bilirsin, musluklardan su gelmez, adam boğazlanıyor gibi hırıltı gelir. E hırıltıyla da çoluk çocuk yıkanamayor. İstanbul Kerbelâ'ya döndü. Ben de ne yapayım, çoluğu çocuğu toplayıp maça gidiyorum...

KARAGÖZ : Ulan kocakarı, maçta çocukları kokakolayla mı yıkıyorsun?

KOCAKARI : Maçta kalabalık oluyor ya, kavga-gürültü oluyor ya... İtfaiye, halkı dağıtmak için hortumlarla üstümüze su sıkıyor ya... İşte ben de o sıra, iki aralık, çoluğu çocuğu oracıkta, keseler, sabunlar, yıkarım... Çocukların eline, şişe, güğüm, kova, teneke, maşrapa, kap kacak da veririm. Sularımızı doldurur eve geliriz, bir hafta yeter bize... Maça verdiğimiz para, dışardan şişeyle aldığımız tozlu, mikroplu iyi sudan daha ucuza geliyor. Yoksa Karagözüm, bu yaştan sonra benim öyle minasebetsiz yerlerde ne işim var... Hadi Allaha emanet ol Karagözüm...

KARAGÖZ : Gülegüle...

(Kocakarı gider, aşağıdaki manzumeyi okuyarak Müzmin Muhalif gelir.)

Şunu öğrendim ancak,
Değirmende imiş hak.
Sakın hakkım var deme,
İner beynine tokmak,
Cennetten çıkma dayak,
Aleyke mâyestehak,
Budur sana müstahak!

Sana yollar gösterip,
Ol dedim ideal tip.
Sen mi kaldın bir doğru?
Nene gerek prensip?
Şimdi derdine mum yak!
Aleyke mâyestehak,
Budur sana müstahak!

Vermezse eğer mâbut,
Ne halt etsin Bay Mahmut?
El oğlu fili yutar,
Onlar gibi sen de yut!
Yalamazsan sen çanak,

Aleyke mâyestehak,
Budur sana müstehak!..

MÜZMİN MUHALİF : Merhaba Karagözüm.

KARAGÖZ : Merhaba Müzmin Muhalif... Yahu sen de mi maça gittin?

MÜZMİN MUHALİF : On yıldanberi hiç bir büyük maçı kaçırmam.

KARAGÖZ : Kim kimi yendi?

MÜZMİN MUHALİF : Bilmem...

KARAGÖZ : Hangi takımlar oynadı?

MÜZMİN MUHALİF : Bilmem...

KARAGÖZ : İyi be...

MÜZMİN MUHALİF : Karagözüm biz oraya maç seyretmeye gitmiyoruz ki...

KARAGÖZ : Ya neye gidiyorsunuz?

MÜZMİN MUHALİF : İçimizi dökmeye... Dilediğin kadar bağır, ağzına geleni söyle, istediğin gibi söv-say... Futbol sahalarında hürriyet diz boyu... Ne ceza kanunu var, ne basın kanunu var, ne savcı var...

KARAGÖZ : Polis nerde? Yok mu?

MÜZMİN MUHALİF : Polis var ama, o zavallıların da bağrı yanık, onlar da fırsat bu fırsat, deyip bağırıyorlar.

KARAGÖZ : Vay anasını, bir yaşıma daha bastım...

MÜZMİN MUHALİF : Sen daha çok yaşa basarsın da karnın ağrır. Sen o, onbinlerce kişiyi maç seyrine mi gidiyor sanıyorsun? Herkesin bir derdi var; kimi dairenin müdürü yerine santrafora «Çüüüş» diyor, kimisi evsahibi yerine beke «İneek» diyor, kimisi karısının yerine kaleciye «Kovaaa!» diye bağırıyor.

KARAGÖZ : Peki sen kime bağırıyorsun?

MÜZMİN MUHALİF : Yooo, ağzımdan lâf almaya kalkma. Sen kime «İnek arabaları» diye bağırılacağını iyi bilirsin. Hadi bana müsaade, ben gidip biraz daha bağırayım da içimi döküp rahat edeyim.

(Müzmin Muhalif gider, Moral Ayten adlı Zenne gelir.)

MORAL AYTEN : Aaa, Karagöz de burdaymış...

KARAGÖZ : Kız Ayten, sen ne arıyorsun maçta?

MORAL AYTEN : Senden saklıyacak değilim ya... Mahallemizin bütün kızları seni baba yerine koyarlar.

KARAGÖZ : Eksik olmasınlar. Babayım ya... Gel babana yavrum, gel babana... Hanimiş benim yavrum, hanimiş...

MORAL AYTEN : Sonra babacığım...

KARAGÖZ : Anlat yavrucum...

MORAL AYTEN : Bana adıyla sanıyla Moral Ayten derler...

KARAGÖZ : Kız, eskiden senin marulun filan yoktu, marulu, salatayı da nerden çıkardın? Yoksa soyadın mı?

MORAL AYTEN : Moral, moral...

KARAGÖZ : Nedir bu moral dediğin?

MORAL AYTEN :Futbolculara veriyorum. Hani ünlü sinema yıldızları Amerikan askerlerine veriyor ya, işte ondan... Ben de bizim futbolculara veriyorum.

KARAGÖZ : Kız Ayten, şu moralini çıkar da göreyim bir, nasıl şeymiş?..

MORAL AYTEN : Aaaa, daha neler... Moral gösterilmez ki...

KARAGÖZ : Gösteriver, ne olur be, sevaptır... Ben yabancı mıyım? Burda kimse yok ki... Hani siz beni baba yerine koyuyordunuz?

MORAL AYTEN : Gösterilmez vallahi... Yalnız futbolculara veriyorum.

KARAGÖZ : Hangi futbolcular?

MORAL AYTEN : Bizim takımınkiler...

KARAGÖZ : Ayten be...

MORAL AYTEN : Efendim...

KARAGÖZ : Bana da moral versene, dünya gözüyle...

MORAL AYTEN : Senin ihtiyacın yok ki... Önce sağ bek

Koç Hayri'ye moral veriyordum. Sukoyverdi, ben de şimdi Dalyaprak Metin'e moral veriyorum. Ama sana bişey söyliyeyim mi, bu futbolcuların kalıplarına aldanmamalı, hiçbirinde iş yok... Aaa, geç kaldım, Kazık Bekir'e moral verecektim... Hoşça kal Karagöz Amcaaa...

KARAGÖZ : Gülegüle yavrum... Anlaşıldı, kıyak işmiş bu topçuluk, antrenör olacağız eninde sonunda...

(Moral Ayten gider, Hacıağa, aşağıdaki manzumeyi söyliyerek gelir.)

Koyde heç biri dohtur ne soyhadır bilmiyo,
Gıçında galmadı don, dal daban gezilmiyo,
İrezillik dizboyu, hepisi yazılmıyo.
Bilmem böyükler gârik çâre için ne bekler?
Bulmadı mı ölçüyü çatlayası gobekler?

Cıbıllıktan döllerin bir yörüdü gaşına,
Uyuz ite döndüler hep gaşına gaşına,
Bu gedişle mezerin guşlar işet dışına.
Böyükler bilmem gârik çâre için ne bekler?
Bulmadı mı ölçüyü çatlayası gobekler?

Sıhdık kemeri, dişi, galdıh bir gemük deri,
Boş lafınan örtülmüyo insanın edep yeri,
Çıra yahtık arıyak geçen eski gunleri.
Böyükler bilmem gâyik çâre için ne bekler?
Bulmadı mı ölçüyü çatlayası gobekler?

HACIAĞA : Ve selâmünaleyküm Karagöz Ağa...

KARAGÖZ : Ve aleykümselâm Hacıağa... Aman. sen de maça mı gittin Hacıağa?

HACIAĞA : Hee ya, ben de gettim. Ne olmuş ki...

KARAGÖZ : Her zaman gider misin maça?

HACIAĞA : Baba çıha maçına bilader... Ben böyle ire-

zillik görmedim canım... Zabahınan şordan geçiyordum. Ecele bi işim varıdı. Bi galabanın içine düştüm. Aman yol verin, etmen, eylemen dediysem de diğneyen yoh... İtiş gahış, beni zorunan bilat yerine iteledi-ler. Arhamdan dayanıyorlar bilader, geri dönemiyom ki... İster istemez, bilatı aldım. İte gaha beni top çayırına tıhdılar.

KARAGÖZ : Demek ilk maça gidişin...

HACIAĞA : Gidiş değel canım, tıhılış, tıhılış, ilk maça tıhılış...

KARAGÖZ : Nasıl buldun?

HACIAĞA : Oğlanların halına bahtım, bahtım da yüreğim parçalandı vallaha... Melmeket evladına yazıh değel mi bilader... Bi şişkin meşinin ardına yirmiiki oğlan tahılmış, bi delikten tıhacağız diyerekten perperişan oluyorlar... Delik dediysem, güççük değel, dar değel, faraş gibi emme, bitürlü geçirip kol yapamıyolar. Ben bi iyilik yapacam Karagöz efendi...

KARAGÖZ : Yap ya... Nedir?

HACIAĞA : Canım, geri galmış, melmeket dediysek de bu gader de mi geri galdık bilader... Yirmiiki deliganlı, bi şişkin meşin için birbirlerini gırıp geçiriyo, yazık... Şordan gidip yirmiiki top alacağım sevabıma, vereceğim oğlanların ellerine, oynayıp dursunlar canım... Aman ben gidip oğlanlara topları alıp da geleyim. Sağlıcakla kal Karagöz Ağa...

KARAGÖZ : Uğurlar olsun Hacı ağa...

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HACİVAT : Efendim, derin saygılarımı sunarım... Nasılsınız, âfiyettesinizdir inşallah...

İDARECİ : Eksik olma Hacivat Çelebi... Sizi sormalı.

HACİVAT : Duacıyız efendim.

İDARECİ : Salık verdiğiniz o gayet sert antrenör kabul etti mi teklifimizi?

HACİVAT : Efendim, Antrenör Karagöz, başka antrenörlere benzemez. Çok bilimsel çalışır ve eline aldığı takımı hemen kaldırır. Onun için önce takım taraftarlarıyla soruşturmalar yaptı, incelemeler, araştırmalar yaptı.

İDARECİ : Bravo... Tam bizim aradığımız antrenör... Peki, ne dedi? Kabul etti mi?

HACİVAT : Parada anlaşırsak, kabul ederim, dedi.

İDARECİ : Ne istiyor Hacivat Çelebi?

HACİVAT : Size göndereyim de kendisiyle konuşun, daha iyi...

İDARECİ : Olur Hacivat Çelebi...

(İdareci gider, Karagöz gelir.)

KARAGÖZ : Hacıcavcav be, bu iş beni sardı.

HACİVAT : Hangi iş o?

KARAGÖZ : Neydi adı? Antredegör müydü ne?

HACİVAT : Antrenör...

KARAGÖZ : Hah işte o iş...

HACİVAT : Neden o kadar çok sevdin bakalım, sen bu işi?

KARAGÖZ : Sevilmez mi be... Ayten var ya Ayten, moral verecek...

HACİVAT : İyi öyleyse, İdareci seni bekliyor, git de görüş...

KARAGÖZ : Ne diyeyim?

HACİVAT : Kaç para isteyeceksen, onu söyle.

KARAGÖZ : Elli lira istesem çok mu Hacivat?

HACİVAT : Aman Karagözüm, sen çok değerli, çok otoriter bir antrenörsün, hiç elli lira olur mu?

KARAGÖZ : Kaç para olur?

HACİVAT : Önce kabul etmek için ellibin lira peşin iste...

KARAGÖZ : Alay etme ulan, tepelerim.

HACİVAT : Onbin lira da aylık iste...
KARAGÖZ : Daha ne istiyeyim?
HACİVAT : Takımın yendiği her maç için de yirmibin lira iste...
KARAGÖZ : İsterim ulan...

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

(Karagöz'le İdareci)

KARAGÖZ : Ellibin lira peşin isterim.
İDARECİ : Sen kimsin be?
KARAGÖZ : Onbin lira da aylık isterim...
İDARECİ : Deli misin sen?
KARAGÖZ : Her maçtan sonra da yirmibin lira isterim.
İDARECİ : Niçin istiyorsun bu paraları?
KARAGÖZ : Niçin mi? Ne bileyim ben? Hacivat iste, dedi, istiyorum.
İDARECİ : Haaa... Hacivat Çelebi'nin tavsiye ettiği o çok ünlü antrenör sayın Bay Karagöz Beyfendi hazretleri siz misiniz?
KARAGÖZ : Karagöz benim ama saydığın öbür kalabalığı tanımıyorum.
İDARECİ : Çok memnun oldum.
KARAGÖZ : Mangırları verirseniz, ben de memnun olurum.
İDARECİ : Bir şartımız var.
KARAGÖZ : Buyrun.
İDARECİ : Bizim takımı şampiyon yaparsanız, ne isterseniz veririz.
KARAGÖZ : Ondan yana hiç merak etmeyin. Yaptım gitti. Takımı şampiyon bilin.
İDARECİ : İsteklerinizi bir daha söyler misiniz?
KARAGÖZ : Ellibin lira peşin.

İDARECİ : Azdır, yüz verelim.
KARAGÖZ : İyi ya, yüz ver.
İDARECİ : Başka?
KARAGÖZ : Aylık, onbin...
İDARECİ : Azdır, yirmi verelim.
KARAGÖZ : Neyse, o da kabul...
İDARECİ : Başka?
KARAGÖZ : Her maç için yirmibin...
İDARECİ : Azdır, kırk verelim.
KARAGÖZ : Ona da peki.
İDARECİ : Başka?
KARAGÖZ : Başka, başka, başka... Haa... Sahi, aklıma geldi, dönüş param yok, otobüs bileti için bana elli kuruş versene...
İDARECİ : Aaa, bak bu olmaz.
KARAGÖZ : Neden? Yüzbin, kırkbin oluyor da, elli kuruş neden olmuyor?
İDARECİ : Elli kuruşu peşin istiyorsun, öbürleri yaz tahtaya, al haftaya...
KARAGÖZ : Sağlam yere kapılandık.
İDARECİ : Hemen takımı elinize alın, çalıştırmaya başlayın!
KARAGÖZ : Takım şimdi nerde?
İDARECİ : Onları bulmak kolay. Kalecimizle sol bek, bir de haflar barlardan birindedir. Sağ bekle santrafor, Moral Ayten'in evindedir. Öbürleri de gazinolarda, ya gece kulüplerindedir.
KARAGÖZ : Eh bulması kolaymış. Ulan, ben vantilatör müyüm, yoksa ahlâk zabıtası şefi mi? Benim gayetle sert bir vantilatör olduğumu duymadınız mı? Bak yine tepem atıyor, karışmam haa!...
İDARECİ : Aman siz sinirlenmeyin, ben şimdi gider, onları arar bulur, çayıra salarım.
KARAGÖZ : Sal çayıra, sür bayıra, beni de bu belâdan Mevlam kayıra!

(İdareci gider, takımın kaptanı Duvar Ahmet gelir)

KAPTAN : Antrenör Karagöz sen misin?

KARAGÖZ : Benim, sen kimsin?

KAPTAN : Ben kaptanım.

KARAGÖZ : Hangi vapurda?

KAPTAN : Benimle dalga mı geçiyorsun be...

KARAGÖZ : Ne dalgası aslanım... Kaptanım, dedin, ben de nerde diye sordum.

KAPTAN : Ben karada kaptanım...

KARAGÖZ : Haa, bu da bizden... Karada kaptan, ormanda kaplan, denizde aslan...

KAPTAN : Alırım paçanı keriz...

KARAGÖZ : A-ah, yemem paçalı kereviz...

KAPTAN : Bana ha, bana ha?

KARAGÖZ : Sana değil, babana!

KAPTAN : Bana kaptan Duvar Ahmet derler.

KARAGÖZ : Bana da vantilatör Karagöz derler...

KAPTAN : Bak be, hâlâ konuşuyor...

KARAGÖZ : Aman sustum, kızma bilader...

KAPTAN : Hani senin için sert diyorlardı...

KARAGÖZ : Çok sertimdir ağabeycim, ama duvara değil, karşımda adam olursa...

KAPTAN : Sen şimdi antrenörsen eğer, ver bakalım taktiği...

KARAGÖZ : Hı? Ne vereyim?

KAPTAN : Taktik, taktik, taktik, taktik, taktik...

KARAGÖZ : Tiktak, tiktak, tiktak, tiktak... Bu herif kafadan kontak.

KAPTAN : Takımın sistemi ne olacak?

KARAGÖZ : Takımın Rüstem'i mi ne olacak?

KAPTAN : Dabılyu em mi?

KARAGÖZ : Hı?

KAPTAN : Yoksa dört-üç-dört mü?

KARAGÖZ : Herif şifreli konuşuyor.

KAPTAN : Dört-üç-dört mü?
KARAGÖZ : Hayır, kırkyedi-elliüç-onsekiz telefon numaram...
KAPTAN : Yahu, nasıl oynıyacağız?
KARAGÖZ : Bahriye çiftetellisi havasıyla şakır şakır oynarsınız...
KAPTAN : Sen şimdi bize ne öğreteceksin babalık...
KARAGÖZ : Aç gözünü, kulağını, kapa ağzını da iyi dinle mostralık...
KAPTAN : Buyur.
KARAGÖZ : Çok kuvvetli bir takımla maçınız var. Yüzdeyüz yenileceksiniz. O zaman ne yaparsın?
KAPTAN : Oyunculara doping yaparız.
KARAGÖZ : Yasaktır, olmaz...
KAPTAN : Hakeme rüşvet veririz.
KARAGÖZ : Şansınız yok, almıyor herif... Karşı takım sizden çok vermiş.
KAPTAN : Karşı takım oyuncularını döveriz.
KARAGÖZ : Onlar sizden baskın çıktı, marizinize kaydı.
KAPTAN : Peki ne olacak?
KARAGÖZ : O zaman oniki kişi oynarsınız. Eyüp Sultan Hazretlerini de takıma alırsınız. Hazretin ruhu göze görünmeden, önde, geride, her yerde oynar. Dinle, futbolün birinci kuralı: Galip gelmek ihtimali yoksa, Eyüp Sultan Hazretlerinin türbesine gidilip, Eyüp Sultan da takıma transfer edilecek...
KAPTAN : Yaşşa be... Sende iş varmış...
KARAGÖZ : Dinleee...
KAPTAN : Can kulağıyla dinliyorum.
KARAGÖZ : Baktın, karşı takımın bir oyuncusu, zincirinden boşanmış gibi, kopmuş geliyor. Allah korusun, herif fırtına olmuş, yanına sokulunmaz. Ne yaparsın?
KAPTAN : Ne yaparım?
KARAGÖZ : Elinin körü... Ulan sen ne biçim kaptansın be... Dinle: Yaradana sığınıp, herifin kuyrukso-

kumu budur diye gayet şiddetli bir şut çekersin mâbâdine, ondan sonra tekmeyi sanki sen yemişsin numarası yaparak danalar gibi bağıra bağıra, kendini yere atar, kıvranırsın. Hakem de ona faul verir...

KAPTAN : Aman sen antrenörlerin kralısın be...

KARAGÖZ : Dinleee... Herifler seni kıvırdı, kıvırdı, koşa koşa şiştin, paçavran çıktı. Ne yapacaksın?

KAPTAN : Ne yapacağım?

KARAGÖZ : Futbolda üçüncü kural: Karşıdan gelen herife şöyle bir sürtünür, sanki tekmelenmiş gibi kendini çayıra atar, hıdırellez safası gibi, sırtüstü yatar dinlenirsin... İyice dinlenince kalkarsın.

KAPTAN : Aman elini öpeyim... Sen bu işin pirisin...

KARAGÖZ : Ne sandındı ya...

KAPTAN : Anlat, sonra?

KARAGÖZ : Yooo, hepsi bir günde olmaz... Biz de yolumuzu bu dalgadan bulacağız...

KAPTAN : Aman Karagöz, maç var... Maçtan önce biz arkadaşlarla gidip, Eyüp Sultan'ı transfer edelim.

KARAGÖZ : Hadi bakalım... Uğurlar olsun...

(Kaptan biryana, Karagöz öbür yana gider. Perdede, büyük bir skor görünür. Skorda, «Karagöz'ün takımı — Ciğer spor takımı» yazılıdır ve skor «0 - 0» gösterir. Maç başlamıştır. İçerden, futbol sahalarının her zamanki gürültüleri gelir. Aradabir, Karagöz'ün sesi duyulur.)

KARAGÖZ : İneeek... Hakeme gözlüüüüük... Yuuuu... Kovaaaa!... Ye onu, yeeee!...

(Skor levhası «0 - 1» olmuştur, Karagöz'ün takımı bir gol yemiştir.)

KARAGÖZ : Ulan hakeeem... Yuuuu... Kovaaa... İneeek!... Ye onu, yee... Ye onu, yeee...

(Karagöz'ün takımı bir gol daha yemiştir, skor 0 - 2 gösterir. Karagöz bağırır, her «Ye, onu

yeee» dedikçe, takımı bir gol yer. Skor, 0 - 7 yi gösterir.)

KARAGÖZ : Hakeme gözlük! YUUUU... Ulan inek arabasıı... Yeme onu, ulan onu yeme bee... Yeme artık... Yemeeee...

(Skor 0 - 8'i gösterir. Hakemin düdüğü duyulur. Karagöz'ün takımı 8 - 0 yenilmiştir. Büyük gürültüler...)

(Karagöz'le İdareci perdede)

İDARECİ : Tuh senin gibi antrenöre, yazıklar olsun... *(Tükürür suratına.)* On para yok sana...

(İdareci gider, Temel Reis gelir)

TEMEL REİS : Ulan karauyuz, taçımı yatirdun, tuh suratına. *(Tükürür. Temel Reis gider, Kaptan gelir. Kaptan Karagöz'ü döğmeye başlar.)*

KARAGÖZ : Ne vuruyorsun be...

KAPTAN : Ulan senin gibi antrenörün... *(Vurur)*

KARAGÖZ : Ne yapayım yahu? Babamın adı Hıdır, elimden gelen budur...

(Dayak yiyen Karagöz yere düşer, Kaptan tükürüp gider, Kocakarı ile, Moral Ayten gelir, onlar da tükürüp geçerler.)

KARAGÖZ : Paraları da alamadık... Dayağı da yedik... Suratım tükürük hokkasına döndü... Burda bir hafta kadar ölmeden bekliyebilsem, belki bir cankurtaran arabası gelir de, beni ilkyardım hastanesine götürür. Orda böbreğimi, yüreğimi, dalağımı satarım da, çoluğa çocuğa beşon kuruş kalır hiç olmazsa... Ulan Hacivat, başıma gelenler hep senin yüzünden...

BİTİŞ

HACİVAT : Karagözüm, geçmiş olsun...

KARAGÖZ *(Vurur)* : İnşallah başına gelsin...

KARAGÖZÜN ANTRENÖRLÜĞÜ

HACİVAT : Elin ayağın kırılsın...

KARAGÖZ : Zaten kırıldı ulan... Yenisini yaptırır yine vururum. *(Vurur)*

HACİVAT : Yıktın perdeyi, eyledin viran! Varayım sahibine haber vereyim heman! *(Gider)*

KARAGÖZ : Her nice dilimiz sürçtüyse af ola! Ulan Hacivat, bir elime geçerse yakan, yandın, yandın!

ÇİÇU

OYUN
(Üç bölüm, beş tablo)

KİŞİLER

ADAM

ÇİÇU — Lâstikten yada plâstikten yapılma mankendir. Şişirilince kadın vücudu biçimini alır, içindeki hava boşalınca söner. Bunlardan iki tane olacak, ikisi de tıpatıp birbirine benzeyecek. (Amerikalıların «Betsy» dedikleri ve savaşa giden erlere verdikleri mankenlerdendir)

NİREY — Müzik çalar saate Adam bu adı vermiştir; saat başlarında gittikçe hafifleyip sönen lirik bir melodi çalar.

PİKİ — Yalnızca sesi ve havlamaları duyulacak olan köpeğin adı.

LAMİ — Yalnızca miyavlamaları duyulacak olan kedinin adı.

YUMUŞ — Kafesteki kuş.

BEYTİ — Kaplumbağa (Kirpi de olabilir).

DUDUL — Akvaryumdaki balıkların adı.

RİSAMİ — Saksıdaki bitkiye Adam bu adı vermiştir.

CEST — Biblo

VAVU — Başka bir biblo.

TELEFON

NOT :

1 — Tek aktörlü bu oyunda, yukarda sıralanan eşyalar, aksesuvar olarak değil, canlı kişiler olarak sahnede değerlendirilecektir. Hayvanlar da oyuncu niteliğini kazanmalıdır.

2 — Sahneyi ışıklandırma olanakları elverirse, ışık kaynakları, birinci tablodan son tabloya kadar, gittikçe yukardan aşağı doğru kaydırılmalıdır.
Şöyle ki:
Birinci perdede ışıklar tepeden gelmeli.
İkinci perdede ışıklar yanlardan ve orta yükseklikten gelmeli.
Üçüncü perdenin ilk tablosunda ışıklar döşeme düzeyinden gelmeli. Üçüncü perdenin son tablosundaysa ışıklar dipten gelmelidir. (Işıklandırma tekniği elverirse).
Böylece Adam'ın gittikçe yalnızlık bataklığına gömüldüğü, kendi yalnızlığının korkusuna kapıldığı anlatılmak istenmektedir.

3 — Bu oyunda sembollerle anlatılan yalnızlık kavramı, sahnede elle tutulabilen, gözle görülebilen canlı varlık haline getirilmelidir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Bir apartmanın çatıkatı dairesinin aynı zamanda salon ve oda olarak da kullanılan genişçe girişi. Ortalığın dağınıklığı ve eşyaların karışıklığından burda bir bekârın yalnızbaşına yaşamakta olduğu anlaşılmaktadır. Karşıda, sağ köşeye yakın, merdivene açılan kapı.

Solda, başka odaya açılan kapı.

Sağda evin içine (Mutbak ve banyo koridoruna) açılan kapı. Bu koridordan (Yani Kulisten) doğrudan doğruya, kapısız olarak salonun önüne (Sahne önüne) çıkılır.

Sol duvarda, arkada, normal insan boyundan yüksekte bir pencere vardır. Perdesiz olan bu pencerenin üst yarısı sarармış gazeteyle örtülü, alt yarısı çıplak camdır.

Karşı duvar dibinde divan vardır. Divanın üstünde, duvara yağlı boya kadın resmi asılı.

Ortada, sağa yakın yerde bir masa.

Üç iskemle, bir koltuk.

Telefon, teyp, radyo, pikap.

Raflarda kitaplar, Cest, Vavu.

Balık akvaryumu.

Kafeste kuş.
Müzikli çalar saat.
Fırtınalı bir kış gecesidir.
Perde açıldığında sahne karanlıktır, hiçbir şey görünmez.
Adam rafların önündeki koltukta oturmakta. Çiçu, divanda yatıyor. Aralıklı olarak beş kere şimşek çakar; her şimşek çakışında pencere camından vuran ışık, divanda yatmakta olan Çiçu'nun çıplak vücudunu aydınlatır; böylece seyircilerde, divanda gerçekten çıplak bir kadının yattığı sanısı uyandırmalıdır.
Perdenin açılmasıyla müzikli saat da çalmaya başlar; saatin tekrarladığı melodi sönerken Adam konuşmaya başlayacaktır.

ADAM *(Yaşlı bir koca, gücendirdiği kaprisli karısının gönlünü almak için nasıl yaltaklanarak dil dökerse, o ses tonuyla konuşur)* : Çiçuuu! *(Daha yumuşak seslenir)* Çiçuuu... *(Değişik anlamlar veren değişik ses tonlarıyla, heceleri kısaltıp uzatarak dört kere daha seslenir)* Çiçu.... Çiçuuuuuuu... Çiiiliçu... Çiiiliçuuuuu... *(Birinci şimşek çakar)* Çiçum benim... Canım Çiçum! Neye sesini çıkarmıyorsun? *(Uzaktan hafif gök gürültüsü)* Çiçu... Çiçuuu... *(Susma)* Konuşsana canım. Ama birşey söyle... *(Susma)* Yanıma gelsene sevgilim... Haa, anladıım, Çiçu artık beni sevmiyor. *(İkinci şimşek çakar, birincisinden şiddetlidir)* Yoksa bana darılmış mı?... Neden darılmış acaba? *(Birincisinden şiddetli gökgürültüsü)* Sevgilim, ama orda çırılçıplak yatılmaz, üşüyeceksin. Üstüne birşey ört. *(Susma)* Örtü getireyim mi? Anlaşılan bu Çiçu dilini yutmuş... *(Susma)* Bir evin içinde dargınlık olmaz ki sevgilim... Hem birşey yapmadık ki seni darıltacak... *(Üçüncü şimşek çakar, ikincisinden parlaktır.)* Hadi gel, gel

yanıma... Hadi barışalım... Ben geleyim mi, yanına gelsem kızar mısın? *(Daha yüksek gökgürültüsü)* Çiçu... Çiçum... Lâmbayı yakayım mı? *(Dördüncü şimşek çakar)* Sevgilim, üşüyeceksin orda... *(Yaltaklanır)* Canım, yavrum, Çiçum... Bitanem. Ne yaptım da gücendin bana? Seni incitecek *(Gök gürültüsü)* birşey yaptımsa affet... Bile bile birşey yapmadım... Lâmbayı yakayım mı Çiçu?.. *(Beşinci şimşek çakar, çok parlaktır ve uzun sürer)* Ama birşey söyle canım... *(Oturduğu yerden kordona bağlı düğmeye basar, yukarıdaki aplik yanar. Sahnenin sağ bölümü aydınlanır, Çiçu'nun yattığı bölüm loştur.)* Çiçuuu... *(Hepsinden şiddetli gökgürültüsü)* Yoksa orda uyuya mı kaldın? *(Kalkar, ayaklarının ucuna basarak ürkek ürkek Çiçu'nun yanına gider. Çiçu'nun çıplak ayaklarından öper, sonra bacaklarından kalçasına, göğsüne doğru okşıyarak)* Bak, üşümüşsün, donmuşsun... Buz gibi her yanın... Hasta olacaksın... Hadi kalk giyin. *(Divanın dibine yere oturur, Çiçu'yu okşıyarak)* Seni incitecek birşey mi yaptım Çiçucuğum? Niçin darıldığını bilsem... Söylesene ne olur... Üşüyeceksin sevgilim, giydireyim seni... *(Duvardaki lâmba düğmesini çevirir, sahne aydınlanır. Soldaki kapıdan çıkar. Piki'nin kesik kesik havlamaları duyulur. Elinde kadın iç çamaşırlarıyla döner. Piki susmuştur. Çiçu'nun önce kilotunu, sonra sırayla öbür çamaşırlarını giydirirken bir yandan da, omuzlarından, sırtından, göğsünden öperek konuşur)* Hiii, donmuşsun, donmuşsun... Buz gibi buracıkların, vah vah vah... Bu soğukta hiç böylece yatırılır mı? Peki, peki, darılma canım... Ne söyledim sanki şimdi ben... Yarın sabah erkenden ne istiyorsan alacağım şekerim, alacağım dedim... İlk işim hediyeni almak olsun... Yoo, doğumgününe daha çok var... O hediye başka... O ayrı... *(Sabahlığı da giydirir)* Anlıyorum, anlıyorum, demek

bu dargınlık da bahane, kapris... *(Çiçu'nun yanına oturur)* Senin bu kaprislerin bana çok ağıra patlıyor hanımefendi... *(Piki havlamaya başlar)* Sus Piki... Sus diyorum... Senin de derdin ne? *(Çiçu'ya)* Benim bu dünyada bir tane Çiçum var. *(Piki'ye)* Sus Piki, anladık, bir de sen varsın... Karnın mı acıktı? Dur geliyorum, bekle biraz... Açlıktan ölmedin ya... *(Çiçu'yu kucağına alır, masa yanındaki sandalyelerden birine oturtur)* Sen burda cici cici, uslu uslu otur, ben gidip şu Piki'nin mamasını vereyim. *(Sağdaki kapıdan çıkar, kapı arkasından Lami'nin miyavlamaları duyulur. Elinde Piki'nin yemeği olan bir tabakla gelir, soldaki kapıyı açar, içeri girmeden eğilip yemeği Piki'nin önüne koyar, eğik olarak onunla konuşur)* Amma da acıkmışsın Piki... Obur Piki... Yavaş ye, boğulacaksın... Senin gibi açgözlü köpek görmedim. *(Kapıyı kapar, Çiçu'nun yanındaki iskemleye oturur. Lami miyavlamaya başlar.)* Şimdi söyleyiniz bakalım, pek sayın Bayan Çiçu, ben size ne yaptım da bana darıldınız? Size kaba bir söz mü söyledim? İncitecek, kırıcı bir davranışımı hiç hatırlamıyorum. *(Miyavlayan Lami'ye)* Lami, şimdi de sen mi başladın, sus be... Aaa, bunlardan da hiç rahat yok, iki lâf konuşturmuyorlar adama... Biri susar, biri başlar. *(Çiçu'ya)* Söyle, yoksa kıskançlık mı?.. Sen benim biricik sevgilimsin, ilk ve son sevgilim. İnan bana Çiçu, hayatımda senden başka, ne kadın, ne sevgili, ne arkadaş, ne dost var; her şeyim sensin benim... *(Lami'ye)* Sus Lami, nedir sizden çektiğim be, hepinizden bir türlü... Aaa, bıktım artık... *(Çiçu'ya)* Senden öncekiler mi?. *(Susma, sonra büyük üzünçle)* Senden öncekiler... Onların hepsi de beni yalnız, yapayalnız bıraktılar, beni senin cansız kollarına attılar Çiçu... Senin ruhsuz teninde avunmak, yüreksiz göğsüne sığınmak istiyorum... Seni kendi soluğumla şişirip yal-

nız kendim için yaşatıyorum, isteyince de içindeki havanı boşaltıp seni öldürüyorum. Ben sevmeden yaşayamazdım ki Çiçu... Sevmeden geçenler, yaşanmamış günlerim... Yıllardır seninleyiz işte, böyle başbaşa, yanyana, hep böyle kalacağız... *(Daha büyük üzünçle)* Sen öbürlerine benzemezsin, hiç, hiç benzemezsin. Sen onlar gibi beni benden itmezsin, beni kendimden atmazsın, anlayışsızlık nedir bilmezsin, kıskanmazsın, kavga etmezsin, ihânet edemezsin... *(Gözleri yaşarır)* Canın yok senin, ruhun yok, dilin yok... Konuşamazsın, gülemezsin, ağlıyamazsın, sevinemezsin... Senin yerine ben gülüyorum... *(Yaşlı gözleriyle gülümser)* Senin yerine ben konuşuyorum, senin yerine ağlıyorum gerekirse... Seninle öyle mutluyum ki... *(Sarılır, Çiçu'yu iki kolu arasına alır.)* Benim sarışın bombam... *(Cilvelenerek)* Hanimiş, hanimiş benim Çiçum... *(Miyavlaması artan Lami'ye)* Dur be Lami... Sırası mı şimdi... Ben kendime hiç zaman ayıramıyacak mıyım sizden... Sanki geberdin açlıktan, öff, hiç rahat yok... Aman, dur, dur geliyorum işte... *(Lami'nin yemeğini vermek için sağdaki kapıdan çıkar, miyavlama kesilir, az sonra döner)* Koca parça ciğeri yedi yuttu... Yaa, işte böyle Bayan Çiçu, aramızda kıskançlık yok. Sen benim için dünyanın en sevimli kadınısın. Sen benim vazgeçilmezimsin, cayılmazımsın... *(Sarılır, öper)* İyi ama neye hâlâ surat asıyorsun? *(Duvarlara bakınır)* Haa, anladım... *(Duvarda asılı kadın resmini göstererek)* Yoksa bu mu, onu mu kıskanıyorsun? Kıskanç çocuk... Ayol o benim halam, halamın resmi... Çoktan ölmüş olan halamı da kıskanacak değilsin ya... Peki, peki... *(Divana çıkarak, asılı resmi ters çevirir. Çiçu'nun yanına gelir, çenesini tutar.)* Şimdi de sana bir sürprizim var sevgilim... *(Çabuk gider, el çantasından bir kadife kutu, kutu içinden bir kolye çıka-*

rır, Çiçu'nun boynuna takar, uzaklaşıp bakar) Çok, çok yakıştı Çiçu... Beğendin mi canım? Teşekküre değmez. Birşey değil. Sen çok daha değerlisine lâyıksın. *(Kafese bakarak)* Dur şu Yumuş'un da yemini, suyunu vereyim, ondan sonra rahat rahat konuşuruz *(Sağdaki kapıdan çıkar, Yumuş'un yemini, suyunu getirir, sandalyeye çıkıp yemi, suyu koyarken Yumuş' la konuşur.)* Acıktın mı Yumuşum, sarı Yumuşum benim... *(Kanarya taklidi sesler çıkarır.)* Sen de mi yalnızsın?. Vah minik Yumuşum... *(Kanarya taklidi sesler çıkarır)* Yalnızım benim, öyle mi?... *(Bu sırada bitişik daireden kavga eden karı-kocanın sesleri duyulur. Adam sevinçle sandalyeden iner, teypi alır, karşı kapı önüne getirir koyar, kapıyı aralar, sonra teypi kurar. Teyp komşu kavgasını alırken Adam mutluluk içinde onların gürültülü kavgalarını dinler.)*

KOMŞU ERKEK *(Sesi dışardan)* : Sen nerelerdeydin geç vakitlere kadar?

KOMŞU KADIN *(Sesi dışardan)* : Nerdeysem nerdeydim, sana ne? Beni evde bir başıma bırak günlerce, sonra bir de neredeymişim...

KOMŞU ERKEK : Sana soruyorum, cevap ver: Ne-redey-din? Nerelerde sürtüyorsun?

KOMŞU KADIN *(Bağırır)* : Asıl sen kendine bak, sen nerelerdesin? Evlendik evleneli, bir gece olsun evine vaktinde geldiğin oldu mu hiç? Meyhane meyhane asıl sürten sensin... Benim de bir arkadaşa, dosta ihtiyacım var...

(Kavga bağırışmaları arttıkça Adam keyiflenir, dansa benzer hareketler yapar.)

KOMŞU ERKEK : Sus, sus! Bağırma... Herkes duyacak..

KOMŞU KADIN : Varsın duysunlar da öğrensiler seni. Niçin susacak mışım?... Kocaysan kocalığını bil... Kocam gelecek diye her akşam giyinip kuşanıp, sofrayı kurup seni bekliyorum... Ben insan değil miyim?...

Hiç beni düşünüyor musun?...

KOMŞU ERKEK : Surat asmandan, virvırından bıktım da ondan gelmiyorum, anladın mı şimdi... Akşama kadar işde yorulan koca karısından bir güleryüz bekler... Yalnızlıktan patlıyorum, senin yanında daha çok yalnızım...

KOMŞU KADIN : Kimin yüzünden? Hep senin... Ben de patlıyorum yalnızlıktan.

KOMŞU KADIN : Kocanın dertleri senin umurunda mı? Eve erken gelip de seninle kavga mı edeyim?... Ne kadar az görürsem suratını, o kadar az kavga ederiz... Ne konuşacağız seninle?...

KOMŞU KADIN : Doğru, artık konuşacak lâfımız bile kalmadı... *(Ağlıyarak)* Dayanamıyacağım, dayanamıyacağım artık...

KOMŞU ERKEK : Ben de çekemiyorum, yeter be...

KOMŞU KADIN *(Daha yüksek sesle bağırarak)* : Alıp başımı gideceğim...

KOMŞU ERKEK : Git, git de kurtulayım artık... *(Kadının ağlaması arttıkça kocası da yumuşamaya başlar, gittikçe yumuşayarak konuşur.)* Sus, ağlama! Ne söyledim de sanki, ağlıyorsun... Asıl sen bana söyledin... Hem yap et, hem de ağla... Ne var ağlıyacak sanki... Sus diyorum, sana birşey mi söyledim ben, kalp kırıcı birşey söylemedim ki...

KOMŞU KADIN *(Ağlıyarak, ama yumuşamış)* : Daha ne diyecektin? Kaldı mı söylemediğin birşey?...

KOMŞU ERKEK *(Daha tatlı sesle)* : Canım, iki lâf da konuşmıyalım mı, hiç mi ağzımı açmıyacağım ben?... Ben sana «Bugün nerdeydin karıcığım?» dedim ki söz konusu açılsın da konuşalım... Güzel güzel cevap verseydin ya... Hemen bağırıyorsun...

KOMŞU KADIN : Güzel güzel sorsaydın, ben de güzel güzel cevap verirdim...

KOMŞU ERKEK : Hadi hadi uzatma... Bak, hah işte

böyle gül biraz...

(Susma, komşu kavgası bitmiştir. Adam, bir süre kulağını kapı aralığına koyup, konuşulanları dinlemeye çalışır, sonra kapıyı kapar. Teypi raflardan birine koyar, çalıştırır. Deminki karı-koca kavgasının son bölümü teypte duyulur; teypteki ses daha net, daha yüksektir.)

ADAM *(Teypteki konuşma bitince)* : Barıştılar bile... *(Sevinçli)* Şimdi sarılmışlardır birbirlerine, sevişiyorlardır. *(Mutlu)* Isıları birbirlerine geçer tenlerinden sımsıcak, ısıtırlar soğukluklarını... Her kavgadan sonra barışır, yeniden sevişirler. *(Üzgün)* İnsanın hiç olmazsa kavga edecek bir kimsesi olmalı... Kavga bile mutluluk... Sen kavga edemezsin ki Çiçu, hiç kızmazsın bana... Senin yerine ben kızıyorum kendime, sonra yine senin yerine ben barışıyorum kendimle... Seni ne kızdırıp darıltabilirim, ne sevindirip barıştırabilirim. *(Çiçu'nun yanındaki sandalyeye oturup, dirseklerini masaya dayar, başını iki eli arasına alır.)*

ADAM *(kendi sesi)* : Kimin için yaşıyorsun sen? Hiç!... Kimin için çalışıyorsun? Hiç!... Her zaman anılacak büyük işler yapmak isterdin; sana o büyük işi esinliyecek, o gücü sana verecek olan birini aradın, bekledin durdun... Hayatını o'nun adına adamak istiyordun. Seni anlıyacak, yalnızlığından kurtaracak, seni kendisiyle bölüşecek biri... *(Adam boğulur gibi ellerini boynunda dolaştırır.)* Hani? Uğruna dünyanın en olumlu, en ölümsüz, en güzel, en ulu işini yapacağın insan nerde?... Nerde sana yaşam sevincini serpecek el? *(Adam kalkar, ayakta durur öylece, bir susukluk)* İşte bu susukluk beni çıldırtacak birgün... *(Susan Adam, kendi sesinin anlamlarına göre davranır)* Ne kadar kulaklarını tıkasan, içindeki sessizlik çağlayanının gürültüsünü daha çok duyacaksın...

(Adam, ağır ağır bir baştan öbür başa gidip gelmeye başlar. Ayakkabıları çok gıcırdamaktadır. Derin sessizlik içinde bu gıcırtılar iyice belirir.) Sen istediğin kadar böyle gıcırtılı ayakkaplar giy... *(Hoparlördeki kendi sesi alaylı güler)* Ayakkabının gıcırdaması gibi, böyle dışındaki küçük seslerle, içindeki sessizliğin gürültüsünü bastıramazsın... Köpeğin havlamasıyla, kedinin miyavlamasıyla, kuş sesiyle, komşulardaki kavgalarla, çalar saatin melodisiyle kurtulmaya çalışman boşuna...

ADAM : Boşuna, biliyorum... *(Söylediği sözleri tarif eder gibi aynen yaparak)* Bu içimdeki sessizliğin gürültüsünden sağır olacağım... Her gece eve gelip, anahtarı deliğe sokup çevirince o soğuk demirsi gıcırtı, beni içinde boğacak genişlikte yayılıyor beynime. Adımımı atıyorum... Çıt yok, çıt... Yalnızlığımın soğuk karanlığı üstüme üstüme soluyor, abanıyor bir derin sessiz uğultu sırtıma. Üşüyorum karanlığın susukluğundan, korkuyla hemen elektrik düğmesini çeviriyorum... Gözüm telefonda, birisi, kim olursa olsun birisi, telefon etsin diye bekliyorum... Saat çalsın diye, köpek havlasın diye, kedi miyavlasın diye bekliyorum... *(Uzun bir susmadan sonra birden bağırır)* Çiçu, Çiçuuu!... Konuşsana Çiçu!... *(Yalvarır)* Lami, Lami miyavlasana ne olur... Piki, sesini, sesini çıkar Piki... Dışımdaki sesler, bana yaşamakta olduğumu anlatın... *(Adam, acı bir alaylı gülüşle çevresine, eşyalara, Çiçu'ya bakarak)* Nedir bütün bunlar, benim zavallı deliliklerim; avunmak için, kurtulmak için... Bu susukluk keskin keskin, sivri sivri dişliyor beynimi... *(Adam, Çiçu'nun arkasına gelir durur, elleri sarkık, omuzları düşük, yılgındır. Uzun bir sessizlik)* Bir ses, bir ses, ne olursa... *(Şiddetli şimşek çakar, hemen arkasından gök gürler... Yine sessizlik)* Sanki açılıverecek kapım da... *(Fırtınanın etkisiyle pencere*

kanatları birden açılıp geri çarparak gürültü çıkarır, pencerenin üst bölümündeki gazete yırtılır. Adam önce bu gürültüden korkar, sonra pencereyi kapamak için sandalyeyi pencere dibine götürür, üstüne çıkıp pencereden dışarı bakar. Dışarda hoşuna giden birşey olduğu, sandalyeden inince yüzünden belli olur. Çiçu'yu kucağına alır, soldaki kapıdan çıkarır. Döner, dolaptan dürbün çıkarır. Dürbün elinde, ayaklarının ucuna basarak, arada bir de sanki Çiçu kendisini gözetliyormuş gibi dönüp dönüp arkasına bakarak, gider sandalyeye çıkar. Pencereden dışarısını seyreder dürbünle. Arkadan, sırtının, bacaklarının, kollarının hareketinden dürbünle komşu evlerden birinin perdesiz penceresinden içerisini dikizlediği «Röntgencilik yaptığı» bundan da zevk aldığı anlaşılır. Bir süre bakar, Piki birden havlayınca ürküp sıçrar, sonra yine dikizler. Pencerenin kanatlarını örterek iner sandalyeden) Tüh, kapadılar... Ne vardı sanki perdeyi örtecek... *(Sandalyeyi, dürbünü yerine koyar, Çiçu'ya seslenir)* Çiçuuu, Çiiliçuuu!... Karnın acıktı mı şekerim? *(Sol kapıdan girer, Çiçu'yu alır, masa sandalyesine oturtur. Kızmış gibi)* Yani kavga etmek için bahane mi arıyorsun Çiçu? Yine ne oldu da surat asıyorsun, ne yaptık şimdi?... *(Çiçu birşey söylemiş de cevap verir gibi)* Kim? Ben mi?... Ne zaman komşu evlerini dikizlemişim... Yazıklar olsun sana... Benim gibi ciddî bir insana nasıl da yakıştırıyorsun öyle şey... Hadi yine hiç yoktan kavga çıkarma da güzel güzel yemeğimizi yiyelim... *(Çiçu'nun söylediği bir söze kızmış gibi)* Aaaa, yeter artık be... Sus yahu... İftira etme bana... *(Birden değişik tonda konuşarak, bundan önceki bağırmasının yalandan olduğunu belli eder)* Çiçu, şu Dudulların da yemini vereyim, sonra biz yemeğe otururuz. *(Sağdaki kapıdan çıkar, getirdiği yemi akvaryumdaki balıklara verir-*

ken onlarla konuşur) Dudullarım benim... Şu koca Dudul'a bak hele... Saçaklı Dudul... Açgözlüler, yeminiz gecikti mi biraz, hemen yavrularınızı yersiniz. *(Çok keyifle Çiçu'ya)* Biliyor musun birgün ne olacak Çiçu... Bir akşam şu kapıdan içeri girip bir de bakacağım ki, sen, elinde Piki'nin yemeği, onun karnını doyuruyorsun... Bufacıkta, şaşıp kalacağım. Aaaa, Çiçu yürüyor diye şaşıracağım. Hiç kımıldamadan, konuşmadan kapının önünde durup seni seyredeceğim arkandan... Sonra Lami'nin de karnını doyuracaksın... Geldiğimde, kapıyı açıp içeri girdiğimde, burdan seni seyrettiğimden habersiz, Yumuş'un yemini, suyunu vereceksin... Sonra da Dudulların suyunu değiştireceksin. Ben ayaklarımın ucuna basa basa *(Dediği gibi de yapar)* Yavaş yavaş arkana gelip *(Çiçu'nun arkasına gelir, bir süre susar. Sonra bir insanı ürkütmek için birdenbire yapıldığı gibi yüksek sesle bağırır.)* «Hoottt!» diye bağıracağım... Sen korkacaksın... «Ay sen misin? Ödüm koptu, öyle korktum ki...» diyeceksin, konuşacaksın birgün Çiçu... *(Yerdeki kaplumbağayı kucağına alır, konuşur)* Bay Beyti, nasılsınız? Hıı, senin de mi karnın acıktı? Sıra sende Beyti... Hayır, bu havada bahçeye çıkamazsın... Biliyorsun ya geçen gün çocukların elinden zor kurtardım seni... Hadi gel, senin de karnını doyuralım... *(Beyti kucağında sağ kapıdan çıkar, elinde marul yaprakları ve Beyti'yle döner, sol kapıyı açıp Beyti'yle yaprakları bırakır. Saksıdaki bitkiye yönelir)* Ooo Risami, az kalsın susuzluktan kuruyacakmışsın... Vah vah... *(Bitkiye bir bardak su dökerken)* Senin sesin çıkmıyor öbürleri gibi... Ne ötebiliyorsun, ne miyavlıyabiliyorsun, ne de havlıyabiliyorsun... Şu Dudullar gibi aç kalınca kendi yavrularını da yiyemezsin... *(Yüksek sesle, kızgın)* Konuşsana Çiçu!... Sen de birşey söyle... Aç ağzını ne olur... *(Susma)*

(Sağdaki kapı arkasında, düşüp yuvarlanan bir kabın gürültüsü, kırılan bir cam kap. Adam bu sese sevinir) Lami, mutfakta birşey devirdi yine... Devir Lami, gürültü et... Ses istiyorum, ses!... Yaşadığımı anlat bana Lami. *(Raftan aldığı biblo ile konuşur)* Bay Vavu ile Bayan Cest'i selâmlarım. Oh, siz ne yemek istersiniz, ne de su... Ne büyürsünüz, ne yalnızlık çekersiniz, ne de ölürsünüz... *(İkisini de öper)* Ama varlığınız beni mutlandırıyor, bana yükü olmayan dostlarım. *(Çiçu'ya dönerek)* Lami'yi, Piki'yi, Dudulları, Beyti'yi, hattâ Risami'yi kıskanmanı anlıyorum, ama yoo, benim cansız iki zavallı dostumu kıskanma! *(Bibloları yerine koyar, Çiçu'nun yanındaki sandalyeye yorgun, yığılır gibi oturur)* Öyle yoruldum ki Çiçu... *(Susma. Kalkar, dolaşır. Canının sıkıldığı, ne yapmak istediğini bilmediği anlaşılır. Hiç olmazsa birisiyle kavga ederek varolduğunu anlamak ister. Karısıyla kavga eden komşu erkeğin sesini taklit ederek Çiçu'yla kavgaya başlar)* Sen bugün nerelerdeydin geç vakitlere kadar? *(Susma)* Sana soruyorum, cevap ver: Ne-re-dey-din? Nerelerde sürtüyordun? *(Bağırır)* Sus, sus be!... Vırvırından bıktım senin, yeter!... Canımdan bezdim artık. *(Susma)* Kocanın dertleri senin umrunda mı? Sen kendi yaşamana bak! Ben seninle ne konuşacakmışım... Eve gelir gelmez kavgaya başlıyorsun. *(Susma. Sanki Çiçu ağlıyormuş da, onu avutmaya çalışan yumuşak bir sesle, gittikçe tatlılaşarak)* İki lâf da söylemiyelim mi yani... Ben sana bugün neredeydin karıcığım dedim. Güzel güzel cevap versene... *(Susma)* Ağlama canım, ne var ağlıyacak. Sus ama Çiçu... Ben seni üzmek istemedim ki... *(Çiçu'nun yanına gider, omuzlarından tutar, boynundan öper)* Ağlama artık... *(Çiçu'yu kucağında divana götürür, oturtur; kendi de yanına oturur)* Gül, gül birazcık Çiçu'm... Hadi gölge oyunu oynayalım,

ha?... *(Gölge oyunu için önce ışıkları ayarlar. İki elinin parmaklarına türlü biçimler vererek duvara gölgeler düşürür. Adamın parmaklarından duvara, kurt, balık, köpek gibi hayvanların silüetleri düşer. Bu silüetler büyük olmalıdır. Duvara gölgelerini düşürdüğü hayvanların ses taklitlerini de yaparak Çiçu'yu eğlendirmeye, avutmaya çalışır. Kendisi de oynadığı bu oyundan sevince kapılıp «Çiçu'nun yerine» güler, boyuna güler.)* Çiçu, şu köpeğe bak, kocaman çoban köpeği. Hav hav hav... Isıracak seni, kaç Çiçu... *(Güler. Havlar. Hırlar.)* Gördün mü ne sevimli eşek!... Eşekleri seversin, değil mi? Ben de... *(Anırır. Güler. Anırır. Kahkahalarla güler. Anırır.)* Ay gözlerimden yaş geldi... Sus allaşkına Çiçu, şimdi katılacağım! Bu da koyun işte! *(Meler)* Horoza bak horoza! *(Horoz taklidi yaparak öter. Gölge oyununu bırakıp horoz taklidi yaparak kanat çırpar, sesler çıkararak, Çiçu'nun çevresinde döner. Horoz tavuğa biner gibi Çiçu'nun tepesine biner, dişleriyle ensesinden yakalar. Çiçu yere düşer. Adam masanın üstüne sıçrayıp gururla kanat çırpıp öter. Sonra Çiçu'yu gıdıklamaya başlar. Uzaklaşır, uzaktan gelir gıdıklar, yine uzaklaşır. Kendisi gıdıklanıyormuş gibi de «Yani gıdıkladığı Çiçu'nun yerine kendisi gıdıklanıyormuş gibi» kahkahalarla güler. Güle güle önce divanın üstünde Çiçu'yla dönerler, sonra yere yuvarlanırlar.)* Gıdıklama!... Aman gıdıklama Çiçu, bayılacağım... Of!... *(Kalkar, yavaş yavaş kendine gelir)* Amma da güldüm!... *(Gülmekten gözlerinden yaş gelmiştir. Müzikli saat çalmaya başlar.)* Oooo, saat on olmuş... Bizim Nirvey, artık yemek yiyin diyor. İyice karnımız acıktı sevgilim... Güzel bir sofra hazırlıyalım kendimize... *(Elektrik düğmesini çevirerek ışığı eski haline getirir.)*

(Ceketini, kravatını, kazağını çıkarıp askıya asar.

Sağdaki kapıdan çıkar. Önünde kadınların iş önlüğü bağlı, elinde sofra örtüsüyle döner, masaya örtüyü yayar.) Bu gece yemekte bir misafirimizin de olmasını ister misin? Peki öyleyse, üç kişilik yemek hazırlıyayım... *(Radyoyu açar, sağ yandaki mutfaktan üç kişilik sofra takımı, yemek getirmek için gidip geldiği sürece, radyodan da bir konuşma duyulur. Adam sofrayı kurarken çok keyiflidir, ıslık öttürür, elinde tabaklarla dans eder, zıplar, oynar. Radyodaki konuşmaya önce aldırmaz, sonra elinde tabak, ayakta dinler.)*

RADYODAKİ KONUŞMA : ..... Cilerim, gerçekten insanın en büyük bencilliği, kendi dertlerini taşımaları için dostlarını yükçü olarak kullanmak isteyişidir. Bencil insanlar, durmadan yalnızlıklarından yakındıkları, yakınlarının kendilerini anlamadıklarını söyledikleri halde, kendileri hiç de başkalarının yalnızlıklarını bölüşmek istemez, yakınlarını anlamaya çalışmazlar. Bu bencillik onları, yalnızlıktan kurtarmak şöyle dursun, tersine, büsbütün karamsar yapar, yalnız bırakır. Zorla kendilerinin yarattıkları yalnızlıktan kurtulmak için kalabalığa karıştıkça, kalabalık kere yalnızlıkları artar. Bu benciller, kendi kendilerini mahkûm ederek gömüldükleri yalnızlıktan, çevrelerindeki insanları suçlu bulur, dostlarını sorumlu tutarlar. Oysa insanın yalnızlıktan kurtuluşu, kendi yalnızlıklarını başkalarına yüklemekle değil, başkalarının yalnızlıklarını yüklenmekle, çevresindekilerin dertlerini bölüşmekle olur...

ADAM : Aman Çiçu, sıkılmıyor musun bu geveze herifi dinlemekten...

RADYODAKİ KONUŞMA : İnsanın kurtuluşu, dostlukları kazan... *(Adam radyoyu kapatır.)*

ADAM *(Masanın çevresine üç sandalye yerleştirirken)* : Burası senin yerin Çiçum, burası misafirlerimizin, bu-

rası da benim... *(Çiçu'yu sandalyeye oturtur. Misafirin sandalyesinin arkalığına, üstünden çıkarıp askıya astığı kendi ceketini asar. Misafire)* Böyle buyrunuz efendim... *(Bundan sonra yemek süresince «Evcilik» oynayan küçük çocuklar gibi yada bizdeki eski «Meddah»lar gibi davranacak, Misafirin ve Çiçu'nun yerine de kendisi konuşacaktır. Çiçu'nun, Misafirin kadehlerine, kendi kadehine içki koyar.)* Buyrun efendim... Rica ederim... *(Kadehini kaldırır.)* Şerefinize!... *(Misafirin sandalyesine geçip oturur, kendini misafir'in yerine koyup kadehini Çiçu'ya doğru kaldırarak, başka bir sesle)* Mutluluğunuza Hanımefendi... *(Kadehi bu sefer kendi boş sandalyesine doğru kaldırarak, Misafir'in sesiyle)* Sağlığınıza, şerefinize!...

(Hızla kendi sandalyesine geçip oturur, kadehini kaldırır.) Mersi... *(İçer)* İsterseniz, neş'eli bir müzik çalayım size pikapta... *(Pikapa koyduğu plâk çalmıya başlar. Müziğin sesi hafiftir. Çiçu'nun arkasına geçip kadın sesiyle)* Ne güzel bir gece... *(Kendi sandalyesine oturup)* Bu gece sarhoş olmak istiyorum, hadi içelim... *(İçer. Misafire)* Köfteden almaz mısınız?... *(Misafirin yerine geçip onun sesiyle)* Aldım efendim teşekkür ederim... *(Misafirin sesiyle Çiçu'ya)* Elinize sağlık hanımefendi, köfteniz pek güzel... Enfesss!... *(Çiçu'nun arkasına geçip kadın sesiyle)* Afiyet olsun efendim... Biraz daha alsaydınız... Ama hiç yemediniz... Biraz da salatadan?... *(Kendi sandalyesine geçip)* Karım çok güzel yemek yapar... Yalnız aydın bir kadın değil, çok iyi de bir ev kadınıdır; yüzüne karşı övmek gibi olmasın ama... Hani kendi karım diye söylemiyorum vallahi... Ev kadınlığına diyecek yoktur... Niçin turşu almıyorsunuz? *(Misafirin tabağına turşudan koyar)* İyi ki geldiniz... Vallahi öyle sevindik ki... *(Çiçu'ya)* Öyle değil mi canım? *(Çiçu'nun arkasına geçip kadın se-*

siyle) Aaa tabii... Çok sevindik. Sevinilmez mi hiç?... Ne sevindik, ne sevindik... *(Kadın sesiyle güler)* Kızartmadan da buyrun efendim... *(İki elini, Çiçu'nun kollarının arasından geçirip Misafir'in tabağına kızartma koyar. Sonra kendi sandalyesine oturup, kadehine rakı koyar, içer)* Beyfendi bizim aile hayatımızda, mutluluğumuzu gölgeliyecek en küçük... En küçük... *(Söyliyeceği kelimeyi hatırlıyamaz)* En küçük... Ne derler ona... Hah, en küçük şey yoktur. *(Gittikçe sarhoş olmaktadır)* Yoktur... Çünkü biz... Kimiz?... Biz... Şunu arzetmek isterim ki... Ama müsaade buyurun, söz sırası bendenizde... Sözümü bitirmedim ki daha... *(Misafir'in sandalyesine geçip Misafirin sesiyle)* Aile hayatınıza imreniyorum... Tanıdığım bütün karı-kocalara örnek aile diye hep sizi gösteriyorum... *(Soğuk soğuk gülerken birden ciddileşerek)* Ekonomik hayatınız çok iyi... Cinsel yaşayışınız olağanüstü... Tam gelişen bir aile, yakında gelişecek ve kalkınacaksınız... *(Çiçu'nun arkasına geçip kadın sesiyle Misafire)* Birbirimizi bugüne kadar hiç kırmış değilizdir efendim... Kocam beni hiç incitmedi... *(Misafirin sandalyesine geçer, sandalyeyi Çiçu'ya yaklaştırır, Çiçu'ya sulanır davranışlarla, Misafir'in sesiyle)* Siz... bayan Çiçu... Nasıl anlatayım bilmem ki kocanızın yanında... Yani demek istiyorum ki... Çok daha üstün, evet evet, çok daha yüksek hayata layıksınız... Size olan hayranlığımı ifadeden âcizim... Güzelliğiniz... Sonra şeyiniz... Şeyleriniz... Sarhoş olduğumu sanmayın rica ederim... Ben, ben... Ben samimi bir herifim... *(Çiçu'nun arkasına geçer, Misafire cilvelenerek kadın sesiyle)* İltifat ediyorsunuz beyfendi... Hi hi hi... Teveccühünüz... Vallahi mahçup oluyorum... Utandırıyorsunuz beni... *(Kıvrılarak)* Çok çok teşekkür ederim... Sizi hiçbir zaman unutmayacağım. *(Adam, kendi sandalyesine geçer. Çiçu'yu kıskandı-*

ğını belli eden sert bir sesle Misafir'e) Sığır eti alsanıza... Halis öküz! Hiç içmiyorsunuz... Yaaa!... Siz galiba sarhoş oldunuz... Mideniz mi bulanıyor? *(Çiçu'ya ve Misafirin sandalyesine birkaç kez bakarak, anlamlı)* Benim de midem bulandı yani...

(Çiçu'nun arkasına geçip kadın sesiyle) Pilâkimden yemezseniz gücenirim, *(Kırıtarak)* Vallahi darılırım... Ne olur buyurun... Hatırım için... Yemezsen ölümü öp... Bir kaşık al hiç olmazsa... Tadına bak canım... *(Kendi yerine geçer.)* Hava çok sıcak, ben sıkıldım... Müsaade ederseniz şunu çıkarayım. *(Gömleğini çıkarır, atlet fanelâsıyla kalır, Çiçu'nun arkasına geçerek kadın sesiyle)* Daha da neler... Aaa, aaa!... Ayıptır ayol, misafirin yanında öyle çıplak oturulur mu hiç? *(Kendi yerine geçip)* Otururum ben... O bizim yabancımız mı yahu... Aile dostumuz. Ben onun yanında donla bile otururum... *(Misafire)* Ne o?... Mideniz mi? Helâya mı?. Helâ burda... *(Kalkar, Misafir'in koluna girer, sarhoş gibi sendeliyerek onu sağdaki kapıdan çıkardıktan sonra Çiçu'ya çok sert)* Sen bana baksana, aldanıyorsun, ben yutmam... Anladın mı, ben yutmam! Bana hayatta kimse yutturamamıştır. *(Sarhoştur)* Karşında enayi yok senin... Sen bana boynuz taktıramazsın!... Bana, bana, bana... Boynuz taktıracak karı daha anasının karnından çıkmadı... *(Çiçu'nun arkasına geçip kadın sesiyle kendisine cevap verir)* Aman yine başlama Allasen, senin kıskançlık kavgalarından bıktım... Herifin bende gözü varsa ben ne yapayım, güzel olmak da kabahat mi? Sen de elin serserilerini arkadaşım diye eve getirme... *(Adam ayakta Çiçu'ya)* Ne kıskançlığı be!... Gözümün önünde herifle kırıştırıyorsun... Benim nezaketimi kötüye kullanıp kaynatıyorsunuz... *(Çiçu'nun arkasına geçip kadın sesiyle ağlıyarak)* Bunları da mı duyacaktım... Bana bunu da mı söyleyecektin... *(Çiçu'nun sesiyle*

hıçkırır, sonra ayağa kalkıp kendi sesiyle) Sen ona pas vermesen ne diye sulansın elin adamı sana?... Herifin, masanın altından baldırlarını çimdiklediğini gördüm be... *(Çiçu'nun arkasından kadın sesiyle)* Aaaa, ben onu senin elin sanmıştım... Ne bileyim ben, onun eli olduğunu... Körolası herif, bacaklarımı çürük içinde bıraktı... *(Adam ayakta bağırır)* Ben senin bildiğin heriflerden değilim... *(Sağdaki kapı birden kendiliğinden açılır)* Ben, ben, ben namusu için yaşayan kocayım. *(Birden açılan kapıdan Misafir'in girdiğini görmüş gibi soğuk soğuk gülerek Misafir'e)* Siz miydiniz? *(Ne söyleyeceğini şaşırmış)* Şey yaptınız mı? İyice? Oh, oh, rahatladınız ya... Pek memnun oldum... Biz de Çiçu'yla dünyanın halinden konuşuyorduk, dış politika bombok beyfendi... Eskimolar yine bizim Kınalıadayı istiyorlarmış. Buyrun... *(Misafiri sandalyesine oturtur)* İçmiyorsunuz ama... *(Adam içer)* Siz nasıl görüyorsunuz dünyanın halini?.. *(Sözde Misafir'in sözlerini dikkatle dinledikten sonra pek şaşmış)* Ne diyorsunuz? Yok canım!... Hayret!... Şu dünyada neler oluyor yahu... Eee, sonra? *(Misafiri dikkatle dinledikten sonra gülmeye başlar, gittikçe daha çok, kahkahalarla güler, gözlerinden yaş gelir)* Aman susun bayılacağım gülmekten... Allahaşkına anlatmayın... Ay, ay kalbim duracak... Katılacağım... *(Kasıklarını tutarak güler)* Ne tatlı anlatıyorsunuz... *(Birden kalkarak)* Aaa, neye acele ettiniz? Daha pek erken... Giderdiniz... Tatlı tatlı konuşuyorduk işte... Yarın erken mi kalkacaksınız? Siz bilirsiniz... *(Misafirle karşılıklı konuşuyorlarmış gibi ayakta durur, sonra kapıya doğru gider, karşı kapıyı açar. Görünmeyen Misafir'in elini sıkar gülümseyerek)* Yine bekleriz...

MİSAFİR'İN SESİ *(Dışardan)* : İyi geecler...

ADAM : Güle güle...

MİSAFİR'İN SESİ : Allahaısmarladık...
ADAM : Bunu saymıyoruz... Yine gelin... Bekleriz
MİSAFİR'İN SESİ : Dostluğunuza teşekkürler...
ADAM *(Alay ederek elini sallar)* : Güle güleeeee... Güle güleeeee... Güle güleeeee... Hanımefendiye saygılar... Güle güle... *(Kapıyı kapar, birden ciddileşir. Sandalyesine oturur, üstüste kadehleri yuvarlar, iyice sarhoş olmuştur. Bir süre konuşmadan içtikten sonra sonra ayağa kalkar, yalpalayarak gider, pikaptaki müziği keser. Çiçu'ya)* Evlensem mi dedin? *(Yalpalayarak, gelişigüzel yürür)* Diyelim, evlendim... *(Oyun oynuyor gibidir)* Bak şimdi... Evliyim say... Karıma bir iş için uzağa gideceğimi, bir hafta eve gelmiyeceğimi söylüyorum... *(Çiçu evlendiği karısıymış gibi)* Hadi Allasmarladık sevgilim... Bir haftayı sensiz nasıl geçireceğim ...Tabii, tabii, mektup yazarım, hergün yazarım.... Seni öyle özliyeceğim ki... *(Karşı kapıdan çıkar. Hemen tekrar girer)* İşte böyle gizlice o akşam eve dönerim... Ayaklarımın ucuna basarak, yavaş yavaş yatak odasına gelirim... Aaa, o ne? Yatak odamda bir fısıltı... Hem de çok şeyli bir fısıltı... Yatak odasının kapısını açıp bir de bakıyorum ki hoho hooo... Al takke ver külâh... Sevgili karıcığım bir aygırın kollarında yatakta dans ediyorlar... Vay namussuz! Tabancayı kaptığım gibi... *(Adam dolaptan tabancasını alır)* Karım da zamparası da kaçıyorlar don gömlek... Ben de arkalarından... *(Sağdaki kapıdan hızla girer. Kulisten bağırtısı gelir.)* Namus, ırz düşmanı! Alçak herif... Hangi deliğe girdinse çık ortaya! Erkeksen çık dışarı... Bu işi kan temizler. Namussuzlar, hem de kendi evimde, kendi yatağımda... Seni kuduz köpek gibi geberteceğim... *(Patırdılar, koşuşma sesleri, sonra bir kadın çığlığı, sağ öndeki koridor boşluğundan sahneye yatak kılığında bir kadın çıkar. Bu, kadın kılığına girmiş Adam'dır. Saçları darma dağı-*

nık kadın, neye uğradığını şaşırmış, o yana bu yana koşar, karşı kapıyı açıp kaçmak ister, kapıyı açamaz. Kadın sesiyle Adam konuşur.) Eyvaaaah... Kapıyı kilitlemiş. Namusum iki paralık oldu, evim barkım yıkıldı... *(Bu sırada kulisten patırtılar duyulmaktadır. Kadın sağdaki kapıdan girer. Kulisten kadının feryadı duyulur)* Kıyma bana, kıyma!... Yalvarırım, canımı bağışla... Ben sana vallahi ihanet etmedim... Biz birşey yapmadık ki... Kötü birşey yapmadık... İnan, inan bana kocacığım. Ben masumum... O adam şeydi, zorla girdi yatağıma, ben uyurken... Haberim bile yok... *(Adam'ın sesi duyulur)* Elin herifi benim yatağımda ne arıyordu? *(Kadının sesi)* Saatini düşürmüş, onu arıyordu... *(Adam'ın sesi)* Demek ben bunca yıldır koynumda yılan besliyormuşum... *(Kadının sesi)* Ben yılan değilim, güvercinim, senin güvercinin... *(Adam'ın sesi)* Hain!... İkinizi de geberteceğim... *(Patırtı, koşuşmalar. Sağdaki koridor boşluğundan Zampara sahneye çıkar. Bu, Zampara kılığına girmiş olan Adam'dır. Yalınayak ve donladır. Şaşkın şaşkın o yana bu yana koşar, divanın, masanın altına girip saklanmayı dener, olmaz. Zampara söylenir.)* Eyvah, yandık... Bu herifin şakası yok... *(Sağdaki kapıdan girer. Kulisten Zamparanın yalvarmaları duyulur)* Beyefendi, kıyma... Kıyma, çoluğum çocuğum var, onlara acı... Allah canımı alsın ki hiç bir kötü niyetim yoktu benim... Karınız beni muslukları tamir için çağırdı... Vurma, vurma!... Ayağını öpeyim, canımı bağışla... *(Adam'ın sesi)* İkinizi de geberteceğim... Nerdesiniz?... Ben boynuzlu değilim... Elimden kurtulamazsınız... *(Adam, sağdaki koridor boşluğundan sahnenin önüne çıkar. Yine atlet fanelâsıyla kendi kılığındadır. Elinde tabanca, masaya kadar gider. Kadehine içki doldurup içer.)* Nereye saklandı bunlar? *(Divanın, masasının altına bakar. Bir-*

den gülümseyerek) İkisini de gebertecektim ama kurşuna yazık, acıdım kurşuna... *(Telefon zili çalmaya başlar. Üç ayrı kişi kimliğine girerek yaptıklarının bir oyun olduğunu belli eden ciddî bir davranışla)* Bu da kim?... Bu saatte beni kim arıyor acaba Çiçu?... Yoksa seni mi arıyorlar?... *(Bir kadeh daha içtikten sonra, içki şişesiyle kadehi telefonun yanına götürür. Telefon divanın yanındadır. Yere uzanır, başını divana dayar. Telefonu açar, alıcıyı kulağına götürür. Aradabir içerek, telefondaki sesi dinler.)* Buyrun... Buyrun...

TELEFONDAKİ KADIN SESİ *(Ses büyüyerek)* : Bu adam beni deli edecek...

ADAM : Hangi adam?...

TELEFONDAKİ KADIN : Hangi adam olacak, kocam... Ondan neler çektiğimi anlatamam size... Çocuklarım olmasa çoktan intihar edecektim. *(Adam içer)* Bu işkenceye hiçkimse dayanamaz... Çekilir çile mi bu, yıllardan beri hep böyle... Taş olsa insan, dayanmaz bu azaba... Bakınız, gece yarısı oldu, hâlâ gelmedi...

ADAM : Kim gelmedi?

TELEFONDAKİ KADIN : Siz beni dinlemiyor musunuz?.. Ben ne diyorum size? Kocam, kocam diyorum... Anlamıyor musunuz?...

ADAM : Ne olmuş kocanıza?...

TELEFONDAKİ KADIN : Bütün gün kocam gelecek diye yolunu bekliyorum. Akşam sofrayı hazırlıyorum, evi düzenliyorum... Giyinip kuşanıp bekliyorum. Gece yarılarından sonra geliyor. Bazı gece de hiç gelmiyor. *(Ağlıyarak)* Günlerce gelmediği de olur... *(Adam içer)* Çok zaman sabaha karşı sarhoş gelir... Ağzından birtek tatlı söz çıkmaz... Kırk yılda bir erken gelecek olsa, kavga eder, bağırır çağırır, sonra çeker gider... Kulüpte bezik oynar... Hakaretlerinden, anlayışsızlığından bıktım... Hayatım zehir oldu... Bu

adam...

ADAM : Hangi adam?...

TELEFONDAKİ KADIN : Kocam diyorum ya size...

ADAM : Ne olmuş kocanıza?...

TELEFONDAKİ KADIN : Kimbilir nerelerdedir şimdi?... İnanınız, evlendik evleneli hep böyle... Bir kere bile bana «Nasılsın, ne yapıyorsun?» dediği yok...

ADAM : Ama hanfendi, müsaade ederseniz...

TELEFONDAKİ KADIN : Kahvelerde çene çalar, kulüplerde kumar oynar, meyhanelerde içer. Ben insan değil miyim?... *(Ağlar)* Benim canım yok mu? Yalnızlıktan usandım... Evlenmeden önce daha mutluydum, hiç olmazsa yalnızlıktan kurtulacağımı sanıyor, umutlanıyordum; şimdi o umudumu da yitirdim.

ADAM *(Dili peltek)* : Fakat... Hanımefendi... Eğer... Bir dakka... Ama bir dakika... *(İçer)*

TELEFONDAKİ KADIN : Siz, bir kadının yalnızlığını anlıyamazsınız. İnsanın kendisini paylaşacak kimsesi olmaması kadar büyük acı yok...

ADAM : Çok üzüldüm ama Hanımefendi, ben sizi tanımıyorum ki...

TELEFONDAKİ KADIN : Tabii tanımıyorsunuz... Tanısanız hiç telefon eder miydim size? Yabancısınız diye içimi döküyorum... Gelişi güzel bir telefon numarası çevirdim, siz çıktınız karşıma... *(Adam başı divana dayalı, yere uzanmış, uyuklar, telefon alıcısı elinden yere kayar. Kadının konuşması daha da büyüyüp yankılanarak devam eder)* Yalnızlıktan boğulacağım... Tabii beni tanımıyorsunuz, ben de tanımıyorum sizi... O kadar yalnızım ki derdimi dökecek hiçkimsem yok... Birisine anlatmazsam patlıyacağım... Çevirdiğim telefon numaranızı da yazdım deftere... Yalnızlığımı, derdimi tanıdığım birisine anlatamam ki... Hemen dedikodu yaparlar... Sonra dışlarından vah vah derler, içlerinden de gizli gizli sevinirler. Ne yapayım, ben

BİRİNCİ BÖLÜM

de size, tanışmadığımız birine döktüm içimi... *(Kadının hıçkırıkları daha da büyürken, sahne yavaş yavaş kararır.)*

İKİNCİ BÖLÜM

(Birinci Tablo)

Aynı yer. Sabaha karşı... Durum, birinci perdenin sonunun devamıdır. Perde müzikle açılır. (Yazar, Ravel'in «Resim Sergisinden Tablolar» adlı müziğinin bu tabloya uygulanmasının uygun düşeceğini sanmaktadır.) Perde açıldığında sahne karanlıktır. Adam, başı divana dayalı, yere uzanmış uyumaktadır, telefon alıcısı yerdedir. (Odanın bütün biçimi ve eşyaları aynı kalmak şartıyla, odanın içine yukardan aşağı bol yıldızlı bir gökyüzü girmesi, duvarların yerini bu feerik lâcivert gökyüzünün alması uygundur. Bu bol yıldızlı gece Adam'ın rüyada olduğunu daha iyi anlatacaktır. Teknik olanaklar elvermezse, bu yıldızlı gökyüzünden vazgeçilebilir.)

Bu tablo Adam'ın rüyasıdır. Yavaş yavaş yıldızlar ışıldar. Adam'ın uyumakta olduğu yere loş mavi ışınlar düşer. Adam yavaş yavaş gerinerek uyanır, kalkar, Adam'ın bu tablo boyunca bütün davranışları müziğe uygun ve dans

biçimindedir.

Çiçu'nun yanına gider. Dans ederek, Çiçu'ya striptiz yaptırmaya başlar. Her dans figüründen sonra, Çiçu'nun üstünden bir çamaşırını çıkarır. Adam'ın dansı komik bir acemiliktedir; ama bu, özellikle yapılan bir acemiliktir. (Striptiz sırasında sahneye gerçek balerinler de çıkarılabilir. Balerinlerin Çiçu'nun çevresinde dans etmeleriyle, Çiçu'nun canlandığı uyarımı verilebilir.) Adam, en sonra Çiçu'nun kilotunu da çıkarır. Mavi ışık, az daha genişleyerek mora döner. Adam çıplak Çiçu'yla birlikte bir süre dans gösterileri yapar. Müzik kesilir. Çok kalabalık alkış sesleri duyulur. Adam, Çiçu'nun elinden tutmuş olarak, arkaları salona dönük, önlerinde seyirciler varmış gibi, sağa sola da dönerek, olmayan seyircilerini eğilerek selâmlar. Alkış artar. Adam, Çiçu'yu gösterir. Yavaş yavaş alkışlar kesilirken ışıklar kırmızıya döner.

ADAM : Çok yoruldum sevgilim... *(Çiçu'yu öper)* Hadi git, banyonu yap şekerim. *(Çiçu'yu soldaki kapıdan sokar, kendisi döner. Karanlıkta kalan sağdaki kapıya doğru yürürken kırmızı ışık sağa doğru genişler, Çiçu'nun sağdaki kapı önünde durduğu görülür. Adam, şaşırır, korkar. Müzik başlar)* Çiçu? Sen? *(Kendi kendine)* Demin banyoya götürüp bırakmıştım!... *(Ürkek ürkek yaklaşır, Çiçu'yu eller. Kucağına alır, sağ kapıdan çıkarır, döner. Divana doğru yürür. Kırmızı ışık divanın arkasına doğru yayılır. Divanın arkasında Çiçu'nun durduğu görülür. Büyük korkuya kapılan adam geri geri gider. Bağırır)* Olmaz... Olamaz!... *(Çiçu'nun hoparlörden kahkahaları duyulur)* Olamaz...

ÇİÇU'nun SESİ *(Kahkahalarla gülerek)* : Neden olmasın?...

(Adam ürke ürke yaklaşır Çiçu'ya, bir süre bakar, sonra kucaklayıp soldaki kapıdan çıkarır, döner, kapıyı kilitler. Karşıdaki kapıya doğru yürürken, kırmızı ışık o yana genişleyince Çiçu'nun kapı önünde durduğu görülür. Çiçu'nun alaylı kahkahaları dalga dalga yankılanır. Adam bağırır) Çiçuu... Sen yürüyemezsin... Sen olduğun yerde kalacaksın... Sen gülemezsin...

ÇİÇU'NUN SESİ : Neden?... Neden yürüyemez mişim?.. Neden ben gülemez mişim?...

ADAM*(Geri çekilip korkuyla)* : Konuşuyor... Konuşuyor da...

ÇİÇU'NUN SESİ : Niçin şaşıyorsun öyle?..

ADAM : Sus, suss!...

ÇİÇU : Her zaman konuşmamı isteyen sendin... Şimdi de konuşuyorum diye korkuyorsun benden...

ADAM *(Yalvarır)* : Sus Çiçu, konuşma!... Sen cansızsın Çiçu... Cansız olduğunu bilmiyor musun?... Seni ben nerde bırakırsam sen orda kalacaksın, kımıldıyamazsın...

ÇİÇU'NUN SESİ : İşte görüyorsun ya, hiç de senin sandığın gibi değil... Yürüyorum da, konuşuyorum da, gülüyorum da. *(Güler)*

ADAM *(Korkuyla bağırır)* : Konuşamazsın!... Bu konuşan sen değilsin... Senin sesin yok...

ÇİÇU : Seni yalnızlıktan kurtarmamı istemiyor muydun?... Ben de senin isteğine uydum işte... *(Sevimli, tatlı bir sesle)* Sevgilim, gel!... Uzat kollarını bana... Elele verip bulutların üstüne uçalım...

ADAM *(Daha geri gidip kekeliyerek)* : Ama ben... Ben gerçekten...

ÇİÇU : Kavga etmek bile mutluluk senin için... Hiç olmazsa kavga edecek kimse olsa, demiyor muydun...

Benimle dilediğin gibi kavga edebilirsin... Her kavganın sonunda barışır, sevişiriz eskisinden daha çok, daha güçlü... Eve geç geldiğin, benimle ilgilenmediğin zamanlar ben de surat asabilirim sana... Evleniriz, karın olurum...

ADAM *(Perişan)* : Olmazsın... Seninle evlenemem...

ÇİÇU : Neden? Beni sevmiyor musun? Neden evlenemezsin benimle?... Demek beni kandırıyordun... Yalan söylüyordun...

ADAM : Sen yaşamıyorsun ki Çiçu... Senin çocuğun da olmaz...

ÇİÇU : Ama ben hiç yaşlanmıyacağım... Hep böyle genç ve güzel kalacağım, hep senin istediğin güzellikte, senin istediğin yaşta... İşte hep böylece... Ölüler, anılar gibi hiç yaşlanmadan... *(Çiçu'nun kahkahaları yankılanarak yükselir. Müzik de yükselir gittikçe)*

ADAM *(Bağırır)* : Sus, sus Çiçu!... *(Kulaklarını tıkayarak kaçmak ister, soldaki kapıya yönelince, kapının arkasından Piki'nin havlamaları müziğe ve kahkahaya eklenince Adam korkuyla sağdaki kapıya yönelir; sağdaki kapı arkasından Lami'nin miyavlamaları da daha önceki seslere ve müziğe eklenir. Adam sağdaki kapıdan kaçar, karşı kapıdan dışarı çıkmak ister. Karşı kapının arkasından daha önce teype aldığı karı koca kavgası duyulur; bu kavga sesleri de, önceki seslere ve müziğe katılır. Adam bağırır)* Susun, susun!... *(Kendini ordan oraya atarken radyoya doğru yürür. Radyodan daha önceki konuşmalar yükselir. Adam çılgınca kaçar. Pikaptan, içki sofrasındayken koyduğu plak duyulur. Adam telefona yönelir. Telefondan, daha önce konuşan kadının ağlıyarak söyledikleri duyulur. Bütün bu sesler ve müzik aynı zamanda, birbirine karışır. Adam, yaralı bir yaban hayvanı gibi çırpınarak ordan oraya koşarken çığlıklar atmaya başlar. Karabasan basmış gibi kor-*

kuyla köşeye sığınır. Sonra kaçar. Bu tablonun başındaki gibi yere uzanır, başını divana dayar. Önce havlama sonra miyavlama, pikaptaki müzik, daha sonra karı-koca kavgası sırayla kesilir. Müzik hafifler.)

RADYODAKİ KONUŞMA : Oysa insanın yalnızlıktan kurtuluşu, kendi yalnızlığını başkalarına yüklemekle değil, başkalarının yalnızlıklarını yüklenip bölüşmekle olabilir, *(Radyo konuşması kesilir, müzik daha hafifler)*

TELEFONDAKİ KADIN : Yalnızlıktan boğulacağım... Tabii tanımıyorsunuz beni... Siz bunu anlıyamazsınız... İnsanın kendisini paylaşacak kimsesi olmaması kadar büyük acı yok... *(Kadının hıçkırıkları, sonra sesi kesilir)*

(Adam uyumaktadır. Müzik yavaşlıyarak kesilir. Müzikli saatin melodisi başlarken kırmızı ışık azalır. Pencereden içeri, Adam'ın üstüne sarı-pembe sabah ışığı vurur)

(İkinci Tablo)

Bundan önceki tablonun devamı, (Yıldızlı gökyüzü yoktur) Sabah. Adam, başı divana dayalı, yerde uyumakta. Çiçu, birinci perdenin sonundaki durumda, giyinik olarak masa başındaki sandalyede oturmaktadır. Müzikli saat, bundan önceki tablonun devamı olarak çalıyor. Saatin melodisi sönerken Adam uyanır. Burda nasıl uyuyup kaldığına şaşmış, dört bir yanına bakınır.

ADAM *(Uyku sersemliği içinde seslenir)* : Çiçu!... Çiçuuuuu!... *(Birden Çiçu'yu görerek)* Haa, orda mısın? Ben de burda uyuyakalmışım... Gece o kadar çok mu içtik?... Demek ben çokça kaçırmışım... Düşüp kalmışım buraya. Nasıl uzandığımı hiç bilmiyorum... Offf, başım öyle ağrıyor ki... Sen nasılsın Çiçu? *(Gerinir. Çiçu'nun yanındaki sandalyeye oturur)* Öyle korkunç bir rüya gördüm ki Çiçu... *(Birden kalkar)* Yüzümü yıkayım da gelir anlatırım... *(Sağdaki kapıdan çıkar. Lami birkaç kere miyavlar. Yüzünü elindeki havluya kurulayarak girer)* Çok korkunç bir rüyaydı... Ne oldu biliyor musun; sen canlanmışsın... Yaaa! Basbayağı bir insan gibi konuşuyorsun, kahkahalarla gülüyorsun... Öyle de tatlı, ılık bir sesin varmış ki... Rüyamda gördüğüm gibi olsaydın seninle hemen evlenir, bu yalnızlıktan kurtulurdum. İnsan rüyayı, gerçekmiş sanıyor da öyle korkuyor ki... Sahi sen rüya görmezsin... Rüyamda bana, evlenelim, diyorsun... Nasıl? Bunda korkacak birşey yok mu? Amma da yaptın ha... Ağzımla şişirdiğim bir lâstik torba canlanır da konuşursa benimle, korkmaz mıyım... Burada ne varsa üstüme yürüdü. *(Raftaki iki vazoyu eline alır)* Vavu ile Cest bile canlandı da ikisi birden kudurmuş gibi uluyarak atıldı üstüme. Bütün dudullar akvaryumdan fırladı, binlerce, on binlerce çoğalıp tepemde uçuşmaya başladılar. *(Saksıdaki çiçeği göstererek)* Risami büyüdü büyüdü de koca bir ağaç oldu, dalları canlanıp, nereye kaçsam oraya uzanıyordu. Ne korkunç bir gece geçirdiğimi anlatamam... İnsana rüya gerçekmiş gibi geliyor da... *(Gezinir)* Bıktım, hepinizden bıktım... Bütün bu saçmalıklardan, bu evdeki herşeyden nefret ediyorum, iğreniyorum. Kendimi hapse mahkûm ettiğim bu kendi yalnızlığımın zindanında birgün çıldıracağım diye korkuyorum... *(Yığılırcasına sandalyeye çöker, başını iki*

eli arasına alır. Susma. Başını kaldırdığı zaman gözleri yaşlıdır) Karnın acıktı mı? Kahvaltıyı hazırlıyayım mı Çiçu?...

(Karşıdaki kapının zili çalar. Koşar kapıyı açar, kimseyi göremeyince seslenir) Kim o?... *(Cevap alamaz, kapar kapıyı, dönerken zil yine çalar. Kapıyı açıp bakar bir süre, kimseyi göremeyince kapatır, sağdaki kapıdan çıkar. Az sonra kapı zili yine birkaç kere çalar. Adam elinde kahvaltı tepsisiyle döner, tepsiyi masaya koyar, kapıyı açar, bakar dışarı... Kimseyi göremeyince, kapıyı kapar. Masaya gelir, sandalyeye oturur. Ekmeği koparırken yine zil çalmaya başlar. Zili çalanı yakalıyabilmek için, ayaklarının ucuna basarak yavaş yavaş gider, birdenbire kapıyı açar. Kimseyi göremez. Bağırır)* Kim çalıyor zili? *(Kapıyı ardına kadar açık bırakıp sofraya gelir. Çiçu'ya sert)* Hadi... Hadi yesene!... *(Bağırır)* Ne duruyorsun, yesene be!... *(Piki havlamaya, Lami miyavlamaya başlar, onlara)* Allah hepinizin belâsını versin... *(Açık duran kapının zili çalmıya başlar. Adam şaşmış ve korkmuştur. Zil kesik kesik çalınır, durur, çalınır. Adam ürkek adımlarla yaklaşır kapıya, kapı kanadını açar, kapar, bakar açar... Zil çalmaktadır. Hırsla yapışıp kapının zilini koparır, fırlatır atar. Bu sefer zil daha hızlı ve yüksek çalar. Sonra sağ kapının zili, arkadan sol kapının zili, daha sonra pencereden, duvarlardan her yandan sürekli zil sesleri gelmiye başlar. Adam korkusundan gidip karşı kapıyı hızla kapayınca, bütün ziller bir anda durur. Derin bir sessizlik. Adam bu sessizliği dinler.)*

GAZETECİ *(Sesi dışardan gelir)* : Gazteee... *(Bağırır)* Gazteeee!... *(Merdivende ayak sesleri. Bu ayak sesleri gittikçe yaklaşarak büyür. Kapı zili çalar)*

ADAM *(Kapıyı açar. Kapı arkasında görünmeyen gazeteciyle konuşur)* : Sen daha önce bu kapının zilini

çaldın mı?...

GAZETECİ *(Dışardan)* : Hayır... Şimdi geldim işte, bir kere çaldım zilinizi... Gazetelerinizi buyurun...

ADAM : Mersi... *(Elinde gazeteler, dergiler, kapıyı kapatır, koltuğa oturur. Bakar gazetelere. Magazine bakar. Makas alır, dergideki çıplak kadın resimlerini dikkatle keser, duvara kolayla yapıştırır. Çiçu'ya)* Ne bakıyorsun be? Artık umurumda değilsin... Gel de iyi bak!... *(Çiçu'yu boynundan yakalar, sürükleyerek duvara yapıştırdığı resme götürür, Çiçu'nun başını birkaç kere resme vurarak)* İyice gördün mü şimdi?... Tanıdın mı?... Çıplak kadın resmi... Var mı bir diyeceğin?... *(Zil çalar. Çiçu'yu koltuğa bırakır)*

POSTACI *(Sesi dışardan)* : Postaa. *(Zil)* Postaaa...

ADAM *(Kapıyı açarak görünmeyen postacıya)* : Bu sabah, daha önce bu kapıyı çalmış mıydınız?...

POSTACI *(Sesi dışardan)* : Hayır, bugün daha ilk gelişim... Mektubunuz var...

ADAM *(Mektubu alır)* : Mersi... *(Kapıyı kapar. Zarfı okur. Büyük bir sevinçle zarfı yırtar, ayakta mektubu okumaya başlar)* Aziz dostum... *(Adam mektup elinde durur. Bundan sonra mektupta yazılı olanlar, yazan kadının sesinden duyulur. Adam sevinç belirtileri göstermektedir)*

KADIN SESİ *(Mektubu okur)* : Aziz dostum... Şu anda önümde yığınla mektuplarınız duruyor. Zevkle ve tekrar tekrar okuduğum mektuplarınız yalnızlığımın en büyük avunusu oluyor. *(Adamda sevinç belirtileri)* Beni dalma size doğru çeken birşey, gizli bir kuvvet var. Artık bu kuvvete karşı koyacak değilim, kendimde bu gücü bulamıyorum. Belki de duygularımı size şimdi bu mektubumda anlatamıyacağım. Bana uzattığınız elinizi, kalbimin üstüne koyarsanız, duygularımı daha iyi anlıyacaksınız...

ADAM *(Çiçu'ya nispet vererek)* : Duydun mu, ne diyor,

duydun mu!...

KADIN SESİ *(Mektubu okur)* : Beyefendi, yaşamayı seviyorum; ama hayatımda birgün olsun mutluluğu tatmış değilim. Bugün benim için hayat, taşımak zorunda kaldığım ağır bir yükten başka birşey değil...

ADAM *(Mektubu okuyan kadına cevap verir)* : İnanınız ki benim için de öyle... Yıllardan beri yalnızım. Geceleri evime geldiğim zaman, anahtarımın kapı kilidinde çıkardığı o soğuk gıcırtıdan içim titriyor, üşüyorum. Yalnızlıklar ıslak, soğuk... Evime girince burdaki koyu karanlığı dinliyorum, yalnızlığımın karanlığını... Sonra karmakarışık bir gürültü çağlayanı, zil, davul sesleri, borular, sağır edici bir gürültü... *(Mektubu okuyan kadın karşısındaymış gibi anlatmaya başlar)* Hemen elektrik düğmesine koşuyorum o zaman. Lâmbayı yakınca, o gürültüler aydınlıkla birlikte yok oluyor... Zaman zaman çıldıracağım diye korkuyorum kendimden... Kulaklarımda uğuldayan yalancı gürültülere değil, gerçek gürültülere ihtiyacım var... Komşuların kavgaları, dışardaki en önemsiz konuşmalar bile beni kurtaracak sanıyorum. Bakın bakın... *(Kendi ayakkabılarına bakarak yürüdükçe ayakkabları gıcırdar)* Duyuyorsunuz ya ayakkaplarım nasıl gıcırdıyor. Ayakkabı alırken, gıcırtılı olmasına özellikle dikkat ediyorum... Ben hep böyle gıcırdayan ayakkabılar giyerim... Sese ihtiyacım var, sese... İçimdeki ıslak, soğuk yalnızlığın uğultularından, onbinlerce orkestranın çıkardığı gürültünün beynimi tırmalamasından kurtulmak için, gerçek ses duymak istiyorum... Onun için, ayakkabılarımın gıcırtısından bile avunmak, yalnızlığımı kendimden kovmak istiyorum... Başkaları, kendimi göstermek istediğim için böyle gıcırtılı ayakkabı giydiğimi sanıyorlar *(Gülümser)* Bu kuşu onun için aldım, içerdeki köpek de, kedi de öyle... Şu çalar saat de... *(Gözleri yaşarmış)*

Baksanıza burda benden başka daha bir sürü yalnızlıklar... Şu şişme lâstikten manken; bütün bunlar benim yalnızlığımın kaçış yolları... Uyuyabilmek için, her gece bir çok hap alıyorum, sonra yatağa bile girmeden kıvrıldığım yerde biriki saat uyuyakalıyorum, korkunç rüyalar içinde ... Gece yatakta bir elimi attığım zaman, elimin tuttuğu yalnızlık... Korkudan öbür elimi atıyorum, kendimi tutuyorum, soğuk, ıslak, titreşik... *(Sandalyenin dibine, yere yığılır. Bir kadının ayaklarına sarılır gibi, sandalyenin bacaklarına sarılır, başını sandalyeye dayar)*

KADIN SESİ *(Mektubu okur)* : Çevremdeki insanların davranışları bana özdensiz, yapmacık, yalan geliyor... Sevmiyorum, sevmiyorum... Hattâ evimizdeki, kolları, boyunları, parmakları inci boncuklu süslü, suratları renk renk boyalı kadınları yahşiler gibi görüyorum. Nasıl ve niçin bir ruh yalnızlığı içinde bunaldığımı anlatabiliyor muyum acaba? Ben bu toplumun insanı değilim. İşte bunun için ızdıraplarım sonsuz. Kaçmak, uzaklara, çok uzaklara kaçmak istiyorum. Acaba, o bilinmeyen, belki de olmayan uzaklıklarda aradığım mutluluğu bulabilecek miyim?...

Büyük bir şefkatle sevilmek ve ilgilenilmek ihtiyacında olduğumu size söylemeliyim. Kendimi fırtınalı bir havada, denizin ortasında kalmış, küreksiz bir sandalda sanıyorum. Belki bu sandal birgün sarp bir kayalığa çarpıp beni parçalıyacak, belki bir kumsala ulaşıp muhtaç olduğum sükûn ve huzura kavuşacağım. Hayal peşinde koştuğumu söyliyecek olursanız, sizi haksız bulacak değilim...

ADAM *(Elinde mektupla kalkar)* : Hayır, sizi hiç de haksız bulmuyorum... Beni burdan siz kurtaracaksınız... Kapat sevgilim avuçlarını, sık ellerini, bastır parmaklarını, geçir tırnaklarını etine... Sıkı tut da kaçırma, uçurma mutluluğu... Dişlerinle kopar mutluluğu ısırarak...

Ne istersin yapayım?. Senin için kuşları fırlatırım denizlerin dibine avuç avuç; balıkları serperim gökyüzüne tutam tutam... Şimdi başım göklerin, ayaklarım denizlerin... *(Piki havlar, Lami miyavlar)* Yaralarım kanıyor, bana sesleniyorlar işte... *(Zil çalar)*

ADAM *(Olduğu yerden seslenir)* : Kimsiniz? Ne var?...

KAPICI *(Kapı dışından)* : Benim beyfendi, ben kapıcı...

ADAM *(Ters)* : Ne var, ne istiyorsun?...

KAPICI : Evi badana ettireceğim demiştiniz ya... Badanacıyı çağırdım...

ADAM : İstemez... Badanalatmıyacağım. Çıkıyorum burdan, taşınıyorum. *(Sevinçli, kendi kendine)* Kurtuluyorum... *(Müzikli saat çalarken sahne kararır)*

(Sahne yeniden aydınlandığı zaman, adam yoktur. Çiçu, boş kitap raflarından birine boylu boyunca uzatılmıştır. Karşı kapının kilidinde anahtarın döndüğü duyulur, kapı açılır. Adam kapıyı az aralık bırakarak girer. Çok neş'elidir, ıslık çalar)

ADAM : Artık giyirtili ayakkabılar giymiyeceğim, kurtuldum. Ayakkabı yumuşacık olmalı... *(Çiçu'nun olduğu rafa gider)* Evleniyorum. *(Bağırır)* Anladın mı?... Evleniyorum... Şişşt, sana söylüyorum, duymuyor musun; ev-le-ni-yo-rum... *(Susma)* Neye surat asıyorsun? Neye ağlamıyorsun? *(Susma)* Sen o rafta, tozlar içinde eski, kuru, kal öylece... Güveler delik deşik etsin, böcekler yesin... Yaşamadığın için yaşlanmıyacaksın, ölmiyeceksin de... Ama durduğun yerde eskiyeceksin... *(Köpek havlar)* Piki, seni götüreceğim... *(Lami miyavlar)* Seni de Lami... Dudullar, Yumuş, Beyti, Risami, Nirey, Cest, Vavu, hepiniz, geleceksiniz... Yeni evimize gideceğiz. Hanımınızı çok seveceksiniz, çok... Yalnız bu Çiçu kalacak burda. Bırakacağım onu, elden ele dolaşacak, çocuklar oynıyacak. İğne batıracaklar, söndürüp, şişirip alay edecek-

ler, oynayacaklar onunla. *(Sandalyeye çıkıp Yumuş'a yem verirken onunla konuşur)* Yumuş... Bugün evleniyorum diye seviniyorsun değil mi Yumuş'um... *(Kanarya sesleri çıkarır. Sonra Dudullara yem verirken)* Nikâha gidiyorum, bugün nikâhımız var... *(Havlayan Piki'ye)* Sen de bunalımlı yalnızlığından kurtuluyorsun artık Piki... Karım seni her gün gezdirir dışarda... *(Koltuğa oturur, ayakkabılarını çıkarır, terlik giyer. Çorabını çıkarır. Ayağından çıkardığı çorabı koklar, yana atar. Kalkar soyunmaya başlar, bir yandan da ıslık çalar. Don fanelâyla kalınca birden gözü pencereye gider. Raftan dürbünü alır, sandalyeyi pencerenin altına koyar, üstüne çıkıp dürbünle dışarıya bakar, başını çevirip Çiçu'ya)* İstediğin kadar bak. Eskidendi o... İşte gözünün önünde röntgencilik ediyorum, çatla!... *(Dürbünle bakar dışarı, sonra iner sandalyeden)* Senin için sanma... Artık, dürbünle açık pencerelerden evlerin içindeki kadınları seyretmek yok, yasak bana... Karıma ihanet edemem... Bu dürbünü de kaldırıp bir yere saklamalı... *(Dürbünü koyar, divana çıkıp eskiden ters çevirdiği resmi doğrultur)* İstediğin kadar kıskan, bundan sonra umurumda değilsin...

(Sağ kapıdan çıkar. Bir süre sonra telefon çalmaya başlar. Adam çıplak, üstünde bornozla banyodan gelir, telefonu açar)

TELEFONDAKİ KADIN *(Sesi büyüyerek)* : Beyefendi çok affedersiniz, yine sizi rahatsız ediyorum. İlk seferinde gelişi güzel bir numara çevirmiştim, siz çıkmıştınız karşıma... Telefon numaranızı yazmıştım.

ADAM : Ne istiyorsunuz?

TELEFONDAKİ KADIN : Beni dinliyeceğiniz için çok teşekkür ederim...

ADAM *(Bağırarak)* : Ne diyorsun yahu?... Çattık be...

TELEFONDAKİ KADIN : Dün gece yine eve gelmedi...

Kimbilir nerelerde gecelemiştir...

ADAM : Kim gelmedi?...

TELEFONDAKİ KADIN : Kocam...

ADAM : Bana ne senin kocandan yahu... Herkesin kendi işi gücü var... *(Hızla telefonu kapatır. Ama telefon kapatıldığı halde, kadının sesi duyulmaktadır. Hem telefon açıkken olduğundan daha yüksek olarak, arada da yankılanarak kadının sesi duyulur. Telefonu kapayan adam, sağ kapıdan çıkar)*

TELEFONDAKİ KADIN : Neler çektiğimi anlatamam size... Bu işkenceye kimse dayanamaz. Oysa ne umutlarla onunla evlenmiştim. Şimdi eski yalnızlığımı bile arıyorum; o zaman çok daha mutluydum da, o günlerin değerini bilememiştim... Ama artık anlıyorum ki, kurtuluşum yok... Kurtulmak için çalıştıkça yalnızlığımın bataklığına gömülüyorum... *(Kadının hıçkırıkları duyulur)* Beni dinlediğiniz için size çok teşekkür ederim... Bir yabancıyla, yüzünü bile görmediği kimseyle insan daha rahat konuşuyor. Teşekkür ederim. *(Hıçkırıklar. Sonra susma; adam yıkanmış, yeni giymiş olduğu fanelâ ve donla gelir. Elinde elektrikli traş makinesi vardır. Çok neş'eli ve hareketlidir. Aynanın karşısında traş olur, kolonya sürünür, saçlarını tarar. Dolaptan çıkardığı yeni elbiselerini giyer, gıcırdamıyan ayakkabılarını giyer. Kadının konuşmaları bu sırada duyulacaktır. Adam bu sesleri duymadığı için ıslık çalmaktadır. Tam giyinmiş olarak çevresine bakar. Raftaki Çiçu'yu indirir. Ayakta karşısında tutar. Alayla ona güler)* Kurtuluyorum, yalnızlığımın soğuk kanayan yarası! *(Birinci perdede Çiçu'ya taktığı kolyeyi çıkarıp yere savurur)* Onun için yaratıldığıma inandığım ve benim için yaratılmış olduğuna inanan bir sevgilim var. Büyük işler başarabilirim artık...

Onun esinlediği başarılar... Ona adıyacağım yap-

tıklarımı. Aşksız, yalnız geçen günlerimi hayatımdan siliyorum, yeniden başlıyorum yaşamaya şimdi... *(Hırsla Çiçu'yu yere fırlatır)* Sen... Sen... Sen insana ihanet bile edemezsin... *(Çiçu'yu tekmeler, yuvarlar yerde)* Artık bir daha dönecek değilim... *(Çiçu'nun hıçkırıkları yankılanırken Adam sevinç içinde bağırır)* Allasmarladık ölü günlerim... *(Müzikli saat çalmaya başlar. Adam odada dans ederek birkaç kez döner, karşı kapıdan sevinçle çıkar, kapıyı çok sert çeker, gürültüyle kapatır)*

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

(Birinci Tablo)

(Sahne, bundan önceki tablonun sonunda olduğu gibidir. İkinci perdeden üç yıl sonra. Akşam üzeridir. Sahnede Adam yoktur. Piki birkaç kere zayıf zayıf havlar. Lami miyavlar. Sonra susarlar. Karşı kapı kilidinde anahtarın döndüğü duyulur. Adam girer. Yağmurdan ıslanmıştır. Elindeki Piki, Lami ve öbürlerinin yiyecek paketini masaya koymak için giderken yerdeki Çiçu'ya ayağı takılır, aldırmaz, paketi masaya koyar. Kendinden memnun olmayan, umutsuz bir hali vardır ama, bunu belli etmemeye, dışa vurmamaya çalışmaktadır. Oturacağı sandalyeye elini sürer, tozludur; önce tozunu üflediği sandalyenin üstüne mendilini serip ilişircesine oturur)

ADAM : Küflü küflü yalnızlık kokuyor keskin... *(Zayıf zayıf havlayan Piki'ye)* Dur Piki, öyle yoruldum ki, azıcık dinleneyim de geliyorum... *(Cıgara yakar. Miyavlayan Lami'ye)* Ama Lami, sizin yemeğinizi, suyunuzu vereceğim diye her gün, her gün gelemem ben

buraya... İşim gücüm var... Önünüze bir haftalık yiyeceğinizi bırakıyorum işte, daha ne istiyorsun benden?... Getirdiklerimin hepsini birden tıkınıp bitirmeyin... *(Susma)* Ben ne yapayım, karım hiçbirinizi istemedi işte... Ne olurdu sanki sizler de olsaydınız... *(Kalkar, Risami'ye gider)* Vah Risami'cik, yaprakların solmuş... Daha on gün önceki gelişimde su vermiştim sana. Karım, tanışmamızdan önceki günlerimden hiçbir şeyin bende kalmasını istemiyor... *(Risami'nin solgun yapraklarını okşar)* Geçmiş günlerimi, anılarımı kıskanıyor. Bu yüzden hiç birinizi istemedi. Eve bir sürü çiçek doldurdu, hepsi de güzel, ama hiçbirisi sen değilsin ki... *(Paketten marul yaprakları çıkarır, yerdeki Beyti'yi de kucağına alır)* Beyti, karım beni kıskanıyor; biliyor musun, hoşuma gidiyor kıskanılmak... *(Beyti ve marulla sağ kapıdan çıkar, elinde bir bardak suyla hemen döner, suyu saksıya döker)* İşte bol bol su verdim, bu sana bir hafta yetmeli... Eskisi gibi sık sık uğrayamıyorum. Ee, çocuk büyüdü Risami, kızım iki yaşına bastı. Karım yine gebe, *(Risami birşey söylemiş de anlamamış gibi)* Ne? Nasıl? Sizleri unuttum mu? *(Acı acı güler)* Neler saçmalıyorsun Risami... *(Duymak için saksıya kulağını yaklaştırır)* Efendim? Yok yook, gittikçe daha seyrek uğruyorum buraya diye sizleri unuttum sayılmaz... *(Cest adlı biblo konuşmuş gibi birden ona dönerek)* Ne dedin, ne dedin?... *(Cest'e yaklaşır)* Şuna da bak hele... Sonra sonra zamanla büsbütün unutacakmışım burdakileri... *(Çok komik bir sözmüş gibi o kadar güler ki gözleri yaşarır)* Çok tuhafsın Cest, sen hep böyle şakacısındır oldum olası...

KENDİ SESİ : Ağlıyabilirsin. Rahat rahat ağlıyabilirsin... Gülermiş gibi yaparak kendini ne diye aldatıyorsun?... Gözyaşlarını boşuboşuna kahkahalarının arkasına gizlemeye çalışma!... Burası hiç değilse, ra-

hatça ağlıyabileceğin bir yer... *(Susma)* Sen yalnızlık hastalığına tutulmuşsun... Kendi yalnızlığını karının sırtına yükliyerek, yalnızlıktan kurtulabileceğini sandın... Oysa sen, yalnızlığından değil, kendi kendinden kaçıp kurtulmak istedin. Şimdi o eski yalnızlığını bile özlüyorsun... Buraya döneceksin, döneceksin ama, utanıyorsun...

ADAM *(Bağırır)* : Kimden?...

KENDİ SESİ : Çiçu'dan, Çiçu'dan utanıyorsun?... *(Susma)* Mutlu musun? Kurtuldun mu yalnızlığından? Mutlu musun?...

ADAM *(Soruyu duymazdan gelir)* : Nirey, hiç olmazsa seni yanıma alabilirdim. Ne çıkardı sanki... Ne olurdu karım izin verseydi... Aaa, Nirey ne oldu sana, durmuşsun. *(Nirey'i eline alır, onu avutmaya çalışarak)* Beni içlendirme Nirey... Senin yüreğin her zaman çarpmalı... *(Nirey'i kurar, kol saatinden ayarlar, yerine koyar Nirey'i... Paketten aldığı balık yemini akvaryuma götürür)* Ooo, azalmışsınız... Öbür gelişimde suyunuzu da değiştiririm... Dudulcuklarım benim... *(Dudullar birşey söylemişler de kızmış gibi)* Evet, bilmiyor buraya geldiğimi... Ne olacak yani?... Sizleri beslediğimi gizliyorum ondan. Var mı bir diyeceğiniz? Karım burasını çoktan boşaltıp herşeyi sattığımı sanıyor. *(Havlayan Piki'ye)* Geliyoruuummm... *(Paketten Piki'nin yiyeceğini alır, soldaki kapıyı açıp eğilerek konuşur)* Piki... Piki... Zayıflamışsın ama... Yazık... Öbür gelişimde seni gezdireceğim... Hem de yıkarım. *(Döner. Paketten Lami'nin yiyeceğini alır, sol kapıyı açar, eğilerek Lami'yle konuşur)* Lami seni iyi gördüm... Şişmanlamışsın bile... Hıu, herhalde komşulardan birşeyler aşırıp atıştırıyorsun...

KENDİ SESİ *(Sağ yukardan)* : Mutlu musun?... *(Sol yukardan)* Mutlu musun?... *(Arkadan)* Mutlu musun?... *(Birkaç yandan birden)* Mutlu musun? Mut-

lu musun? Mutlu musun?...

ADAM *(Bağırır)* : Mutluyum, mutluyum işte... *(Birden yumuşar, alçak sesle)* Ayrı çevrelerin insanlarıyız... Kolay olmuyor alışmak elbette. Ben sabahları çok, çok öksürüyorum. Hep cıgaradan... Karım, sabahları boğulur gibi öksürmeme kızıyor, ama... Ama ben de onun... Ayağının titremesine sinirleniyorum... Oturup da ayak ayak üstüne attı mı, sol bacağını hiç durmamacasına titretiyor boyuna... Bir gün, iki gün, insan buna aldırmıyabilir. Ama bir kadının karşısında yıllarca bacağını titretmesi insanı deli ediyor... Birşey söylemiyorum. O da bana birşey söylemiyor. *(Duralar, sonra birden)* Mutluyum işte... *(Telefona bakar bir süre dalgın, Cest'e yaklaşıp sorar)* Hani bir kadın arasıra telefon ederdi bana... Derdini anlatırdı... *(Komşu karı-kocaların kavgaları aralık kapıdan duyulur)*

KOMŞU KADIN : Dün gece sabaha kadar seni bekledim geleceksin de kapıyı açacağım diye... Bütün gece gözüme uyku girmedi. Nerdeydin?...

KOMŞU ERKEK : Pek mi gerekliydim? Yanyana durup uzaklarda yaşamaktan, beni anlamamandan bıktım. Bıktım...

KOMŞU KADIN : Sen beni çok mu anlıyorsun?...

ADAM *(Hızla gider, aralık kapıyı kapar. Komşu kavgası duyulmaz olur.)* Öff, niçin kavga ederler bilmem ki... *(Vavu'ya)* Ben yokken telefon eden oldu hiç Vavu?...

KENDİ SESİ : Sık sık telefon çaldı, belki o tanımadığın, yüzüne telefonu kapattığın, şimdi de merak ettiğin kadın aramıştır telefonda. Ama biliyorsun, Çiçu telefonu açamaz, Çiçu konuşamaz, Çiçu yürüyemez... Cansız, ruhsuz, dilsiz Çiçu... Bir daha dönmemek üzere burdan ayrılırken tekmeleyip yuvarladığın, buraya gelişlerinde de hiç arayıp sormadığın Çiçu canlı değildi ki, yaşamıyordu ki... *(Adam çok üz-*

gün) Kadın vücutlu lâstiğin içinde hâlâ senin soluğun var... Mutlu musun? *(Susma)* Beni duymüyor musun? Burda yüzüstü bırakıp gittiğin, giderken de tekmeleyip yuvarladığın yalnızlığınım ben... *(Susma)* Yoksa kendi sesini de duymaz mı oldun?...

ADAM : Sus, sus, sus!...

KENDİ SESİ : Sen düşünmezsen ben de susarım... Kendi sesini dinlemiye dayanamıyorsun demek... Karınla konuşmak ister misin?

ADAM : Hayır, hayır, istemem...

KENDİ SESİ : Ama içinden istiyorsun...

ADAM : İstemem. Onu buraya getirme! Ondan kaçıp kurtulmak istiyorum.

KENDI SESİ : Bir zaman da burdan kaçtığın gibi. Karın gelecek buraya. Seninle hesaplaşmak istiyor; sen de istiyorsun bunu. Asıl suçlunun kim olduğunu anlamalısın. Geliyor karın! *(Karşıdaki kapı, yavaş yavaş kendiliğinden açılır, sonra yine kendiliğinden kapanır.)*

ADAM *(Önce korkuyla geri çekilir, sonra gerçekten karısı içeri girmiş gibi)* : Gel... Şöyle otur... *(Karısı, sanki gösterdiği sandalyeye oturmuş gibi onunla konuşacaktır)* Hiç olmazsa burda olsun seninle karşılaşmak istemiyordum. Arada bir işte buraya gelip, yalnızlığıma sığınıyorum. Bir başıma kalınca kendim kadar yalnızım hiç olmazsa, seninle iki kere yalnızlanıyorum.

KADININ SESİ *(Bu, ikinci perdenin ikinci tablosunda mektup okuyan kadının sesidir. Ses, oturduğu sayılan sandalyenin altından gelir)* Ya ben? Beni yalnızlığımdan çekip kurtaracağını ummuştum. Oysa sen benim hiç birşeyimi bölüşmedin... Eski yalnızlığımı arıyorum şimdi... *(Adamla karısı birbirlerini dinlemeden, ikisi de ayrı ayrı kendi dertlerini anlatırlar; sözleri birbirlerine cevap değildir)*

ADAM : Bütün yaşamımı, adına adayacağım bir kadının özlemini çekiyordum. Sen «İşte o kadın benim!» diye beni kandırdın...

KADIN : Kendini bana yüklüyorsun, üstüme yükleniyorsun...

ADAM : Bana kendini taşıtıyorsun...

KADIN : Beni bölüşmüyorsun...

ADAM : Beni alıyorsun kendimden... Bırak, bende kalayım...

KADIN : Üşüyorum yalnızlığımdan gittikçe...

ADAM : Seninle büyüyor içimdeki soğuk ıslak... Beni her gün, bir önceki günden daha çok yalnızlıyorsun. Yalnızlanmamın her umarsızlığından sonra seni yeniden bir daha sevmeye çalışıyorum... Bu denemelerimin boş olduğunu bile bile... Çünkü yaşamak zorundayım, yaşamak için de sevmek...

KADIN : Yitirdin beni de bilmedin yitmişliğimi... Gözbebeklerindeyken alıp başımı gidiyorum çok uzaklara da, bilmiyorsun gitmişliğimi... Tenim tenindeyken bile, anlamazsın beni tükettiğini kendinde...

ADAM : Suçlusun... Hepsi senin suçun...

KADIN : Sen suçlusun...

ADAM : Öyleyse hatıra defterine yazdıklarını okur musun?...

KADIN : Okurum tabii... *(Okuma sesiyle)* Yirmibir Mayıs : güzel bir bahar günüydü. Kırda buluştuk. Ne çok, ne çok, ne çok konuştuk... Ama ben asıl söylemek istediklerimi söyliyemedim bir türlü... Onbir Temmuz: Rüyamda gördüm onu... Söyliyemediklerimi rüyamda söyledim kendisine... Dört Eylül: Üç ay olmuş tanışalı... Dün, bütün günü bir odada geçirdik. Hep sustum, söyliyecek sözümüz kalmamış birbirimize. 1 Kasım : Eskiden nasıl olup da durmadan konuşabildiğimize, konuşacak ne çok konu bulduğumuza şaşıyorum şimdi. Onüç Aralık: Çok canım sıkılıyor... Ne yapacağı-

mı bilemiyorum... Sıkıntıdan patlıyorum. Hep tedirginlik, ne yapacağımı bilememek... Hep yorgun, uykusuz ve sinirliyim *(Susma)* Sen okuyabilir misin, benden gizli yazdığın hatıra defterini?...

ADAM : Okurum elbet... *(İç cebinden çıkardığı defteri açıp okur)* Onsekiz Mart: Bir kadın erkeğe «Ne istiyorsun benden?» diye bağırdığı zaman, artık o kadından hiçbirşey istenemez. Bu sabah karıma seslendim, «Ne istiyorsun benden?» diye bağırdı bana... Yirmiki Nisan: Dün gece yatakta «Ben senin neyinim?» dedim... «Hiçbirşeyimsin!» diye bağırdı. Herşeyimi verdiğim, herşeyim olan, herşeyim olduğunu sandığım kadın bana hiçbirşeyi olduğumu söyledi. *(Kadının hıçkırıkları duyulur. Adam duvara döner, başını elinin üstüne koyup duvara dayanır. Bir süre sonra, başını çevirip sandalyeye bakarak)* Gidiyor musun?... *Karşıdaki kapı kendiliğinden yavaş yavaş açılır, yine* kapanır. Adam yine duvara dayar başını. Pek az sonra *telefon çalar. Adam hızla gider telefonu açar)* Allo... Alooooo...

TELEFONDAKİ KADIN : *(Adam kadını ilk önce ilgiyle dinleyecektir)* Sizi çok aradım... Çoktanberi yoktunuz... Telefonunuz hiç cevap vermedi. Ben de, telefon cevap vermese de, beni dinliyen olmasa da, konuştum durdum telefona... Yoksa patlıyacaktım...

ADAM : Heyecanla telefon etmenizi bekliyordum ben de... Numaranızı bilseydim, ben arayacaktım sizi...

KADIN : Konuşacak birisine öyle ihtiyacım var ki...

ADAM : Benim de öyle...

KADIN : Geçen gün dalmışım da evdeki kediyle konuşup duruyordum, ona anlatıyordum dertlerimi... Sonra birden farkına vardım, acaba çıldırıyor muyum diye öyle korktum ki... *(Lami birkaç kere miyavlar)* Mutfaktayken dalıp, tencereyle, ocakla konuştuğum oluyor... Dün de saksıdaki çiçekle... *(Susar)*

ADAM : Evet? Anlatın, anlatın...
KADIN : Kocamı sevmek istiyorum... O da beni sevmek istiyor.
ADAM : Karımı sevmeye çalışıyorum... O da böyle galiba...
KADIN : Kendi yalnızlığımı taşıyamazken bir de o...
ADAM : Beni hiç bölüşmüyor...
KADIN : Dünyaya bir kere geldiğimi düşündükçe...
(Bundan sonra, birbirlerinin dediğine hiç aldırmadan ikisi birden konuşur, sözler birbirine karışır. Hep aynı cümleyi tekrarlarlar... Müzikli saat çalmaya başlar. Saatin melodisi hafiflerken, Adam'la kadının sesleri de zayıflar. Sahne yavaş yavaş kararır.)
ADAM : Kendi yalnızlığımı taşıyamıyorum...
KADIN : Çekemiyorum artık yalnızlığımı...
ADAM : Kendi yalnızlığımı taşıyamıyorum...
KADIN : Çekemiyorum artık yalnızlığımı...
(İkisi de aynı cümleyi tekrarlar)

(İkinci Tablo)

Geçen tablodaki olayların üstünden on yıl geçmiştir. Aynı yer. Oda, eşyalar, Çiçu, bundan önceki tabloda bırakıldığı gibidir. Perde açıldığında sahne karanlıktır. Belli belirsiz bir ışık, karşı kapıya yönelir. Kilitte anahtarın döndüğü duyulur. Kapı, ağır ağır gıcırdayarak açılır. Adam girer. Çakmağını çakarak bakınır. Yağmurlu geceden gelen Adam'ın şapkası, pardesüsü sırılsıklamdır. Çakmağın aydınlığında elektrik düğmesini çevirir, elektrik yanmaz.

ADAM : Elektriği kesmişler... *(Raflardan bulduğu birkaç mumu yakar, mumları duvar diplerine, köşelere, yerlere koyar. Sahne biraz daha aydınlanır. Yaşlanmış olan Adam süklüm püklümdür. Islak şapkasını, pardesüsünü çıkarır, sandalyelerden birinin üstüne atar. Elini duvarlara, raflara, kitaplara, masaya, sandalyeye sürer, eşyaları eller)* Her şey toz içinde, toz, toz... *(Susma)* Kokuyor, kokuyor. *(Soldaki kapıyı açıp bakar, birden kapar)* Piki'cik, Piki'cik... *(Ağlamaklı sesle* Zavallı Piki'm... *(Mumlardan birini eline alıp saate gider sorar)* Nirey, Piki öleli çok mu oldu?... Sen de çoktan durmuşsun... *(Nirey'i kurmak ister, kurgu elinde kalır)* Sen susalı yıllar olmuş Nirey... Paslanıp dökülmüşsün, artık hiç türküler söylemiyeceksin yalnızlığıma... *(Kafesi indirir, bakar, kuş ölmüştür)* Yumuş, Yumuş... *(Mum elinde, boş akvaryuma gidip bakar, boş akvaryuma elini sokar, çıkarır, su bile yoktur. Risami'ye gider. Risami tüm kurumuştur. Toprak dolu saksı boştur)* Seni ben dikmiştim Risami, ben sulamış, ben büyütmüştüm... Ben koklamıştım... *(Ağladığı duyulur. Birden bağırır)* Hanginiz sağ kaldınız, hanginiz sağsınız?. Konuşun... *(Telefon alıcısını kaldırır)* Ses yok... Çoktaaan kesildi... *(Yüksek sesle ve üzünçle)* Hepiniz mi dargınsınız bana? Duvarlar da mı dargın bana? *(Bağırır)* Ceeeessst, Vavuuuuu, siz söyleyin, konuşun... *(Mum elinde bibloların yanına gider, biblolar alır, bakar, yerine koyar. Susma. Sağdaki kapıyı açtığı anda fırtınayla pencerenin kanatları çarparak açılınca bütün mumlar söner rüzgârdan)* Kendi cenaze törenime gelmişim gibi hep ağlamak geliyor içimden... *(Çakmağı çakıp, mumları yeniden yakar. Sandalyeye çıkıp pencereyi örterken)* Karşı evlerin pencerelerinde ışık yok... *(Sandalyeden iner)* Eski yalnızlığımın soğuk kanayan yaralarına sığınıp ısınmak istiyorum...

KADIN SESİ : Seni yalnızlayıp üşüten başkaları değil, kendinsin...

ADAM *(Korkuyla)* : Konuşan kim?...

KADIN SESİ : Sen... Sen konuşuyorsun...

ADAM : Hâlâ mı? Kurumadı mı hâlâ içimdeki sesler?...

KADIN SESİ : Öyleyse düşünme... Yaşadıkça duyacaksın kendini... Asıl şimdi yalnızsın... Sen kendi bencilliğinin içine düşmüşsün... Kurtul kurtulabilirsen... Dostlarının neyini bölüştün, söyler misin?...

ADAM *(Telefona koşar)* : Benim de tanımadığım birisine anlatacak dertlerim var... *(Alıcıyı kaldırır, kulağına götürür, fırlatır yere, mumu alır, yürürken ayağı yerdeki Çiçu'ya çarpar. Çiçu'nun yanına çöker. Acıyla)* Çiçu, Çiçu... Bütün acı pişmanlıklarımla sana döndüm... Sana döndüm işte... Çok mu geç Çiçu... *(Yerde bulduğu kolyeyi «Kendisi çıkarmıştı giderken» Çiçu'nun boynuna takar)* Çiçu, barışmaya, af dilemeye geldim senden... *(Çiçu'yu kaldırır, divana yaslar)* Çiçu... Yine eskisi gibi oynıyalım... Gül yine eskisi gibi... Çiçum, herşeye yeni baştan başlıyalım; aradan bu uzun yıllar geçmemiş gibi. Hadi!... Yeniden... *(Hızla kapıdan çıkar. Kapıyı kapar. Anahtarla kilidi açtığı duyulur. Güleç bir yüzle girer. Ayaklarının ucuna basarak yürür. Çiçu'nun arkasına gelince, iki eliyle Çiçu'nun gözlerini kapar)* Bil bakalım ben kimim? Yaaa, bak nasıl bildin!... Elbette... Senin hayatındaki ilk ve son erkek benim! *(Çiçu'yu neşelendirmek için yapma bir neşeyle)* Hadi, gölge oyunu oynayalım... Sana kedi, köpek yapayım, kurt yapayım... *(Parmaklarına verdiği biçimle duvara hayvan gölgeleri düşürmeye çalışır, o yana bu yana gider, Bir türlü duvara gölge düşüremez. Birden korkuyla bağırır, dehşete kapılmıştır)* Gölgem... Gölgem... Gölgem yok... Gölgesiz kalmışım... *(Başını Çiçu'nun dizlerine koyup ağlar)* Gölgesiz kaldım Çiçu, gölgem bile

yok... Sen aldın, sen!... Gölgemi ver geri Çiçu, gölgemi ver benim, Çiçu! Gölgesiz yaşıyamam... Sana döndüm Çiçuuu... Ver gölgemi!...

KENDİ SESİ *(Yankılanan kahkahalarla güldükten sonra)* : Sen de biliyorsun ki Çiçu'nun elinden hiçbirşey gelmez...

ADAM *(Çiçu'yu kucağında kaldırır, ortaya gelir. Ayakta Çiçu'ya yalvarır)* : Beni bağışla Çiçu... Bana yalnızlığı ver, şimdi benim yalnızlığım bile yok... *(Çiçu yavaş yavaş sönmeye başlamıştır)* Yalnızlıktan kurtulup mutluluk ararken kendi yalnızlığımı bile bitirdim... Çiçu, Çiçu ver benim eski yalnızlığımı, ver benim gölgemi... *(Çiçu sönmektedir, Adam bağırır)* Çiçu!... Gitme Çiçu, gitme!... Sen kal hiç olmazsa... Çiçu gitme, bırakma beni!... *(Adamın iki kolu arasında Çiçu sönmüş, sarkmış bir lâstik parçasıdır. Adam ağlamaktadır, susma)*

KENDİ SESİ : Niçin Çiçu'yu yarattın sen? Niçin Çiçu'yu arıyorsun, istiyorsun? Bencil! Yalnızlıklarını bölüşeceğin insanlara koş da kurtul yalnızlığından...

ADAM : Çok geç... Çok... Geç kaldım...

KENDİ SESİ : Yaşıyorsun... Yaşamaktasın... Yaşadıkça hiçbirşey geç değil. Yaşadıkça, bin kere yenildiğine yeni baştan başlıyabilirsin...

ADAM : Geç... Çok geç... Karım gitti. Kimsem, hiç kimsem yok...

KENDİ SESİ : Yalnızlar dolu sokaklarda... Yağmurlu soğuk gecelerin yalnızları seni bekliyor... Koş onlara. *(Sahne ılık bir ışıkla aydınlanır, dipten gelen ışıklar yerine tepeden ışıklarla sahne aydınlanmaktadır, alıcısı yerde olduğu halde telefon zili çalar. Adam, alıcıyı eline alır, yine zil çalmaktadır. Adam şaşırmıştır. Kadın konuşmaya başlar)*

KADININ SESİ : Dün gece yine gelmedi... Evden çıkar-

ken de... Ah... İçimi dökmeye öyle ihtiyacım var ki...

ADAM *(Elinden alıcıyı bırakır, öyle cevap verir)* : Hanımefendi, kocanızın da derdi vardır, o da içini dökmek ihtiyacındadır birisine...

KADIN SESİ : Siz?... Siz mi konuşuyorsunuz? Bana bunu niçin önceden söylemediniz?...

ADAM : O zaman bilmiyordum ki... Ne zor öğreniliyor, ne zor... *(Gülümser)* Başkalarına gidiyorum... *(Karşı kapıya doğru giderken müzikli saat çalmaya başlar. Adam sevinçle döner, saati eline alıp öper)* Nirey, Nirey... Yalnız değilim artık...

TUT ELİMDEN ROVNİ!

OYUN

(Üç bölüm)

KİŞİLER

ROVNİ — Kırkbeş yaşında, dinç bir canbaz.

MELÂ — Otuzbeş yaşında, güzel, ama yorgun bir kadın. Rovni'nin eşi ve partöneri.

MESTİNİ — Parlak maden borulardan yapılmış bir canbazlık aygıtı. Merdiven, sehpa, masa, iskemle vb biçimlere sokulabilir. Rovni, çok sevdiği bu aygıta «Mestini» adını vermiştir. Melâ, Mestini'den nefret eder.

LANFA — Biri çok büyük, öbürü çok küçük iki tekerlekli canbaz bisikleti. Melâ ona «Lanfa» adını vermiştir. Rovni, Lanfa'dan nefret eder.

NOT : Mestini ve Lanfa, canbaz karıkocanın davranışları ve gösterdikleri ilgiyle canlılık ve insan niteliği kazanacak olan iki canbazlık aygıtıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş :

Salon kararınca, bir sirk dolusu seyircinin korku çığlığı duyulur. Büyük bir kaza olmuş ve seyirciler sirkte, korkuyla haykırmaktadırlar. Bu korkunç haykırışlar, azalıp çoğalarak, ama aralıksız sürecektir. Haykırışların bir çığlık korosu olarak düzenlenmesi tasarlanmıştır. Çığlık korosu sürerken perde açılır. Sahneye gerili sinema perdesinde, Rovni'yle Melâ'nın canbazlık gösterileri filmi görünecektir. (Film, yalnız silüet olarak da görünebilir. Gölge ve izdüşümler perdede canbazlık ederler.) Beyaz perdede iki canbaz gösteriye başlayınca, çığlık korosu hafifliyerek, canbaz gösterilerindeki müziğe dönüşür. Filmde Melâ, uzun saçlarından tavanda bir çengele asılı, sallanmaktadır. Rovni, trapezde sallanıyor. Kendini boşluğa fırlatan Rovni, Melâ'nın ayaklarına tutunup gösteriler yaptıktan sonra yine kendi trapezine sıçrar. Melâ, saçlarını çengelden kurtarıp kendini boşluğa atarak Rovni'nin kollarına atılır,

ama Rovni'nin ellerini yakalayamaz, boşluğa düşerken, seyircilerin korku çığlıklarından müzik duyulmaz olur. Bu anda çığlık korosu yükselerek, salondaki seyircileri baskı altına alıp etkilemelidir. Çığlık korosu tepe noktasında birden kesilir. Sessizlik. Sahne çok az aydınlanır, koyu loşluk.

***

Bir yeni otelin geniş odası. Yanyana iki karyola ve büyük kentlerdeki büyük otel odalarının bilinen eşyası. Sağ karşıda oda kapısı. Sağ geride, duvarda, banyonun kapısı, önde gardrop. Önceden getirilmiş bavullar ve canbazlık aygıtlarının kutuları kapı önündedir. Kış. Hava soğuk. Gecenin ilk saatleri. Önden Rovni, arkadan Melâ girer. Ellerinde valizler, çantalar. Rovni, elektriği yakar, sahne aydınlanır. Melâ odaya girer girmez, elindeki valizi atar gibi bırakır, koltuğa yorgun yığılır.

ROVNİ *(Odaya bakınarak)* : Kötü otel değilmiş... *(Melâ cevap vermez, yanındaki bavulu açıp içki şişesini çıkarır)* İyi değil mi otel? *(Melâ susar. Rovni, aralarında söyleşi başlaması için lâf olsun diye bişeyler söyler durumdadır)* Hava da soğuk iyice... *(Susma)* Çok mu yorgunsun? *(Susma)* Yoksa oteli beğenmedin mi? *(Duraksama)* İstersen başka otele gidelim. Konuşsana!... Sen de bişey söyle, dilini mi yuttun?

MELÂ : Şurdan bardağı verir misin?

ROVNİ *(Kızgın)* : Hiç olmazsa mantonu çıkar da ondan sonra iç! *(Susma)* Baksana, sırılsıklamsın... *(Paltosunu çıkarıp gardroba koyar)* Önce çıkar ıslak elbiseni! Üşüyeceksin...

MELÂ : Bir bardak...

ROVNİ : Gelir gelmez hemen içki... Uçakta da boyuna içtin ya...

MELÂ : Lütfen bir bardak.

ROVNİ *(Masadan aldığı bardağı verir)* : Oyundan önce içmesen ne olur sanki... *(Melâ bardağı doldurur)* İyi bir canbaz, gösteriden önce hiçbir zaman içmez... *(Melâ içer)* Patlamadın ya, gösteriden sonra içersin. İşimiz bittikten sonra zıbarıncaya kadar iç! Ama şimdi içme!...

MELÂ : Niçin? Niçin içme diyorsun? *(Alaylı)* Sağlığımı mı düşünüyorsun yoksa? *(İçer)* Söylesene... Niçin sesin çıkmıyor?

ROVNİ *(Bavuldan çıkardığı bir afişi duvara raptiyelerken)* : İnsan, işine saygı duymalı...

MELÂ : Hıh... Yıllardır hep bu: İş, iş, iş... İnsan işine saygı duymalıymış!... Evet, ama kendi işine... Benim değil, senin işin bu...

ROVNİ : İçkiliyken seyircinin karşısına çıkılmaz...

MELÂ : Boşuna kaygılanma, işini aksatmam. Bugüne kadar bitek falso yaptım mı? Uyurken bile trapezden trapeze atlayabilirim. Yılların alışkanlığı. İçgüdümle yapıyorum artık, hayvan gibi...

ROVNİ : Doğruuuuu, hayvan gibi...

(Rovni'nin astığı afişlerden birinde, Rovni'yle Melâ'nın trapezde canbazlık yaparken resimleri vardır. Resimde, Melâ mayolu, Rovni de palyaço kılığında. Bu afişte şu yazı okunur: «Harika akrobatlar — Melâ ve Rovni çifti» Öbür afişte, yine Melâ ile Rovnin'in Mestini ve Lanfa ile gösteri yaparlarken resimleri ve şu yazı vardır: «Çekirge adam Rovni ve lâstik kadın Melâ — Ölüme gülen akrobatlar.»)

MELÂ *(İçer)* : Evet...

ROVNİ : İçme dedikçe inadına içiyorsun...

MELÂ *(Alaylı)* : Bak, sağlımı düşünerek «İçme!» deseydin, o zaman içmezdim.

ROVNİ : Elbette sağlığını düşünüyorum.

MELÂ : Ama sen, sağlığım için, benim için sağlığımı düşünmüyorsun ki...

ROVNİ : Ya niçin öyleyse?

MELÂ : Yine kendin, kendi işin için...

ROVNİ : İşim değil, işimiz...

MELÂ : Sarhoş olurum, hasta olurum da işe çıkamam yada işini bozarım diye... Akrobatlar kralı Rovni hiç falso yapar mı?

ROVNİ : Bunda alay edecek bişey görmüyorum...

MELÂ : Bu kadar çok içersem, belki de hastaneye düşerim, sonra partönersiz kalırsın. Benim yerime bir başkasını yetiştirmeyi çok denedin ama, başaramadın bitürlü... Öyle değil mi, hep işin için...

ROVNİ : Bizim, bizim... İkimizin işi...

MELÂ : Hayır. Benim işim değil.

ROVNİ : Ortaklaşa işimiz bu... Herşeyden önce yaşayabilmemiz için... *(Mestini'nin bulunduğu kutuyu açar, çıkardığı Mestini'yi özenle kurmaya başlar)*

MELÂ : Hıh... Ortaklaşa... Neyimiz var ortaklaşa bizim? Hı, söyler misin, neyimiz? Bu demir borular, bu maden çubuklar mı? Yoksa halatlar, ipler, çengeller, çenberler mi? *(İçer)* İçtiğim için hiç işin aksadı mı bu zamana kadar, sen onu söyle...

ROVNİ : Aramızdaki fark işte bu Melâ; bunca yıldır ne zaman gösteri yapmak için halkın karşısına çıksam, tıpkı ilk çıkışımdaki gibi coşkuluyum, korku içindeyim; ya beceremezsem, ya başaramazsam diye...

MELÂ : Hiç de öyle görünmezsin...

ROVNİ : Kimse gözlerimi görmüyor da ondan... Bu geceki gösteride, halkaları bırakıp kollarıma atlarken bakabilirsen gözlerime bak... Otuz yıldır hep bu korkuyu çekiyorum. Bu nasıl bir korku, biliyor musun?

MELÂ : Biliyorum, biliyorum... Çok dinledim senden bunları... Korkusuz canbazın gizli korkusu... O büyük başarılarını da hep bu korkuna borçlusun. O ka-

dar çok anlattın ki bunları...

ROVNİ : Yalnız başarımı değil, işime olan saygımı da bu korkuya borçluyum. Oysa sen, hiç, ama hiç korkmuyorsun.

MELÂ : Demek kendime güveniyorum.

ROVNİ : Hiç de değil... Kendine saygın yok ki işine olsun.

MELÂ : Sevmiyorum, sevmiyorum bu işi... Senin korkularının ta derininde sevgi var, yaptığın işe. Oysa ben başarısızlıktan korkmuyorum. Ama ben başka bişeyden korkuyorum.

ROVNİ : Neden?

MELÂ *(İçer)* : Ben de yıllardanberi başka bir korku çekiyorum.

ROVNİ : Hiç söylemedin. Neden korkuyorsun?

MELÂ : Kendimi boşluğa fırlatıp sana atıldığım zaman, sanki birgün ellerini geri çekecekmişsin, beni bırakacakmışsın gibi geliyor... Yıllardır hep bu korku... Her gösterimizde duyuyorum bunu. *(İçer)*

ROVNİ *(Suçüstü yakalanmış gibidir. Bir duraksamadan sonra)* : Sen, gerçekte benden, benim ellerimi çekmemden değil, kendinden korkuyorsun...

MELÂ : Kendimden mi? Niçin?

ROVNİ : Çünkü, hangi günse o gün, ellerini bana uzatmayacaksın, uzatamayacaksın! Sen ellerini vermezsen, ben nasıl tutabilirim seni boşlukta? *(Mestini'yi bir insanmış gibi koltuğa oturtur, sevgiyle okşıyarak)* Yollarda bir yeri incinecek diye hep aklım bundaydı. Öyle hoyrat ki adamlar...

MELÂ *(Kıskançlıkla)* : Yine mi senin Mestini? Hep Mestini... Bıktım artık. *(Rovni, mendiliyle tozlarını silip Mestini'yi parlatmaktadır)* Oldu olacak, sevgili Mestini'ne makiyaj da yap... *(İçer)* Ortaklaşa bişeyimiz yok ama, benim bir ortağım var işte: Mestini... Senin sevgili Mestini'n...

ROVNİ : Benden o kadar uzaktasın ki, Meştini de olmasa patlıyacağım. *(Lanfa'yı kutusundan çıkarmaktadır)* Ne yapabilirim başka?

MELÂ : Ne yapacaksın, Mestini'yi koynuna al da yat! *(Rovni, kutudan çıkardığı Lanfa'yı kapının yanına gelişigüzel dayar)* Ne o, Lanfa'yı atıverdin biryana... Mestini öz de, Lanfa üveği mi? *(Hiddetle kalkıp Lanfa'yı alır)* Hani, senin işine saygın vardı? Yoksa Lanfa işimizin gereği değil mi? *(Lanfa'yı bir insan gibi karyolaya oturtup sırtını duvara dayar. Mantosunu çıkarıp Lanfa'ya giydirir, şapkasını da Lanfa'nın gidonuna koyar)*

ROVNİ : İşte şimdi tam benzedi... İyice sar da üşümesin.

MELÂ : Biliyorum Lanfa'dan nefret ettiğini. Ben onu seviyorum diye bu nefretin.

ROVNİ : Sen de Mestini'den...

MELÂ : Evet, evet... Nefret ediyorum, var mı bir diyeceğin?

ROVNİ : Öyleyse neden kızıyorsun? Ben de senin Lanfa'ndan nefret ediyorum.

(Susma)

MELÂ : Boğulur gibi oluyorum... *(Yakasını açar)* Ah birisi gelse, birisi geliverse...

ROVNİ : Kim? Kim gelsin istiyorsun?

MELÂ : Kim olursa olsun, gelsin biri de...

ROVNİ : Ne olacak?

MELÂ : Bir süre olsun kurtarır bizi...

ROVNİ : Bir konuk?

MELÂ : Tanıdığım, tanımadığım... En sevmediğim birisi bile olsa... Tek şu kapı açılsın, birisi girsin...

ROVNİ : Her zaman yaptığımız gibi, öyle mi? Yani, yabancıların yanında mutluluk oyunu oynıyacağız. Başkaları, birbirimizden nefret ettiğimizi bilmeyecek.

MELÂ : Kimse anlamayacak düşman olduğumuzu...

ROVNİ : Ne mutlu çift, diyecekler bizim için... Hadi oy-

nıyalım istersen. *(Bir konuk yanındaymış gibi, yapmacık sevgi gösterileriyle oynarlar)* Hayatım, biraz daha içki ister misin?

MELÂ *(Oynar)* : Sağol kocacığım... Zahmet olacak ama... Sen orda üşüyeceksin şekerim. Pencereyi kapayayım mı?

ROVNİ : Üşümüyorum canım.

MELÂ : İstersen sveterini getireyim sevgilim...

ROVNİ : Yorgun görünüyorsun tatlım. Bak, ilâcını almayı da unuttun.

MELÂ : Aaa, bak yine salatana tuz doldurdun canikom. Tuzlu dokunuyor işte... Doktor yasak etti ama...

ROVNİ : Sen bir meleksin, benim koruyucu meleğim. *(Birden değişir)* Yeter bu maskaralık!

MELÂ *(Normal haliyle)* : Ah geliverse şimdi biri... Bir süre olsun kurtulsak bu boğuntudan. *(Sözü biterken, Lanfa birden gürültüyle karyoladan devrilip düşer. Birisi gelmiş gibi, ikisi de şaşırırlar. Sonra Melâ koşup Lanfa'yı eski yerine koyar)* Bir yeri acıdı mı acaba?

ROVNİ *(Alaylı)* : Doktor çağır...

(Susma)

MELÂ : Üfff...

ROVNİ : Boşuna umutlanma. Yabancı bir kentteyiz, geleli de daha iki saat bile olmadı.

MELÂ *(Coşkulu)* : Belki otelden biri, bir garson gelir. Kapıyı vurup bişey istiyor musunuz, diye sorar. Belki bu gece gösterimiz olan klüpten ararlar.

ROVNİ : Resepsiyona haber verdim, dinleneceğiz, hiç kimse bizi tedirgin etmesin, diye...

MELÂ : Peki niçin böyle söyledin? *(Susma)* Bir müşteri yanlışlıkla kendi odası diye kapımızı açmaya kalkamaz mı? Kapı da mı vurulmaz... Belki bir sarhoş... Telefonda mı çalmaz? Hiçkimse kurtaramaz mı bizi?

ROVNİ : Kendikendimizi kurtarmaya çalışmıyorsak, hiçkimse kurtaramaz. Konuklarımız bizi kurtarabildi mi

bunca yıl? Asıl büyük işkence, konukları uğurlayıp sokak kapısını arkalarından kapadıktan sonra başlıyor, o zaman eskisinden daha korkunç bir cehennem... onun için istemiyorum kimsenin gelmesini...

MELÂ : Benim için daha da korkunç bir cehennem var. Bir sirkte, bir pavyonda yada bir klüpte gösteri yaparken senin suratına bakıp da gülümsemek zorunu... Gülücükler saçarak sana ve sayın müşterilerimizin suratlarına bakmak. Dokuz metre yüksekliğindeki tavana saçlarımdan asılı kıvranırken, saygı değer müşterilerimizin, sayın seyircilerimizin huzurlarında sana ve onlara gülümsemek... Hep, hep gülümsemek. Oysa tükürmek istiyorum...

ROVNİ : Bu isteğini saklıyamıyorsun da büsbütün... Seyircilerin önünde de birden gözlerinde çakan bu isteği zaman zaman yakalıyorum.

MELÂ : Senin gözlerinin de böyle çaktığı oluyor.

ROVNİ : Doğru... Benim için de aynı zorluk var. Numaralarımızı yaparken ben de sana gülümsemek zorundayım, hem de iğrenerek...

MELÂ : Sen mi gülümsüyorsun? O palyaço suratınla? Kat kat, renk renk boyaların altından? Senin için kolay. Sen kendin gülmüyorsun ki, suratındaki boyalar, renkli çizgiler sırıtıyor. *(Eliyle işaret ederek)* Kulaklarına kadar yayılmış kıpkırmızı, kan pıhtısı bir sırıtış... İğrenç! Ama ben, o renk renk boyalardan maskenin altında bile gizleyemediğin gözlerinde yanan nefreti görüyorum.

ROVNİ : Yalnız bize özgü değil bu Melâ... Hiç boşuna kaygılanma. Sirkte seyirciler uzak olduğu için pek belli olmuyor, klüplerde, pavyonlarda gösteri yaparken, seyircilere bakarım kaçamak... Konsomatrislere, bar kızlarına, garsonlara, müşterilere bakarım... Yalnız erkekler, yada yalnız karıkocalar, hepsi yalnız... Yalnız erkeklerin çoğu, karılarından kaçmışlar... Ba-

karım onlara. Onlar da birbirlerine nefretle sırıtırlar.

MELÂ : Bizim gösterilerde yaptığımız gibi...

ROVNİ : Bizim gibi.

MELÂ : Ama onlar hiç olmazsa birbirlerini bırakıp gidecekler. Bir zaman sonra kopacaklar, ayrılacaklar birbirlerinden. Ya biz?

ROVNİ : Öyle... Ayrılamıyacağız da... *(Mestini'yi okşıyarak biçimini değiştirirken)* Hiç olmazsa Mestini'yle Lanfa'nın yanında daha nâzik olsak.

MELÂ : Onlar bizden ayrı değil ki, bir parçamız... Kolumuz, ayağımız gibi.

ROVNİ : Doğru, onlarsız olamayız...

MELÂ : Belki onlar da kavga ediyorlardır durmadan.

ROVNİ : Elbette... Sen bana nasıl düşmansan, senin Lanfa'n da benim Mestini'me öyle düşmandır. *(Mestini'nin biçimini değiştirmektedir).*

MELÂ : Bırak şunu artık... Yeter! Dayanamıyorum. Sanki vücudumu ona bağlayıp gerecekmişsin gibi... Onunla bana işkence ettiğini biliyorum. *(Rovni, Lanfa'nın olduğu yatağa oturur, biryandan yanındaki Mestini'yle uğraşmakta, ona başka biçimler vermektedir)* Niçin rahat bırakmıyorsun Lanfa'yı, öbür yatağa geçsene... *(Susma. Bağırır)* Bırak diyorum şu işkence âletini artık! Oynayıp durma şununla... *(Rovni hiç aldırmadan Mestini'yle uğraşırken Melâ hızla telefona gider)*

ROVNİ *(Melâ, telefon alıcısını kaldırınca)* : Ne yapıyorsun?

MELÂ : Hiç...

ROVNİ : Kime telefon edeceksin?

MELÂ : Kahve içmek istiyorum, kendime kahve söyliyeceğim...

ROVNİ *(Elinden alıcıyı alarak)* : Bırak onu... *(Melâ'yı iter. Melâ Lanfa'nın yanına oturur. Susma)* Gerçekten kahve mi içmek istedin?

MELÂ : Hayır... Bir yabancı ses duymak istemiştim. Sıkılıyorum... *(İçer)*

ROVNİ : Gösteriden sonra eğleniriz sabaha kadar, işimiz bitince...

MELÂ : İş, iş, hep iş... Başka hiçbişey düşünmez misin?

ROVNİ : Ne düşünebilirim?

MELÂ : Beni değil, kendini...

ROVNİ : İşimin dışında, işimden ayrı ben yokum ki... İnsanlar da benimle işimden ötürü biraz ilgileniyorlar, bana onun için değer veriyorlar. Sen bile öylesin...

MELÂ : Ben hiç de öyle değilim.

ROVNİ : Öylesin, ama bilmiyorsun bunu. Ünlü canbaz... Çekirge adam Rovni. Olağanüstü akrobat... Bütün bunları soyup atarsan benden geriye ne kalır? Hiç. Ben de kalmam. O zaman yeryüzündeki onbinlerce Rovni'den herhangi bir Rovni olurum.

MELÂ : İyi ya işte, benim istediğim de o. Ben, kocam olan herhangi bir Rovni istiyorum, ama benim olan... Ben seni, salt sen olduğun için sevmiştim.

ROVNİ *(Küçümsiyerek)* : Salt Rovni... Herhangi bir adam...

MELÂ : Oysa sen beni, Melâ, salt Melâ olduğum için sevmemiştin, sen beni hiç sevmedin. Yalnız, işine yarayacağını umduğun bir Melâ'ydım ben *senin için.*

ROVNİ : Büsbütün yanlış değil ama yine de yanılıyorsun. Seni sevmiştim, bana yardımcı olacağını, sana yardım edebileceğimi umarak... Seninle birlikte büyük işler yapabileceğimi ummuştum. İkimiz birlikte, birbirimizi bütünliyeceğimizi sanmıştım.

MELÂ : Sana daha ne verebilirdim? *(Susma)* İşte!... *(Afişi göstererek alaylı)* Dünyanın en büyük akrobat çifti... Uçan akrobatlar: Melâ ve Rovni... *(Alayla gülerek)* Dünyanın en büyük düşman çifti...

ROVNİ : Bitürlü anlatamıyorum. Çünkü anlamak istemiyorsun. *(Mestini'nin yanında ayaktadır. Sahne ka-*

rarırken yalnız Rovni ışık demetinde kalır) Biz yalnız canbaz olarak, canbazlık ederek yaşayabiliriz. Bunun için de hiç durmadan kendimizi yenilememiz, kendimizi aşmamız gerekiyor. Ekmek paramız için de bu böyle... Melâ, ne olur, anlamaya çalış.

MELÂ *(Sesi karanlıktan gelir)* : Sen üne hiç doymuyorsun ki... Mesleğinde en üst çizgiye vardın işte...

ROVNİ : Belli bir çizgide duramam ki... Durmak, ölmekten de kötü. Çünkü kendini, en son çizgisini aşamayan canbazlar için ölüm bir kurtuluştur, ama durmak kurtuluş değil. Biliyorsun Melâ, yılların amansız, korkunç çabasıyla ulaştığım bir çizgi var, benim çizgim; durmadan, hiç durmadan bu çizginin yükselmesi gerekiyor. Yoksa seyirciler, yuhalarıyla, ıslıklarıyla düşürürler beni... Düşmemek için bu tutkum, bu çabam. İnsanın durmamasıya kendini yenilemek zorunda olması, hep kendini aşması, kırdığı rekorlarını geçmek zorunu, ne demektir, biliyor musun? *(Söylediklerini, kendi üstünde uygulayarak anlatır. Bir eliyle uzun saçlarını avuçlayıp, saçlarından yukarı çekerek, kendini yerden kaldıracakmış gibi çaba gösterir, vücudu yaylanarak gerilir)* İnsanın kendi eliyle saçlarından tutup yerçekimine kafa tutarak kendisini yukarı kaldırması kadar zor, olanaksız... İşte, seyircilerimi de, kendimi de kandırmadan yapmak istediğim gerçek akrobasi bu. Oysa sen... Kendimi ve seni yerçekimine karşı kaldırmak istedikçe, paçamdan asılıp, eteğimden tutup beni aşağı aşağı, yere yere, dibe dibe çekiyorsun. Umduğum, beklediğim esin rüzgârı, kasırga olup beni yerden yere savuruyor. Benim kendisinden yardım dilediğim, boğazıma sarılıp beni dibe çekiyor.

MELÂ *(Sesi karanlıktan duyulur)* : Gitmiştim... Kurtulmuştun benden... Ben yokken niçin kendi kanatlarınla uçamadın? O güçlü kanatlarınla? Niçin kendini

aşamadın? Kendi çenberini kırıp niçin kurtulamadın?

ROVNİ : Çünkü, nasıl olsa döneceğini biliyordum. Tüm kopmamıştın benden, içimden gitmemiştin. *(Birden bağırır)* Peki, sen niçin döndün öyleyse? Ben çağırmadım, ben istemedim ki seni...

MELÂ *(Işık demetinin içine girer, ışık biraz genişler. İkisi yanyanadır)* : Çünkü ben yokken daha da başarısızdın.

ROVNİ *(Küçümsiyerek, alaylı)* : Yaa... Demek, benim başarımı düşündün, başarım için...

MELÂ : Değil, değil... Senin başarın yada başarısızlığın umrumda mı benim!

ROVNİ : Biliyorum, öyle olduğunu. Yeni bişey söylemiyorsun. Öyleyse neye döndün?

MELÂ : Sana işkence etmeye dayanamadım.

ROVNİ : İşkence mi? Sen olmayınca ben işkence mi çekiyorum? Yoksa tersine, bana işkence eden sen misin? Haa, sen bana işkence çektirmemeye dayanamadın da döndün...

MELÂ *(Sinirli)* : Evet, öyle... Senin kahramanlıkla kendi dramını, ancak sana yakışan bir soylulukla çekmene dayanamadım. Onun için döndüm.

ROVNİ : Dönmemeliydin...

MELÂ : Başka ne yapabilirdim? Beni bekliyordun içinden... Ben olmayınca sen de yok oluyordun. Benim yerime koyacak birini çok aradın. Buldum sanarak boşuna umutlandığın da çok oldu.

ROVNİ : Doğru...

MELÂ : Yetiştirmeye çalıştın onları... Ama gördün ya, olmadı işte... Benim veremediklerimi onlar verselerdi ya sana...

ROVNİ : Sen de aynı şeyi denedin... Niçin hiçbir canbazhanede, sirkte tutunamadın?

MELÂ : Niçin bunu yüzüme vuruyorsun? Ben yokken sen de işsiz sürünmedin mi? Tıpkı benim gibi...

ROVNİ : Bizi birbirimize bağlayan bu mu? Bunun için mi birbirimizden kopamıyoruz...

MELÂ : Ne yararı var acı anıları, eski günleri anmanın?

ROVNİ : Şu sonuç çıkıyor: İkimiz de birbirimizden ayrı olamıyoruz. Kopamıyoruz birbirimizden...

MELÂ : Bütün zorluk da bu ya... Önce yaşayabilmemiz için birlikte olmak zorundayız. *(Işık demeti yavaş yavaş daraldıkça birbirlerine yaklaşırlar)*

ROVNİ : Yeniden başlayabiliriz. Deneyelim bir daha...

MELÂ : Eskiye yeniden başlamak! Ne çıkar bundan? Dönüp dolaşıp yine o kapana sıkışacak olduktan sonra...

ROVNİ : Mâdemki çıkış yolumuz yok, yeniden başlayabiliriz, diyorum. Unutalım geçmişi.

MELÂ : Elimizde mi? Yapabileceğini mi sanıyorsun?

ROVNİ : Yeni bir umutla, daha büyük tutkuyla... Kaç yıl oldu, hep aynı numaraları yapıyoruz. Hep aynı çenberin içinde dönenip duruyoruz. Seyirci kanıksadı yaptıklarımızı, bıktı bizden...

MELÂ : Hıh... Seyirci... Onların ne Rovni'den, ne Melâ'dan haberleri var...

ROVNİ : Adımızı bilmeseler de, yaptığımız numaraları biliyorlar ya... Gösterilerimizi ezberlediler artık. Çünkü hiçbir yeni buluşum bana kalmadı, başka akrobatlar da yapmaya başladılar, bizden görüp... Bir canbazın adı bilinmez ama, usta işiyse yaptıkları, hünerleri dünyayı dolanır. Kimin yazıp bestelediği bilinmeyen halk şarkıları gibi...

MELÂ : Senin hünerlerini görmeyenler çok, dünya büyük...

ROVNİ : Bir bakıma da o büyük dünya çok küçük... Nereye gitsek, seyirci, «Biz bu numarayı daha önce bir yerde görmüştük» diyecek. Bu yaptıklarımızdan yalnız bitekini bir genç canbaz yapmış olsaydı bir-

den üne kavuşurdu. Usta olmanın zorluğu daha çok... Artık seyirci, bu yaptıklarımızı bize yeter bulmuyor.

MELÂ : Aslında yeter bulmayan sensin, seyirci değil... Hep doymamasıya açsın... Keyif verici zehir alışkanları gibi, her gün daha çok alkış aldıkça daha, daha çok alkış bekliyorsun.

ROVNİ : Yaşamamız için gerekli de ondan. Balık suda, kuş gökte, canbaz da alkışlarda yaşar. Bu alkışların kesilmesi, balığın susuz, kuşun göksüz kalmasıdır. Niçin anlamak istemiyorsun, bugün alkışlayan eller, bize sıkılmış yumruk olmak için, ipte sürçmemizi, telde tökezlememizi bekliyor; yaşa diye bağıran ağızlar bizi yuhalamak için fırsat gözlüyor. Kendimizi tekrarlarsak onlara bu fırsatı vereceğiz.

MELÂ : Yalnız beni değil, seyircilerini de kendine düşman sanıyorsun. Senin düşman saydığın seyirciyi ben hiç umursamıyorum bile...

ROVNİ : Düşman... Ama gerçek bu. Çünkü ben kendime değer verdiğim için, seyirciye de değer verip onun düşmanlığından korkuyorum. *(Susma)*

MELÂ : Evet? Neye sustun?...

ROVNİ *(İçini çeker)* : Seni tanımadan çok önceydi. Bir gün evime bir genç gelmişti, yeni bir canbaz. Heyecandan titriyor, dili dolanıyor, konuşamıyordu. Bana hayranlığını söylemişti. Aradan yıllar geçti, ama unutamadım bitürlü onu...

MELÂ : Niçin?

ROVNİ : Sonraları ünlü bir canbaz olmuştu da...

MELÂ : Kim o?

ROVNİ : Söylemek istemiyorum adını.

MELÂ : Benden mi saklıyorsun?

ROVNİ : Evet. Çünkü benim en büyük düşmanım oldu.

MELÂ : Peki, neden?

ROVNİ : Çünkü bir zamanlar bana hayranlık duydu diye gizli bir acı çekiyordu; bir zamanlar beni yücelt-

miş olmasının ezikliğiyle küçülmüştü; bilinçsizce bundan beni suçluyordu. *(Susma)*

MELÂ *(Rovni'ye yaklaşır. Gözlerinin içine bakarak)* : Yalan söylüyorsun. Seni çok iyi tanırım Rovni... Bu anlattıklarını sen başkasına yaptın, bir başkasına düşman olan sensin. *(Susma)* Öyle değil mi? Neden konuşmuyorsun?

ROVNİ *(Suçlu)* : Evet... Pelütki'ye, ustam Pelütki'ye... Onaltı yaşımdaydım. Canbazlıkta üne kavuşmak için bir büyük ustanın yardımını gereksiniyordum. O zamanın en büyük canbazıydı Pelütki. Onu görebilmek için günlerce beklemiştim kapısında. Anlatılmaz bir saygıydı benimkisi. Onunla konuşurken titriyordum...

MELÂ : Sana yardım etti mi?

ROVNİ : Evet... Kendine güvenen her usta gibi. Yıllar geçti, artık ben de bir usta canbazdım. Ve Pelütki'nin amansız düşmanı kesildim.

MELÂ : Ama niçin? Bir zamanlar karşısında küçüldün diye mi?

ROVNİ : Tastamam bilmiyorum nedenini... Belki onun büyük, yaygın ününü, benim ünlenmeme engel sanıyordum.

MELÂ : Anlamıyorum...

ROVNİ : Ben de... Birgün onunla karşılaştık. Yaşlanmıştı artık, ama yine büyük canbazdı. «Pelütki usta, benim en büyük bahtsızlığım, seninle aynı zamanda yaşamış olmam» dedim. «Dünya büyük, hepimize yer bulunur» dedi. Konuşurken rahat, kendine güvenli gülümsüyordu. İşte o zaman daha çok düşman oldum.

MELÂ : Senden iğreniyorum. *(Işık demetinden çıkar. Sesi karanlıktan gelir)* Zavallı Pelütki...

ROVNİ : Zavallı olan Pelütki değil, asıl zavallı benim. Canbazlık yapamıyacak kadar yaşlanmıştı. Sirkte yardımcılık yapıyordu. Birgün, hem de seyirci önünde merdivenden düşüp hastaneye kaldırıldığını duyunca

hemen gittim.

MELÂ : Af mı diledin?

ROVNİ : Niçin? Af dileyecek bişey yapmamıştım ki... Yalnız birgün onun düşmesini, içimden, içimin ta gizli bir yerinden istiyordum... Tıpkı bugün de benim için duyulan istek gibi... Hastanede inme indi Pelütki'ye, düşkünlerevine kaldırdılar. Ama içimdeki düşmanlığı öldüremiyordum.

MELÂ *(Sesi karanlıktan)* : Niçin, niçin ama?

ROVNİ : Hâlâ onu yenemiyordum, geçemiyordum onu çünkü... Nereye gitsem o çıkıyordu karşıma, her ne yapsam onun ünü çıkıyordu önüme. En büyük hünerlerimi yapsam, seyirciler «Nerdeee, bir zamanlar bir Pelütki vardı...» diyorlardı. Ondan çok usta canbaz oldum, ama ölümünden sonra bile onu yenemedim... «Bir zamanlar bir Pelütki vardı, hey gidi hey...» Ama sürünerek yaşarken hiçkimse aldırmadı ona... Anlıyor musun, neden korktuğumu; neden düşman olduğumu? Sonunda öldü Pelütki... Zamanın en ünlü canbazı bendim. Mezarı başında konuştum.

MELÂ *(Sesi karanlıktan gelir)* : Hiç utanmadın mı?

ROVNİ : Çok içten konuştum, ağladım... Çünkü hiçkimse onun büyüklüğünü benim kadar bilemedi, hiçkimse onu benim kadar sevemedi. *(Susma)* Bugün bizi alkışlayan her seyircide kendi eski günlerimi görüyorum. Alkışlayıp bizi yüceltiyorlar. Her yüceltmede, yücelten için gizli bir küçülme, eziklik, pişmanlık, utanç var. Bilinçaltına itilmiş gizli bir duygu... Sayın seyircilerimiz, işte bu aşağılık duygudan kurtulmak için, kendileri bizim yanımıza çıkamadıklarından, bizim kendi yanlarına inmemizi, yani o halkalardan, iplerden düşmemizi bekliyorlar. Alkışlarından doğan suçluluklarını bize ödetecekler. Bu nasıl bir duygu, biliyor musun? Hani işlek bir yoldan bir küçük çocuk karşıdan karşıya geçecektir de tam o sırada son

hızla gelen bir araba... Çocuğa çarpacak... *(Kulak tırmalayıcı, iç gıcıklayıcı, çok keskin ve uzun firen sesi duyulur. Rovni anlattıklarını yaşayarak ve kendine uygulayarak konuşur)* Acı bir firen... yolcuların çığlıkları duyulur. O güzel yavrunun tekerlekler altında sürüklenerek parçalanışını görmemek için ellerimizle yüzümüzü kaparız. Ama... *(Gülümser)* İçimizin en derin bir yerinde de, kendimize bile hiçbir zaman itiraf edemiyeceğimiz bir gizli istek vardır: Çocuğun nasıl ezilip parçalandığını bütün ayrıntılarıyla seyretmek. Onun için yüzümüzü kapadığımız parmaklarımızın arasından, kendimizden bile gizliyerek, çocuğun ezilişini gözetleriz.

Seyircilerimiz de, biz gösteri yaparken yere düşünce, çığlıklar atarak ellerini yüzlerine kapayacaklar. Az sonra da, parmaklarının arasından, göllenen kanlarımız içinde nasıl çırpınarak canverdiğimizi gözetliyecekler; sonra da o korkunç olayı yana yakıla başkalarına anlatacaklar. İşte buyüzden, alkışlara yenilmemek için kendimizi durmadan yenilememiz, aşmamız gerekiyor. *(Sesi tatlı ve yumuşak)* Ne olur, ver ellerini Melâ... *(Sahne tüm aydınlanır. Rovni, ellerini Melâ'ya uzatmıştır, ona doğru yürür, ama Melâ'yı göremez, aranır. Melâ, gardrop kapısının arkasında, kazağını çıkarmaktadır. Melâ'yı gitti sanarak seslenir)* Melâ, Melâ...

MELÂ *(Gardrop kapağının arkasından umursamadan çıkar. Soğuk)* : Ne var? Neye seslendin?

ROVNİ *(Melâ'nın kendisini dinlemediğini anlar, elleri yana düşer)* : Hiç... Bişey yok.

MELÂ : Bana seslendin...

ROVNİ : Kendikendime konuşuyormuşum...

MELÂ : Bişeyler söylüyordun ama...

ROVNİ : Ben mi? Haa... Ver ellerini bana, demiştim... Düşmemek için...

MELÂ *(Soğuk)* : Herşey çok geç yeniden başlamak için... *(Susma)* Hangi aydayız?

ROVNİ : Şubat...

MELÂ : Şubatın kaçı?

ROVNİ : Onsekizi.

MELÂ : Saat kaç?

ROVNİ *(Kolsaatine bakarak)* : Dokuzbuçuk...

MELÂ : Şubatın onsekizi... Hem de saat dokuzbuçuk...

ROVNİ : E ne var bunda?

MELÂ : Bu tarih sana hiçbişey hatırlatmıyor mu?

ROVNİ *(Düşünür)* : Bilmem... Ne gibi?

MELÂ : Ne gibi? Onsekiz şubat... *(Başka bir bardak daha alır. İki bardağa da içki koyar, birini Rovni'ye uzatır)* Hadi içelim... Sen de iç!

ROVNİ *(Bardağı alır)* : Biliyorsun, gösteriye çıkmadan önce içmem ben.

MELÂ : Biliyorum elbet. Ama bu gece, başka bir gece Rovni. Görüyorsun ya, hiçbir birleşik yanımız, ortaklaşa anımız kalmamış, en güzel günlerimizden bile. Anılarımızı yitirmişiz. Kötü birikimlerle kendimizi öylesine zehirledik, bitirdik ki... Öylesine düşmanız ki birbirimize. Yeniden başlıyamayız Rovni, herşey çok geç. Hadi içelim, bu gece için, unuttuğun anılarının şerefine!

ROVNİ : Anlamıyorum.

MELÂ : Ben de... Bu gece karıkocalığımızın onbeşinci yıldönümü... *(Uzun bir susma)* İşte bu saatlerdeydi. *(Susma)* Hatırlamadığını biliyorum. Hatırlamazsın... Yalnız kendin için yaşadın, kendin için yaşıyorsun. O kadar kendinle dolusun ki, bu kadar küçük şeyleri nasıl hatırlıyacaksın...

ROVNİ : Onbeş yıl!... Nasıl da geçti...

MELÂ : Nasıl mı? Birbirimizi yiyerek...

ROVNİ : Demek... Onbeşinci yıl...

(Ellerinde bardaklar, bir süre karşılıklı dururlar)

MELÂ : Hadi, içelim...

(Bardakları tokuşturup içerler)

ROVNİ *(Birden sevinçle)* : Öyleyse... Bu gece... Senin için... Onbeşinci yıldönümümüz için... Çok güzel, çok... Olağanüstü bişey yapmak istiyorum.

MELÂ *(Çok sevinmiştir)* : Gerçek mi Rovni? Benim için ha, benim için? Benim için öyle mi? Çok sevindim, çok sevindirdin beni... *(Sarılır öper)*

ROVNİ : Evet... Senin için ya... Neden şaştın bu kadar...

MELÂ *(Duygulanır)* : Ne bileyim ben... Çok duygulandım işte... Yıllardır benim için bişey yapmayı hiç düşünmezsin de... Şimdi birdenbire çok şaşırttın beni...

ROVNİ : Seni hiç düşünmez miyim?

MELÂ : Bilmem... Belki de... Ama sen işinden başka hiçbişey düşünmezsin. Alışmamışsın. Benden de işinin bir parçası, bir gereği olduğum için ayrılamıyorsun ya... Öyle sevindirdin ki beni... *(Kucaklar, öper)* Ne yapacaksın, benim için? *(Elleri Rovni'nin omuzlarında kalır.)*

ROVNİ *(Düşünceli, dalgın)* : Bu gece senin için hayatımın en büyük gösterisini yapmak istiyorum, olağanüstü bir gösteri...

MELÂ *(Büyük hayal kırıklığına uğramıştır, elleri Rovni'nin omuzlarından düşer)* : Benim için dediğin bu muydu? Anlamalıydım... Boşuna sevinmişim.

ROVNİ : Neden?

MELÂ : Yine işin, hep işin... Benim için değil ki, kendin için. Nasıl da kandım çocuk gibi...

ROVNİ *(Melâ'yı duymuyordur, heyecan içinde)* : Hayatımın en büyük gösterisi, başka hiçbir canbazın taklit edemiyeceği bir gösteri olacak...

MELÂ : Yoksa? Yeni bir numara mı? Ama olamaz... Hiç çalışmadık ki... Prova yapmadan nasıl olur?

ROVNİ : Hayır, hayır... Yeni değil... Eski gösterimiz ama, yepyeni bir biçimde sunacağım. Ölüme gülen

çifti işte bu gece görsün seyirciler...

MELÂ : Yeni bir numara değilse...

ROVNİ *(Sinirli)* : Nasıl, ne zaman yeni birşey yapabilirdim? Bıraktın mı, yardım ettin mi ki? Destek oldun mu bana? Altı yıldanberi hiçbir yeniliğimiz yok.

MELÂ : Ben senin ellerini, ayaklarını mı bağladım? Daha ne yapmalıydım senin için? *(Sahne kararır. Yalnız Melâ ışık demeti içinde kalır)* Hiçbir kadının kocası için yapamıyacağı şeyi yaptım. *(Saçlarını dağıtır. Bileğini uzun saçlarına dolayarak, anlattıklarını kendisinde uygular; saçından çengele asılı ve boşlukta sallanır gibi kıvranır.)* Bir kadının yarım saat saçlarından tavana asılı, ipte canbazlık yapması kolay mı? Sonra trapezden ayaklarıma atılır, ayak bileklerimi tutup sallanırsın. Yalnız bu gösteri için iki yıl çalıştım. Bak, kafamın derisine bak, kösele gibi. Bir kart öküzün derisi benim kafamın derisinden çok daha yumuşaktır.

ROVNİ *(Sesi karanlıktan gelir)* : Ama hâlâ bu numaramızı taklit edebilen yok.

MELÂ : İster olsun, ister olmasın... Ben bütün bunları yalnız senin için yaptım... Gecelerden bir gece, dokuz metre yükseklikte sallanırken, sanki saçlarım kökünden kopuverecekmiş gibi geliyor. Kimin içindi bütün bunlar? Senin için değil mi? *(Ağlar. Bunalım içinde. Sırtı duvara dönük, duvarı yumruklıyarak)* Onbeş yılım, ziyan olan onbeş yılıma yazık... Yaşamımın en güzel, en genç, en canlı, en umutlu onbeş yılı... Hepsi boşa geçti. Olmaz olsun alkışlar, bana gerekli değil, istemiyorum. Bütün bunları ben canbaz olmak için yapmadım.

ROVNİ *(Sesi karanlıktan duyulur)* : Ağlama Melâ... Ağlamanı istemiyorum. Yalnız senin onbeş yılın ziyan olmadı. İkimiz birlikte... Benim de onbeş yılım ziyan oldu seninle...

MELÂ *(Duvarın dibine çöker)* : Seni seviyorum, ama ünlü bir canbaz olduğun için değil... Yalnız sen olduğun için seviyorum. Küçük bir memur olsaydın, bir esnaf, bir işçi olsaydın, ama benim kocam olsaydın...

ROVNİ *(Sesi karanlıktan gelir)* : Kişiliğinden soyunmuş bir Rovni olamaz ki... Düşünülemez bile. Senin Rovni'ye ihtiyacın yok.

MELÂ : Senin de bir eşe... Senin aradığın kendine bir partöner. Ha ben, ha başka biri, senin için ne önemi var... Yeter ki, onun kendisi için hiçbir isteği olmasın, ama senin bütün isteklerine uysun... Böyle olmazsa... Korkuyorum. Her gece ölüm korkusu içindeyim.

ROVNİ *(Sesi karanlıktan gelir)* : Korkma Melâ, korkma... Ben varım, burdayım ben...

MELÂ : Senden korkuyorum. Saçlarımı çengelden kurtarıp kendimi boşluğa atınca... İşte o zaman, bir gece, ellerimden tutmayacaksın diye korkuyorum. Kimi zaman trapezden aşağı bakınca, kendimi yerde görüyorum, düşmüşüm... Bırakma beni Rovni! Tut ellerimden... *(Işıktan fırlar. Sahne tüm aydınlanır. Rovni'ye koşar. İkisi karşılıklı ayakta.)*

ROVNİ *(Melâ'nın ellerini şefkatle avuçlarına alır)* : Ver ellerini... İşte böyle. Bana ellerini ver ki tutayım... O zaman korkma hiç...

MELÂ *(Başını, Rovni'nin göğsüne dayayarak yavaşça konuşur)* : Tut ellerimden Rovni... Bırakma hiç ellerimi...

ROVNİ : Korkma... Bu geceyi düşün. Hayatımızın en büyük gösterisini yapacağız.

MELÂ : Yeni bir numara değilse, seyirci farkında olmaz ki...

ROVNİ : Seyirci için değil, kendimiz için... Bu gece, bizim gecemiz.

MELÂ : Salonda hiç prova yapmadık... Hem de hiç din-

lenmeden, yol yorgunluğuyla...

ROVNİ : Ne yapalım, hiç vaktimiz yok.

MELÂ : Salon nasıl?

ROVNİ : Gidip baktım. Çok güzel. Kentin en büyük salonu. Bin kişilik bir salon. Tavan yüksekliği on metre. Kentin sokakları afişlerle donanmış: Sen, ben ve Mestini...

MELÂ : Ya Lanfa? Afişlerde o da var... *(Lanfa'nın yanına gider)*

ROVNİ *(Bir süre Melâ'ya bakar. Sonra Mestini'nin yanına gider. Yere oturur. Mestini'yi okşayarak)* O da var elbet... Senin Lanfa'nı afişlerden kazımadım ya...

MELÂ : Kalkar mısın şunun yanından...

ROVNİ : Niçin?

MELÂ : Sahnede yeterince sarmaşdolaş olacaksınız nasıl olsa...

ROVNİ : Başlama yine. Bıktım senin bu saçmalıklarından. Ben senin Lanfa'na ses çıkarıyor muyum? Ne yaparsan yap...

MELÂ : Lanfa başka, o başka... *(Bağırır)* Okşayıp durma şunu artık!

ROVNİ : Mestini'yi bile kıskanıyorsun... Delisin sen.

MELÂ : Asıl deli sensin. Aramızdaki bu oyun bitsin artık. Bunca yıl sustumsa bilmediğimden değildi. Herşeyi biliyorum.

ROVNİ : Nedir bildiğin, söyle!

MELÂ : Mestini'nin kim olduğunu...

ROVNİ *(Pek şaşmış)* : Kim? Kimmiş?

MELÂ : Bir hayalet iskeletle bir arada yaşamak istemiyorum. Ölmüş bir genç kadının demir borular biçimindeki iskeleti... Senin Mestini'n, evet, etleri dökülmüş sevgilin...

ROVNİ : Onun için böyle konuşamazsın.

MELÂ : Konuşurum. O kadar çok seviyorduysan niçin öldürdün onu?

ROVNİ *(Suçlama karşısında donmuş)* : Ben öldürmedim... Bir kaza idi, meslek kazası. Sıksık olur bizim işimizde. Hepimizin başına gelebilir.

MELÂ : Sen öldürdün Mestini'yi, kıskançlıktan... Sonra da onun adını verdin bu parlak demir borulara, Mestini'nin yerine koydun bunu. Hepsini, hepsini biliyorum.

ROVNİ *(Suçlu)* : Yalan, ben öldürmedim... Trapezden düştü, bunu herkes biliyor.

MELÂ : Ama benim bildiğim başka şey var. Her gece trapezin altına gerilen ağı, o gece neden gerdirmemiştin... *(Rovni, Mestini'yi tutar)* Sarıl vicdan azabına, sarıl...

ROVNİ : Sus artık.

MELÂ : Hayır, konuşalım. Bunca yıl susmaktan boğuldum.

ROVNİ : Konuş öyleyse...

MELÂ : Mestini'yi, çalıştığın sirkteki bir temizlik işçisiyle, bir yatakta suçüstü yakalayınca kudurdun. Pis bir temizlik işçisi. Üstelik herif yaşlı ve çirkin... Sana en çok dokunan da bu oldu. Hoş o zaman sen de ünlü bir canbaz değildin şimdiki gibi.

ROVNİ : Kaza diyorum sana, gerçekten kaza idi.

MELÂ : O gece de, hayatımın en büyük, en olağanüstü gösterisini yapacağım, diye ilân ettirmiştin.

(Uzun susma)

ROVNİ : Kurtulmam gerekiyordu. İşimi engelleyen, beni köstekleyen herşeyden kurtulmak zorundaydım. Ya o ölmeliydi yada ben... İkimizden birinin ölümünü seçmek zorundaydım.

MELÂ : O, herhangi güzel bir kadındı. Yeryüzünde onun gibileri çok vardı. Oysa sen? Dünyanın en büyük canbazı... Yaratıcı bir canbaz. Onunla yaşamanı sürdürsen, senin canbazlığın yok olacaktı. Bu durumda elbet senin canbazlığın ölmemeli, ama o ölmeliydi. Se-

çim dediğin bu mu? Bencil!

ROVNİ : Bencilliğimden değildi bu seçme. Tam tersine elcil oluşumdan. O, yalnız kendisi için yaşıyordu. Oysa ben seyircilerim için. Çünkü, seyircilerim varoldukça ben de varım.

MELÂ : Cani!

ROVNİ : Doğru, onu öldürmek için çok tasarılar kurdum. Son gösterimiz için uzak, çok uzak bir ülkeye gitmiştik. Dönüşüm yalnız oldu, onu orda bırakmıştım.

MELÂ : Elbet... Cesedi de yanında getirecek değildin. *(Susma)* Ne zaman gideceğiz kulübe? Öfff... *(Cıgara alır, Rovni yakar cıgarasını.)* Daha çok var mı bizim gösterilerin başlamasına?

ROVNİ : Daha çok erken...

MELÂ *(İçer)* : Zaman geçmiyor hiç, durmuş gibi... Birisi gelse...

ROVNİ : Kim gelebilir?

MELÂ : İlle de insan değil. Bir kedi bile olsa... Canlı bişey... *(Bir hava cereyanıyla kapı gıcırdayarak açılır. İkisi birden merakla kapıya bakarlar)*

ROVNİ : Rüzgâr... *(Kapıyı kilitler.)*

MELÂ *(Bağırır)* : Kilitleme! Bırak açık dursun...

ROVNİ : Otel odalarının kapısını kilitlemeyi unutmamalı... *(Melâ Lanfa'nın üstüne kapanır, sarsılarak ağlar)* Hiç olmazsa senin Lanfa'n var, sevgili Lanfa'n...

MELÂ *(Yaşlı gözlerle, kızgın)* : Evet, Lanfa'm var. *(Kısa susma, sonra birden bağırır)* Yok, yok... Lanfa'm da yok... Zavallı...

ROVNİ : Kim zavallı?

MELÂ : Çocuğum.

ROVNİ : Çocuğun değil, piçin... Sevgili piçin. *(Melâ büyük bir şaşkınlık içinde)* Neye bakıyorsun öyle, niçin şaştın o kadar... Bildiklerime mi?

MELÂ : Ne biliyorsun?

ROVNİ : Herşeyi. Doğmadan ölen çocuğunu...

MELÂ *(Lanfa'ya sıkı sarılır)* : Çocuğum...

ROVNİ : Piçim, diye bağrına basmalısın onu...

MELÂ : Sus! Beni yıllarca analık duygusundan yoksun bıraktın. Çocuklarımı çürük diş gibi karnımdan söktürüp attırdın. Her ameliyatta, köklerimle tüm benliğimin kendi kendimden koparıldığını duydum.

ROVNİ : Ne yapabilirdim? Sen analık duygusundan yoksun kaldınsa...

MELÂ : Duygu değil yalnız, hak, hak!...

ROVNİ : Ben de babalık duygusundan yoksun kaldım. Sana o kadar anlatmaya çalıştım, çocuk bize ayakbağıdır, işimize engeldir diye... İlle de çocuk istedin. Arkamızda, önümüzde, bir sürü çocukla gezginci sirk çadırlarında sürünecektik, hani şu yüzlerce canbaz bozuntusu gibi... *(Susma)* Hıh... Sen demin, evliliğimizin onbeşinci yıldönümü, derken içimden gülmek geldi.

MELÂ : Neden?

ROVNİ : Benden kaçıp gittiğin zamanları da evliliğimizden mi sayıyorsun?

MELÂ : Beni buna zorlayan sendin.

ROVNİ : Ama sonucu gördün işte...

MELÂ : Sana döndüm. Niçin bunu yüzüme vuruyorsun ikidebir? Bu bir suçsa sen de benim kadar suçlusun. Sen neden benim dönüşümü bekliyordun? Çünkü benden daha iyi bir partöner bulamamıştın, bana ihtiyacın vardı.

ROVNİ : Senin de bana ihtiyacın olduğu kadar.

MELÂ *(Ağlıyarak)* : Sus artık, ne olur... Kurtuldun ondan. Lanfa da, öbür çocuklarım gibi daha doğmadan öldü.

ROVNİ : Onu da ben senden söktürüp attırmadım. O gece gösteri sırasında çocuğunu düşürdüğün zaman, yarı ölü gibi yere serilmiştin.

MELÂ : Lanfa'm... *(Sarılır Lanfa'ya)*

ROVNİ : Adını bile önceden koymuştun...

MELÂ : Senin Mestini'n gibi...

ROVNİ : Anladın ya şimdi. Has canbazların çocukları olamaz, canbazlıklarından başka hiçbişeyleri olamaz. Kendilerini canbaz sananlarla, bir de canbaz olmayan eşleri vardır, karıcıkları... Evcikleri vardır, güzel güzel. Çiçekli saksıları vardır pencere kenarlarına dizili... Kedicikleri, kuşcukları vardır... Çocukları bir sürü, yani yavrucukları... Cici cici... Ama canbaz olanların yalnız ve yalnız canbazlıkları vardır.

MELÂ : Çocukları olan canbazlar da çok ama...

ROVNİ : Onlar Rovni değil.

MELÂ : Rovni, Rovni, Rovni...

ROVNİ : Onlar başkalarından öğrendiklerini tekrarlarlar, sofra artıklarıyla geçinen asalaklar...

MELÂ : Rovni oldun da başın göklere mi erdi?

ROVNİ : Ermedi, evet... Ama erebilirdi. Seninle didişmekten ne yaptığımı, ne yapacağımı bildim. Yoksa... Trapezimin iplerini bulutlara bağlıyabilirdim, ama durmadan asıldın, beni yerin dibine çektin. Çocukmuş!... Oysa... *(Durur)*

MELÂ : Konuş, konuş, daha kaldıysa söyliyeceklerin.

ROVNİ : Bizler hergün yeniden kendikendimizi yaratmak zorundayız.

MELÂ : Peki, ben kötüyüm, niçin benden ayrılınca başka bir partöner yetiştirmedin kendine?

ROVNİ : Sana gereksindiğimi inkâr etmiyorum ki... Sensiz olamıyorum.

MELÂ : Ne yazık ki, ben de öyle... Ama bunun nedenini bilemiyorum.

ROVNİ : Ama ben başka, daha başka şeyler istiyorum senden.

MELÂ : İstiyorsun, hep istiyorsun. Ama ne istediğini bildiğin yok. O ne olduğunu bilmeden istediğin şeyi ver-

sem sana, sen daha başka bişeyler istersin, sonra daha başka şeyler... Senin sonsuz isteklerin, erişilmez ufuk çizgisi gibi, yaklaştıkça uzaklaşan, kaçan, sınırsız, ötesinde ne olduğu da belirsiz. Oysa ben, ta başındanberi ne istediğimi çok iyi biliyorum.

ROVNİ : Nedir istediğin?

MELÂ : Senin, yalnızca kocam olmanı, o kadar. Senin için herşeyi de bundan yapıyorum. *(Susma)* Of, boğuluyorum, hadi gidelim artık... *(İçer)*

ROVNİ : Erken...

MELÂ : Erken olsun, gidelim... Çıkalım burdan.

ROVNİ : Ne yaparız o kadar zaman?

MELÂ : Hazırlanırız.

ROVNİ : Neden bu gece acele ediyorsun?

MELÂ : Bilmem...

ROVNİ : Tirenlerin, vapurların olduğu gibi, bence, insan yaşamının da bir tarifesi var. Ama kendi tarifemizi bilmediğimizden son istasyona varmak için acele ediyoruz.

MELÂ : Ne son istasyonu?

ROVNİ : Boşuna acele etme!

MELÂ *(İçer)* : Başka türlü korku bu gece bendeki... *(Telefon zili çalar)* Hah, işte telefon.

ROVNİ *(Telefona gitmek isteyen Melâ'yı önleyip telefonu açar)* : Allooo... Buyrun.

(Telefondaki ses yankılanarak duyulacaktır ve ses gittikçe yükselecektir sona doğru.)

SES : Bay Rovni?

ROVNİ : Evet. Buyrun...

(Konuşma sırasında Melâ, Rovni'nin yanında heyecanla beklemektedir.)

SES : Kulüpten telefon ediyorum Bay Rovni. Gösterileriniz saat 23 de başlıyacak.

ROVNİ : Konuşmuştuk. Biliyorum.

SES : Ne zaman araba gönderelim?

MELÂ : Hemen göndersinler.

ROVNİ : Bir saat sonra.

MELÂ : Hemen... Şimdi, şimdi.

ROVNİ : Herşey hazır mı? Yerlerine kondu mu söylediğim gibi?

SES : Evet. Ne söylediyseniz yapıldı. Kontrol etmek ister miydiniz?

ROVNİ : Tabii... Gelince. Daha vaktimiz var.

MELÂ *(Telâşlı ve heyecanlı)* : Vakit kalmadı ki...

SES : Gösterilerinize çok büyük ilgi var. Doğrusu, bu kadarını ummamıştık. Bütün yerler daha dünden satıldı. Birçok müşterimizi geri çevirmek zorunda kaldık.

ROVNİ : Yarın gece için yer verin.

SES : Öyle yapıyoruz. Ama bütün seyirciler ille de bu gece görmek istiyorlar sizi. «Hayatının en büyük gösterisini yapacak» diye ilân ettik ya... Seyirciler bu olağanüstü gösteriyi yalnız bu gece için sanıyor... Burda uzun zaman kalacaksınız sanırım.

ROVNİ : Hiçbişey unutulmasın.

SES : Hepsi yapıldı Bay Rovni. Ağ da gerildi.

ROVNİ : Hayır, ağ istemez. Ağı kaldırın...

MELÂ *(Birden telefona atılır. Rovni'nin elinden almak ister. Bağırır)* : Ağı gersinler... Gerin ağı... Ağsız olmaz... *(Rovni, Melâ'yı itmeye ve telefonu ona vermemeye çalışır)*

SES *(Duymamıştır)* : Aloo, aloo... Anlayamadım Bay Rovni...

ROVNİ : Ağı kaldırsınlar, istemez ağ...

(Melâ, telefonu Rovni'den almaya çalışmaktadır.)

SES : Ağı, dediğiniz gibi, yerden beş metre yukarıya gerdik...

(Rovni, Melâ'yı sert iter. Melâ, Lanfa'nın yanına düşer. Lanfa'ya sarılıp sarsıla sarsıla ağlar. Rovni ona bakarak, telefonda çok rahat,

BİRİNCİ BÖLÜM

soğukkanlı ve tok konuşur)

ROVNİ : Ağı kaldırın... Gösterimizi ağsız yapacağız, yalnız bu gece için. Çok büyük bir gösteri olacak... Seyircilerin solukları kesilecek. Söyleyiniz, öyle anons etsinler: «Melâ ve Rovni çifti, hayatlarının en büyük gösterisini yapacaklar bu gece...»

İKİNCİ BÖLÜM

Melâ ile Rovni'nin gösteri yapacakları kulübün artist odası. İki elbise dolabı, iki makiyaj masası. İki masada da, büyük, çerçeveli ayna. Aynaların yalnız çerçeveleri var, ayna camları yoktur. Masalar ve masaların üstündeki çerçeveli, içi boş aynalar sahne önünde ve salona dönüktür; öyle ki, Melâ ve Rovni masalarının önünde makiyaj yaparlarken, ayna camı olmadığından, çerçevenin boşluğundan seyirciler onların yüzlerini göreceklerdir. Önlerinde gerçekten ayna varmış gibi boş çerçeve önünde makiyajlarını yapacaklar, aradabir de varsayılan ayna camını silip temizliyeceklerdir. Mestini, Rovni'nin, Lanfa da Melâ'nın makiyaj masasına yakındır. Karşı duvarda, birinci bölümde görünen iki afiş asılıdır. Karşı duvarın iki afiş arasında kalan yeri, zaman zaman sinema perdesi olarak kullanılacak ve kulübün bazı programıyla Melâ ve Rovni'nin gösterileri bu perdede görünecektir. (Salt gölge, silüet olarak da perdede yansıyabilir) Bu odanın tek kapısından kulise çıkılır. Kulisin önü de kulübün sahnesidir. Dekor öyle düzenlenmelidir ki, ya

ışıkla, ya makiyaj odası döndürülüp yada çekilip, burası hem makiyaj odası, hem de canbazlık gösterisinin yapılacağı kulübün sahnesi haline getirilmelidir. Çünkü ikinci bölümdeki oyun, hem makiyaj odasında, hem kulüp sahnesinde geçecektir. Dekor, kulüp sahnesi durumuna getirilince, görünmeyen kulüp seyircileri, tiyatro seyircilerinin tam karşısında, sahnenin öbür yanında olduğu varsayılacaktır. Kulüp seyircilerinin sesleri, gürültüleri duyulacaktır. Sahne, kulüp sahnesi olunca, tavandan sarkan ipler, halatlar, demir halkalar, demirler, çengeller görünecektir. Perde açıldığında makiyaj odası görünür. Kulüp salonundaki sesler uğultu olarak gelir. Duyulan müzik, kulüp sahnesinde bir gösteri olduğunu belli eder. Kısa süre sonra müzik kesilir, alkışlar duyulur. Bu alkışlar arasında önce Rovni, arkasından Melâ makiyaj odasına girerler. Alkış sesleri sürerken hiç konuşmadan soyunmaya başlarlar. Melâ, gardrop kapağının arkasında soyunurken, çıkardığı giysilerini teker teker iskemlenin üstüne bırakır. Rovni soyunur, atlet fanelasıyla kalır. Bu sırada kulüp sunucusunun sesi duyulur.

SUNUCU : Sayın bayanlar, baylar!... Şimdi de kulübümüzün büyük fedakârlıklarla dâvet ettiği, yılın olayı, şâhâne striptiz yıldızı Novera'yı kıvançla sunar... *(Müzikle birlikte alkışlar duyulur. Melâ, tam bu sırada, gösteride giyeceği parlak mayo üstünde, gardrop arkasından çıkar. Rovni, makiyaj masasına oturmuştur. Palyaço makiyajını yapmaya başlar. Melâ, makiyaj masasına içki şişesini ve bardağı koyduktan sonra sır-*

tına bir kap alır. Makiyaj yapar)

MELÂ *(Makiyajını yapar)* : Daha vaktimiz var, değil mi? *(İçer)*

ROVNİ *(Makiyaj yaparken)* : Evet... var vaktimiz, seyircinin karşısına çıkıncaya kadar içebilirsin...

MELÂ : Biz en son mu çıkıyoruz?

ROVNİ : İki kere çıkacağız, biliyorsun... Bir arada, bir de en son. Sonuncusu trapezde... *(Susma)* Bu gece güzel olmalısın.

MELÂ : Daha nazik olamaz mısın karınla konuşurken?

ROVNİ : Yani her zamankinden daha güzel, demek istedim.

(Bundan sonra Melâ ile Rovni düşüncelerinde konuşacakları için, kendileri konuşmadan sesleri duyulacaktır. Sesleri duyulurken makiyaj yapmakta, cigara içmektedirler. Düşünce sesleri arasında kendileri de konuşacaklardır.)

MELÂ : Başka kadınlara çok nâziksin, kabalığın yalnız karına.

ROVNİ'NİN SESİ : Karım!...

MELÂ'NIN SESİ : Ne demek istedin? Karın değil miyim?

ROVNİ'NİN SESİ : Beni kocan sanmadıkça...

MELÂ'NIN SESİ : Ne zamandanberi?

ROVNİ'NİN SESİ : Çok yıllar öncesindenberi...

MELÂ'NIN SESİ : Bunu niçin söylemedin şimdiye kadar?

ROVNİ'NİN SESİ : Bir gece palyaço Razön'ün evine yemeğe gitmiştik. Başka konuklar da vardı...

MELÂ'NIN SESİ *(Derinden yankılanarak)* : Genç kızlığımda nasıl bir koca düşünmüştüm...

ROVNİ'NİN SESİ : Beni beğenmiyordun...

MELÂ *(Kalkar, Rovni'nin önüne gelir)* : Bak bakalım, güzel olmuş muyum? *(Rovni cevap vermez)* Ben zaten güzelim...

ROVNİ : Elbet güzelsin... Bir söz üzerinde durma bu kadar... Ben senin, bu gece her zamankinden de gü-

zel görünmeni istedim.

MELÂ'NIN SESİ *(Melâ makiyaj masasına oturur)* : Ne yapayım... Sen de benim kocam değilsin...

ROVNİ'NİN SESİ : Biliyorum bunu...

MELÂ'NIN SESİ *(Suçlayıcı)* : Niçin eski sevgililerinin mektuplarını saklıyordun? O mektupları sakladığın yerde gördüğümdenberi... *(Bağırır)* Kıskançlık değil bu, ama haysiyetime dokunuyordu.

ROVNİ'NİN SESİ : Onlar sevgililerim değildi ki... Yalnız anılarımdı. Anılarımı, yani kendimi seviyorum. İnsan nasıl vazgeçer anılarından, nasıl kopar? Sen unutabildin mi?

MELÂ'NIN SESİ : Neyi?

ROVNİ'NİN SESİ : Kendini... Ondokuz yaşını... Birgün eski kitapçılarda dolaştığın zamanı, yanındaki adamı...

MELÂ : Neden bu gece o kadar güzel olmamı istiyorsun?

ROVNİ : Bu gecemizin özelliği var, biliyorsun...

MELÂ'NIN SESİ : Neyi bölüştün benimle, neyini?

ROVNİ'NİN SESİ : Bölüşeceğimiz şeyleri birlikte yaratmalıydık, ikimizin olacaktı herşey o zaman...

MELÂ'NIN SESİ : Sen müzik sevmiyorsun diye ben de konserlere gitmiyecek miyim? Sen opera sevmiyorsun diye ben de mi gitmiyeceğim? Sen içmiyorsun diye ben de mi içmemek zorundayım? *(Melâ cıgara yakar)*

ROVNİ'nin sesi : Yooo... Ne içkiyi bırakmak, ne başka şey yapıp yapmamak zorundasın! Sağlığıma zararlı olduğu için hekimler bana içkiyi yasak etmişlerdi.

MELÂ'NIN SESİ : Bana zararlı değil...

ROVNİ'NİN SESİ : İyi... Önemli olan senin bu sözün.

MELÂ'NIN SESİ : O sözümün bir öncesi olmalı. Kimbilir neler yapmıştın, neler söylemiştin daha önce... *(İçer)*

ROVNİ : Ama yeter artık, hiç olmazsa burda içme!

MELÂ : Özelliği olan bu olağanüstü gecemiz için içiyorum.

ROVNİ : Sen bir korkaksın, korkak ve zayıf... Ancak içkiyle korkunu yenmeye çalışıyorsun.

MELÂ : Evet, korkağım, zayıfım.... *(Meld'nın sesi)* Dördüncü ameliyatta, yine çocuğumu almışlardı... Bir hafta yattım hastanede... Yalnız iki kere geldin ziyaretime... Bir haftada iki kere...

ROVNİ'NİN SESİ : Paramız yoktu. Çalışmak zorundaydım. İş bulmam da zordu o günlerde...

MELÂ'NIN SESİ : Ya buluşacağımız yerlerde beni saatlerce bekletip de...

ROVNİ'NİN SESİ : Yeter! Beni suçlayıp durma...

MELÂ'NIN SESİ : Sen başladın önce...

ROVNİ'NİN SESİ : Sıcak bir gündü, sanki cehennem sıcağı... Daha iyi bir yerde program elde etmek için yeni bir numara bulacağım diye çırpınıyordum. Hokkabazlıkla canbazlığı birleştiren bir numara tasarlıyordum. Kendimi zorladıkça sıcak bin kat artıyordu. Gece de çalışmıştım, uykusuzdum. Öyle bitik, öyle umarsız, öyle yalnızdım ki... Seni en çok aradığım, yanımda olmanı en çok istediğim gündü. Bir dayanak yeri arayan sarmaşık filizi gibi, ellerim boşlukta tutunacak bir sağlam el arıyordu. Yapmak istediğimi bitürlü yapamıyordum. Senin havanda olursam, seni solursam, herşey birden kolaylaşıverecekmiş gibi geliyordu bana. Oysa sen o gün, kayak yapmak için dağ oteline gidiyordun. *(Sesi derinden yankılanır.)* «Gitme, kal... Başka zaman gidersin.»

MELÂ'NIN SESİ *(Derinden yankılanarak inadına bir ses)* : Sen gitmiyorsun diye bende mi gitmiyeceğim!

ROVNİ'NİN SESİ : Hatırladın mı?

MELÂ'NIN SESİ : Hayır.

ROVNİ'NİN SESİ : Oysa ben en ince ayrıntılarıyla seni o günkü gibi görüyorum karşımda, çok büyütülmüş bir fotoğrafı nokta nokta görür gibi. Hiç unutamıyorum. Ne zaman ellerini kaçırsan benden, ne zaman

yanıbaşımdayken uzaklaşsan benden, seni o günkü gibi, öylece görürüm. Yüz kaslarının gerilişi, dudaklarının titreyişi, ateş saçan bakışların... Giysinin rengi, biçimi, üstündeki çiçekler, kumaşın kıvrımları bile gözümün önünde... Parmaklarının tedirgin kıpırtısı, herşey, herşey... Sonra beni bırakıp gittin... *(Rovni yaptığı makiyajla afişteki palyaço biçimini almaktadır.)* Hatırlamazsın sen... İlki değildi ki...

MELÂ : Otelde ağlarken birden aynaya baktım da, ne kadar çirkindim. Ağlamaktan nefret ediyorum. *(Ayağa kalkar. Neşeyle bir manken gibi Rovni'nin çevresinde dolanarak)* Bak! İşte istediğin gibi... Olağanüstü gösterin için yeterince güzel oldum mu? *(Rovni cevap vermez. Susma. Hayal kırıklığının kızgınlığıyla)* Palyaço!... *(Küçümsiyerek bağırır)* Nedir senin yenilik yenilik diye durmadan böbürlendiğin? Yeryüzünde ilk palyaço sen değilsin. İlk canbaz da sen değilsin... Nedir öyleyse senin canbazlığa getirdiğin yenilik?

ROVNİ : Her yeni eskir. O yeniliğin artık hiçbir yeniliği kalmadı. Altı yıl önce yeniydi, büyük başarıydı. Ama şimdi pekçok canbaz aynı şeyi yapıyor. Önemli olan o gösterinin ilk yapılışıydı. Ama ne yazık ki, altı yıldır seninle birlikte yaptığımız bu gösterinin değerini sen bile bilmiyorsun...

MELÂ : Neden bilmiyecekmişim! Bir palyaçonun büyük canbazlık gösterileri yapması... İşte yenilik dediğin bu...

ROVNİ : Değil Melâ... Yalnız bu kadarcık olsaydı, bu denli tutunup yaygınlaşmazdı. Elbet yeryüzünde ilk palyaço da, ilk canbaz da ben değilim. Ama, palyaçonun en zavallısı, canbazın en güçlüsü olarak ilk gösteren benim. Kolay elbette... Ama yapıldıktan sonra. Neden daha önce hiçbir canbaz yapmadı...

MELÂ : Nerde bunun yeniliği?

ROVNİ *(Kendi üstünde uygulayarak anlatır)* : Palyaço kim? Toplumun en zavallı, en acınası, en ezilmiş insanını simgeler, en hor görüleni... Durmadan düşer, durmadan yuvarlanır, kapaklanır ve boyuna beceriksizliklerine güldürür. Kurnazlıkları vardır, ama hep yerde sürünerek, hiç yücelemez. Acınır palyaçoya, ama insan olduğu için değil... İnsan biçiminde, insandan ayrı bir yaratıkmış diye bakılır. Palyaço düşünce, ona acıyarak gülenler, kendileri düşmedikleri, yani zeki, becerikli, başarılı oldukları için böbürlenir, bencilce bir avuntu bulurlar. Buna karşılık ya bir ip canbazı kimdir? Seyircinin hayalindeki kendisi... İp canbazının kişiliğinde, herkes kendisini, kasları gergin, şişkin, güçlü bir canbaz olarak görür. Tıpkı boks maçında, tuttuğumuz boksörle birlikte yumruk salladığımız, önümüzdekine vurduğumuz gibi... Tıpkı futbol maçında, tutuğumuz oyuncu topa şut çekerken, bizim de ayağımızı önümüzdekine savurduğumuz gibi... Yada onlara şöyle yap, böyle yap diye akıl öğrettiğimiz gibi... Canbazın güçlü varlığında kendi hayâl kişiliğimizi buluruz. Canbazla birlikte trapezden trapeze uçar seyirci. Oysa zavallı palyaço, yere düşerken kimse kıpırdamaz bile. Ben işte bu ikisini bir kişide birleştirdim. Boyuna düşen, sürçen, tökezleyen palyaçoyu yücelerde güçlü gösteriler yapan canbaz yaptım.

MELÂ : Anladık. Ne var bunda?

ROVNİ : Bu, ezilmişlerin umududur. Ezilmişlerin, ezenlere kafa tutuşudur. Bütün ezilmişler, bende kendi hayallerinin gerçekleştiğini gördüler. Hiçbir seyirci, bunun böyle olduğunun bilincinde değil elbet... Onun için bu numara birden dünyaya yayıldı. *(Susma)* Bu buluş, artık yalnız benim değil, bütün canbazların...

MELÂ : Kimin buluşu olduğunu bile bilen yok...

ROVNİ : Olsun, ben biliyorum ya...

MELÂ : Bundan sonra yaptıklarını da...

ROVNİ : Bundan sonra... *(Kızgınlıkla)* Eskidiğimi duyuyorum... İnsanın eskimişinden iğreniyorum, canlı bir leş gibi... Yeni, yeni bişeyler yapmak zorundayım, yaşadığımı anlamam için...

MELÂ : Bunun suçlusu da benim, değil mi? Seni hırçınlıklarımla... aşağı aşağı, yere, dibe dibe çekiyorum, batırmak için... Söyler misin, ne yapayım, ne yapmamı istiyorsun?

ROVNİ : Bilmem ki... Bunu sen bileceksin.

MELÂ : Senin ne istediğin de belli değil.

ROVNİ : Çok büyük şeyler de istediğim yok ama... İstediklerimden biri, gülmen... Ama seyircilerimizin karşısındaki gibi değil, konuklarımızın yanındaki gibi değil... Ne olur, kadife kadife bak bana...

MELÂ *(Bardaktaki içkiyi sonuna kadar içer, boş bardak elinde)* : Bişey, bişey, bişeyler kırmak istiyorum. Bişeyler kırsam, sanki prangalarımı, zincirlerimi kıracakmışım, kurtulacakmışım gibi geliyor. Bu görünmez kelepçelerimi, bukağılarımı da kıracağım sanki... Paramparça etmek, ama neyi? *(Bunalım içinde birden elindeki bardağı yere atar, bardak kırılır. Hemen arkasından, kırılma sesi yankılanır, pekçok şişenin kırılma sesleri duyulur. Bu sesler biterken alkış sesleri patlar. Kulüp salonundaki bir gösteri bittiğinden seyirciler alkışlamaktadır. Alkışlar kesilirken sunucunun sesi duyulur.)*

SUNUCU : Sayın bayanlar, baylar! Şimdi de sürpriz programımız! Aylardır sabırsızlıkla beklenilen program... İki bölümde sunulacak olan programımızın birinci bölümü başlıyor... Olağanüstü canbazlar: Lâstik vücutlu Melâ ve çekirge adam Rovni... Uçan çift...

(Büyük bir alkış... Melâ ile Rovni, birbirlerine nefretle, düşmanca bakar, kapıdan çıkarlar. Sahne kararır, yeniden aydınlandığı za-

man Melâ ile Rovni, el ele tutuşmuşlar, çevik hareketlerle kulüp sahnesine çıkmışlardır. Alkışlar sürmektedir. Arkaları salondaki seyircilere dönük olan Melâ ve Rovni, kulübün görünmeyen seyircilerini selâmlarlarken aradabir yüzleri görünür. Müşterilerin önünde birbirlerine gülümseyen yüzleri, geriye dönüp birbirlerine bakınca birden asılır, sonra yeniden müşteriye gülümserler. Müzik temposuna uyarak, Mestini ve Lanfa'yı hazırlarlarken aynı durum tekrarlanır. Sahne kararır. Müzik sürerken, Rovni ile Melâ'nın fısıltılı konuşmaları duyulur.)

ROVNİ : Sahnede olsun kendini tut...

MELÂ : Ne oldu yine, ne yaptım?

ROVNİ : Somurtma seyirci önünde.

MELÂ : İyi ya, gülüyorum işte...

ROVNİ : Ben sana o kadar içme, dedim.

(Beyaz perdede Melâ ve Rovni'nin, Mestini ve Lanfa üzerinde gösterileri görünecektir. Film olarak görünebileceği gibi, gölge oyunu olarak gösterilebilir. Bu gösteri yada film sırasında, müzik hafifler, Melâ ve Rovni'nin iç sesleri duyulur.)

MELÂ'NIN SESİ : Uzaklara mı gireceksin, git nereye istersen... Ben gelemem seninle...

ROVNİ'NİN SESİ : Üstünde durduğum dünyayı sırtıma yüklemişler sanki.

MELÂ'NIN SESİ : Sen hep kendini düşünüyorsun, yalnız kendini...

ROVNİ'NİN SESİ : Evet, evet... Ölüme meydan okuyorum, bilerek yapıyorum bunu. Ölümü ansıtacak herşeye, içimdeki bu korkunç ölüm duygusuna sırtımı çeviriyorum. Aşırı ölümcül tehlikelere kendimi atarak, korkumu yenmeye çalışıyorum.

MELÂ'NIN SESİ : Senin sakatlanmış, yaşlı ve eski canbaz arkadaşlarının kaza anılarını dinlemekten bıktım, usandım artık...

ROVNİ'NİN SESİ : Öylesine, öylesine güçsüzüm ki... Onun için bu kadar güçlüymüşüm gibi görünmeye çalışıyorum.

MELÂ'NIN SESİ : Ne zengin erkekler benimle evlenmek istemişti.

ROVNİ'NİN SESİ : Hiçkimse değil suçlu, benden başka... Ama hiçkimse de yaptığı yanlışın bedelini benim kadar ağır ödemedi.

MELÂ'NIN SESİ *(Şımarık ve iğneli)* : Sen de bana terbiye öğretmeye kalkmasana şekerim...

ROVNİ'NİN SESİ : Hiçkimseyi suçlamıyorum ki... Yalnızlığa lânetliyim ben... Tanrılar değil, kendim yargıladım kendimi...

MELÂ'NIN SESİ : Sen içmiyorsun diye ben de mi içmiyeceğim?

ROVNİ'NİN SESİ : Çok, çok küçük şeylerle mutlu olacağım, hem de kolaycacık.

MELÂ'NIN SESİ : Ben senin için hiç mi bişey yapmadım, hiç mi? Yazık, yazık...

(Sahne kararır. Müzik yükselir. Alkışlar duyulur. «Bravoo!» diye bağırmalar. Sahne aydınlandığında makiyaj odasıdır. Melâ, sonra Rovni girerler. Rovni yorgundur, makiyaj masasına oturur, kollarını sarkıtır, ayaklarını uzatır.)

ROVNİ : Çok yoruldum, çok...

MELÂ : Aaa... Daha yorulacak bişey yapmadık ki... Asıl büyük, olağanüstü gösterimiz daha sonra... *(Susma)* Bu küçük gösteriler seni yorar mı hiç?

ROVNİ : Şimdiki yorgunluk değil, yılların yorgunluğu...

MELÂ : Senin böyle konuştuğunu ilk duyuyorum.

ROVNİ : Kendimi koyvermek, gevşemek, şöyle uzanıver-

mek bir serinliğe...

MELÂ *(Alaylı)* : Yaa... Kendini koyvermek, ha? Nasıl oldu böyle birdenbire, ne büyük değişiklik...

ROVNİ : Birdenbire değil ki... Çoktanberi bu yorgunluğu duyuyorum.

MELÂ : Ama açığa vurmuyordun hiç olmazsa... Bak, buna çok sevindim işte... Demek, sen de yorulurmuşsun. İnsan yorulur elbet...

ROVNİ : Bu yorgunluğum, çalışmaktan değil, çalışamamaktan...

MELÂ : Her nedense... Yorulanları o kadar çok kınadın ki nerdeyse senin insan olduğundan kuşkulanacaktım.

ROVNİ : Dinlenmek hakkım değil mi? Dalga geçmek... Islık çalmak yollarda...

MELÂ *(Alaylı)* : Ne diyorsun! Ya peki, yeni yeni numaraların, hani kendini aşacaktın?

ROVNİ : Hep böyle oluyor... Aynı kelimeleri kullanıyoruz ama başka dillerden konuşuyoruz. Sıçramak isteyen hız almak için geriye gider biraz. Kendimi yenileyememem belki de yorgunluktan... Çıplak ayaklarımla ıslak topraklar üstünde uzun uzun yürüsem... Başıboş dolaşsam kırları... Bir yemyeşil çimen tasarlıyorum uçsuz bucaksız, sırtüstü uzanıp bulutları seyretsem. Yılların bütün yorgunluğu, çıplak tenimden toprağa akıp gidecekmiş gibi geliyor. Yani, güç toplamak istiyorum kendimi yenilemek için...

MELÂ : İyi ya... Kim engelliyor seni? Yat, uzan, uyu! Gece yıldızları, gündüz bulutları seyret, dalga geç gönlünce...

ROVNİ : Niçin anlaşamıyoruz?

MELÂ : Bilmem...

ROVNİ : Anlamaya çalış biraz.

MELÂ : Sen de biraz anlatmaya çalış...

ROVNİ : Demin sana, «Dinlenmek hakkım değil mi?»

diye sordum. Söylesene, hakkım değil mi?

MELÂ : Herkesin hakkı... Elbet senin de...

ROVNİ : Herkesin hakkı... Ama benim hakkım değil. Benim boş bulunmaya, boşvermeye hakkım yok ki...

MELÂ : İş üstündeyken hiçbir canbazın hakkı yok buna. Canbazlık, yanlışı, dalgınlığı affetmez...

ROVNİ : Yalnız sahnedeyken, ip üzerindeyken değil, yalnız gösteri yaparken değil, bütün yaşamım boyunca, her zaman, her yerde, sahnedeymişim, tel üzerindeymişim gibi davranmak zorundayım; yatağımda bile, uykumda bile... Bir insanın uykusunda bile, sahnedeymiş gibi, kendini koyveremeyişi, nasıl acı bir zorluktur, düşünebiliyor musun? Rüyalarımda bile tel üzerinde yürüyorum. Rüyalarımda bile düşmiyeceğim, ne zaman düşsem rüyamda, uçmaya başlarım...

MELÂ : Hayatının en büyük, en olağanüstü gösterisini yapacağını söyledin bu gece... Ama sende çok şaşılacak bir değişiklik var. *(Alaylı)* Sen? Büyük akrobat Rovni!... O güçlü canbaz!... Ya şimdi bu ne bezginlik böyle?

ROVNİ : Değilim, güçlü değilim... *(Işık daralır, ışık demeti altında kalır)* Zayıfım, güçsüzüm... Ama güçsüzlüğümü, zavallılığımı herkesten gizlemek zorundayım. Senden bile... Dahası, herkesten önce ve herkesten çok senden gizlemek zorundayım. Beni yoran çalışmak değil, işte bu... Güçsüzken, güçsüzlüğümü gizleyip herkese güçlü görünmek... Uykularıma bile...

MELÂ *(Sesi karanlıktan gelir)* : Uykunda niçin?

ROVNİ : Kendimden bile gizlemek için güçsüzlüğümü... Yoksa uçamam, düşer yere parçalanırım. Yığılır kalırım bir daha kalkamamasıya... Her ânımda, sanki sahnede güçlü adam rolüne çıkmışım gibi, rol yapmaktan, dimdik durmaktan, kendi kendim olamamaktan yorgunum. Her zaman, her gittiğim yerde yanım, yörem seyircilerle çevrilmiş. Yalnız sirklerdeki, pav-

yonlardaki, kulüplerdekiler değil... Herkes, hepiniz seyircisiniz. Beni alkışlıyorlar... *(Kulüp salonundan büyük alkış sesleri gelir)* Ama gerçekte onlar alkışlamıyor beni, ben onlara kendimi alkışlatıyorum. Kendimi alkışlatmak zorundayım; çünkü bu alkış durunca beni parçalıyacaklar... Parçalanmamak için kendi canavarlarıma kendimi alkışlatmak zorundayım. Benim neden hep böyle alkışlanmak istediğimi anlamıyorsunuz. Bunu, doyumsuz bir tutku, sonsuz bir bencillik sanıyorsunuz. Oysa değil öyle... Kendimi savunuyorum. Canımı korumak için, kendimi hep alkışlatacak güçte tutmak zorundayım. Seyircilerimin maskelerinin altındaki gerçek suratlarını görüyorum: Aç kurtlar... Hepsi de, hepiniz de... Maskelerin altından kurt hırıltılarını, ateşli kurt solunumlarını duyuyorum; alevli kurt gözlerini, kama parıltısındaki dişlerini görüyorum; beni paralamaya hazırlanan ağızlarından sızan sıcak salyaları görüyorum. Alkışlayan elleri değil, pençeleri; pençelerinin yanıp sönen yalazlı tırnaklarını görüyorum. Bir sezseler yorgunluğumu, bitkinliğimi, hep birden saldırıp üstüme beni paramparça edecekler. Yanılıp da kendimi bir bıraksam, koyversem, başım şöyle bir düşse önüme, hele bir kollarım gevşeyip sarksa, gözlerim bir kapansa uykudan, bir sürçse ayağım da tökezlesem, işte o zaman, azönce «Bravoo!» diye bağıranlar, maskelerini yüzlerinden sıyırıp üstüme çullanacaklar sürü sürü, beni bitirmek, ezmek, parçalamak için... İşte bunun için her zaman dik-diri durmak, her yerde tetikte bulunmak zorundayım. Ne korkunç durum benimkisi...

MELÂ *(Sesi karanlıktan duyulur)* : Tıpkı senin Pelütki ustaya yaptığın gibi... Sana da öyle saldıracaklar.

ROVNİ : Hayır... Ben Pelütki ustaya hiçbir kötülük yapamadım. Çünkü o hiç açık vermedi. Düşkünlerevinde ziyaretine gittiğim gün bile, inmeli, bir eli tut-

maz, bir ayağını sürürken bile başını dik tutmasını biliyordu. Pelütki, dik-diri durmak için kendini zorluyor, bana tepeden bakıyordu. O durumunda bile, bana canbazlığın en büyük dersini verdi.

MELÂ *(Sesi karanlıktan duyulur)* : Neydi verdiği ders?

ROVNİ : İşte demindenberi anlattıklarım. Dili dolanarak zorlukla konuşuyordu.

PELÜTKİ'NİN SESİ : Rovni, dik ve diri duracaksın!. En zayıf zamanında, en zayıf yerinden en güçlü görüneceksin! Yoksa parçalarlar seni! Gerçek yaşamında yere kapaklanmadan, tökezleyip yuvarlanmadan beş on adım bile atamayan bir zavallı palyaço olduğunu saklayacaksın. Güçlü bir canbazmışsın gibi görüneceksin herkese. Hele yakınlarına, hele onlara...

ROVNİ : İşte o zaman kafamda bir şimşek çaktı: Bir palyaçoya, büyük canbazlıklar yaptırmak. Ayakları birbirine dolanıp düşen kalkan, yine düşen, hep düşen palyaço, iplere tırmanıp tellerde sıçrayan güçlü bir canbaz, yani bütün ezilmişlerin umudu oldu. İşte benim büyük buluşum bu... Pelütki'den aldığım esinle yaptım bunu... Yani kendimi koydum ortaya. Canımı korumak için yanlışlarımı, yanılgılarımı, güçsüzlüklerimi gizledim, güçlü bir insan gibi göründüm. Kendimi anlattım.

PELÜTKİ'NİN SESİ : Yoksa parçalarlar seni Rovni... Hem de en yakınındaki en önce saldırır. En çok kendisinden yardım dilediğin en amansız saldırır.

ROVNİ *(Bitkin)* : Oysa yorgunum çok, güçsüzüm... Bu bitmez gerçek gösteriden, bu güçlü görünmek oyunundan bıktım artık. Kendi gerçek oluşumla, yanlışlarımla, eksiklilerimle herkese görünememenin acısını çekiyorum. Gözleri bende bekliyorlar, gözlerim onlarda bekliyorum. Tetikteyiz... Sürçmeden, tökezlemeden, sarsılıp titremeden, düşmeden... Bu böyle daha ne kadar sürebilir? Beni çepeçevre kuşatmış seyirci-

lerime bakıyorum. *(Bir spot, Rovni'nin salonda gösterdiği yerleri tarıyarak aydınlatacaktır. Rovni, eliyle seyircileri göstererek ve onları suçlayarak büyük bir öfkeyle konuşur)* İşte en ön sıradakiler! En yakınımdakiler, en yakından görmek isteyenler beni... İşte beni en çok sevdiklerini söyliyenler!... İşte karım! İşte dostlarım, tanıdıklarım, işte arkadaşlarım! İşte Melâ! Şurda Mestini! Lanfa! İşte kendim! Hepsi burda toplanmışlar. Bitip tükendiğimi, yorulup düştüğümü, sendeleyip sarsıldığımı, tökezleyip takıldığımı daha yakından, herkesten önce görmek için en önlere oturmuşlar. Alkış sesleri, kızgın solumalarını bastırsın diye daha çok, daha çok alkışlıyorlar. Önde olduklarından en önce onlar atılacaklar üstüme. *(Seyircileri aydınlatan ışık söner)* Oysa yorgunum çok... *(Bir sandalyeye çöker, bir elini Mestini'ye atar)* Yanılgılarımla, eksiklerimle, suçlarımla, güçsüzlüğümle, yani olduğum gibi görünmek, nasılsam öyle yaşamak istiyorum. Bırakın beni kendime! Yardım et Melâ!

MELÂ *(Sesi karanlıktan gelir. Rovni'ye cevap vermiyor. Çok başka bir konuda onu azarlar)* : Ben sana önceden çok söylemiştim ama...

ROVNİ : Bana yaptıkların, evet, ama daha başka şey istediğim. Bana yardım et Melâ!

MELÂ *(Sesi dışardan gelir, azarlamakta)* : Bu daha bişey değil, hep böyle kafanın dikine gidersen, bak, daha neler gelecek başına...

ROVNİ : Güçsüz yanıma destek ol, düşmiyeyim, dayan Melâ!

MELÂ *(Sesi karanlıktan gelir)* : Bunlar az bile sana... Hiç söz dinlemezsin ki... Ne olurdu beni dinleseydin... Şimdi çek de aklın başına gelsin, ama gelmez ki...

ROVNİ *(Ağlamaklı sesle haykırır)* : Perdeciii. perdeciii! Perdeyi kapat, kapat perdeyii! Oyun bitti!

(Perdesiz tiyatroda oynanıyorsa perdeci ye-

rine Işıkçıya seslenecek «Perdeyi kapat!» yerine «Işıkları yak!» diye bağıracaktır. Rovni son kelimesini bağırırken, birden Melâ'nın çığlık çığlık kahkahaları duyulur. Sahne tüm aydınlanır. Melâ, kahkaha kasırgaları içinde Rovni'yi alkışlamaktadır.)

MELÂ *(Alkışlar ve gülerken)* : Çok güzel, çok... Bravooo... Bravooo... Olağanüstü... *(Alaylı)* çok güzel oynadın palyaçoo... Bravoo... Bis... bisss... *(Rovni, gözleri yaşlı Melâ'ya bakmaktadır. Melâ'nın son sözüyle birlikte, kulüp seyircilerinin alkışları, bravo ve bis diye bağırmaları ve müzik de duyulmaya başlar. Bu gürültüler gittikçe artar. Sonra hepsi diner. Rovni, donmuş gibi hâlâ ürkek ürkek Melâ'ya bakmaktadır. Melâ, Rovni'nin bu görüntüsüne bir süre acıyarak bakar.)*

MELÂ *(Acıyarak yaklaşır)* : Zavallı... Zavallı Rovni!... Benim zavallı Palyaçom!...

ROVNİ *(Gerçek bir kurtmuş gibi Melâ'ya korkuyla bakarak çekilir)* : Ne dedin? İşte suçüstü yakaladım seni: Benim zavallılığımı bekliyordun...

MELÂ : Beklemiyorum.

ROVNİ : Bekliyorsun, ama bilmeden bekliyorsun... Fırsat diye üstüme atılmak için...

MELÂ *(Sözünü keserek)* : Seni hiç böyle görmemiştim.

ROVNİ : Gör işte... Bir de böyle gör beni.

MELÂ : Bu gece sinirlerin bozuk. Hasta mısın?

ROVNİ : Çünkü beni hasta görmek istiyorsun içinden...

MELÂ (Bağırır) : Yeter, yeter!... Dök içini, söyle ne söyliyeceksen hepsini de bitir artık...

ROVNİ : Söyliyecek söz kalmadı...

MELÂ : Söylenmedik söz bırakmadın ki...

ROVNİ : Ne kadar ezilirsem, benden o kadar hıncını alacaksın...

MELÂ : Kimin hıncını?

ROVNİ : Kendi ezilmişliğinin...

(Melâ, iskemlenin üstüne bıraktığı giysisini, oyun oynar gibi yavaş yavaş Lanfa'ya giydirirken Rovni'nin iç sesi duyulur. Bu sırada Rovni oturmuş, eli çenesinde, Melâ'yı seyretmektedir)

ROVNİ'NİN SESİ : Ama bu isteğin öylesine gizli ki, kendinden bile... Sen de bilmiyorsun. Hasta olayım, kımıldayacak gücüm kalmasın. O zaman kapımı yavaş yavaş açıp içeri gireceksin... Şefkatle, sevgiyle sokulup yanıma, soracaksın: «Bişey ister misin canım?» Elini yanan alnıma koyacaksın. Bir bardak su getireceksin. Başımı elinle kaldırıp, biriki yudum su akıtacaksın yanan dudaklarımdan. Ağlayacaksın da, hem de içten olduğunu sanarak. Artık son görevini yapıyorsun hergün öldürdüğün insana... İçin de rahat, çünkü yardımıma koşan tek insan sensin.

MELÂ'NIN SESİ : İşte anladın ya ensonunda, yine ancak benden sana yarar var... Tek yardım edenin benim ensonunda...

ROVNİ'NİN SESİ : Son iyilik bile ancak senden gelecek bana... Oracıkta, günahlarını, suçlarını ödeyip, borçlarından, ezilmişliklerinden arınıvereceksin hemen...

MELÂ : Sen umutsuzluğa, yalnızlığa yargılısın... Kurtuluşun yok. Yetmiş yaşına kadar da canbazlık yapamıyacaksın ya... Senin sonunu gözümün önüne getiriyorum. O büyük ününü, adını, sanını bile bilen kalmamış, öyle yaşlanmışsın... Sokaklarda sürünen bir bilinmez bunaksın. Geceleri, nereye gideceğini bilmeden, kalın bastonuna dayanarak dolanacaksın... Bir zamanlar çılgınca alkışlandığın yerlere gireceksin siftine siftine. Ama koğmasınlar, vurmasınlar diye garsonlardan bile gizlenerek, bir gölge gibi süzülerek... Bir kaşık düşse yere, bir kapı gıcırdasa, birisi öksürse, seni alkışlıyorlarmış gibi gelecek... Kulağında hep

eski alkış uğultusu...

ROVNİ : Şapkamı da uzatacak mıyım müşterilere, birkaç kuruş koymaları için?

MELÂ : Seni asıl yıkacak olan bunlar değil...

ROVNİ : Ya ne?

MELÂ : Tam avuç açtığın sırada, genç, güçlü bir canbazın gösterisini görecek, alkışlandığını duyacaksın. İşte asıl o zaman biteceksin...

ROVNİ : Kurtulacaksın benden...

MELÂ : Sen de benden... Çünkü o zaman artık bir partönere ihtiyacın kalmayacak. Ama o zaman ben yanında olacağım yine... Seni seven tek insan olduğumu ancak o zaman anlayabileceksin. Bir elinle bastonuna, bir elinle omuzuma dayanacaksın. *(Çantasından bir ilaç kutusu çıkarıp Rovni'ye sevgiyle yaklaşır)* Bir ilâç ister misin, yatıştırıcı bir ilâç vereyim sana...

ROVNİ : İstemem!...

MELÂ : Ama bu gösteriye çıkmadan önce... Al bir tane, sinirlerin yatışır.

ROVNİ : İstemem...

MELÂ : Hayatının gösterisi demiştin...

ROVNİ : İstemem, dedim.

MELÂ : Yine zırhlarına büründün işte. Müzelerdeki şövalye mankenleri gibi zırhlar içindesin yine. *(İçer)* Bakma öyle içiyorum diye... Açıkçası bu gece her zamankinden daha çok korkuyorum. *(Susma)* Senin de sinirlerin çok gergin. Al bir ilâç, ne olur...

ROVNİ : İstemem canım...

MELÂ : Neden ama?

ROVNİ : Sinirlerim gergin evet...

MELÂ : Öyleyse?

ROVNİ *(Mestini'nin yanına gider)* : Bununla gösterilere yeni başladığımız günlerdi.

MELÂ : Benden ayrı geçmiş anılarını dinlemek istemi-

yorum.

ROVNİ *(Duymamış gibi)* : Sezinliyordum bana ihanet ettiğini... Sinirlerim çok bozuktu. Üstelik çok da yorgundum. O gece büyük Pelütki beni seyretmek için gizlice gelmiş, seyircilerin arasına oturmuş. Sirk müdürü tanımış, gelip bana haber verdi. Büsbütün heyecanlandım. Pelütki'nin önünde başarısızlıktan korkuyordum. Sirk müdürü bir sinir ilâcı verdi. O gece başarım büyük olmuştu. İşte o geceden sonra bir daha hiç almıyorum sinir ilâcı.

MELÂ : Neden? *(Giydirdiği giysiyi Lanfa'dan çıkarmaya başlar.)*

ROVNİ : Çünkü başarı sinir ilâcının mıydı, yoksa Rovni'nin mi, anlayamadım ki... Başarının kaçta kaçı benimdi? Ne kadarını sinir ilâcına borçluydum? Burada canbaz Rovni mi gösteri yapıp alkışlanacak, yoksa sinir yatıştırıcı ilâç mı?

MELÂ : İlâcı bile kıskanıyorsun. Sen demez misin her zaman, bir canbazın en büyük düşmanı kendi sinirleridir, diye...

ROVNİ : Öyledir. Sinirlerine yenilen canbaz, seyirciye de yenik düşer.

(Kulüp salonundan müzik ve alkışlar duyulur. Melâ da Lanfa'yı tam soymuştur.)

ROVNİ *(Lanfa'ya bakarak)* : Striptiz bitti...

MELÂ : Sıra bizde mi şimdi?

ROVNİ : Bizimki en son... Bundan sonraki galiba bizim.

MELÂ : Bu sinirle? Razön'ün başına geleni unutma. O kazanın, sinirlerine yenildiği için olduğunu söylersin hep...

ROVNİ : Zavallı Razön. Evet, sinirlerine yenilmişti, yani artık ölmeye kararlıydı. *(Susma)* Niçin hatırlattın şimdi Razön'ü bana?

MELÂ : İlâç alman için.

ROVNİ : O korkunç kaza olmadan üç-dört saat önce

evine gitmiştim. Çok şaşılası bir değişiklik vardı Razön'de. Bilirsin, Razön, dağınık, savruk, düzensiz bir adamdı. Ama o gün üstüne olağanüstü bir titizlik, düzenlilik gelmişti. Çalışma odasını derleyip topluyor, masasını temizliyor, kitaplarını sıralıyordu. Karısı bile şaştı da «Ne oluyor sana bugün?» diye sordu. «Bilmem, içimden öyle geliyor işte...» dedi. Evden çıkarken hizmetçiye, hiçbişeyin yerini değiştirmeden temizlik yapmasını söyledi.

MELÂ : Bir konuk mu gelecekmiş evine?

ROVNİ : Ben de sormuştum. «Yoo, dönünce derli toplu bulayım evi» dedi. Ama bir daha dönemedi evine...

MELÂ : Demek... Ölümüne hazırlanıyormuş...

ROVNİ : Birbakıma canbazlar kelebeklere benziyorlar.

MELÂ : Neden o? Pek şairane: Kelebek Rovni... Oysa sen çekirge olarak tanınırsın.

ROVNİ : Bir tırtılın yaşamının en parlak dönemi ne zamandır sence?

MELÂ : Bilmem... Hiç böyle bişey düşünmedim.

ROVNİ : Kanatlanıp uçtuğu, yeni kelebek olduğu zaman. Üstüne ördüğü kozasının zindanına kendi kendini hapsedip, kanatlanmaya, uçmaya hazırlanır. Sonra kozasını delip kendi zindanından özgürlüğün göklerine uçar. İşte en parlak, en ışıklı dönemi... Ama tırtılın kelebek olup uçması, ölümünün de geldiğini bildirir. Canbazlar da öyle işte... Dünyayı kendilerine zindan edip, seyircileri için, yaşamlarının en parlak gösterisini hazırlarlar. Ama onların bu en parlak dönemi, sonlarının geldiğini anlatır.

MELÂ : Ne karamsar düşünceler...

(Kulüp salonundan birden kahkahalar patlar, sulu, cıvık kahkahalar. Bu kahkahalar büyüyerek, yankılanarak uzayacaktır.)

ROVNİ : Ne oluyor?

MELÂ : Hiç... Gülüyorlar işte...

ROVNİ : Gülüyorlar, ha... Deliler gibi gülüyorlar. Alay ederek kahkahalar atıyorlar.

MELÂ : Sen palyaço olarak ipten düşer gibi yapınca da, önce heyecanlanıyorlar, sonra işte böyle gülüyorlar...

ROVNİ : Hiç yabancı değil kulağıma... Bak, herbiri ayrı ayrı gülüyor, birbirlerini anlamaya çalışmadan... Nasıl da bağırıyorlar... Böylece kendilerini yaşıyor sanıyorlar.

MELÂ : Yok canım, düşünen bile yok böyle şeyleri...

ROVNİ : Korkuyorlar. Yaşadıklarını anlamaları için kendi seslerini duymaları gerekiyor. Onun için de durmadan bağırıp kahkahalar savuruyorlar. Gerçekte hepsi de korkuyor.

MELÂ : Kimden korkacaklar? Onlar canbaz değil ki...

ROVNİ : Herkes başka bir canbaz... Onlar da...

MELÂ *(Kahkaha ve bağırmalar çok yükselmiştir)* : Çığlık çığlık. Onbinlerce karga gibi... Hiç bu kadar patırtılı kahkaha duymamıştım.

(Bütün gürültü, birden kesilir.)

ROVNİ : Korkularını yenmek için böyle bağırıyorlar. Hani geceleyin bir karanlık yerden geçen insan korkusunu yenmek için türkü söyler ya... Bunlar da hiçliklerini unutmak, var olduklarını kendi kendilerine duyurmak için bağırıyorlar.

(Sunucunun sesi duyulur.)

SUNUCU : Sayın bayanlar, baylar! Programımızın en zengin, son numarası... Büyük sürprizimiz!.. *(Melâ telâş içinde ortalığı toplamaya, bavulları, çantaları düzene koymaya, makiyaj masasını temizlemeye başlar)* Yalnız bu gecenin değil, yılın büyük gösterisi...

ROVNİ : Hadi Melâ, çabuk ol... *(Melâ telâşla ortalığı toplamaktadır.)*

SUNUCU : Seyircilerin soluklarını kesen dünyanın en büyük akrobat çifti...

ROVNİ : Giriyoruz canım, bırak şimdi onları...

İKİNCİ BÖLÜM

MELÂ : Dur, şuralarını düzelteyim biraz, geliyorum...
SUNUCU : Heyecan kasırgaları yaratan akrobatlar...
ROVNİ *(Sert)* : Bırak onları!..
MELÂ : Şimdi...
(Rovni kapıdan çıkar.)
SUNUCU: Lâstik vücutlu Melâ ve çekirge adam Rovni...
ROVNİ *(Başını kapıdan uzatıp)* : Hadisene Melâ!
MELÂ : Toplıyayım biraz şuralarını... Baksana her şey darmadağınık...
SUNUCU : Bu gece, hayatlarının en büyük, en olağanüstü gösterisini sizlere sunacaklar...
(Rovni girer. Melâ'yı bileğinden tutup zorlarcasına alır.)
MELÂ *(Çıkarken)* : Her şeyi dağınık bıraktım...
(Rovni ve Melâ çıkarlar.)
SUNUCU : Şimdi, hârika akrobat çift : Melâ ve Rovni'yi alkışlıyoruz.
(Büyük alkış. Beyaz perdede birinci bölümün başındaki film görünür : Melâ ve Rovni trapezde gösteri yapıyorlar. Zaman zaman seyircilerin heyecanlı bağırmaları duyulur. Filmin sonunda Melâ, saçlarını çengelden çözer, kendini boşluğa fırlatıp Rovni'ye atılırken çığlığı duyulur.)
MELÂ *(Haykırır)* : Tut elimden Rovnili!.. *(Bu çığlık yankılanır.)*
ROVNİ *(Tok ve rahat bir sesle)* : Ver ellerini Melâ...
(Seyircilerin birinci bölümün başındaki çığlıkları koro olarak yükselirken, birden sessizlik olur.)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bir küçük kasabanın eski ve bakımsız bir otelinin odası. Eşya eski ve kırıkdökük. Vakit gece. Bu bölümde Melâ ve Rovni çok yorgun görünürler. Giyimleri çok özensizdir. Giysileri değişmiş ve eskidir. İkinci bölümle üçüncü bölüm arasında belirsiz bir zaman geçmiştir, ama hâlâ ikisi de canbazlık yapabilecek durumdadırlar. Odanın bütün düzeni ve eşyanın yeri, birinci bölümdekilerin tam tersi yönlerdedir. Perde açıldığında, ışıksız oda, koyu loştur. Rovni ağır bir bavulu zorla taşıyarak girer. Karanlıkta ayağı takılıp sendelediği gürültüden anlaşılır.

ROVNİ: Melâ, Melâ... Yak şu lambayı rica ederim.

MELÂ *(Elinde valizle girer)* : Nerde elektrik düğmesi? *(Aranır)* Bulamıyorum ki...

ROVNİ : Allah kahretsin... Bu ne biçim otel! *(Melâ lambayı yakar)* Bavulları taşıyacak adamları bile yok.

(Rovni bavulu bırakıp çıkar. Melâ mantosunu çıkarır, sandalyenin arkalığına bırakır. Oturur. Su almış olan iskarpinin tekini çıkarıp bakmak-

tayken Rovni daha büyük bir bavulla girer.)

ROVNİ : Benimkiler de su almış. Ayağım su içinde vıcık vıcık. *(Çıkar. Aygıt kutularını getirir. Paltosunu çıkarır, asar. Yatağa oturur. Alnını siler)* Off... Çok yoruldum. *(Çantadan içki şişesini çıkarır)* Pis bir otel... Bavullar da çok ağır... *(Bardak alır)* İçecek misin? *(Melâ birden patlar gibi çok sinirli gülmeye başlar. Sinir bunalımı kahkahalarıdır. Gülmesi gittikçe artar. Rovni dehşetle ona bakmaktadır.)* Ne o? Neye gülüyorsun? *(Rovni içer. Melâ sarsıla sarsıla gülmektedir.)* Ne var gülecek, komik bişey mi oldu? *(Melâ ağlıyor mu, gülüyor mu, belli olmaz)* Ne oldu söylesene!.. *(Kahkahalar, hıçkırığa dönüşür. Rovni bağırır.)* Söylesene! Ne var?

MELÂ *(Kalkar. Gözleri yaşlı)* : Gülmüyorum ki... Gülüyor muyum?

ROVNİ : Kahkahalar atıyordun...

MELÂ *(Sayıklar gibi)* : Gülüyordum demek...

ROVNİ : Niçin güldün?

MELÂ : Hiç... Dünyalara sığmayan büyük Rovni!.. Trapezden trapeze atlarken, kendini bir kutuptan öbürüne uçuyor sanan usta canbaz... Soluklar kesen akrobat... *(Oturur)* İşte, en sonra düştüğümüz yer... Adı bilinmeyen bir küçük kasabanın bu pis oteli... *(Ağlar.)*

ROVNİ : Ne var gülecek bunda?

MELÂ : Gülüyorum, değil mi? Bişey yapmak istiyorum ama, ne yapmak istediğimi bilmiyorum.

ROVNİ : Her zamanki gibi...

MELÂ : Sen biliyordun da ne oldu... İşte ikimiz de burdayız şimdi.

ROVNİ : Ne var bunda yüksünecek! Biz böyle yerlerde çok kaldık.

MELÂ : Kendini kandırmaya çalışma... *(Rovni içer)* Evet ama, o zamanlar geçti, çook geride kaldı.

ROVNİ : Her şey bitmiş gibi konuşuyorsun... *(Susma.)*

MELÂ : Gündüz gözüyle şu kasabayı göremedik.

ROVNİ : Zamanımız çoook... Yarın bütün gün bol bol gezer görürsün.

MELÂ : O kadar gezilecek neresi var ki, küçük bir yer burası... İş ne zaman başlıyacak?

ROVNİ : Daha çadırı bile kurmamışlar. Biriki güne kadar dediler.

MELÂ *(Açkıyla şişeyi alıp iskemle üzerine çıkar, açkıyı şişeye vurup sesler çıkararak çığırtkan gibi bağırır)* : Buyrun bayanlar, baylar, buyrun... Lâstik vücutlu kadın Melâ ve çekirge adam Rovni içerde!.. Uçan akrobatlar... Buyrun, buyrun, buyrun... Girin görün, dünyada neler var, neler oluyor... *(Normal konuşur)* Sen? Bir gezginci tiyatro çadırında ha? Hem de ara programı olarak...

ROVNİ *(Bağırır)* : Yeter!.. *(İçer.)*

MELÂ : Kaç para vereceklerini neden bana söylemiyorsun?

ROVNİ : Para mı?

MELÂ : Evet, para... Duymadın mı? Kaç para alacağız?

ROVNİ : Ne tuhaf... Bunca yılın canbazıyım, bugüne kadar, canbazlık yaptığım için bana neden para verdiklerini anlayamadım.

MELÂ : Ne olacaktı, para almadan mı canbazlık yapacaktık?

ROVNİ : Onu demek istemiyorum. Ben canbazlık yapıyorum, canbazlık... Kendim için yapıyorum, sevdiğim için, mutlu olduğum için. Başka bişey yapmak istemediğim için... Canım istiyor diye yaptığım işin karşılığında neden para verdiklerine şaşıyorum.

MELÂ : Ben sana, burda kaç para alacağız, diye soruyorum.

ROVNİ : Ben de sana onu anlatıyorum işte. Bana canbazlık ettiriyorlar diye teşekkür bile edeceğim.

MELÂ : Hiç üzülme öyleyse, nasıl olsa o günler de gelecek... Hiçbir sirkin sana iş vermiyeceği günler...

ROVNİ : Yalvarırım o zaman. Elimde varsa, üste para bile veririm. Ama yalvara yalvara halatlara tırmanılmaz ki...

MELÂ : Anladım, anladım... Peki, burda ne verecekler?

ROVNİ : Hayır, tam anlatamadım yine... Bak, nasıl bişey bu : Kadınla erkeğin sevişmelerinde aldıkları karşılıklı zevk gibi... Niçin bu yüzden erkeğin kadına para vermesi gerektiğini hiç anlamadım. Ben zevk alıyorum, zevkim için canbazım. Neden bana üste para verdiklerini de anlamıyorum bunca yıldır.

MELÂ : Çok iyi doğrusu... Bu kasabada, yamalı, delikdeşik eski bir çadırda... Beşinci sınıf bir gezginci tiyatro çadırında... Hem de para almıyacağız... Zevk için... Kaç para var cebinde? Otele ödeyecek paramız bile yok.

ROVNİ : Yeter, yeter! Köpek balığı... Benim köpek balığım...

MELÂ : Ben mi köpek balığı? *(Birden mantosunu giyer.)*

ROVNİ *(Melâ gitmek için kapıya yönelirken)* : Yenilmemi, yaralanmamı bekliyorsun... Yenikliğimi görmek istiyorsun.

MELÂ : Delisin sen... Kime yenilmeni?

ROVNİ : Kendime. Buralara, gezginci çadır tiyatrolarına düştüm diye nasıl da hınç alıyorsun benden... Üstüme atılıp beni parçalaman için, yaralarımdan akan kanın kızıl alevini görmen gerekirdi... ki coşup, kudurup üstüme atılasın... İstediğin buydu.

MELÂ *(Kapıyı açmışken kapayıp döner)* : İstemiyorum, istemiyorum böyle bişey.

ROVNİ : İstiyorsun. Ama bilmiyorsun istediğini.

MELÂ *(Mantosunu çıkarıp sandalyenin arkasına asar)* : Hayır, hayır... Görmüyor musun, ben de seninle buralardayım... İstemiyorum.

ROVNİ : Çünkü başka türlü kurtulamıyorsun benden. Köpek balığım, ancak beni parçalayıp yiyerek benden

kurtulabileceksin. Onun için de yenik, yaralı düşmem gerekli. Birgün gösteride dengem bozuluversin... Gözlerinle... atıl üstüme... Bakışlarınla parçala...

MELÂ : Doğru değil bu... Düşmekten asıl korkan benim.

ROVNİ : O zaman daha da iyi ya... İkimiz birden düşer, kurtuluruz. Belki birden ölmeyiz. Akan kanlarımıza bakarız yattığımız yerden. Kanlarımızın birbirine karıştığını görmek istemiyorum. Kımıldayacak, konuşacak mecalimiz bile olmaz belki de... O zaman yattığımız yerden bakışlarımızla tükrürüz birbirimize...

MELÂ : Niçin benden bu kadar nefret ediyorsun, niçin?

ROVNİ : O kadar çok değil... Senin benden nefret ettiğinden biraz daha az.

MELÂ *(Mantosunu giyip kapıya yönelir)* : Nefretini tekrarlaman gereksiz. Yıllardanberi biliyorum bunu...

ROVNİ : Nereye?

MELÂ : Bilmem. Gidiyorum işte...

ROVNİ : Nereye gidiyorsun?

MELÂ : Bilmiyorum dedim ya... Nereye olursa... Böyle yaşanmaz. Dayanamam buna. Yalnızlığımın soğuk karanlığından kurtulmak için kendimi sokakların gecesine atmak istiyorum. Gecenin kara serinliğinde başımı alıp yürüyeceğim. *(Kapıyı açar.)*

ROVNİ : Daha önce pek çok denediğin şeyi bir kez daha denemem boşuna. *(Saygıyla Melâ'nın elinden tutup çevirir, mantosunu çıkarır)* Çok denedin bunu.

MELÂ *(Bitik)* : Evet, denedim... Olmuyor.

ROVNİ : Sen olmayınca herşeyi yitirdiğimi gördüm kaç kez... Bunu açıklamaktan çekinmiyorum.

MELÂ *(Oturur)* : Ben de öyle... *(Susma)* Seni gücendirecek bişey yapmamıştım ki... Neden kızdın bana?

ROVNİ *(Pişmanlıkla)* : Çok denedim Melâ, yardımına en çok gereksindiğim zaman beni en zayıf yerimden vuruyorsun. Tam bana güç vermeni beklerken... Hep böyle yapıyorsun, düşmanımmışsın gibi. O zaman bütün

yaşamımı, kırkbeş yılımı savunmak zorunda kalıyorum. Can savunmasından çok daha zor... Kendimi korumak için, karşımdakine ne attığımı, ne fırlattığımı hiç düşünemiyorum.

MELÂ : Ne yaptım sana, yaşamını savunacak? Ne zaman seni en zayıf yerinden yaraladım?

ROVNİ : Bir gezginci tiyatro çadırında canbazlık yapmanın acısını hiçbir eski canbaz benim kadar duyamaz... Adını duymadığımız bir kasabadayız... Kötü bir otel odasındayız... Cebimizde de para yok... İşte böyle zamanda kahkahalarla gülüyorsun, tam bana destek olmanı beklediğim zaman... Neden? Neden?

MELÂ *(Duygulanmıştır)* : Gülmüyordum ki... Ağlıyordum. Ağladığım belli olmasın diye gülmüştüm öyle... *(Susma)* Ama benden nefret ettiğin de bir gerçek; öyle düşünmesen içinden, nasıl söylerdin o sözleri! Nefret ediyorsun.

ROVNİ : Sen de...

MELÂ : Belki de başka bir duygu... Nasıl kurtulacağız?

ROVNİ : Neden?

MELÂ : Ya birbirimizden, ya bu bilinmez duygudan... Hiç düşündün mü bunu?

ROVNİ : Çok... Bu karşılıklı nefretimiz, sevginin tersyüz edilmişi mi diye çok düşündüm. Belki de birbirimizi çok sevdiğimizin bilincinde değiliz. Sevginin ters uçtaki olumsuz belirtisidir belki de bizdeki bu duygu... Hani dolu dolu yaşamak isteyen insanın, yeterince yaşayamadığı duygusuna kapılıp kendini öldürmesi gibi...

MELÂ : Ben böyle olsun istememiştim... Niçin böyle oldu, niçin?

ROVNİ : Şimdi çok sevindim işte...

MELÂ : Neye?

ROVNİ : Bunu düşünmüş olmana, niçin diye kendine sormana...

MELÂ : Sen çok mu düşündün bu konuyu?..

ROVNİ : O kadar çok ki artık yoruldum bunu düşünmekten... Mutsuzluğum, mutlu olmak çabasından... Bu ortam kurulamayınca çalışamıyorum, çalışamayınca da yoruluyorum çünkü... *(İçer.)*

MELÂ : Niçin, peki, niçin mutsusuz.

ROVNİ : Çünkü herşeyin bir bedeli var, mutluluğun da... Mutluluk, değerinden çok pahalıya ya da çok ucuza elde edilince o ölçüde mutsuzluk oluyor. En küçük zaman birimiyle süresi ancak ölçülebilecek küçücük mutluluk kırıntılarının bedelini bile o kadar pahalı ödedim ki, bunu da yitirmemek için çırpınıyorum. Oysa sen? Ellerinden kayıp gitmedikçe, yitirmedikçe anlamıyorsun mutluluğunu... Çünkü çok kolay elde ettin, yolda bulmuş gibi bedelini hiç ödemeden yada çokaz ödeyerek...

MELÂ : Bence mutluluk bu değil... Haberimiz olmadan, kendiliğinden olan bişey mutluluk... Uyku gelmesi gibi, güneş ışınları, ılıklık, yağmur sonu ferahlığı ya da esinti gibi...

ROVNİ : Yorulmadan, kendiliğinden elde ettiğin senin olmaz ki... Nedir sahip olduğumuz? Canbazlıkta yeniliklerle kendimi aşamadımsa, eski gösterilerimizi tekrarlaya tekrarlaya kıyı kasabalarda gezginci tiyatro çadırlarına kadar düştükse...

MELÂ *(Sözünü keserek)* : Yine suçlu benim, hep suçlu ben... Değil mi? Her kötü şey benim yüzümden... Başlama yine... *(Rovni içer)* Eskiden sen böyle miydin? Yeni bir yere, yeni bir otele gelir gelmez, ne yapardın?

ROVNİ : Ne yapardım?

MELÂ : İlk işin otel odamızın duvarlarına afişlerimizi asmaktı. Ya şimdi? Görüyorsun ya, suç benim değil...

ROVNİ : Ama böyle otel odalarına değil... Ama böyle kıyıda kalmış uzak kasabalarda değil... *(Valizden bir elma çıkarıp masaya koyar. İçer.)*

MELÂ : Çok içiyorsun?

ROVNİ : Sen de hiç içmiyorsun?

MELÂ : Korkmuyorum, ne diye içeyim; bu gece gösterimiz yok ki...

ROVNİ : Ben de onun için içiyorum. *(Bavuldan çıkardığı iki afişi duvara raptiyeler. Afişler eskimiş ve yırtıktır. Sarkan yırtık kâğıt parçalarını da raptiyeler.)*

MELÂ : Sanki o güzel kentten niçin ayrıldık, büyüktü çok, işimiz de iyiydi... Neden geldik buraya?

ROVNİ : Niçin soruyorsun?

MELÂ : Söylemedin de...

ROVNİ : Senden sakladığımı bile bile soruyorsun. Yenilgimi ille benim ağzımdan duymak istiyorsun. Öyleyse öğren de mutlu ol köpek balığı, koğdular... *(İçer. Susma.)* Halk bıkar, dedim. Yeni bişeyler, yenilikler yaratmak zorundayız, dedim. Ama anlatamadım. *(İçer)* Niçin sana herşeye yeniden başlamalıyız, deyip duruyorum... *(Paltosunu giyer, kapıya yönelir.)*

MELÂ : Ne o? Gidiyor musun?

ROVNİ : Evet...

MELÂ : Nereye?

ROVNİ : Dilenmeye... Sen söylemiştin ya... Büyük kentlere gideceğim dilenmek için... Bir zamanlar adımın renkli ışıklarla aydınlattığı sokaklardaki pavyonları, kulüpleri dolaşacağım... «Bir eski canbaza küçük bir sadaka!» Gidiyorum...

MELÂ : Boşuna... Daha birkaç yılın var o kadar düşmek için. *(Yanına gider)* O zaman da seni bırakacak değilim, kovsan bile...

ROVNİ : İçimizden geçenleri niçin saklıyoruz? Nasıl olsa birgün birbirimizi bırakacak değil miyiz?

MELÂ *(Bardağa içki doldurup Rovni'ye verir)* : Her zaman bana söylediğini şimdi kendin unutma : Kaçış kurtuluş değildir!

ROVNİ *(İçer. Paltosunu çıkarıp atar)* : İlk bırakıp giden

sen olmak istiyorsun da ondan... Bırakılmak istemediğinden...

MELÂ : Bir noktaya geldikten sonra herkes birbirinden ayrılabilir, ayrılanlar ayrılmayanlardan daha çok...

ROVNİ : Ama, onlar bir başlarına, yada başka biriyle olabiliyorlar. Unutabiliyorlar birbirlerini...

MELÂ : Büyük zorluk da burda : Biz kopamıyoruz birbirimizden... Az önce gidebilseydim, nasıl olsa dönecektim; şimdi senin döndüğün gibi... Herşey bizi birbirimize bağlıyor... Herşey yada bişey... Ama nedir, onu bilsek?

ROVNİ : Karıkocalar var, çok mutsuz, ama çocukları olduğu için ayrılamıyorlar.

MELÂ : Çocukları büyüyüp bağımsız yaşamaya başlayınca kurtulabilirler birbirlerinden... Bizi bağlayan anababalık duygusu değil.

ROVNİ : Birbirlerine çıkar için bağlanan karıkocalar var, bu yüzden ayrılamıyorlar.

MELÂ : Bir yerde kendi başlarına çıkarlarını sağlayabilince onlar da kurtuluyorlar.

ROVNİ : Bizimkisi nedir öyleyse? Vazgeçilemeyen alışkanlık mı?

MELÂ : Öyle olsa alışırdık birbirimize...

ROVNİ : Cinsel bağ olsa... Bir zaman sonra cinsel tutku da sönerdi.

MELÂ : Her gün taşarak artan bu duygu... Yoksa acıyor muyuz birbirimize?

ROVNİ : Başlangıçta acıyordum sana...

MELÂ *(Kızgın)* : Neden?

ROVNİ : Bu sözüme kızacağını biliyordum. Ama doğruyu söyledim, ilk yıllarımızda acıyordum sana...

MELÂ : Neden diyorum.

ROVNİ : Çünkü yaptıklarını, bana kötülük olsun diye, bilerek, istiyerek yapmıyordun. Ateşin yakıcılığını, suyun akıcılığını bilmemesi gibi... Ama yıllar geçtikçe

senin bana acımadığını anladım. Rovni'yi öldürmek istedin...

MELÂ : Hiçbiri doğru değil...

ROVNİ : Yani Rovni'nin canbazlığını... Canbazlığı yok olan Rovni yaşayamaz ki... Ama başarıyorsun da... Yavaş yavaş bir canbazı öldürüyorsun. Onu, ensonunda alay ettiğin yere, bu panayır panayır dolaşan gezginci canbazhane çadırına kadar düşürdün. Beni acımadan hergün eksilte eksilte azaltana ben niçin acıyayım? Hayır, hayır, bizi bağlayan acıma duygusu da değil... Ne sen bana acıyorsun, ne de ben sana... *(Susma.)*

MELÂ : Bunda bir yanlışlık var: Birbirlerine işkence için, kendileri daha çok işkence çeken, başka türlü davranmaları da ellerinde olmayan ayrı cinsten iki kişi, işte karıkoca dedikleri bu...

ROVNİ : Evet, bir yanlışlık var... Eğer karıkocalık, kendi yalnızlıklarıyla arkadaş olamayanların ayrı cinsten birine gereksinmesiyse, bu yanlış... Çünkü değerini bilmedikleri yalnızlıklarını nasıl olsa özliyecekler birgün...

MELÂ : Öyleyse koş, git yalnızlığına, ne duruyorsun!.. *(Güvenli adımlarla Rovni'ye gider, başucunda durur)* Sen neden intihar etmek istiyorsun?

ROVNİ *(Korkulu telâş içinde)* : Anlamadım, bunu da nerden çıkardın?..

MELÂ *(Kararlı bir sesle)* : Lütfen cevap ver: Neden intihar etmek istiyorsun? Hem de hergün azar azar, yavaş yavaş... Beni de kendine zehir olarak kullanmak istiyorsun...

ROVNİ *(Kalkar)* : Benim mayamda bir insan sözverdiği işleri yapamıyorsa, yapmaktan da umudunu kesiyorsa, gittikçe, her geçen gün ölüyor demektir.

MELÂ : Söz mü? Kime söz verdin?

ROVNİ : Hiç atlatamıyacağım, kandıramıyacağım birine: Kendime.

MELÂ : Nasıl böyle konuşabiliyorsun? Dünyanın en büyük kentlerinin sokakları afişlerinle donandı, adını yazan ışıklarla aydınlandı caddeler; sirk sahipleri seni paylaşamadılar. O zamanlar da evliydik...

ROVNİ : Çok yıllar öncesiydi onlar... Unutulacak kadar eskiden. Hani, yeni bişey var mı? Bir canbazın adı, alkışların sesi kadar sürer. Alkış sesleri kesilince adımız da yok olur. Hani nerde Rovni?

MELÂ : En az on başarılı canbazın bütün yaşamları boyunca yapabileceklerini sen tek başına yaptın, ama yine doymadın...

ROVNİ : Çünkü yaşıyorum...

MELÂ : Gerçekte sen çok yoruldun... Bir süre dinlen Rovni...

ROVNİ : Dinlenmek mi? Yeniden bişeyler yapabilme umudum olsaydı, sevilseydim, o zaman güç toplamak için dinlenirdim... Ama şimdi?

MELÂ : Yalnız dünyanın en büyük canbazlarından biri değil, dünyanın en büyük aptalısın da... Bunca yıldır, hâlâ anlayamadın seni ne kadar, ne kadar çok sevdiğimi... *(Küskün, az önce kalktığı duvar önündeki sandalyeye gider oturur.)*

ROVNİ *(Masadan elmayı alır, Melâ'ya götürür)* : Yer misin? *(Elmayı sehpaya koyar. Melâ elmayı iter.)* Beni seydiğini biliyorum, bundan hiç kuşkum olmadı.

MELÂ : Öyleyse?

ROVNİ : Yaşamak ya da sevmek deyince sen benim anladığımdan başka bişey anlıyorsun.

MELÂ : Nedir senin anladığın? Bunu kendin de bilmiyorsun... Neden bu kadar tedirgin insansın? Ne yapmak istiyorsun?

ROVNİ : Ne mi? Sana boyuna anlattığım bu ya... Ölüme hak kazanmak istiyorum. Her insan ölür, ama kaçı ölüme hak kazanıyor. Yardım et bana, ölümü hak edecek gibi yaşayayım... Bırak da yardım edeyim sana

ölümü hak etmek için yaşa...

MELÂ : Daha başka ne yapabilirim, bilemiyorum ki... *(Susma)* Uykuya dalarken uykuyla uyanıklık arasında, kimi zaman insan sanki ayağı kaymış, birden boşlukta kalmış gibi olur da bir tepkiyle sıçrayıverir. Yarı uyku içindeki bu sanı bir saniye bile sürmez. Oysa ben yıllar yılı hep böyle bir ürperti içindeyim, o tepki hiç arasız sürüp gidiyor içimde. Sanki yıldızlara doğru uzayda yükselen bir uçaktayım da birden bastığım döşeme ayaklarımın altından kayıp gitmiş. Yalnızlığımın boşluğunda durmamasıya kendi içime, kendi korkunç derinliğime düşüyorum. Tutunacak bir sevi dalı...

ROVNİ : Tutunacak bir sevi dalı... Güzel şey istiyorsun. Benim de istediğim, bana hiçbir zaman vermediğin... Düşün ki, az sonra seninle on metre yükseklikteki ipler üstünde gösterimizi yapıyoruz, sen kendini boşluğa fırlatmışsın, bana atılıyorsun... Ama bana ellerini uzatmıyorsun ki tutayım... Tutunacak bir sevi... Ellerini vermezsen nasıl tutunursun?

MELÂ : Rüyada bir karabasan gibi... Bir yerimi kesip kanatmak, canımı yakmak istiyorum ki, rüyada olmadığımı, yaşadığımı anlayayım. Kanımın sıcaklığı, derimin serinliğini yaksın...

ROVNİ : Ellerini vermezsen, diyorum... Ver ellerini... O zaman benim aradığım sen olurdun, senin aradığın ben olurdum. O zaman, yüzümüz, ellerimiz, sözlerimiz yabancı gelmezdi birbirine şimdiki gibi...

(İkisi birbirinden uzakta. Uzun bir susma.)

ROVNİ *(İçer)* : Ne düşünüyorsun?

MELÂ : Hiç...

ROVNİ: Yalnız hiç düşünülmez... Bana söyliyemiyeceğin bişey mi düşündüğün?

MELÂ : Düşüncelerimi, tasarılarımı bile kıskanırsın...

ROVNİ : Benim için tasarlamakla yapmak arasında ayrım yok da ondan. Yalnız yüreksizler tasarladıklarını

yapamazlar. İhanetler de öyle, ha düşünmüşsün, ha yapmışsın... Düşündüklerini gerçekleştirebilenler, yani ihanet edenler, hiç olmazsa yürekli insanlar... Söyle : Ne düşünüyordun?

MELÂ : Çok mu merak ettin : Seni düşünüyordum, senin ne kadar değiştiğini... Eskiden bir yeni yere, bir otele geldik mi, ilk iş, ne yapardın?

ROVNİ : Afişleri asardım, astım ya...

MELÂ : Sonra? Ondan sonra ne yapardın?

ROVNİ : Ne yapardım? Hiç...

MELÂ : Bu odada bizden başka iki kişinin daha olduğunu unuttun bugün. İkisi de zindanlarında yatıyor. Bir otele geldik mi, hemen onları özgürlüklerine kavuştururdun.

ROVNİ : Gerçekten Mestini'yle Lanfa'yı unutmuştum. *(Mestini ve Lanfa'yı kutularından çıkarmaktadır.)*

MELÂ : Unutmuşsun... Onları ilk unutman bu.

ROVNİ *(Mestini'yi kutusundan çıkarır. Mestini kırılmış, iki parça olmuştur)* : Aaaa!

MELÂ : Ne var?

ROVNİ : Kırılmış... *(İki parça yere düşer.)*

MELÂ : Vah vah, acıdım... Artık sevgiline büyük bir cenaze töreni yaparsın.

ROVNİ *(Lanfa'yı çıkarır kutudan, kırılmıştır)* : Hah... Senin piçin de ölmüş...

MELÂ *(Lanfa'nın üzerine eğilerek)* : Tirende olmuştur. Ben sana, yük vagonuna vermiyelim, yanımıza alalım, demiştim. *(Küçük tekerlek elinde)* Yaptırtırız.

ROVNİ *(Mestini'nin iki parçasını yatağa koyar)* : Zavallı yavrun ölmemiş mi?

MELÂ : Ben ölmeden ölmeyecek o. Ancak benimle ölür. Çünkü yalnız kafamda yaşıyor.

ROVNİ : Az önce ben de onu söylemek istemiştim; gerçekten ihanetle, ihaneti tasarlamak arasında fark yok, diye...

MELÂ : Ne demek istediğini açıkça söylesene!
ROVNİ : Kafandan geçirdiğin, yürekli olamadığın için gerçekleştiremediğin, ama tasarladığın ihanetinin çocuğu, Lanfa senin piçin...
MELÂ : O benim hiçbirşeyim değil, yalnız oyuncağım.
ROVNİ : Ve büyük aşkının, bana ihanetinin anısı...
MELÂ : Yalan! Ne kuşkulu insansın, nasıl da kendini kandırıyorsun!
ROVNİ : Kendimi kandırmıyorum, inanıyorum.
MELÂ : Daha da korkunç! Kendi uydurduğun yalana inanıyorsun...
ROVNİ : Şimdiye kadar, Lanfa için «İhanetinin piçi!» dediğim zaman hiç karşı koymazdın, susar, benimserdin. Bugün ne oldu da karşı koyuyorsun?
MELÂ : Susardım hep, çünkü namusumu savunmak bile haysiyetime dokunurdu. Kocama karşı namusumu isbat etmekten utanırdım. Ama şimdi... Belki de, diyorum, bütün tedirginliğinin tohumu uydurduğun bu yalan...
ROVNİ : İhanet ettin! İhanetinin belgesi olan Lanfa'yı da, hiç gizlemeden, benden çok sevdin.
MELÂ : Çocuğunu, doğmamış çocuğunu kıskanıyorsun...
ROVNİ : Benim çocuğum değil o...
MELÂ : Ne kadar da kesin konuşuyorsun! Peki, söyle öyleyse : Ne zaman, nerde, kiminle? Bir ad uydur, bir zaman, bir yer uydur, hiç kendimi savunacak değilim. Çıkıp gideceğim hemen burdan. Bir daha da birbirimizi görmiyeceğiz. Bu çözümsüz kördüğüm kalkacak ortadan. Söyle : Kiminle, nerde?
ROVNİ : Bunu sana çok söyledim, hep yüzüne vurdum...
MELÂ : Ne zaman?
ROVNİ : Benim için, gerçekten ihanetle ihaneti tasarlamak arasında fark yok, demedim mi? Lanfa, senin kafanda tasarladığın ihanetin çocuğu...
MELÂ : Sen çıldırmışsın... Lanfa, senin ve benim, bizim çocuğumuz. Doğmadan öldü o zavallı. Biliyorsun bü-

tün bunları da, nasıl böyle konuşabiliyorsun?

ROVNİ : Biliyorum : Benim kollarımın arasındayken başka birini düşündüğünü de...

MELÂ : Sus artık, yeter! Böyle bişeyi düşünebilmesi için bir insanın, aynı kötülüğü kendisi de yapmış olmalı... Başka türlü hayal bile edilemez. Bitsin artık, ayrılalım...

ROVNİ : Ayrılalım... *(Susma)* Ama yine de öğrenmek istiyorum.

MELÂ *(Mantosunu giyerken)* : Ne gereği var, bundan sonra öğrensen yada öğrenmesen neye yarar...

ROVNİ : İçimi, sönmeyen ateş gibi yakan bu meraktan kurtulacağım.

MELÂ : Nedir öğrenmek istediğin?

ROVNİ: Daha önceki çocuklarını aldırmanı söylediğim zaman, hiç karşı koymadan hastaneye yatıp ameliyat olmuştun. Ama bu sonuncusuna, Lanfa'ya gebe kalınca, ille de doğurmak istedin. Neden? Hem de doktorlar sana, onu doğurmanın çok tehlikeli olduğunu söylemişlerdi. Ölümü bile göze aldın. Neydi sana ölümü göze aldıran bu büyük aşk? Ama doğuramadın da... Gösteri sırasında çocuğunu düşürünce, seni hastaneye kaldırıp canını zor kurtarabildik. Çocuklarının hiçbirinin anısına bağlı kalmadın da, neden daha doğmadan adını Lanfa koyduğun bu piçe bu kadar bağlı kaldın *(Rovni yorgun oturur.)*

MELÂ *(Anlatırken gittikçe duygulanacaktır. Son sözlerini söylerken Rovni'nin dizi dibine yere oturur, ellerini Rovni'nin dizine dayar)* : Lanfa'dan önceki gebe kalışlarımda, çocuğumu aldırmak bana o kadar zor gelmiyordu. Çünkü, ben nasıl ana olmak istiyorsam, günün birinde senin de baba olmak istiyeceğini düşünüyordum. İşte bu umutla, çocuğu aldırt deyince sen, hastaneye gidiyordum. Doktorlar son çocuğumu aldıklarında, bundan sonra gebe kalmamın çok tehlikeli ol-

duğunu söylemişlerdi. O zaman bütün umutlarım kırıldı, yaşamamın hiçbir anlamı kalmadı. Seni canbazlığın dünyaya bağlıyordu, ama beni? Hiçbişey... Ana olmak beni yaşama bağlayacak tek tutkumdu. Ama yine de Lanfa'ya gebe kaldım. Adını Lanfa koydum, daha doğmadan... Doktorlar, Lanfa'yı doğururken ölebileceğimi söyledikleri zaman, analık duygum, canımdan önde geldi. Yeter ki o doğsun, bizden, ikimizden bir varlık kalsın dünyada istedim. Ama doğamadı yavrum. Biliyorsun, o büyük canbazanedeki pazar gecesini... Yığılıp kaldım yerde. Bu bisiklete Lanfa adını verdim; sanki Lanfa doğmuş, büyümüş, bu bisiklete binmiş de, ondan bana bir andaç kalmış gibi... *(Ağlar)* Niçin mi yalnız Lanfa'nın anısına bağlı kaldım? Rovni, çünkü artık gebe kalamam. Lanfa'yı düşürdüğüm zaman, hastanede ana olmak yeteneklerim de sökülmüştü, yaşamamın anlamını aldılar elimden. Artık bir dada ana olamıyacağım için son çocuğumun anısına bağlı kaldım... En çok karnımda taşıdığım oydu, en uzun süren umudum oydu. *(Lanfa'nın üzerine yığılır ağlar.)*

ROVNİ *(Melâ'nın saçlarını okşayarak)* : Niçin şimdiye kadar bunu bana söylemedin?

MELÂ : Belki birgün kararından dönersin de baba olmak istersin, diye söyliyemedim. Çünkü artık benden çocuğun olamazdı. *(Melâ kalkar.)*

ROVNİ *(Kalkar)* : Çıkar mantonu...

MELÂ : Bütün zorluk kararımı verinceye kadardı. Kesin kararımı verdiğim için artık rahatım.

ROVNİ : Şimdi daha rahat konuşabiliriz. *(İçki şişesini masaya koyar. İki bardağa içki koyar. Masaya bir iskemle daha çeker. Oturur.)* Birlikte geçireceğimiz son gece için... *(Bardağını kaldırır.)*

MELÂ *(Oturur. Bardağını kaldırır)* : Son gecemiz için...

ROVNİ : Ne yapmayı düşünüyorsun? *(Cıgara yakar.)*

MELÂ : Uzun zamandır hiç bu kadar rahat olmamıştım.

Ne kadar soğukkanlı konuşabiliyoruz bu konuyu... Ne yapmayı düşünüyorum? Neden sordun?

ROVNİ : Yıllardır süren bir fırtınanın sonundaki dinginlik bu. Şimdi dostça konuşabiliyoruz da onun için soruyorum. *(Bardaklara içki koyar.)*

MELÂ : Bilmiyorum ne yapacağımı... Daha önceden verilmiş bir karar değildi bu... Hiç düşünmemiştim. Ya sen? *(İçer. Susma)* Niçin susuyorsun? Sen ne yapacaksın? *(Cıgara yakar.)*

ROVNİ *(İçer)* : Bilmiyorum ben de... Önceki ayrılığımızda da bişey yapamamıştım.

MELÂ : Ben de...

ROVNİ : Biriki gün sonra kurarlar çadırı... Sen olmayınca...

MELÂ : Mestini var ya...

ROVNİ : Yalnız başıma...

MELÂ : Yalnız değilsin ki... Birlikte olduğumuz zaman da aramızda Mestini vardı... Mestini yine var, yine seninle. Öldürdün, ama kurtulamadın.

ROVNİ : Sana kaç kere söyledim öldürmediğimi. Ben insan öldürebilir miyim?

MELÂ : Seni kaatil diye ele vereceğimi mi sanıyorsun yoksa? Biliyorum, öldürdün...

ROVNİ : Yalan!

MELÂ : Benden gizlediğin anı defterini okuduğumu bilmiyorsun. Ayrılma kararını verdiğimiz bu gece artık açıklayabilirim. Anılarında bütün ayrıntılarıyla Mestini'yi nasıl öldürdüğünü yazmışsın... Cinayet gecesi, olağanüstü bir gösteri yapacağınızı ilân ettirmişsin. O gece, telin altındaki ağı da kaldırtmışsın. Cinayeti bütün ince ayrıntılarıyla hazırlamışsın. Sana atılmış boşlukta Mestini... Ama ellerini geri çekmişsin...

ROVNİ : Onu gerçekten öldürmüş olsaydım, defterime yazar mıydım hiç? *(Yürüyerek anlatır)* Sen az önce, bu kadar kötülüğü yaptığımı düşünebilmen için aynı

kötülüğü senin yapmış olman gerekir, derken çok haklıydın. Ben Mestini'yi öldürmeyi tasarlamıştım. Aylar boyu gecelerce sürdü bu tasarılar. Mestini için ölümün her türlüsünü denedim tasarılarımda. Bu tasarılarımın bana en güzel gelenini, sanki işlemişim gibi defterime yazdım.

MELÂ : Öldürmediysen niçin yazdın?

ROVNİ : Kendimi kurtarmak için... Aşağılık biriyle bana ihaneti haysiyetime dokunuyordu. Çalışamıyordum. Ama tasarımı uygulamışım gibi bütün ayrıntılarıyla yazdığım gecenin sabahı da onu bırakıp döndüm.

MELÂ : Niçin yabancı bir kentte ayrıldın?

ROVNİ : Mestini'nin bana ihanet ettiğini hemen herkes biliyordu. Defterime yazdığım cinayeti işlemişim gibi davranmak hoşuma gidiyordu. Böyle bir söylenti de çıktı. Karısının ağır suçunu kendi eliyle cezalandıran koca... Gururumu okşuyordu bu söylenti...

MELÂ : Öyleyse yaşıyor?

ROVNİ : Evet... Aradan yirmi yıl geçti. Yaşayıp yaşamadığını bile bilmiyordum. Senin beni bırakıp gittiğin günlerdeydi, bir gece evime geldi. Çok sarhoştu. Boyuna ağladı. Eski günlerimize dönelim, diye yalvardı durdu. Ona anlatmaya çalıştım : Artık ne o eski Mestini'ydi, ne de ben eski Rovni... Anlamadı sözlerimi. Eski güzelliğinden hiçbişey kalmamıştı ama, eski aptallığı daha da artmıştı.

MELÂ : Ama onu hâlâ seviyorsun!

ROVNİ : Hayır...

MELÂ : Sevmiyorsan neden bu borulara onun adını verdin? Neden aşırı ilgi gösteriyorsun?

ROVNİ : Mestini'ye değil bu ilgi, kendime. Onunla birlikte geçirdiğimiz zaman var. Ne yapsam, ben ölmedikçe kendi geçmişimi yok edemem ki... Ben geçmişimdeki bir süreyi, yani kendimi seviyorum. Burada gördüğün bu borular, benim yaşanmış ve vazgeçilmez

anım... Yoksa, Mestini adında bir kadın değil... O kadın bana çok, çok yabancı. Evime geldiği gece, büsbütün anladım ne kadar yabancı olduğunu. *(Susma.)*

MELÂ : Niçin şimdiye kadar bunları bana anlatmadın?

ROVNİ : Gizli defterimi okuduğunu bilmiyordum. Ağı gerdirmiyerek Mestini'nin ölümüne sebep olduğum dedikodusu herkesin ağzında... Senin de bu dedikoduları duyduğunu sezinliyordum. Böyle bilmen de hoşuma gidiyordu. *(Mestini'yi kutusuna koyarken)* İlk sana açıkladım, ayrılmaya karar verdiğimiz bu gece sana doğruyu söylemekte bir sakınca yok... Ama sen, Mestini'yi öldürmediğimi başkalarına söyleme... Öyle bilinsin istiyorum. *(Mestini'yi kutuya koymuştur, kutuyu duvara dayar)* Artık buna da ihtiyacım kalmadı.

MELÂ : Söylemedin ne yapacağını.

ROVNİ : Bilmiyorum, dedim ya... Sabahleyin bu kasabadan ikimiz de ayrılırız.

MELÂ : Çok öğrenmek istiyorum : Beni öldürdüğünü de yazacak mısın anı defterine?

ROVNİ : Hayır... *(İçer)* Bundan sonra canbazlık da yapmam artık...

MELÂ *(Heyecanlı)* : Nasıl? Canbazlık mı yapmazsın? Duramazsın ki... Yaşayamazsın... *(Susma.)*

ROVNİ : Biliyor musun, şimdi bana, sanki biz canbaz değilmişiz gibi geliyor. Sanki bunca yıldır hiç canbazlık yapmadık da, canbazmışız gibi...

MELÂ *(Sözünü keserek)* : Bana da, tam tersine, sanki bütün karıkocalar canbazmışlar gibi geliyor...

ROVNİ : Neden?

MELÂ : Çünkü... *(Duraksama)* Bilmem... Lâf işte... Hiç düşünmedim nedenini, ama öyle geliyor... Belki de... *(Duraksar.)*

ROVNİ : Nedir?

MELÂ : Bütün karıkocalar bir denge kurmaya çalışıyorlar farkına varmadan da ondan bana öyle geldi, hepsi

de canbazmış gibi... Denge kurabilenler birlikte yaşayabiliyorlar. Çünkü, iki kişinin denge kurabilmesi demek, birbirlerine gereksiniyorlar demektir. Tıpkı tel üstünde olduğu gibi... Biri düşse, öbürünün de dengesi bozulur.

ROVNİ *(Heyecanlı ve şaşkın)* : Müthiş birşey bu dediğin... Anlat!

MELÂ *(Umursamadan)* : Denge, diyorum, bir denge işi sevgi... Bütün çatışmalar o dengeyi kuramamaktan doğuyor. Tıpkı biz ikimiz trapezdeyken nasılsak öyle... Dengeyi kuramayan karıkocalar ayrılıyorlar, çünkü denge için birbirlerine gereksinmiyorlar...

ROVNİ *(Çok heyecanlı)* : Müthiş bişey, müthiş bişey...

MELÂ : Nedir?

ROVNİ : Bu söylediklerin... Yıllardanberi içimde duyup da sözlendiremediğim... Daha doğrusu, ne olduğunu bitürlü anlayamadığım...

MELÂ : Neymiş o?

ROVNİ *(Dalgın)* : Birbirimizden neden ayrılamadığımızı düşünüyorduk ya...

MELÂ : Karar vermeden önceydi o...

ROVNİ : Evet... O zaman düşünmüştük ki, bunca korkunç çatışma içinde bizi birbirimize bağlayan neydi : anababalık duygusu değil, çıkar değil, cinsel tutku değil, alışkanlık değil... Hiçbiri değil. Öyleyse ne? İşte onu şimdi sen buldun : Denge... Biz birbirimizde dengemizi buluyoruz... Dengemizi bulabilmek için birbirimize gereksiniyoruz.

MELÂ : Öyle miydi? Bilmem...

ROVNİ : Elbet öyle... Ne diye ayrıldığımız zaman tek başımıza ikimiz de hiçbişey başaramadık... Yoksulluk çektiğini inkâr etme... Ben, iş bile bulamamıştım...

MELÂ *(Lâfı değiştirmek istiyerek)* : Sıcak mı burası, bana mı öyle geliyor?

ROVNİ : Hâlâ mantoylasın, çıkar...

MELÂ : Senin de arkanda palto var... *(İkisi de çıkarır.)*
ROVNİ : Yarın sabah erkenden Lanfa'yı tamir ettiririm.
MELÂ : Niçin?
ROVNİ : Giderken götürmiyecek misin? Tamir edilsin de öyle götür...
MELÂ : Hayır, istemiyorum. Lanfa da gerekli değil artık... Büyüsü bozulmuş gibi herşeyi sana anlattıktan sonra... Onun da çekiciliği kalmadı.
ROVNİ : Denge diyordun demin... Çok doğru... Sen olmayınca denedim, ip üstündeyken yarı yanım yok gibi dengesiz kalıyordum.
MELÂ : Ben de...
ROVNİ : Bunu anladıktan sonra...
MELÂ : Tam ayrılacağımız gece anladık. Niçin düşünemedik daha önce... Bunca yılımız boşuna geçti.
ROVNİ : Hiç de boşuna değil. O yıllar olmasaydı, niçin ayrılacağımızı hiç anlamıyacaktık. *(Susma. İkisi de çok üzgündür.)* Hangi aydayız?
MELÂ : Bilmem... Nisan galiba...
ROVNİ : Ayın kaçı?
MELÂ : Yirmiikisi olacak herhalde...
ROVNİ : Yirmiiki, yirmiüç... Belki de yirmibeş... Saat kaç?
MELÂ *(Kol saatine bakarak)* : Onbuçuk... Ama geri kalıyor saatim.
ROVNİ *(Gülümsiyerek Melâ'ya yaklaşır)* : Nisanın yirmiikisi ya da otuzbeşi, saat de onbuçuk yada onbir... Öyleyse hadi içelim...

(Kadehleri tokuşturup içerler.)

MELÂ : Ya birisi gelirse şimdi buraya...
ROVNİ : Kim gelecek bu saatte?
MELÂ : Birisi ararsa bizi?..
ROVNİ : Bu saatte kim arayacak!..
MELÂ : Kimseyi görmek istemiyorum... Yanlışlıkla kendi odası diye bir sarhoş filan gelmez, değil mi? Bak,

kapıyı kilitlemeyi de unuttun. *(Rovni, kapıyı kilitler. Melâ telefona gider, alıcıyı kaldırır.)*

ROVNİ : Kimi arıyorsun? Kahve mi, istiyeceksin?

MELÂ *(Resepsiyona)* : Allo... Bizi arayan olursa meşgul olduğumuzu söyler misiniz lütfen... Ya da burda olmadığımızı söyleyin... Teşekkür ederim. *(Telefonu kapatır)* Kimseyle konuşmak da istemiyorum... *(Melâ ağlamaktadır. İçer. Masadaki elmayı ısırır. Rovni de içip elmayı ısırır.)*

ROVNİ : Niçin ağlıyorsun?

MELÂ *(Zorla gülümsemeye çalışarak)* : Ağlamıyorum ki... Ağlıyor muyum? Gülüyorum, gülüyorum işte...

ROVNİ : Ver ellerini...

MELÂ *(Rovni'nin boynuna atılarak)* : Tut elimden Rovni, tut elimden...

(İkisi birbirine sarılır. Perde kapanırken «Tut elimden Rovni» sesi yankılanarak tekrarlanır.)

HADİ ÖLDÜRSENE CANİKOM!

OYUN

(İki bölüm)

KİŞİLER

SİYEN — 68 Yaşında bir kadın. Olduğundan daha yaşlı görünür. İnmelidir. Sol ayağını sürüyerek yürür. Sol elini zorlukla, pekaz kullanabilir. Ufaktefek, zayıf, ama sevimli, gönlü taze, fıkırfıkır. Sıksık boyanıp süslenir.

DİHA — Siyen'in komşusu. Aynı apartımanın zemin katında, bitişik dairelerde otururlar. 72 yaşında. Siyen gibi ufaktefek. Yaşlılıktan kanburlaşmış. Güleç yüzlü, hep iyimser, canlı, umutlu.

HAVAGAZI MEMURU — 65-70 yaş arası. Yorgun, hastalıklı, siyatik ağrılı, üstbaşı çok eski, zayıf, ufaktefek, karamsar, sakalları uzamış, tıraşsız, gözlük camının biri kırık, kolunun altında eski bir çanta.

BİRİNCİ BÖLÜM

Büyük bir kentin uzak dış mahallelerinden birinde, bir apartımanın zemin katında bir küçük dairenin bir odası. Sağda, ev girişinin odaya doğru uzanmış bölümü. Bu bölüm, odayı ikiye ayırır. Kapı, bu bölümün karşı duvarında, sağdadır. Kapının yanında, solunda, masa ve sandalyeler vardır. Masanın yanındaki sehpada telefon. Masanın yukarısında, duvarda çok güzel bir kadının çerçeveli portre fotoğrafı asılıdır.

Sahnenin sol bölümü, odanın sokağa uzanmış girintisidir. Pencere, sokak üstündeki bu girintinin karşı duvarındadır. Bu daire zemin katında ve döşeme, zeminin biraz altında olduğu için, pencere yerden epiyce yüksektedir. Pencerenin altında, gereğinde yatak olarak da kullanılan divan vardır. Divanın yukarısında, duvarda, Siyen'in ölü kocası generalin yağlıboya portresi asılıdır.

Divanın yanında, karşıda, eski zaman işi, ucuz bir gardrop. Sol duvarda ayna ve tuvalet

masası. Sağ duvarda, yine eski zaman işi, büfe olarak da kullanılan bir konsol. Konsolun üstünde radyo. Konsola dayalı bir şemsiye.

Birbiriyle uyumsuz ve değişik eşyanın ordan burdan ucuza alındığı bellidir.

Vakit sabah.

SİYEN *(Bir şarkı mırıldanarak ayna önünde bir süre makiyaj yapar. Kalkar. Ayağını sürüyerek soldaki duvara yaklaşır. Duvara vurarak seslenir.)* : Bayan Diha!.. Dihaa! *(Durur. Yine duvara vurarak seslenir)* Dihaa!.. Dihaa... *(Kendi kendine)* Pazara mı gitti acaba? İnsan haber vermez mi pazara giderken... Ona haber vermeden ben mutfağa bile gitmiyorum. *(Ayna önünde dönerek kendisine bakar. Şarkı söyliyerek dans eder. Birden, duvarda asılı kocasının resmine gözü takılır. Bir süre baktıktan sonra resimle kavga eder.)* Ne vardı sanki o kadar erken ölecek? Ha? Neye öldün erkenden? *(Gittikçe sesini yükselterek)* Yirmiüç yıldır bu kadın tekbaşına ne yapıyor, diye düşündüğün yok. Beni genç yaşımda bırakıp gittin... Dul bir kadın... *(Resimdeki general bişey söylemiş de anlamamış gibi)* Ne? Nasıl? Emekli aylığın mı? *(Alayla gülerek)* Bir kadının ihtiyacı yalnız para değildir. Hem ikidebir «Sana dul aylığı bıraktım, dul aylığı bıraktım!» diye övünüp durma! Nedir sanki senden kalan aylık!.. Para mı? İşte bu rütubetli bodrum katında sürünüyorum. Yaşamak mı bu? *(General bişey söylemiş gibi)* Ne? General karısı mıymışım? Hıh! *(Birden duygulanıp içlenerek)* Keşki sen sağ olsaydın da general değil onbaşı, er olsaydın... On paramız da olmasaydı...

DİHA *(Öbür yandan duvara vurur. Sesi dışardan duyulur)* : Bayan Siyen! Siyeeeen!..

SİYEN : Burdayım. Sen nerdeydin? Demin o kadar vurdum duvara, duyuramadım.

DİHA : Banyodaydım. Duymamışım. Ne yapıyorsun?
SİYEN : Hiç...
DİHA : Nasıl hiç? Demindenberi bağırıp duruyorsun. Sesin mutfağa kadar geldi.
SİYEN : Ben neye bağırırım? Kavga ediyorum işte...
DİHA : Kendi kendinle mi?
SİYEN : Daha delirmedim...
DİHA : Efendim?
SİYEN : Daha delirmedim, diyorum.
DİHA : Öyleyse kiminle kavga ediyorsun?
SİYEN : Kiminle olacak, gel de gör!
DİHA : Ay çok merak ettim, geliyorum.
SİYEN : Gel, gel... *(Kocasının resmine)* İşte, komşuya da beni rezil ettin. Sinirlendirip sinirlendirip beni bağırttırıyorsun... Ne vardı beni o kadar kızdıracak? *(Kapı zili çalar)* Geliyorum Bayan Diha... *(Çıkar. Diha ile döner.)*
DİHA : Ay ne oldu, çok merak ettim, çabuk anlat.
SİYEN : Ne olacak, kavga ettik yine.
DİHA : Kiminle diyorum, söylesene!
SİYEN : Kiminle olacak... *(Generalin resmini işaret ederek)* Bu evde başka kim var? Yine bununla işte!
DİHA : Hem de evliliğinizin yıldönümünde... Ben de akşama yıldönümünüzü kutlamak için yemekler yapıyordum.
SİYEN : Bıktım artık, bıktım... Hergün kavga, hergün kavga...
DİHA *(Gülümsiyerek)* : Yalnızlık başına vurmuş senin. Hiç resimle kavga edilir mi?
SİYEN : Neden edilmesin? Kocam değil mi, ederim elbet. Ne yapayım, ölmeseydi. Mâdem kendisi yok, ben de resmiyle kavga ederim...
DİHA : Tek kişi kavganın tadı olmaz ki... O sana bişey söyliyemedikten, bişey yapamadıktan sonra...
SİYEN : O bana yapacağını yaptı, daha ne yapsın! Eşini

seven, aklı başında bir koca, karısını kırkbeş yaşında dul bırakıp da ölmez.

DİHA : Ama ne yapsın zavallı, savaşta öldü demiştin ya... Yurdu için şehit düşmüş...

SİYEN *(Alayla)* : Evet, savaşta...

DİHA : Kimbilir ne kahramanlıklar yaratmıştır... Nasıl ölmüştü? Vuruldu mu?

SİYEN : Yok canım, ne vurulması!.. Gölde yüzerken boğulmuş.

DİHA : Hani savaşta ölmüştü?

SİYEN : Evet savaşta... Savaş sırasında çok sıcak bir günmüş. Dayanamamış, göle dalmış. *(Generalin resmine)* Hem yüzmesini bilmezsin, hem de göle girersin...

DİHA : Sinirlenme boşuna. Olan olmuş...

SİYEN : Ama yirmiüç yıldanberi dulum. Yalnız başıma ben bilirim neler çektiğimi. Gölde boğulmuş bir kocanın resmine baka baka yirmiüç yıl yalnızlık çekmek kolay mı?

DİHA : Ya ben ne yapayım? Hiç olmazsa senin paran var.

SİYEN : Param mı var? Şurda onbeş yıldanberi komşuyuz. Herşeyimi biliyorsun : Nerde param?

DİHA : Yani, bana göre, durumun daha iyi demek istedim.

SİYEN : Arasıra oğlumun ufaktefek yardımı olmasa bu bodrumun kirasını bile veremem.

DİHA : Benim o da yok. İyi ki şehirdeki o küçücük daire babacığımdan miras kaldı da, onu kiraya verdim. Ordan gelen kirayla hem geçiniyorum, hem de bu bodrumun kirasını veriyorum.

SİYEN : Bana kocamın mirası da kalmadı.

DİHA : Daha ne kalsın, merhum generalin emekli-dul aylığı kaldı ya...

SİYEN : Eski general... Dul aylığı diye verdikleri o ka-

dar az ki...

DİHA : Benim kocamdan hiçbişey kalmadı ya... Hiç olmazsa kocan generalmiş. Bugüne bugün şehit bir general eşisin... Ya ben? Beşinci sınıf bir kâtip karısı...

SİYEN : Hiç olmazsa kocan gençmiş...

DİHA : Gençmiş!.. Öldükten sonra benim için ha genç, ha yaşlı... Genç yaşında öldü.

SİYEN : Ne de olsa genç koca başkadır.

DİHA : Topu topu üç ay evli kalabildik. Onun da bir ayını sayma.

SİYEN : Neden?

DİHA : Çalıştığı yerde, üç günde bir gece nöbeti tutardı. Üç ayda iki ay... İşte evliliğimiz bu kadar sürdü. Ama siz...

SİYEN *(Sözünü keserek)* : Ya ben ne kadarcık... Evlendiğimde onsekiz yaşımdaydım, kırkbeşimde de dul kaldım. Demek evliliğimiz topu topu yirmiyedi yıl sürmüş. Hepsi işte bu...

DİHA : Hiç olmazsa bir oğlunuz olmuş.

SİYEN : Sizin çocuğunuz olmadı mı?

DİHA : Vakit bulamadık ki çocuk yapmaya...

SİYEN : Gece nöbetinden mi?

DİHA : Yok canım, trafik kazasında ölüverince...

SİYEN : Ne kadar oldu öleli?

DİHA : Bugün tastamam, yirmiyedi yıl, iki ay, bir hafta, üç gün oldu.

SİYEN *(İçini çekerek)* : Benimki de öleli yirmiüç yılın bitmesine dörtbuçuk ay, beş gün var.

DİHA : Ama bitek gün bile onu unutmadım.

SİYEN : Ben de... Bir saat bile aklımdan çıkmadı. Dile kolay, yirmiüç yıl... *(Duvardaki kendi resmini göstererek)* Bir o zamanki halime bak, bir de şimdiki...

DİHA : Aaa, neyin var, yine güzelsin...

SİYEN : Evliliğimin ilk günleriydi, onsekiz yaşımdaydım bu resmi çektirdiğimde... Şimdi, altmışsekiz.

DİHA : O zaman onsekizinde bir güzelmişsin, şimdi de altmışsekizinde bir güzel...

SİYEN *(Sevinçli)* : Gerçek mi? *(Generalin resmine)* Duyuyorsun ya... *(İçini çeker)* O öldü öleli, hiçbir erkek hayatıma sokmadım.

DİHA : Biliyorsun, ben de öyle...

SİYEN : Ama benim, o'ndan sonra erkek arkadaşım bile olmadı.

DİHA : Benim erkek arkadaşım var mı sanki...

SİYEN : Yok ama... Ne de olsa... sen hiç olmazsa mektuplaşıyorsun erkeklerle.

DİHA : Aaa, daha da neler... Bak bunu senden hiç ummazdım.

SİYEN : Mektuplar alıyorsun ya... Her zaman bana okuduğun aşk mektuplarını...

DİHA : Ona mektuplaşmak mı denir! Mektup almak başka, mektuplaşmak başka... Oooo, erkeklerden çok mektup alıyorum ama hiçbirine cevap verdiğim yok ki... Daha dün bir mektup aldım.

SİYEN *(Merakla)* : Yine aşk mektubu mu?

DİHA *(Umursamazmış gibi)* : Başka ne mektubu olur, elbette aşk mektubu.

SİYEN *(Gıpta ve özlemle)* : Ah, allahım! Ne şanslı kadınsın Diha... Ben hiç, ama hiç aşk mektubu almadım bugüne kadar... *(Generalin resmine bakarak)* O bile göndermedi.

DİHA : Bilmem, ben alıyorum her zaman... *(Övünerek)* Ama hepsini de refüze ediyorum.

SİYEN : Neden? Hiç anlamıyorum.

DİHA : Anlamıyacak ne var bunda? Çünkü, niyetleri ciddî değil. Gönül eğlendirmek istiyorlar.

SİYEN : Hepsi de mi öyle?

DİHA : Hepsi diyemem... İçlerinde ciddî tekliflerde bulunanlar da var.

SİYEN : Öyleyse?

DİHA *(Nazlanarak)* : Ama onlar da bana uygun değil. Kimisi istediğim gibi değil, kimisi dengim değil, kimisi de tipim değil...

SİYEN : Ne şans, ne şans... Demek, dün bir mektup daha aldın?

DİHA : Evet. Biliyorsun, aşağıyukarı haftada biriki aşk mektubu alıyorum.

SİYEN : Hem de başka başka erkeklerden...

DİHA : Gayet tabii... Hiç aynı erkekten çekilir mi? Aşk demek, değişiklik demektir.

SİYEN : Okusana...

DİHA *(Mektubu okumaya çoktan hazırdır ama, Siyen'in üstelemesi, yalvarması için, her zaman yaptığı gibi nazlanır.)* : Aman, şimdi sırası mı?

SİYEN : Hadi, hadi, oku ne olur?

DİHA : Sen hep üstelersin böyle... Okuyup da ne olacak sanki... Aşk mektubu işte...

SİYEN : Hani geçende bir emekli profesörden gelmişti, ne ateşli aşk mektubuydu o...

DİHA *(Genç kız gibi şımarır)* : Aman bırak şunu. Refüze ettim.

SİYEN : Neden?

DİHA : Pinponun biri... Çok yaşlı... Ne yapayım, içi geçmiş bunağı ben?

SİYEN : Ama yaşı senden küçüktü, aklımda kaldığına göre...

DİHA : Ne demek? *(Kızgın)* Bir erkek, evleneceği kadından hiçbir zaman küçük değildir.

SİYEN : Ya terziyi ne diye refüze ettin? Yoksa genç diye mi?

DİHA : Yok canım, onun da sosyal mevkii yoktu.

SİYEN : Ya kaptan? Ama ne güzel mektup yazmıştı!

DİHA : Aaaa, dünyada kaptandan koca istemem. Koca dediğin karısının yanıbaşında olmalı. O denizlerde, ben evde, ne yapayım öyle evliliği...

SİYEN : Hadi oku şu yeni mektubu.
DİHA *(Nazlanarak)* : Peki, sonra okurum.
SİYEN : Olmaz, olmaz, şimdi oku işte...
DİHA : Yanımda değil ki... Bize gelince okurum.
SİYEN : Dünyada inanmam. Her zaman yanımda değil, dersin, sonra koynundan çıkarırsın.. Hadi, hadi çıkar da oku...
DİHA : Okuyayım bari... *(Koynundan zarfsız bir mektup çıkarır. Gözlüğünü takar, mektuba bakar)* Aa, bu değil... Bu da başka...
SİYEN : O hangisi?
DİHA : Daha önce almıştım bunu.
SİYEN : Onu da oku, ne olur...
DİHA *(Okur)* : «Meleğim!»
SİYEN : Kime diyor meleğim, diye?
DİHA : Kime olacak, bana elbet...
SİYEN : Oku, oku...
DİHA *(Okur)* : «Meleğim! Mektubuma bu hitabla başlamış bulunduğumdan dolayı bendenizi affınıza lâyık bulacağınızı kuvvetle ümit ederek, yüksek müsaadelerinizle, şimdi de size olan çok samimî hislerimi ifadeye cesaret ediyorum.»
SİYEN : Ah ne kibar, ne kibar bir üslûp, tıpkı romanlardaki gibi...
DİHA *(Okur)* : «Ruhum, sizi gördüğüm ilk andan itibaren hayatımın istikametinin değişeceğini derhal anlayarak, o gece, hatıra defterimin o günkü tarihli sayfasına «Kader ağlarını örüyor» diye yazmış bulunduğumu itiraftan çekinmiyeceğim.»
SİYEN : Ah, ne hassas bir insan. Sonra? Neler yazmış daha?
DİHA : Bununki daha bişey değil, sen ya öbür mektubu dinlesen, bayılırsın.
SİYEN : Okusana.
DİHA *(Koynundan çıkardığı başka bir mektubu okur)* :

«Pek sayın Bayan Diha, sanki yirmi yaşındaymışım gibi, o yaşın heyecanıyla dün sizi evinize kadar takip edip adresinizi ve muhitinizdekilerden de adınızı öğrendikten sonra, hep sizi düşünerek uykusuz geçen bir gecenin sabahında, en sonunda kalbimin sesini dinleyerek, size bu mektubu yazmaya karar vermiş bulunuyorum.»

SİYEN : Ah, ne romantik! Altmışsekiz yaşıma geldim, hiçbir erkekten böyle bir mektup almadım.

DİHA *(Kızgın)* : Çok rica ederim, ikidebir, altmışsekiz yaşımdayım, altmışsekiz yaşımdayım, deyip durma! Anladık, öğrendik, duyup bilmeyen kalmadı altmışsekiz yaşında olduğunu...

SİYEN : Yaşımı saklayacak değilim ya...

DİHA : Sana yaşını sakla, diyen var mı? Ama durup dururken de herkese yaşını ilân etme! Bırak artık bizim mahalle halkını, çarşı-pazar esnafından bile, senin yaşını öğrenmeyen kalmadı. İkiyüz gram peynir alacak olsan, ne yapıp edip, bir punduna getirip yaşını söylüyorsun bakkala bile...

SİYEN : Yaşımı saklamıyorum ya başkaları gibi.

DİHA : Yani sen ne demek istiyorsun? Ben yaşımı mı saklıyorum?

SİYEN : Yoo... Öyle bişey söylemedim.

DİHA : Ben de yetmiş yaşındayım ama...

SİYEN *(Sözünü keserek)* : Yetmiş mi? Aaa!.. *(Güler.)*

DİHA : Ne oldu? Neye güldün?

SİYEN : Hiç...

DİHA : Hayır, söyle, söyle...

SİYEN : Yetmişüç değil misin? Nüfus kâğıdını bile gördüm, yetmişüç...

DİHA : Nüfus kâğıdıma bakma sen... Erken evlendirsin diye babam nüfusa üç yaş büyük yazdırmış.

SİYEN : Seçim kartına yaşını altmışdokuz yazdın. Nüfus kâğıdın yetmişüç. Şimdi de yetmiş, dedin. Sen herkese

yaşını ayrı ayrı söylüyorsun.

DİHA : Ne olmuş yani... Sen de yersiz, zamansız her önüne gelene selâm vermeden yaşını söylüyorsun. Bir kadın, mahkeme filan gibi yaşını doğru söylemeye mecbur olduğu yerlerden başka hiçbir yerde yaşını söylemez.

SİYEN : Ne yapayım, olduğumdan yaşlı görünüyorum; kimse inanmıyor altmışsekiz yaşımda olduğumu da ondan söylüyorum. Dört yıl önce inme indiğindenberi sanki on yaş birden yaşlandım.

DİHA : Hiç de değil...

SİYEN : Altmışsekizimde olduğumu söyleyince, inanmıyorlar, dudak büküp alay ediyorlar. Çok canım sıkılıyor.

DİHA : Aaa... Sen yaşından çok genç görünürsün...

SİYEN *(Sevinç ve merakla)* : Sahi mi? Ne kadar görünüyorum?

DİHA : Çok genç dedim ya... Nerdeyse benden bile genç görüneceksin, hele boyanıp süslenince...

SİYEN : Ama sen biliyorsun ki ben altmışsekiz yaşımdayım...

DİHA : Elbette canım... Evliliğinin ellinci yıldönümünü kutluyoruz bugün, onsekiz yaşında evlendiğine göre, altmışsekizindesin elbet...

SİYEN : Ne tuhaf... Evliyken hiçbir gün, evliliğimizi kutlamamıştık. Ama ben yirmiüç yıldanberi kutlarım... *(Generalin resmine bakarak)* Demin de onun için kavga ediyorduk işte... Ne vardı sanki o kadar erken ölecek?

DİHA : Akşama çekeriz kafaları... Haa, az kaldı unutuyordum söylemeyi, akşamki ziyafetimiz için öyle güzel yemekler pişiriyorum ki... *(Birden aklına gelen şeyle fırlar. İki eli başında bağırır)* Aaaa!.. Eyvaaah!..

SİYEN : Ne oldu?

DİHA : Gördün mü başıma geleni!.. *(Kapıya yönelir.)*

SİYEN : Ne var canım...

DİHA : Akşam için ocağa yemek koymuştum. Senin kavganı duyunca tencereyi ateşin üstünde bırakıp geldim.

SİYEN : Vah vah vah... *(Diha giderken arkasından seslenir)* Hemen gel ama...

DİHA *(Sesi dışardan)* : Yemeğe bir bakayım da ne olmuş...

(Siyen radyoyu açar. Radyoda oynak bir şarkı vardır. Tuvalet masası önüne oturup makiyaj yapar. Duvar vurulur. Radyoyu kısar sesi duymak için.)

DİHA *(Duvara vurur. Sesi duvar arkasından duyulur)* : Siyen, Bayan Siyen!..

SİYEN : Ne olmuş yemeğe? Yanmış mı?

DİHA *(Sesi duvar arkasından)* : Tam zamanında yetiştim, birazcık dibi tutmuş, yanmamış...

SİYEN : Hadi gel öyleyse...

DİHA *(Sesi duvar arkasından)* : Birazcık işim var, az sonra gelirim.

SİYEN : Bekliyorum. Geç kalma emi...

(Radyonun sesini yükseltir. Radyodaki şarkı büsbütün oynaklaşır. Siyen şarkı ve müziğe uyup, inmeli ayağını sürüyerek kırıta kırıta oynar ve şarkıya katılırken, birden müzik kesilir, spiker konuşmaya başlar. Siyen ayakta, gittikçe heyecanı ve korkusu artarak dikkatle dinlemektedir.)

SPİKER : «Sayın dinleyiciler! Şimdi aldığımız bir habere göre, iki haftadanberi şehrimizde, kendisine havagazı memuru süsü vererek kadınları öldüren sapık cani, bu sabahın erken saatlerinde bir cinayet daha işleyerek yine hiçbir iz bırakmadan kaçmıştır. Cinayetler hep aynı biçimde işlendiğine göre, kaatilin aynı kişi olduğu kesindir. Sapık cani yalnız başına yaşayan yada o sırada yalnız olan kadınların bulunduğu ev-

lere, havagazı saatini ya da havagazı ocağını kontrol etmek bahanesiyle girmekte, tabanca tehdidiyle evdeki yalnız kadını, ırzına geçtikten sonra boğarak öldürmektedir. Bu sabahki cinayetiyle sapık cani dokuzuncu kanlı cinayetini de işlemiştir. Sapık caninin elinden bugüne kadar yalnız iki kadın kurtulabilmiştir. O iki kadının tanıklığına göre cani, uzun boylu, geniş omuzlu, esmer, koyu kara saçlı, yeşil gözlü, aşağıyukarı otuz yaşlarında gösteren, sempatik görünüşlü, kalın sesli genç bir erkektir. Halkımızı uyarmak için, tanıkların anlatımına uygun olarak uzmanların çizdiği resim gazetelerde yayınlanmıştır. Şimdi müzik yayınımıza devam ediyoruz.»

(Radyoda müzik başlar. Siyen korku içindedir. Radyoyu kapatır. Birden kapı zili çalınca önce korku, sonra umutla kapıya birkaç adım ilerler, durur, yine ilerler. Yine kapı zili çalar. Aynaya gider. Acele acele yüzüne, boynuna pudra sürer. Dudağını boyar. Yine kapı zili çalar. Aynada kendine bakar. Hızlı hızlı çıkar. Diha önde, Siyen arkada girerler. Diha'nın elinde gazete vardır.)

SİYEN *(Hayal kırıklığıyla şaşırmış)* : Sen miydin? Hay Allah...

DİHA : Başka birini mi bekliyordun yoksa?..

SİYEN : Yooo...

DİHA : Öyle bir halin var da...

SİYEN : Ben şey sanmıştım da...

DİHA : Kim?

SİYEN : Hiç... Gazeteci sandım.

DİHA : Senin gazeteci gelmedi mi daha?

SİYEN : Gelmedi ya...

DİHA : Öyleyse daha görmedin... *(Gazeteyi açıp göstererek)* Bak, başımıza gelenlere... Gördün mü, canavarın resmini de basmışlar...

SİYEN *(İmrenmiş gibi yutkunarak)* : Demin radyo da söyledi. Yalnız başına yaşayan kadınların evine geliyormuş.

DİHA *(İstekli, ama belli etmemeye çalışarak)* : Sakın bize de gelmesin...

SİYEN *(İstekli)* : Tanrı korusun...

DİHA : Ya bize de gelirse?

SİYEN : Ne yaparız? *(Gazeteyi alıp, resme dikkatle bakar)* Yakışıklı adammış da...

DİHA : Pek de genç...

SİYEN : Vah vah...

DİHA : Yazık, çok yazık...

SİYEN : Vallahi acıdım. Ne yapıyormuş kadınlara?

DİHA : Kaç gündür gazeteler yazıyor, okumadın mı hiç?

SİYEN : Dünkülerde okudum...

SİYEN *(Merakla)* : Eee?

DİHA : «Ocağınıza bakmak için idareden geldim» diyormuş. Ocak yoksa havagazı saatini kontrol için...

SİYEN : Sonra?

DİHA : Sonrası, giriyormuş içeri...

SİYEN : Eee?

DİHA : Evde başka kimse olmadığını anlayınca... ş'apıyormuş... ırzına geçiyormuş kadının...

SİYEN *(Müjde almış gibi sevinçle)* : Ne diyorsun!..

DİHA : Ama sonra da boğuyormuş...

SİYEN : İşte o fena...

DİHA : A körolası, hadi ne yaptınsa yaptın, bir de sonradan ne diye boğarsın, yazık değil mi!..

SİYEN : Doğrusu ben inanmıyorum.

DİHA : Neye inanmıyorsun?

SİYEN : Boğduğuna. Ne diye boğsun sanki...

DİHA : Boğmuş, boğmuş...

SİYEN : İnanma, gazetelerin yalanıdır.

DİHA : Boğmasa ne diye polis arkasından koşup dursun?

SİYEN : Boğmuştur belki ama, onlar da hakketmiştir.

Kimbilir o kadınlar da nasıl karşı koymuşlar, zavallı adama neler yapmışlardır.

DİHA : Doğru ya... O zaman adamcağız da elbet boğmak zorunda kalır.

SİYEN : Mecbur kalıyor zavallı...

DİHA: Hani, ölende mi öldürende mi, demezler mi? Biz kadın milleti de çok ters oluruz yani...

SİYEN : Belki de, sonradan ihbar edecekler diye korkuyordur da korkusundan boğuyordur.

DİHA : İhbar! Ne vicdansızlık... Hiç ihbar edilir mi? Öyle bişey olsa hiçkimseye söylemem...

SİYEN : Yaaa, bana da mı?

DİHA : Sen başka, sana söylerim...

SİYEN : Öyle korkuyorum ki... *(Yapmacık korku, daha çok istekle)* Ya benim eve gelirse?

DİHA *(Yapmacık)* : Ben de çok korkuyorum. Gazeteyi okuyunca evde tekbaşıma oturamadım da sana geldim.

SİYEN *(İstekle)* : Ya gelirse?

DİHA : Ne yaparız?

SİYEN : Hiç... Ne yapacağız... En iyisi... *(Birden durur.)*

DİHA : Evet? Niçin sustun? Sence en iyisi?

SİYEN : En iyisi hiç şey etmemek...

DİHA : Yani?

SİYEN : «Su içerken yılana bile dokunulmaz» derler. Ne isterse yapsın, dokunmamalı...

DİHA : Öyle ya... Ne yaparsa yapsın artık... Yiyecek değil ya bu...

SİYEN : Canımdan iyi mi?

DİHA : Gelirse...

SİYEN : Belli olmaz, gelir belki de...

DİHA : Niçin gelmesin?

SİYEN : Otursana canım, otur da ne yapacağımızı düşünelim.

DİHA *(Oturur)* : Bir felâket bu...

SİYEN : Gelmezse mi?

DİHA : Gelirse de, gelmezse de...

SİYEN : Evet, evet, yumuşak davranmaktan başka çare yok, o zaman öldürmez.

DİHA : Gazeteler yazmıyor ki, acaba niçin öldürüyormuş, ne istiyormuş kadınlardan?

SİYEN *(Cilvelenerek)* : Amaaan sen de, ne isteyecek, belli bişey...

DİHA : Uzaaak bir anı gibi... O kadar gerilerde kaldı ki...

SİYEN : Nedir o?

DİHA : Yirmiyedi yıl oldu, unuttum herşeyi...

SİYEN : İnsana unuttum gibi gelir ama...

DİHA : Nostaljiye dayanamayıp intihar edenler var, çok kötü hastalık. Ama nostalji çeken insan, özlediği memleketine kavuşunca, ençok beş dakikada geçiyormuş hastalığı...

SİYEN : Anlayamadım.

DİHA : Yani, senin hakkın var, çabuk hatırlanır herşey... *(Gazeteyi alır, caninin resmine bakar. İçini çeker)* Boylu boslu, aslan gibi adam. Benim kocam kısa boyluydu, bana göre... Bu esmer, kocam sarışındı. Kocamın gözleri maviydi.

SİYEN *(Özlemle generalin resmine bakarak)* : Benimki iriyarıydı. Çok da sert bir generaldi. Öyle bağırıp çağırmazdı, yalnız öksürürdü, ama çok sert öksürürdü. Kim duysa öksürüğünü korkardı. Hele kışlada bir öksürsün, bütün askerler korkudan titrerdi. Hatta adını «General Öhhö» koymuşlar. Aradan yirmiüç yıl geçti, bazı geceler hâlâ onun öksürüğünü duyarım. Anla, nasıl öksürürdü.

DİHA : Benim kocam öksürür müydü, öksürmez miydi, şimdi hatırlayamıyorum. Ama kısa boylu, sarışın ve şişmandı, iştahlı bir melek gibi...

SİYEN : Bana öyle geliyor ki... Sanki birgün... Ama daha çok akşamları... O esmer akşam saatlerinde şu kapının arkasında öksürecek... Birden kapı açılıvere-

cek... *(Generalin resmine bakarak)* O girecek içeri... *(Kalkar. Gardroptan generalin ayaklı elbise askısına geçirilmiş elbisesini çıkarır, odanın ortasına koyar. Askıda, generalin ceketi ve kırmızı zıhı görünen külot pantolonu asılıdır.)* İşte böyle içeri girecek, duracak karşımda... *(Gardroptan generalin şapkasıyla çizmelerini de çıkarır. Şapkayı ceketin üstüne, çizmeleri de pantalonun altına koyar. Askıdaki elbise böylece, ayakta bir generale benzer.)* Sanki burdan öksürüverecek... *(Ceketin apoletlerini okşar, düğmelerini öper, ceketin göğsüne başını dayar. Generale cilveler yapar.)* Hanimiş benim koca generalim, hanimiş... *(Ceketin kollarını kendi omuzlarına atarak, general kendişine sarılmış gibi yapar)* Sarıl canikona, hadi sarıl...

(Diha, bu görüntüden utanmış, önce iki eliyle yüzünü kapamış, sonra başını duvara çevirmiş, ama merakını da yenemediği için, yine başını onlara çevirip, parmaklarının arasından olanları seyretmektedir.)

SİYEN *(Cilvelenerek)* : Hadisene... Canikonu öp, öpsene... Sar kollarını, sarıl canikona...

DİHA *(Yine o durumda)* : Şişşşt!...

SIYEN : Ne var?

DİHA : Ben gideyim de öyle şey'din bari...

SIYEN : Aaa, sen yabancı mısın?

DİHA : Değilim ama... Ne de olsa... Belki general utanıyordur...

SİYEN : Bunda ne var utanacak... *(Generalin elbisesini bırakır. Oturur.)* Senden saklayacak değilim ya, yalnızlıktan bunaldığım geceler, koynuma alır yatarım.

DİHA : Ne diyorsun!.. Çizmelerini de mi?

SİYEN : Çizmelerini de, elbiselerini de... Hayatıma ondan başka hiçbir erkek girmedi.

DİHA : Eee, yaşlandın da tabii...

SİYEN : Aşkolsun... Ben yaşlı mı sayılırım?

DİHA : Yooo... Öyle demek istemedim. Yani, yıllar geçtikçe insan büyüyor, yaşımız artıyor elbet...
SİYEN : Gönlüm taze...
DİHA : Benim de...
SİYEN : Beni kollarının arasına alınca öyle bir sıkardı ki...
DİHA : Özlüyor musun?
SİYEN : Çok... *(Özlemle)* Hiç özlenmez olur mu?
DİHA *(İçini çekerek)* : Ben de hep kocamın anısına bağlı kaldım.
SİYEN : Evet ama, bütün bir yaşam boyunca salt anılarla yaşanılmıyor.
DİHA : Öyle... Ölenle ölünmüyor.
SİYEN : Başka erkek?
DİHA : Hayır, başka hiçbir erkek hayatıma girmedi.
SİYEN : E, yaşlandın da tabii...
DİHA : Kim? Ben mi? Erkekler arkamdan çok koşuyorlar. Gönderdikleri aşk mektuplarını biliyorsun. Ama hepsini de...
SİYEN *(Sözünü keserek)* : Refüze ettin, biliyorum.
DİHA : Refüze ettim ya...
SİYEN *(Genç kız edasıyla)* : Benim de arkamda çok erkek dolaşıyor, ama hiçbirine yüz vermiyorum.
DİHA : Flörtlerim oldu tabii...
SİYEN : Flört başka... Benim de çok flörtüm oldu. Hatta biri... *(Birden kapı zili çalınca durur. İki kadın da büyük telâş içinde, havagazı memuru geldi sanarak, odanın içinde o yana bu yana koşuşurlar. Şaşkındırlar.)* Eyvah... Ya oysa... Ortalığı da hiç toplayamadım... *(Büyük bir konuğu gelecekmiş gibi ortalığı toplamaya başlar.)*
DİHA : Acaba o mu?
SİYEN : Geldi mi dersin?
DİHA : Belki de gelmiştir. Gelmiştir herhalde... Biraz rujunu kullanabilir miyim?

SİYEN : Ama burda ikimizi birden görmesin, çekinir.
DİHA *(Ayna önünde boyanarak))* : Boğmaz değil mi o zaman? Ne varmış çekinecek sanki...
SİYEN : Erkekler daha utangaç oluyorlar nedense... *(Sinirli)* Müsaade edersen biraz da ben boyanayım.
DİHA : Mademki çekinir, istersen ben koridorda durur beklerim yada mutfakta...
SİYEN *(Kırıtarak)* : Aaa, daha neler... Dünyada istemem...
DİHA : Boğar mı dersin?
SİYEN : Boğuyormuş... Açmayalım öyleyse kapıyı.
DİHA *(Kızgın)* : Ben varım diye açmıyorsun kapıyı... Yalnız başına olsan açardın ama...
SİYEN : Öyle korkuyorum ki...
DİHA : Korkulmaz mı! Bana baksana, elim, ayağım titriyor. *(Kapı zili çalar)* Hadi aç kapıyı... Bekletme adamı, ayıp olur.
SİYEN : Ama sen burdasın...
DİHA : O girince içeri, ben şurda durur, görünmeden çıkarım.
SİYEN *(Bir genç kız gibi)* : Yüreciğim çırpınan bir kuş gibi...
DİHA : Eğer o ise, duvarı vur, ben hemen duyarım... Pencereyi açar, «İmdaat!» diye bağırırım.
SİYEN : Sus! Sakın bağırma... Ürkütürsün adamı...
DİHA : Benim nerden haberim olacak... Duvarı vur ki ben de geleyim.
SİYEN : Olur olur... Ama ben duvarı vurur vurmaz hemen gelme. Biraz bekle.
DİHA : Olur. Ama sen, ben gelmeden salıverme, biraz lâfa tut.
SİYEN : Belki de hiç gitmez, burda kalır... *(Kapı zili.)*
DİHA : Hadi aç!..

(İki kadın da, kapının bulunduğu girintiye gider.)

SİYEN *(Korkarak seslenir)* : Kim ooo?

SES *(Dışardan)* : Gazteciii... Gazteee...

DİHA *(Hayal kırıklığıyla)* : Hay allah... Gazeteciymiş!

(Siyen çıkar. Kapıyı açık bırakır.)

SİYEN *(Sesi dışardan)* : Aman, yüreğimi ağzıma getirdin...

(Diha, çok acele, askıdaki general elbisesinin yanına gider. Siyen'in yaptığı ceketin apoletlerini eller, düğmelerini öper: Başını ceketin göğsüne dayar. Öyle dalar. Siyen elinde gazeteyle açık kapıdan içeri girince, Diha'yı o durumda görür. Bir süre sessiz, kıskançlıkla bakar. Sonra anlamlı anlamlı öksürür. Gazeteyi sandalyeye bırakır. Diha suçüstü yakalanmıştır, sıçrar.)

SİYEN : Bunu senden hiç ummazdım.

DİHA *(Suçlu)* : Ne var, ne oldu sanki...

SİYEN : Bir de soruyorsun, yazıklar olsun...

DİHA : Ne yaptım ben?

SİYEN : Daha ne yapacaksın? Bu kadar aşk mektubu alıyorsun, yetmiyor mu? Allah gözünü doyursun...

DİHA : Aaa... Daha neler... Kuru iftira... Tuuu! Kıskanç kadın! İşte gidiyorum...

SİYEN : Hem suçlu, hem güçlü diye sana derler... Gidersen git!

DİHA : Bir daha da evine ayak atarsam ayaklarım kırılsın.

SİYEN : Gelme evime bir daha, istemem!

DİHA : Ben de çok bayılmıştım sana... Tekbaşına otur da çıldır burda. Güveler yemiş eski general elbisesine sarıl, generalin çizmelerini kucakla, yat...

SİYEN : Senin o da yok ya...

DİHA : Hohooo... İstesem dolu, ama istemiyorum ki... Gidiyorum.

SİYEN : Daha ne bekliyorsun?

(Diha çıkar. Sokak kapısının hızla kapandığı duyulur. Siyen, general elbisesinin yanına gider, kızgınlıkla bakar.)

SİYEN *(General elbisesine)* : Sen de hazırsın hemen... *(Elbise askısını, şapka ve çizmeleri dolaba koyarken söylenir.)* Hiç huylu huyundan vazgeçer mi! Sağ olsaydın, şimdi doksanbeş yaşında olacaktın. Yaşından utan! Hâlâ gözün başka kadınlarda... *(Generalin resmine bakarak)* Utanmıyor musun? Bak, senin yüzünden kaç yıllık arkadaşımın kalbini kırdım. Ondan başka da kimsem yok... *(Duvara gider, vurmaya başlar. Seslenir.)* Dihaa!.. Dihaaa!.. Bayan Dihaaa! Ses versene canım... *(Kulağını duvara dayayıp dinliyerek)* Ordasın işte, ayak seslerini bile duyuyorum, vallahi ordasın... Hiç boşuna uğraşma, evde değilmişsin gibi yapıp da beni kandıramazsın. *(Yalvarır)* Diha!.. Diha!.. Ben sana darılacak bişey mi söyledim sanki... Hadi gel, ne olur... Kalbini kırdımsa, istemeden oldu... Af edersin. Hadi gel, bir daha yapmam... Hem senin ne suçun var ki... Asıl suç, benim kocam olacak doksanbeş yaşındaki generalde... Gözü kadına doymadı bitürlü... Sağlığında da o böyleydi. Evde hizmetçi dayandıramazdım. Kızları kapı aralarında sıkıştırırdı. Hadi gel, diyorum... Hiç numara yapma işte, ordasın biliyorum, beni duyuyorsun... *(Tehdit eder)* Ama bak, sen bana gelmezsen, ben de sana gelmem, orda yalnızlıktan patlarsın... Bizim, birbirimizden başka kimimiz var Diha... *(Birden kızarak)* Gel ama artık, aaa... *(Bayılır gibi yaparak)* Aman fenalık geliyor işte... Germezsen gelme, ben de yalnız başıma ölürüm... Aman!.. Bayılıyorum... İmdaaat!.. Bayılıyorum Diha, duymuyor musun? Yetiş... Ölüyorum... Amaaan... *(Bayılma halinden birden normal hale geçerek, kulağını duvara dayar.)*

DİHA *(Sesi duvar arkasından)* : Dur, dur geliyorum... Sahi, bayıldın mı!..

SİYEN : Bayılıyorum... Ay, amaan... İmdaat...

DİHA *(Sesi duvar arkasından)* : Bak, her zamanki gibi beni yine kandırmaya kalkarsan bayılıyorum diye, bir daha hiç gelmem...

SİYEN : Vallahi değil... Bu sefer sahiden bayılıyorum...

DİHA *(Sesi duvar arkasından)* : Dur, dur aman, bayılma!.. Bekle geliyorum.

(Siyen, kolonya şişesiyle bir ilâç şişesini ve bir bardak suyu baş ucuna koyar, sonra divana uzanır. Kapı zili çalar. Kapıyı açmaya gider. İki kadın içeri girer. Siyen inlemektedir, divana uzanır. Yüzüne, bileklerine kolonya sürer.)

DİHA : Ne oldu sana birden?

SİYEN : Bilmem...

DİHA : Bişeye mi sinirlendin?

SİYEN : Yok canım. Sinirlenecek bişey olmadı ki...

DİHA : Şurda onbeş yıllık komşuyuz, ne var sanki birbirimize darılacak...

SİYEN : Darılmadım ki... Biliyorsun, ben bu eve, bitişikte sen oturuyorsun diye taşındım. Sana komşu olmak için bu rütubetli bodruma girdim. Sonra da can yoldaşı olduk.

DİHA : Seni bir gün görmesem, bir gün sesini işitmesem, o gün kendimde eksiklik duyuyorum.

SİYEN : Sen olmasan bu rütubetli yere hiç taşınır mıydım!

DİHA : Rütubetli olmasına rütubetli ama, düzayak... Sen de, ben de merdiven çıkamazdık. Üst katlarda oturamayız.

SİYEN *(Kalkar)* : Telâştan gazeteye de bakamadım. *(Gazetede caninin resmine bakar)* Aa-aaa!..

DİHA : Ne var?

SİYEN : O kadar benziyor ki... Tıpkı kocamın gençliği... Bir de general elbisesi giyse kocam olacak...

DİHA *(Caninin resmine bakarak)* : Ne tuhaf! Benimki

ne de benziyor. Tıpkı kocam! Eh artık ben gideyim. Belki de benim eve geliverir... Ben evde olmayınca kapıyı çalar çalar gider de ayıp olur...

SİYEN : Neye ayıp olsun?

DİHA : E korktum da açmadım sanır...

SİYEN : Ya gelirse, ne yaparsın? Duvara vur, olmaz mı? Ben hemen karakola telefon ederim.

DİHA : Yoo, telefon etme hemen...

SİYEN : Tabi hemen değil... Öyle korkuyorum ki...

DİHA : Ya duvara vuracak kadar zaman bulamazsan? Adam canavarmış, birden boğuverir...

SİYEN *(Masanın gözünden çıkardığı anahtarı verir)* : Al, benim ikinci anahtarım sende kalsın. Bağırırsam, hemen koşar gelirsin... Kulağın burda olsun.

DİHA : Senin de... *(Gazeteyi Siyen'in elinden alır bakar)* Okudun mu bu haberi?

SİYEN : Hangisi?

DİHA *(Okur)* : «Dün şehrimizde bir taksi şoförü, arabasına binen bir genç kadını ormana kaçırarak tasallut etti.»

SİYEN : İnanma, yalandır...

DİHA : Aaa, gazete yazıyor işte... Bu kaçıncısı! Şoförler, yalnız başına arabasına binen kadınları kaçırıyorlarmış.

SİYEN : Nerdeee... Yalan, hepsi gazete uydurması... Zavallı şoförlerin günahını alıyorlar. Kaç gece yalnız başıma taksiye binip, hem de uzaklara gittim de, yine de bişeycik yapmadılar. Hiç de kaçırdıkları yok.

DİHA : Doğru, doğru... Ben de denedim kaç kere, kaçırmıyorlar. Doğrusu, şoförlerimiz çok namuslu.

SİYEN *(Tuvalet aynası önüne gidip süslenerek konuşur)* : Yoo, o kadarı da fazla ama... Şoför dediğin de biraz...

DİHA : Eee?

SİYEN : Şoförlüğünü bilmeli...

DİHA : Süslenmeye, boyanmaya çok düşkünsün.

SİYEN : Eskidenberi böyleyim, huyum bu... Ama gezmede tozmada gözüm yoktur.

DİHA : Artık bu halde de nasıl gezip tozarmışsın yani...

SİYEN : İstesem böyle de gezerim... Ama canım istemiyor. Eskiden de gezmezdim pek, bilmez misin? Dört yıl önce inmeden de gezer miydim hiç?

DİHA : Öyle, gezmezsin ama boyuna boyanırsın.

SİYEN : Bizim evimiz çok kalabalıktı, çok da büyüktü. Kendi kalabalığımız yetmezmiş gibi bir sürü de konuk gelirdi evimize. Her gün, düğün-bayram havası içinde yaşardık. Evin içinde bir neşe, bir cümbüş, gürültü, patırtı... Günlerin nasıl geçtiğini hiç anlayamazdık. Evlendim, kocamın evi daha da kalabalık, daha da gürültülü, neşeliydi. Bütün dünyam evin içiydi. Giyinir, kuşanır, süslenir, boyanır, şarkılar söyler, güler eğlenirdik. Sonra, kocam ölünce tekbaşıma kaldım ama bunca yıldır hiç yalnızlığa alışamadım. Sanki, hemencecik, az sonra o eski cümbüş yeniden başlıyacakmış gibi geliyor bana... Onun için hâlâ eskisi gibi boyanıp süsleniyorum, gülüp eğleniyorum. Dünle yarını birlikte yaşıyorum umut içinde...

DİHA : Hay çok yaşa Siyen... Ben de tıpkı senin gibiyim. Yalnızlıktan yakınmayı, surat asmayı, somurtmayı, susup oturmayı hiç sevmedim.

SİYEN : Bu odada, sanki birkaç kişi birlikteymişiz gibi yaşıyorum.

DİHA : Bana da az sonra o eski şen günleri yaşayacakmışım gibi geliyor. Onun için ya, her dakikanın tadını çıkarıyorum.

SİYEN : Öyleyse neden bana çok boyanıp süslendiğimi söylüyorsun?..

DİHA : Olsun... Yine de bu yaşta bu kadar boyanman doğru değil.

SİYEN : Nedenmiş! Asıl bu yaşta daha çok boyanıp süslenmeye ihtiyacımız var.

DİHA : Galiba haklısın. Hele bizim gibi dul kadınlar için, değil mi? Ama nedense sevmiyorum boyanmasını...

SİYEN : Sen mi sevmiyorsun? Hiç de sevmediğinden değil, aşırı tutumluluğundan o senin. Senin birgün bile oje yada ruj aldığını görmedim.

DİHA : Tutumluluğumdan değil, biliyorsun, param yok da ondan... *(Boyanan Siyen'in yanında)* Ama kırmızı çukulata ambalaj kâğıdıyla dudaklarımı, yanaklarımı boyarım. Rimel yerine yanık fındık kullanıyorum.

SİYEN : Boyanmasını sevmem dersin ama, buraya gelince benden hep ruj, rimel, pudra, oje filân istersin.

DİHA *(Gücenik)* : Yaa, öyle mi? Peki, bir daha istemem...

SİYEN : Yok şekerim, onun için söylemedim... Hani sen boyanmasını sevmem, dedin de...

DİHA : Kadın olur da boyanmasını sevmez olur mu hiç!.. Dediğin gibi, hele bizim yaşımızda...

SİYEN *(İçini çeker)* : Hele dul olunca... *(Duvardaki kendi resmine bakarak)* Ne kadar boyansam artık boşuna... Bir şu resmime bak, bir de şimdiki halime...

DİHA : Neyin var, yine güzelsin.

SİYEN : Eskisi gibi mi? Nerde eski halim, nerde şimdiki...

DİHA *(Siyen'in resmine bakarak)* : Aaa, aynen... Hiç değişmemişsin... İnan ki tıpatıp... Hadi ben gidiyorum. Evlilik yıldönümünü kutlamak için akşama bak sana ne yemekler yaptım...

SİYEN : Eksik olma... Bir güzel çekeriz kafaları...

DİHA : Ya bir de o gelirse!..

SİYEN : Havagazıcı mı... Gelsin, iyi ya, tam zamanı işte... Unutma, sana gelirse, duvara vur...

DİHA : Sen de... Anahtarın bende, koşar gelirim.

(Diha gider. Siyen radyoyu açar. Radyodan duyulan oynak müzikle kıvrılarak, cilvelenerek,

BİRİNCİ BÖLÜM

bir ayağını sürüye sürüye dans ederken kapı zili çalar. Hemen durur. Hem korku, hem umut içinde şaşırmıştır. Bir kapıya gider, bir geri döner... Aynaya koşup acele makiyaj tazelerken kapı zili bir daha çalınır. Korka korka kapıya gidip eğilir. Sesini yükselterek seslenir.)

SİYEN *(Seslenir)* : Kim ooo?

HAVAGAZI MEMURU *(Dışardan gelen, nezleli, yorgun bir sesle)* : Havagazı memuru...

SİYEN *(Sarsılır. Bir elini kalbine, bir elini başına kor. Düşecek gibi olur. Duvara yaslanır. Kulağına inanmamıştır. Bir daha sorar)* : Kim ooo?

HAVAGAZI MEMURU *(Sesi dışardan)* : Havagazı memuru...

SİYEN : Kim dediniz, kim dediniz?

HAVAGAZI MEMURU : Havagazı memuru, havagazıı...

(Siyen korkuyla duvarı vurup Diha'yı çağırmak için duvarın yanına gider. Vuracak gibi yapar, vazgeçer... Gözlerinde ışık parlar, gülümser. Aynada makiyaj tazelerken kapı zili yine çalar. Hızlı hızlı, ayağını sürüyerek kapıyı açmak için çıkar.)

İKİNCİ BÖLÜM

(Aynı yer. Birinci bölüm sonunun süreği.)

SİYEN *(Sesi dışardan)* : Buyrun efendim, buyrun... Buyrun rica ederim.

HAVAGAZI MEMURU *(İçeri girerken)* : Ben... Şey için... yani... şey'etmiyeyim... Yalnız... şöyle bir görüp... rahatsız etmiyeyim... *(Siyen, havagazı memurunu arkasından iteler gibi içeri sokmuştur.)* Havagazı ocağınıza, saatinize bakacağım bayan...

SİYEN *(Hayal kırıklığıyla memuru bir süre süzdükten sonra)* : Yaa!..

MEMUR : Yaa!..

SİYEN : Demek, sizsiniz!

MEMUR : Evet, benim!.. *(Siyen şaşma mimikleri yapar)* Neden şaştınız öyle?

SİYEN : Yani, o havagazı memuru şimdi siz misiniz?

MEMUR : Benim dedim ya bayan... Ne var bunda bu kadar şaşacak?

SİYEN : Bilmem... Birden şey'oldum da... Yo, yoo, şaşmadım... Neden şaşayım, insan dış görünüşüyle hiç belli olmaz ki... Değil mi?

MEMUR : Tabii...

SİYEN : Nasıl anlatayım...

MEMUR : Burası mutfak değil ki...

SİYEN : Mutfak mı? Ne olacak mutfakta? Yoksa siz mutfakta mı...

MEMUR *(Sözünü keserek)* : Bayan, havagazı ocağınız...

SİYEN *(Memuru oturtmaya zorlıyarak)* : Buyrun, buyrun... Buyursanıza! *(Havagazı memuruna oturacak yer göstermek için önden biriki adım atar, durur. Sarsak havagazı memuru şaşkın yürürken, eğilmiş olan Siyen'e arkasından çarpar. Siyen, havagazı memurunu kendisini boğmak için üzerine atılacak sanır. Birden geri sıçrayıp, iki eliyle duvara dayanır, çığlık atar. Havagazı memuru, bu çığlıkla, Siyen'den daha çok korkup karşıya sıçrar. İkisi de korku içinde bakışarak birbirlerini süzerlerken Diha'nın sesi duyulur.)*

DİHA *(Duvar arkasından)* : Bayan Siyeeen!.. N'oldu, neye bağırdın öyle?

SİYEN *(Büsbütün korkan havagazı memuruna eliyle sus işareti yaparak)* : Şışşştt!.. *(Diha'ya)* Ben mi? Ben mi bağırmışım... Haa, şey... Birden eski günleri hatırladım da... İçimi çekmişim zaahar...

DİHA *(Duvar arkasından)* : Geldi mi yoksa?

SİYEN *(Teâşlanır)* : Yok, yok... *(Gözü havagazı memurunda)* Gelen, giden yok... Gelmedi. Hem ne diye gelsin! Koskoca kentte, bula bula benim evimi mi buldu gelecek...

DİHA *(Duvar arkasından)* : İyi, iyi öyleyse... Bişey olursa seşlen hemen... emi?

SİYEN : Olur, olur...

(Siyen gülümsiyerek havagazı memuruna bakmaktadır. Korku içindeki havagazı memurunun gözü kapıdadır. Bir kapıya, bir Siyen'e bakar. Kapıdan fırlayıp kaçmak için biriki davranışta bulunursa da her seferinde Siyen bir hareketle önlediğinden kaçma fırsatı bulamaz.)

SİYEN *(Korkusunu yenmek için gülümsemeye çalışarak)* :

Gerçekten siz o musunuz?

MEMUR : O kim?

SİYEN : O işte... Havagazı memuru.

MEMUR : Söyledim ya bayan, benim elbette... İnanmıyorsanız kimlik kartımı göstereyim.

SİYEN : Yaa... Demek, sizsiniz. Mademki sizsiniz, eh ne yapalım, öyle olsun... *(Saçından tırnağına kadar havagazı memurunu süzer.)*

MEMUR *(Kendi üstüne başına bakar, açık mı kalmış diye pantalon düğmelerini yoklar, büsbütün ezilir.)* : Bişey mi var? *(Öksürür.)*

SİYEN : Hiç... Ben sizi uzun boylu sanmıştım da...

MEMUR : Neden? Havagazı memuru olmak için uzun boylu olmak gerekmiyor.

SİYEN : Sonra da... affedersiniz ama, sizi daha genç sanıyordum.

MEMUR : Havagazı memuru... *(Öksürür.)*

SİYEN *(Sözünü keserek sinirli)* : Havagazı memuru olmak için genç olmak gerekmez belki ama...

MEMUR : Yo, yooo... Genç olmak gerekir bu iş için...

SİYEN : Tabii değil mi ya...

MEMUR : Güçlü kuvvetli olmak gerekir.

SİYEN : Elbette... Peki ama siz nasıl yapabiliyorsunuz?..

MEMUR *(Öksürerek konuşur)* : Eh işte... İdare ediyoruz bayan... Sonra alışkanlık da var...

SİYEN : Şimdiye kadar hiç...

MEMUR *(Sözünü keserek)* : Hayır, hiç eksik bırakmadım. Ama doğrusu çok yoruluyorum artık, eskisi gibi değilim...

SİYEN : Yazık!..

MEMUR : Âmirlerim benden çok memnundur.

SİYEN *(Pek şaşmış)* : Âmirleriniz mi? Bir de âmirleriniz mi var?

MEMUR : Tabiiii, olmaz olur mu! Hepsi memnun kalmıştır işimden...

SİYEN : Allah kuvvet versin, kolay değil...
MEMUR : Kuvvet istiyor... Bütün gün boyunca, yaz-kış demeden, sokaklarda dolanmak, evleri dolaşmak, merdivenleri çıkmak...
SİYEN : Ama burası zemin kat, düzayak...
MEMUR : Yıllardanberi böyle... Ben aslında eski bir havagazı memuruyum. Dört yıl önce emekli olmuştum.
SİYEN *(Şaşmış)* : Emekliliği de mi var yaptığınız işin?
MEMUR : Tabii... Sigortalıyım. Emekli olduktan sonra... Âmirlerim benden çok memnun olduklarından beni aynı işe ücretli olarak aldılar...
SİYEN : Aynı işe demek?
MEMUR : Evet... Ne yaparsınız, emekli aylığı o kadar az ki... Bu yaşımda hâlâ aynı işi yapmak zorundayım.
SİYEN *(İğrenerek)* : Yani siz para için yapıyorsunuz?
MEMUR : Elbette bayan... Yorucu, üstelik de çirkin, kötü bir iş, biliyorum... Bir de parasız, aşk uğruna mı yapacaktım...
SİYEN *(Büyük hayal kırıklığıyla)* : Çok yazık... Profesyonel...
MEMUR : Kaç yıldır hep bu iş, bıktım artık, ama ne yaparsınız...
SİYEN : Çoktanberi hep cinayet... *(Birden durur.)*
MEMUR *(Anlamamış)* : Efendim?
SİYEN : Hiç... Çoktanberi mi, dedim.
MEMUR : Evet, çoktanberi... Dedim ya, tecrübeliyim... *(Uzun öksürür.)*
SİYEN : Oturun, oturun şöyle rica ederim. Neden ayakta duruyorsunuz?
MEMUR : Teşekkür ederim. Daha çok yerler dolaşacağım da... Nerde havagazı ocağınız? Bakıp da gideyim hemen... *(Öksürür.)*
SİYEN *(Genç kız gibi cilvelenerek)* : Aaa, olur mu hiç... Daha yeni geldiniz... Öksürüyorsunuz da... Biraz oturup dinlenin...

MEMUR : Eksik olmayın... *(Oturur)* Gerçekten de çok yoruldum. Biraz soluk alayım... Mutfak nerde?

SİYEN : Burası daha rahat değil mi?

MEMUR : Rahat, çok iyi...

SİYEN *(Divandan aldığı ince yastığı getirir)* : Arkanıza koyayım da rahat edin.

MEMUR : Teşekkür ederim... *(Her kımıldayışında, yorgun ve hasta insanın halsizliğiyle «Ah, of...» diye sesler çıkarır.)*

SİYEN : Neyiniz var? Hasta mısınız?

MEMUR : Siyatik... Kaç yıldır çekerim. Ayaklarım dizlerim sızlıyor yine...

MEMUR : Vah vah... Geçmiş olsun... Bu durumda yine de...

MEMUR : Evet... *(Öksürür)* Bu durumda bile hiç aksatmadan becerirlim işimi... *(Ceplerinde cıgara paketini aranır.)*

SİYEN : Bişey mi aradınız?

MEMUR *(Aranarak)* : Hay allah... Nereye koydum... Herhalde bir yerde unuttum...

SİYEN : Cıgara mı yoksa?

MEMUR : Evet, cıgaramı unutmuşum bir yerde... *(Kalkar)* Ben gideyim de...

SİYEN : Durun, durun... Cıgara değil mi? Tamam... Cıgara... Ben şimdi bulurum size... *(Memur gitmesin diye telâşla döner odanın içinde)* Cıgara... Oturun, siz oturun... *(Dolapları, çekmeceleri, gözleri açıp ararken bir yandan da konuşur)* Bulurum ben size cıgara... Şimdi... Hay allah, bir yere kaldırmıştım ama, nereye koydum... Bilirim tiryakiliğin ne demek olduğunu... Kendim içmedim ama general içerdi... Ama general pipo içerdi. Hah, tamam... Generalin piposu...

MEMUR : Ben gideyim de...

SİYEN : Aaa, daha neler... Dünyada bırakmam... Bir pipo bile içmeden olur mu hiç! *(Gardrobun alt gözünde*

pipoyla pipo tütününü bulur) Hah, işte buraya koymuşum... Generalin piposu... Buyrun, tütün de var...

MEMUR *(Korkuyla)* : Generalin mi dediniz?

SİYEN : Evet, generalin... Alın, alın... Korkmayın canım, şimdikilerden değil, eski generallerden...

MEMUR : Olsun, olsun, istemem... Sağolun, istemem...

SİYEN : Öldü ama, öleli de çok oldu... Hadi için...

MEMUR : İçemem ki... Hiç pipo içmedim şimdiye kadar...

SİYEN : Ha tütün, ha pipo... Ne farkeder! Doldurun, doldurun içine şu tütünü.

MEMUR : Ooo... Bu tütün şey olmuş... Küflenmiş mi ne...

SİYEN : O kadar rütubet ki burası, ben bile biraz şey oldum...

MEMUR : Kurumuş, kurumuş tütün...

(Havagazı memuru, Siyen'in yardımıyla pipoya tütün doldurur. Siyen kibrit getirir, yakar. Piponun dumanından havagazı memuru uzun süre boğulur gibi öksürür. O kadar öksürür ki, çantası, pipo bir yana gider. Kendisi de düşecek gibi olur, Siyen tutar. Telâşlanan Siyen bir bardak su getirir.)

SİYEN : İçin iki yudum, için, için!

MEMUR *(Öksürük arasında pipo sanır)* : İçmem!.. İçmem!

SİYEN : Su canım su bu... Hadi için! *(Memur içer)* Hay allah, ne oldu size böyle... Tütün sert mi geldi...

MEMUR : Hangi sert bayan, barut olmuş, barut... Tütün değil, küflenmiş barut...

SİYEN : Demek, barut gibi sert... General de öyleydi, baruttan bile sert...

MEMUR : Eh, havagazı ocağınızı göreyim de gideyim ben artık...

SİYEN : Aaa... Ne aceleniz? Daha... şey bile olmadı... Yani... *(Hiç gereksiz güler)* Hadi, hadi oturun... *(Me-*

mur öksürür) Hastasınız da, sizi bu halde dünyada bırakamam... Hangi vicdan elverir!

MEMUR : Siyatik işte... *(Öksürür.)*

SİYEN : Yalnız siyatik değil, öksürüyorsunuz da... Size öksürük şurubu getireyim...

(Konsolun gözünden öksürük şurubu şişesi, bir kaşık, bir bardak da su alıp getirir. Havagazı memuru yavaş yavaş kalkar, ilâcı almak için aynı yavaşlıkla iki elini birden uzatınca Siyen'e, sanki havagazı memuru kendisi boğmak için uzanıyor gibi gelir. Geri çekilip haykırır.)

MEMUR *(Korkmuş)* : Ne oluyor size? Neden öyle ikide-bir haykırıyorsunuz?

SİYEN : Hiç, hiç... Bişey yok... Birden öyle şey oldu da...

MEMUR *(Bir kaşık şurup, üstüne bir bardak su içer)* : Teşekkür ederim. Çok, çok iyisiniz bayan...

SİYEN : Bişey değil...

MEMUR : Eh, ben gideyim artık müsaade ederseniz, havagazı ocağınızı göreyim de...

SİYEN : Ama daha... Şey'etmiyecek misiniz? Hava da çok şey... Siyatiklerinize dokunur bu hava... Yağmur çok şiddetli, şakır şakır yağıyor... Dinsin yağmur da öyle gidersiniz.

MEMUR : Ne yağmuru!.. Yağmur yok... Hava açık, güneşli...

SİYEN : Öyle mi!.. Size öyle geliyor. Şimdi açık ama, az sonra yağacak, hem de bardaktan boşanır gibi... Ben anlarım havadan... *(Memur öksürür)* Olmaz, sizi böyle öksürürken bırakamam... İnsanlık öldü mü, nasıl olur... Durun, durun, size bir ıhlamur kaynatayım...

MEMUR *(Kalkar)* : Geç kalırım...

SİYEN : Aaaa! Ayakkabınız da delinmiş... Su alıyordur, yazık.

MEMUR : Su da alıyor, toprak da... Çoktan delindi.

SİYEN : Size bir çizme vereyim, karda, yağmurda giyersiniz sıcacık...

MEMUR : Ah, ne iyisiniz... Bütün kadınlar sizin gibi iyi yürekli olsalar...

SİYEN : O zaman onları boğ... *(Birden sözünü keserek, eliyle ağzını kapatır. Aceleyle, gardroptan generalin çizmelerini çıkarır.)* İşte... Bakın!.. Eski ama yepyeni...

MEMUR : Efendim?

SİYEN : Yani, eskidenberi duruyor ama daha yepyeni, gıcır gıcır...

MEMUR : Bu çizmeler?

SİYEN : Sizin. Giyin hadi giyin...

MEMUR *(Sevinçle)* : Benim mi? Ne diyorsunuz!..

SİYEN : Evet, giyin. Generalin çizmeleridir.

MEMUR *(General sözünü duyunca korkmuş, bozulmuştur)* : Nasıl? General hazretlerinin mi? Estağfurullah... Giyemem! *(Büyük korkuyla)* Generalin hazretlerinin çizmelerini... İmkânsız...

SİYEN : Giyin canım, ben veriyorum size, giyin...

MEMUR *(Konuşurken korkudan şaşırır)* : General hazretlerinin çizmeleri... Giyemeeem!.. Çizme hazretlerinin generali... Olmaaaz! Hazret çizmetlerinin generali... İmkânsız!

SİYEN : O kadar korkacak bişey yok ki bunda...

MEMUR : Ama siz demin barut gibi sert dediniz... Ben korkarım generallerden... Ben... *(Anlatmaktan vazgeçer)* Korkarım işte...

SİYEN : Ben size bu çizmeleri veriyorum.

MEMUR : Ya general ayağımda görürse kendi çizmelerini?

SİYEN : Generál öldü...

MEMUR : Olsun, görür yine... Çizmeyi tanıyan başka biri görür...

SİYEN : Çoktaaan öldü general, yirmiüçyıl önce...

MEMUR : Korkuyorum...

SİYEN : Korkmayın, giyin, hadi giyin!..

MEMUR *(Arkasını dönüp eski ayakkabılarını çıkarır)* :

Hiç de yirmiüç yıllık çizmeye benzemiyor, yepyeni... *(Uzun pantalon paçalarını içine sokup çizmenin tekini giyer. Öbür ayağı çoraplı.)*

SİYEN : Öyledir. Çünkü yirmiüç yıldanberi her hafta temizler, fırçalar, boyar, parlatırım. Ondan, yeni duruyor. Nasıl, ayağınıza oldu mu?

MEMUR : Biraz...

SİYEN : Sıkıyor mu?

MEMUR : Sıkmıyor, çok büyük de... Ama ne kadar sert...

SİYEN : Serttir... General de sertti...

MEMUR *(Yine korkarak)* : Bırakın şimdi generali, tütünü sert, çizmesi sert, kendisi sert... Ayağımı vuruyor işte!..

SİYEN : Sert de... şey... yani... dura dura kurumuş da ondan. Ama giydikçe yumuşar, açılır...

MEMUR *(Çizmenin öbür tekini de giyerek)* : Evet, evet, biraz çizme yumuşar, biraz da ayağım yumuşar, alışırlar birbirine... Çok sağ olun. *(Çizmeler ayağında çok büyük durmaktadır)* Belki biraz büyük ama...

SİYEN : Yo, yooo... Hiç de büyük değil, tıpatıp... Tam ayağınıza göre...

MEMUR *(Kasılarak)* : Çizme bana her zaman yakışır.

SİYEN : Eskiden de çizme giyer miydiniz?

MEMUR : Yoo, yani giyseydim, demek istedim. Giyseydim yakışacaktı. Size ne kadar teşekkür etsem az... Eh artık müsaadenizle havagazı ocağına baksam da ben...

SİYEN *(Havagazı memurunun gitmesini önlemek için telâşlı ve birden aklına gelmiş gibi)* : Hah, tamam... kahvaltı... Evet, en iyisi kahvaltı... Daha ben de kahvaltı etmemiştim. Birlikte yaparız kahvaltıyı. Aaa, sakın olmaz demeyin, vallahi darılırım... Ne zahmeti canım, ne diye zahmet olacakmış, mutfakta her şey hazır duruyor, hazır çay da ocaktaydı... Bir koşu gider, hemen getiririm.

(Siyen ayağını sürüyerek aceleyle çıkar. Memur, ayağından çıkardığı eski ayakkabılarını çarçabuk alır yerden, çantasına tıkıştırır. Gözleri çizmelerinde, iki elini arkada kavuşturup kasıla kasıla yürür. Pozlar verir. Kabarır. Aynada kendisine bakar. Keyifle ıslık çalar. Siyen, içinde iki kişilik kahvaltı takımı bulunan tepsi elinde, girer.)

SİYEN : İşteee... Hazır her şey. *(Tepsiyi masaya koyar)* Buyrun. Hadi buyrun ama... *(Memurun yanına gider, cilvelenerek)* Vallahi darılırım... İki lokma bişey...

(Havagazı memuru utana utana masaya gider, oturur. Siyen çaydanlıktan bardaklara çay koyar. Memurun karşısına oturur. Dışardan gürültü duyulur. Sokak kapısının kilidi anahtarla açılır. Dış kapı gıcırdayarak açılır. Gürültülü ayak sesi. İkisi de kulak kesilmiştir. Memur çok korkmuştur.)

SİYEN : Eyvah!..

MEMUR *(Korku içinde titriyerek)* : Yoksa... Çizme generalinin hazretleri mi geldi? *(Telâşla ayağından çizmeleri çıkarmaya uğraşır, ama çıkaramaz. Çırpınıp dururken)* Ben istemedim ki... Çizme istemedim... Siz zorla giydirdiniz... Hazret çizmelerinin generali... Peki, ne olacak şimdi?..

DİHA *(Sesi dışardan)* : Bayan Siyeen... Bayan Siyen!..

SİYEN *(Hemen oda kapısını, kilit üstünde duran anahtarla kilitler. Memura fısıldar)* : Çabuk, girin şu divanın altına, çabuk! Saklanın hadi... *(Diha, dışardan kapıyı açmaya uğraşırken Siyen, Havagazı memurunu divanın altına itmektedir.)*

MEMUR *(Korkuyla fısıldar)* : General mi geldi?

SİYEN *(Fısıldar)* : Ne generali canım... Girin şunun altına, diyorum.

DİHA *(Kapıyı kurcalıyarak açmak için)* : Siyen... Açsana kapıyı kuzum...

MEMUR : Niçin bayan? Rica ederim, bırakın beni, gideyim...

SİYEN : Şışşşt!.. Size söylemeyi unutmuştum: Ben yalnız başıma yaşayan bir kadınım. Komşum geldi, sizi burda görürse... Çok dedikoducu bir kadındır da... *(Diha'ya seslenirken, biraz da zorlayarak şaşkın havagazı memurunu divanın altına tıkmaktadır.)* Dur, dur bayan Diha... Bir dakika!.. Açıyorum... *(Havagazı memuruna)* Hadi, hadi... *(Havagazı memuru divanın altına girer, çizmeler divanın altından görünmektedir.)*

DİHA *(Dışardan)* : Ne oldu canım? Yoksa şey mi oldu... Geldi mi? İçerde mi? Ah yarabbi!.. Boğdu mu yoksa... Niçin bana haber vermediniz? Nasıl boğdu anlatsanıza... Ay meraktan çatlıyacağım...

SİYEN *(Seslenir)* : Bişey yok, bişey yok... Açıyorum... *(Kapıyı açar, Diha girer.)*

DİHA *(Birisini yakalayacakmış gibi içeriye birden girer. Her yanı aranıp kolaçan ederken bir yandan da konuşur.)* : Ah, yüreğim ağzıma geldi... Burdan bir çığlık duyunca öyle korktum ki... Hem de iki kere...

SİYEN : Söyledim ya bişey yok diye...

DİHA : Gerçekten bişey yok mu? Gelmedi mi? Ya o ikinci çığlık... O ikincisini duyunca, tamam, dedim, geldi herif, zavallı Siyenciğimi boğuyor, dedim kendi kendime... İyi ki senden sokak kapısının anahtarını almışım da...

SİYEN *(Kızgın ve alaylı)* : Yaa, iyi ki almışsın da...

DİHA : Bir zaman dinledim duvardan ama... Nasıl koştum, bilemezsin... Hele bir de kapıyı kilitli bulunca... *(Siyen'e inanmadığı için, hep aranarak, kuşkulu konuşur)* Peki ama, herif gelmedi, seni boğmadı, öyleyse ne diye kapıyı kilitledin?

SİYEN : Şey... Hah, çamaşır değiştiriyordum da... Bugün

evliliğimin ellinci yıldönümü değil mi ya... Kilitledim işte... Belki birisi...

(Telefon çalar. Siyen telefona gider.)

SİYEN *(Telefonda)* : Aloo... Evet... Aaa, sen misin? *(Telefon ağzını kapayarak Diha'ya)* Oğlum... *(Telefonda)* İyiyim oğlum, teşekkür ederim. Sen nasılsın? Ne iyi ettin de telefon ettin... Biliyor musun, bugün başka gün... Ne gibi mi? Söylüyorum işte, dinlesene : Bugün, babanla evlenişimizin ellinci yıldönümü... Yaaa!.. *(Odanın içinde kuşkuyla aranmakta olan Diha, divan altındaki Havagazı memurunu görmesin diye, telefonda konuşurken o yana bu yana giderek, Diha'nın önünü kesmeye, onun divana doğru gitmesine engel olmaya çalışmaktadır)* Kim? Kim dedin? Havagazı memuru mu? Evet, geldi, burda... *(Birden pot kırdığını anlayıp lâfı değiştirmeye çalışır)* Aman ne havagazı memuru canım... Neden burda oluyormuş!.. Yani burda dediğim, bu kentteymiş; gazeteler yazıyor ya... Ne diye canım? Yok, yok... Evet, canlymiş... *(Telefon telinin uzanabildiği kadar Diha'nın önüne geçer)* Boğuyormuş ya... Ne diye benim evime gelsin havagazı memuru canım... Bizim evde yok ya... Sen hiç merak etme. Tabii kapı kilitli. Olur, olur, sürgülerim de... Sokak kapısının mı? Her sürgüsü var, hem de demir kolu... Evet, zincir de var... Merak etme! Radyo mu? Şimdi mi söylüyor... Peki, açarım... Teşekkür ederim. Güle güle oğlum... *(Telefonu kapar)* Radyoda yine haber varmış...

DİHA *(Radyoyu açar)* : Havagazı memuru için mi?

SİYEN : Açma şu radyoyu, bıktım artık havagazı memuru masalından...

SPİKER : Sayın dinleyiciler! Bu konuda valiliğin bildirisini sunuyoruz : «Sayın halkımıza duyurulur : İki haftadanberi kentimizde üstüste cinayetler işleyen, yalnız kadın kaatilinin kesin kimliği bilinemiyorsa da

polis caninin izi üzerindedir. Şu ana kadar onuncu cinayetini de işlemiş bulunan kadın canavarı, kendisine havagazı memuru süsü vererek, havagazı saatlerini ve ocaklarını kontrol etmek bahanesiyle evlere girmekte ve girdiği evlerde yalnız başına yaşayan kadın bulunuyorsa, o kadını, tasallut ettikten sonra boğmaktadır.»

(Spiker konuşmasını sürdürürken, sözün burasında durumu anlayan divan altındaki havagazı memuru, korkuya kapılıp başını divanın altından çıkarmış, fırlayıp kapıdan kaçmak için fırsat aramaktadır. Siyen, divanın altından havagazı memurunun başının uzandığını görünce, bir yandan Diha'nın önünde o yana bu yana gidip gelir, bir yandan da ayağıyla havagazı memurunun başını divanın altına itip durur birkaç kez. Havagazı memuru başını çekmek zorunda kalır.)

SPİKER : «Kadınların bugünlerde evde yalnız kalmamaları, evlerinde yalnız yaşamak zorunda olan kadınların da sokak kapılarını kilitlemeleri, ayrıca sürgü ve kol demiri vurulması ve evde yalnızken havagazı memurunu kadınların içeri almamaları bir tedbir olarak duyulur. *(Müzik başlar. Diha radyoyu kapar.)*

DİHA : Divanın altında çizme görüyorum.

SİYEN : Rahmetli kocamın... Generalin çizmeleri...

DİHA : Demek, gelmedi havagazı memuru...

SİYEN : Gelmedi dedim ya... Ya sana?

DİHA : Bana da gelmedi... Durmadan kadın boğuyormuş, baksana radyo neler diyor...

SİYEN : Sen de bir kadın olarak çok iyi bilirsin ki, bu dünyada boğulmaları gereken pek çok kadın vardır. Öyle değil mi?

DİHA : Orası öyle... Kadından kadına fark var; boğulacak kadın var, boğulmayacak kadın var...

KÜTÜPHANE MÜDÜRLÜĞÜ
Tarih:
Sayı:

SİYEN *(Divan altına bakarak)* : Sen güzel güzel, sesini çıkarmadıktan sonra, adam seni ne diye boğsun ama, değil mi... Onda da kalp var, onda da vicdan var... *(Susma)* Sen galiba, işini gücünü bıraktın da benim için geldin.

DİHA : Öyle ya...

SİYEN : İstersen şimdi git, işini bitir de öyle gel... Ben de o zamana kadar ortalığı toplarım... Sonra...

DİHA : Senin yıldönümünü kutlayacağız. Peki, ben gideyim de... *(Giderken masadaki tepside iki kişilik kahvaltı, iki dolu çay bardağı görünce kuşkulanır, durur.)* Ne o, iki kişilik kahvaltı hazırlamışsın, iki çay bardağı da dolu... Birini mi bekliyordun?

SİYEN : Yok canım, kimi bekliyecekmişim... *(Birden)* Hah, az kaldı unutuyordum; seni çağıracaktım kahvaltıya tam, üzerine geldin... Bak, çayını bile koymuştum... Hadi otur, kahvaltı edelim de öyle gidersin...

DİHA *(Oturur)* : Ben de kahvaltı etmemiştim daha...

SİYEN : Çaylar soğumuş mu?

DİHA *(Bardağı eline alarak)* : Yooo, iyi...

(Kahvaltı ederlerken konuşurlar.)

SİYEN : Kendimi bugün kuş kadar hafif hissediyorum. Nedense içimde bir sevinç, bir sevinç...

DİHA : Nedense olur mu, nedeni belli : Evliliğinin ellinci yıldönümünü kutlayacaksın da ondan...

SİYEN *(Generalin resmine bakarak)* : Elli yıl nasıl dayandım...

DİHA : Evliliğin elli yıl sürmedi ya...

SİYEN : Neden sürmesin? General öldü ama, kavgamız eksilmedi ki, her gün kavga ettik, tam elli yıl...

DİHA : Ondan kuş gibi haflfsin...

SİYEN *(Kendi resmine bakarak)* : Ne tuhaf... Hâlâ kendimi, şu resmimdeki yaşımda, onsekizimde sanıyorum.

DİHA : İnan ki ben de öyle... Sanki yirmibir yaşımdayım.

SİYEN : Yoo, sen yirmiüç varsındır...

DİHA : Neden?

SİYEN : E sen benden beş yaş büyüksün ya, ben onsekizinde olunca...

DİHA : Yirmibir, yirmiüç... Yani içim genç...

SİYEN : İçimiz genç... Ya dışımız? Şu resmime bakıyorum da...

DİHA *(Siyen'in resmine bakarak)* : Ne var? Hiç değişmemişsin... Nasılsan öylesin... Yine o kaşlar, yine o gözler... O ağız, o burun...

SİYEN : Ben biliyorum.

DİHA : Kime istersen göster şu resmi, hemen anlar senin olduğunu... Güzel her zaman güzeldir... *(Birden aklına gelmiş gibi yaparak)* Haa, sahi unuttum, burdan gittikten sonra...

SİYEN *(Alaylı)* : Yine postacı mı geldi?

DİHA : Evet, nerden bildin?

SİYEN *(Alaylı)* : Her zaman böyle olur da...

DİHA *(Bozulmuş)* : Nasıl yani?

SİYEN : Ne zaman benim hâlâ eski resmime benzediğimi söylesen... *(Durur.)*

DİHA *(Kızgın)* : Evet, şöyle!

SİYEN : Postacı mektup getirmiştir, aşk mektubu... Mektubu çıkarırsın göğsünden... Göğüs değil, posta kutusu... Okursun aşk mektubunu... Mutlaka refüze etmişsindir. *(Diha'nın taklidini yaparak)* Refüze ettim...

DİHA : Yani sen şimdi inanmıyor musun?

SİYEN : Neye?

DİHA : Refüze ettiğime... *(Siyen çok komik bişey duymuş gibi uzun uzun kahkahalarla güler)* Neye gülüyorsun öyle, ne var?

SİYEN : Ayol, ortada aşk mektubu gönderen yok ki, postacının mektup getirdiği yok ki refüze edesin... O aşk mektuplarının hepsi de kitapta yazılı. Enaz yüz kere okudum ben onları kitaptan... Sanki bilmiyor muyum onları «Aşk Mektupları» adlı kitaptan kendine gön-

derilmiş gibi kopya ettiğini... Ama yüzlemiyordum sana...

DİHA *(Kızgın kalkar)* : Hiç de değil işte! Yalan!...

SİYEN : Yalan mı, peki öyleyse... *(Konsolun gözünden kitabı çıkarır. Karıştırır. Okur.)* İşte!.. «Aşk Mektupları»... Sayfa kırkbeş... «Bir toplantıda tanıştığınız kültürlü bir hanıma yazacağınız aşk mektubu örneği: Meleğim! Mektubuma bu hitapla başlamış bulunduğumdan dolayı bendenizi affınıza lâyık bulacağınızı kuvvetle ümit ederek, yüksek müsaadelerinizle, şimdi de size olan çok samimî hislerimi ifadeye cesaret ediyorum.»

DİHA *(Bağırır)* : Yeter!..

SİYEN *(Kahkahalar atarak)* : Duuur... Sayfa yüzseksendörtten... «Yolda yada bir sinemada yada bir taşıtta karşılaşıp ilk bakışta âşık olduğunuz bayana yazacağınız aşk mektubu örneğidir : «Ruhum, sizi gördüğüm ilk andan itibaren hayatımın istikametinin değişeceğini derhal anlayarak, o gece, hatıra defterimin o günkü tarihli sayfasına «Kader ağlarını örüyor» diye yazmış bulunduğumu itiraftan çekinmiyeceğim...»

DİHA *(Bağırır)* : Suss!.. *(Diha'nın gözlerinden yaş akarken Siyen de gülmektedir. Bir süre böyle kalırlar.)* Ne var yani, ne olmuş... Ben de, bu resmin senin olmadığını biliyorum... *(Duvardaki resmi göstererek)* Sanki bu resim senin mi?

SİYEN *(Gülmesi yüzünde donmuş)* : Kimin ya, söylesene kimin?

DİHA *(Kahkahalar atar)* : Gel benim eve de göstereyim kimin resmi olduğunu... Artist Piya Töpi'nin resmi bu, büyük yıldızmış zamanında...

SİYEN *(Bağırır)* : Yalan, yalan... Benim resmim işte...

DİHA *(Kahkahalarla gülerek)* : Ben de eski sinema dergileri dolu... Elli yıl öncekileri karıştırırken gördüm. Hem de çok ünlü yıldız... İşte aynı poz, aynı resim...

Sinema dergisinden kesip, camlatıp, çerçeveletip asmışsın oraya... Geçip karşısına «Ah gençlik!» diye yakınıyorsun... İnanıyorum mu sanıyordun?

SİYEN *(Bağırır)* : Suss!..

DİHA : Biliyordum ama, şimdiye kadar bilmezden geldim, seni bozmadım...

SİYEN : Yeter!..

DİHA *(Nisbet verir)* : Nasılmış...

SİYEN : Git burdan çabuk...

DİHA : Gidiyorum, gidiyorum... Bir daha da gelecek değilim... Yalancıktan değil, sahiden de bayılsan gelecek değilim... Havagazı memuru gelse yine gelmem, gelsin de boğsun seni...

SİYEN : Boğarsa boğsun, sen karışma...

DİHA *(Giderken)* : Gelirse eğer, vur duvarı hemen, unutma!..

(Diha çıkar. Siyen, masanın üstüne kapanır, ağlar. Havagazı memuru, divanın altından çıkmaya uğraşırken, pantalonu kalçalarına kadar sıyrılır. Kalkar. Toparlanır. Ağlamakta olan Siyen'in başına gider.)

MEMUR *(Ürkek)* : Bayan, bayan... Sayın bayan... Boşuna üzülüyorsunuz... Ağlamayın canım... Bence o kadın haksız... Doğruyu söylemedi... Ben fotoğraftan çok iyi anlarım. Bir resmin sahibine benzeyip benzemediğini hep benden sorarlar... Bu resim, sizin resminiz... Çok da benziyor... Yemin ederim ki... *(Sandalyeye oturur. Çizmeyi çıkarmaya çalışarak)* Ben... ben gidiyorum bayan... *(Öksürür ve inler, ahlar uflar.)*

SİYEN *(Başını kaldırır, gözleri yaşlı)* : Neden ama? Neden gidiyorsunuz? Size hiçbişey ikram edemedim ki...

MEMUR : Artık nasıl kalabilirim bayan? Demin, radyonun söylediklerini duydum...

SİYEN : İlk mi duydunuz bu haberi?

MEMUR : Evet, ilk duyuyorum...

SİYEN : Oysa bir haftadır, günde birkaç kez veriyorlar radyodan... Gazeteler de yazıyor.

MEMUR : Ayıp ama, evimde radyo yok... Gazete de almam... Hiçkimseden de duymadım. *(Çizmeleri çıkarmıştır. Çoraplı ayaklarıyla kalkar.)* Eh, ben gideyim... Başka bir zaman bakarım saatinize... *(Öksürür.)*

SİYEN *(Önüne geçer)* : Sizi bu halde dünyada bırakmam... Bu soğukta, nasıl olur...

MEMUR : Hava sıcak bayan...

SİYEN : İyi ya, bu sıcakta nasıl olur... Bir dakka, bir dakka... *(Gardroptan generalin elbisesinin durduğu ayaklı askıyı çıkarır.)* Hadi giyinin bunları... *(Havagazı memurunun karşı koymalarına aldırmadan, üzerinden eski ceketi sıyırıp çıkarır.)* Bu general üniforması ama, eski model olduğundan şimdi sizin giymeniz yasak değil... Giyinin, giyinin... *(General ceketini havagazı memuruna giydirir.)* İsterseniz üstüne, bir de sivil palto veririm, giyersiniz. *(Askıdan, yanları kırmızı zıhlı general külotunu da alır.)* Hadi bakalım, şimdi de bunu giyinin... *(Pantalonu uzatır.)* Giyin canım, giyin... Bunlar sizin artık... *(Havagazı memuru, Siyen'e arkasını döner. Ayağındaki pantalonun üstüne, general külotunu giymeye kalkar.)* Yoo, olmaz... Çıkarın öbürünü, çıkarın da giyin bunu... *(Havagazı memuruna arkasını döner)* Çekinmeyin canım, çekinmeyin, rahat rahat giyin... Bacaklarınızı sıcacık tutar, siyatiğinize iyi gelir...

(Havagazı memuru, dikizliyor mu diye yan gözle Siyen'e bakarak, ayağındaki eski pantalonu çıkarır, general külotunu giyer.)

MEMUR : Giydim...

SİYEN : Şimdi de çizmeleri... *(Havagazı memuru çizmeleri giyerken)* Tamaaam, işte şimdi oldu... Durun bakayım, şöyle karşımda... *(Çok büyük elbise ve çizmenin içinde havagazı memuru cüce gibi kalmıştır. Ce-*

ketin kol yeni, havagazı memurunun elini aşar, ceket palto kadar uzundur.) Aman Yarabbi, tastamam size göre... Nasıl da oturdu, ısmarlama olsa böyle oturmaz. Hem de öyle yakıştı ki...

MEMUR : Sahi yakıştı mı?

SİYEN : Hem de çok... *(Havagazı memuru şiddetli ve sürekli öksürür)* Tıpkı kocam, tıpkı... Benzerlik bu kadar olur... Hele bir de öksürmüyor musunuz, aynı general... Oturun şuraya, oturun... *(Havagazı memuru inleyerek oturur)* Ben şimdi size öksürük şurubu getireyim... *(Konsolun üstündeki şarap şişesini alır. Şişenin üstündeki etiketi, havagazı memuruna göstermeden çıkarır, saklar. Şişeyi masaya koyar, iki de bardak getirir.)* Bu da oldu... İşte siyatik şurubu... *(İki bardağa da şarap koyar.)*

MEMUR : Siyatik şurubu mu? Öksürük şurubu demiştiniz demin...

SİYEN : Öyle mi demişim? Bu şurup hem öksürük, hem de siyatik içindir, herşeye iyi gelir... Benim de siyatiklerim var, karşılıklı içeriz...

MEMUR : Başım da ağrıyor bayan, galiba üşütmüşüm...

SİYEN : Ona da iyi gelir... *(Bardağını kaldırır)* Hadi içelim... *(Havagazı memuru bardağındaki şarabın yarısını içmiştir.)* Yoo, hepsini, hepsini... Dibine kadar. Hepsini içmezseniz etkisi olmaz... *(İkisi de bardaktaki şarabı içerler. Siyen yeniden doldurur bardakları.)* Pipo?

MEMUR : Eh, onu da içeyim... *(Siyen pipoyu verir.)*

SİYEN *(Pipoyu ateşliyerek)* : Hele şimdi ne kadar da benzediniz, sahici bir general gibi...

MEMUR *(Kalkar, bacaklarını açarak yaylanır, poz alır)* : Benzedim ha?

SİYEN *(Bardağını kaldırır)* : Hadi ama, içelim ki...

MEMUR *(Oturur)* : Biraz başım dönüyor...

SİYEN : Tamam, ilâç iyi geliyor demek... Dibine kadar...

(İçerler, Siyen bardakları doldurur.)

MEMUR : Bu elbise kimin affedersiniz?

SİYEN : Hangi elbise?

MEMUR : Üstümdeki...

SİYEN *(Sarhoş olmaya başlamıştır, güler)* : Mademki sizin üstünüzde, öyleyse sizindir...

MEMUR : Öyle olacak. Ama benden önce kimindi?

SİYEN : Kocamın...

MEMUR : Evli misiniz? *(Siyen derin derin içini çeker)* : Vah vah...

SİYEN : Yaa... Kocam öleli yirmiüç yıl oldu. O zamandanberi hep yalnızım... Anladınız mı, yalnızım... Yalnızım diyorum... Yani bu evde ben yalnız yaşıyorum...

MEMUR : Anladım, anladım...

SİYEN : Hiç anlamışa benzemiyorsunuz da...

MEMUR : Anladım...

SİYEN : Anladınızsa iyi... Yalnızım bu evde... Kimse gelmez buraya, hiç korkmayın... Çekinecek de bişey yok... Sonra, ne diyordum... Haa, benim çocuğum da olmaz... Tamam mı? *(Bardağını kaldırır.)* Hadi... İçelim... *(Havagazı memuru da bardağını kaldırır. İkisi de sonuna kadar içerler.)* Şimdi sizi sanki kocam karşımdaymış gibi görüyorum. O kadar benziyorsunuz ki... Siz aslında general olmalıymışsınız...

MEMUR *(Sarhoş olmuştur. Ayağa kalkar, sallanarak aynada kendisine bakarak)* : Olabilirdim... Bende doğuştan bir generallik vardır... Kanımda var generallik... *(Sarsak sarsak yürür)* Farkettiyseniz, yürüyüşümden bile belli olur... *(Sert, kaz adımlarıyla yürür)* Bakın, general general yürürüm ben...

SİYEN *(Alkışlar)* : Bravoo... Farketmez olur muyum hiç... Daha ilk bakışta bu adamda generallik var, yalnız elbisesi eksik dedim... Askerlikte rütbeniz neydi?

MEMUR : Askerlik yaptırmadılar ki...

SİYEN : Neden?

MEMUR : Hep çekemezlik... Kıskançlıklarından beni çürüğe ayırdılar... Çok değil, bir hafta, bir haftacık generallik yapsaydım...

SİYEN : Ne olurdu?

MEMUR : Aaah, ah!.. Bir haftacık... Bütün kuzeyi, güneyi, doğuyu, batıyı fethederdim... Ama general yapmadılar ki...

SİYEN : Hiç üzülmeyin, benim kalbimi fethettiniz...

MEMUR : Daha önemli...

SİYEN : Ha ne diyordum... Tamam... Ben bu evde yalnız başıma yaşıyorum. Hiçkimse de gelmez buraya... Kocam da öldü yirmiüç yıl önce...

MEMUR : Biliyorum, biliyorum, çocuğunuz da olmaz... Ama...

SİYEN : Ne var? Evli misiniz?

MEMUR : Evet... Berbat bir karım var... Öyle de kıskanç ki... *(Güler)* Benim neyimi kıskanır bilmem ki... Kıskanılacak neyim kalmış?

SİYEN : Aaa, hiç de değil, öyle söylemeyin... Kendinize iftira ediyorsunuz... *(Bardakları doldurur)* İçelim...

MEMUR : İçelim...

(Bardakları kaldırır, tokuşturur, sonra içerler.)

SİYEN : Şimdi nasılsınız?

MEMUR : Çok iyiyim, ilâç bana çok iyi geldi... *(Öksürür)* Yine öksürüyorum ama, başka türlü, eskisi gibi değil...

SİYEN : Belli oluyor... Haa, onu diyordum... Yanda bir komşu kadın var ama, kulakları ağır işitir, duymaz bişey... Çekinmeyin!..

MEMUR *(Böbürlenerek)* : Kimden çekinecekmişim... Geleceği varsa göreceği de var...

(İkisi de çok sarhoştur.)

SİYEN : Demek karınız...

MEMUR : Karımı bırakın... Onu hatırlayınca... *(Şarap şişesine bakar.)* İlâç bitmiş...

SİYEN : Var daha, var çok... *(Konsoldan bir şişe şarap*

daha getirir. Bardaklara kor.) Demek...
MEMUR : Ne demek?
SİYEN : Herhalde seversiniz karınızı?
MEMUR : Ne gibi?
SİYEN : Çok mu?
MEMUR : Ne bileyim ben?
SİYEN : Aynı odada mı?
MEMUR : Ne aynı odada mı?
SİYEN : Yatarsınız?
MEMUR : Tabii...
SİYEN *(Üzgün ve kıskanç)* : Demek aynı odada yatıyorsunuz...
MEMUR : Başka nerde yatalım bayan? Bizim gecekondumuz, bir oda, bir de helâ... İşte o bir odada yatıyoruz ölünceye kadar birimiz...
SİYEN *(Kıskançlıkla)* : Bir yastıkta...
MEMUR : Evet...
SİYEN *(Büyük kıskançlıkla ağlamaklı)* : Bir de evet diyor...
MEMUR : Başka ne diyeyim bayan, bizim zaten topu topu bir tane odamız var, bir tane de yastığımız var... Bırakın karımı... Ondan konuşuldu mu... tamam... Cinler başıma toplanır... Hadi içelim bari...
SİYEN : İçelim... *(Bardakları kaldırıp tokuştururlar)* Şerefe!
MEMUR : Şerefinize... Dibine kadar...
SİYEN : Kimbilir gittiğiniz evlerde ne kadınlar... *(Kendini tutar.)*
MEMUR : Ne olmuş kadınlara?
SİYEN : Ne kadınlar görmüşsünüzdür...
MEMUR : Kadınlar mı, bakmam bile...
SİYEN *(Cilveli)* : Siz mi? Hadi hadili, bana anlatmayın... Ne çapkın erkek olduğunuz gözlerinizden belli... O ne bakışlar o...
MEMUR *(Birden püskürerek güler)* : Miyopum da...

SİYEN : Bir bakışta anlarım... Ah siz erkek milleti değil misiniz zati...

MEMUR *(Gülerek)* : Biz erkekler...

SİYEN : Siz insanı öldürürsünüz, vallahi öldürürsünüz. Kimbilir kaç kadın öldürdünüz şimdiye kadar...

MEMUR *(Gülerek, alaylı)* : Üüüüü, o kadar çok ki, hesabı yok... *(Gülmekten boğulurcasına öksürmeye başlar.)* Sırtım... Sırtım ağrıyor...

SİYEN : Vah vah... Sırtınız ağrıyor ha... Hep soğuktan işte... Soğuk almışsınız besbelli... *(Kalkar, telâşlanır)* Hemen size vantuz çekeyim... Şimdi... General de üşütünce, ona da vantuz çekerdim... *(Elinden tutup havagazı memurunu kaldırır. İkisi de sarhoştur, sallanırlar. Bir ara, dans eder gibi birbirlerine dolanırlar. Sonra havagazı memurunu divana oturtur.)* Soyunun siz, soyunun...

MEMUR : Efendim?

SİYEN: Soyunun diyorum, ben de vantuz getireyim...

MEMUR : Soyunayım mı?

SİYEN : Tabii... Soyunmadan olmaz ki...

MEMUR : Olmaz ha?

SİYEN : Çıkarın, çıkarın... *(Yarı zorlayarak)* Hepsini, hepsini...

MEMUR *(Kikirdeyerek)* : Aman... Dokunmayın... Ben çıkarırım kendim... Yapmayın bayan... Çok gıdıklanırım, çok...

(Siyen, ceketini gömleğini çıkardığı havagazı memurunu yüzükoyun divana yatırır. O sırada, dışarda, açılan kapı kilidi ve gıcırdayan kapı sesi, gürültü, ayak sesi duyulur.)

SİYEN : Sakın kıpırdayayım deme... *(Havagazı memurunun üzerine bir örtü örter, divan örtüsü gibi düzeltir, üstüne de köşe yastıklarını dizer)* Yine o kadın geliyor... Sayın kıpırdama... *(Siyen oda kapısını kilitlemek için giderken, Diha birden içeri girer.)*

DİHA : Geldi mi?

SİYEN : Kim?

DİHA : Kim gelecekti canım, işte o...

SİYEN : Gelen giden yok...

DİHA : Kahkahalar duydum da...

SİYEN : Hiç... Kendi kendime gülüyordum, eski günler hatırıma geldi de...

DİHA : Ama erkek sesi işittim.

SİYEN : Yok canım, sana öyle gelmiş... Hem kuzum, hani sen bir daha adımını atmıyacaktın buraya...

DİHA : Dayanamadım seni yalnız başına bırakmaya... Biz de birbirimize destek olmazsak...

(Örtü altında bunalan havagazı memuru kıpırdanır ve öksürür. Onun öksürüğü duyulmasın diye Siyen de öksürmeye başlar; hem öksürür, her güler. Radyoyu da açar. Telâşlıdır. Radyoda müzik.)

DİHA *(İki şarap bardağını görür)* : Ne o, şarap mı içiyordun?

SİYEN *(Sarhoş)* : İçiyordum, ne olacak?

DİHA : Hani birlikte içecektik, evliliğinin yıldönümünü kutlamak için...

SİYEN : Ben erkenden kutlamaya başladım bile...

DİHA : İki bardak var, ikisinde de şarap... İki bardakla birden mi içiyorsun şarabı?

SİYEN : Evet... Yalnızlığın ne olduğunu bilmez değilsin ya...

DİHA *(Kuşkulu)* : Hmmm...

SİYEN : Biri benim, biri generalin bardağı... *(Söylediklerini oynar)* Bir buraya geçip Siyen oluyorum... Bardağımı kaldırıyorum... «Şerefinize general...» *(Karşı sandalyeye geçer. Bardağı kaldırır. Generalin kalın sesiyle)* Şerefine sevgilim... *(İki elinde ayrı ayrı tuttuğu bardakları birbirine tokuşturur.)* İşte böyle... Yalnızlık, delilik... Sen oynamaz mısın sanki böyle oyunlar... *(Siyen bu oyunu oynadığı sırada, Diha otur-*

mak için divana gidince, Siyen telâşla sıçrar, ama inmeli olduğundan Diha'nın oturmasını önleyemez, haykırır) Oraya değil, oraya değil... Oturmaa!.. Dur...

(Diha divana oturmuştur. Havagazı memuru, üstündeki ağırlıktan kurtulmak için korkuyla sıçrar.)

DİHA *(Korkuyla haykırır)* : Bu da ne!.. Aman Allahım, ne görüyorum?

SİYEN : Ne varmış, ne görüyorsun?

DİHA : Çırılçıplak bir adam...

SİYEN : Hiç de çırılçıplak değil... Belden yukarısı çıplak, belden aşağısı giyinik... *(Memura)* Gösterin de inansın, belden aşağınızı...

DİHA : Kim bu adam Siyen?

SİYEN : General...

(Havagazı memuru, örtünmek için, çıplak sırtına acele generalin ceketini giyer.)

DİHA : Siz kimsiniz?

MEMUR *(Kekeler)* : Havagazı... generali...

SİYEN : Ben demedim mi?

DİHA : Yaaa!.. Demek oymuş!.. *(Havagazı memuruna)* Geldiniz demek? *(Siyen'e)* Hani generaldi?

SİYEN : General işte... Havagazı generalı...

DİHA *(Eline gazeteyi alır, koltuğa oturur. Bir gazetedeki caninin resmine, bir havagazı memuruna bakarak)* : Çok benziyorsunuz?

MEMUR : Kime?

DİHA : Havagazı memuruna...

MEMUR : Tabii bayan... Kırksekiz yıldır havagazı memurluğu yapıyorum. Kendimden başka kime benzeyebilirim? Cumhurbaşkanına benzeyecek değilim ya... Beni kim görse, hemen anlar havagazı memuru olduğumu, çıplak bile olsam...

DİHA : Haber vereceğim... Şimdi, hemen... *(Kalkar.)*

SİYEN *(Önüne geçer)* : Yapamazsın böyle şey Diha... Sa-

na hiç yakışmaz.
DİHA : Hani gelmemişti? Gidiyorum haber vermeye...
SİYEN : Biz seninle, yumuşak davranalım, ne isterse yapalım, diye söz vermemiş miydik?
DİHA : Ama sen beni de çağıracaktın...
SİYEN : Çağıracaktım, ama vakit kalmadı ki...
DİHA : Ya boğsaydı seni... Korkmuyor musun?
SİYEN : Boğarsa boğsun... Nasıl olsa ölecek değil miyiz, ha öyle ölmüşüz, ha böyle...
DİHA : Orası öyle... Hatta böylesi daha da iyi... Boğarsa boğsun.
SİYEN : Yaşa Diha... Şimdi üçümüz birlikteyiz ya... *(Havagazı memuruna)* Hiç sıkılmayın rica ederim... Bayan Diha benim komşum...
DİHA : Yalnız komşu değil, canyoldaşıyız da...
SİYEN : Öyle ya... Hadi içelim. Dur sana bardak getireyim... *(Konsoldan bardak getirir, bardaklara şarap doldurur.)* Aaaa, şarap da bitmiş.
DİHA : Getireyim mi evden?
SİYEN : İçelim de bunu...
DİHA *(Kaldırır bardağını)* : Şerefinize...
MEMUR : Şerefinize...
SİYEN : Şerefinize...
MEMUR : Dibine kadar...
DİHA : Çarpar ama...
SİYEN : Varsın çarpsın... Baksana biz sen gelmeden iki şişeyi bitirdik bile...
MEMUR : Çarpsın... Siyatiğe de iyi gelir, öksür'üğe de, başağrısına da...
SİYEN : Herşeye...
(Bardakları tokuşturup içerler.)
DİHA : Ben gidip de yemekleri getireyim, ne yemekler yaptım senin için... *(Çıkar.)*
SİYEN : Size karşı çok mahcup oldum, özür dilerim...
MEMUR : Neden yani?

SİYEN : Bu kadın yüzünden...
MEMUR : Hiç de fena kadına benzemiyor...
SİYEN *(Kıskanç)* : Ne gibi fena değil...
MEMUR : Yani... şey...
SİYEN : Bütün erkekler birbirinize benziyorsunuz... Ama ben sizin çapkın bir adam olduğunuzu daha görür görmez anlamıştım...
MEMUR *(Bu söz pek hoşuna gitmiştir, kahkahalarla güler)* : Ben? Çapkınımdır... Ben? Çapkın erkek... *(Bardağına şarap koymaya çalışır.)*
SİYEN : Kalmadı. Şimdi Diha getirecek...
MEMUR : Çapkın... Seni çapkın senili... İşte o ben... Çapkın erkek...

(Havagazı memuru kahkahalarla gülerken Diha, elinde, içinde yemek tencereleri, iki şişe şarap şişesi olan bir fileyle girer. Havagazı memurunun kahkahalarından telâşlanır.)

DİHA *(Fileyi bırakıp telâşla)* : Bişey oldu mu?
SİYEN : Yoo... Bişey olduğu yok...
DİHA *(Fısıldar)* : Seni boğuyor muydu yoksa ben yokken...
SİYEN : Suçlayamam...
DİHA : Ama ilk geldiğimde çıplaktı... *(Havagazı memuruna)* Ne yapıyordunuz demin divanda? Çıplaktınız...

(Siyen, filedeki yemekleri ve konsoldan aldığı tabakları masaya koymaktadır.)

MEMUR : Biz mi? Biz mi ne yapıyorduk? *(Siyen'e)* Sahi, biz ne yapıyorduk demin...
DİHA : Çıplaktınız...
MEMUR : Çıplaktık ya...
SİYEN : Hayır, yalnız siz çıplaktınız...
MEMUR : Evet... yalnız ben çıplaktık... *(Gülerler)* Haaa, hatırladım... Sırtım ağrıyor da... Eksik olmasın bayan, sırtıma vantuz çekiyordu...
DİHA : Çektiniz mi?

SİYEN : Daha başlamamıştık. Tam çekecektik, sen geldin üstümüze...

DİHA : İyi öyleyse... Ben çok iyi bilirim vantuz çekmesini...

SİYEN *(Bardaklara şarap doldurur)* : Hadi sağlığınıza...

DİHA : Ellinci yıldönümü şerefine...

MEMUR : İçelim, içelim...

(Tokuşturup bardakları, içerler.)

DİHA : Ben sizi bir yerden tanıyorum ama, acaba nerden?..

MEMUR : Bilmem ki... Evlere girip çıkarım işimin gereği... Belki sizin evinize de gelmişimdir.

DİHA : Hayır, öyle değil, sizi yakından, çok yakından tanıyorum... Ama nerden, nasıl tanıştığımızı çıkaramıyorum... İçmiyorsunuz ama... *(Bardaklara şarap koyar.)*

MEMUR : Sağolun... içelim... Hiç bugünkü kadar içmemiştim hayatımda... Siyatik ağrılarım da kalmadı...

SİYEN : Şerefinize...

DİHA : Hepimiz için...

(İçerler.)

SİYEN : Kendinizi nasıl hissediyorsunuz?

MEMUR : Bomba gibi...

DİHA : Ben de yavaş yavaş zihnimi toparlıyorum... Hah, tamam, sizi şimdi hatırladım. Siz kimsiniz, biliyor musunuz?

MEMUR : Yoo... Kimmişim ben?

DİHA : Bir yerden tanıyorum, tanıyorum, ama nerden diyordum... Siz benim kocama benziyorsunuz...

SİYEN : Aaaa, daha neler...

DİHA : Ne var ki...

SİYEN : Sen bana kocanın uzun boylu olduğunu söylememiş miydin?

DİHA : E iyi ya işte... *(Kendi bardağına şarap doldurup içer)* Kalkın, bakayım... *(Havagazı memuru kalkar,*

yürür kasılarak) Hah... uzun boylu ya işte...

SİYEN : Ne kadar boyunuz?

MEMUR *(Sallanarak)* : Valla... bilmem ki... iki metre mi, üç metre mi... *(Ayak parmakları üstünde yaylanarak havaya kalkar.)*

SİYEN : Ayol sen kocanın sarışın olduğunu söylememiş miydin?..

DİHA : Tamam işte... Sarışın ya...

SİYEN : Kuzum siz sarışın mısınız?

MEMUR : Eh... Sarışın niyetiyle bakarsanız, sarışın da sayılırım...

SİYEN : Şişman diyordun kocan için...

DİHA *(Kızgın)* : Aaa, benziyor işte, zorla mı?

SİYEN : O, asıl generale benziyor... İşte bak resmine generalin, nasıl da benziyor...

MEMUR : Evet... Ben her zaman generale benzerim... Bütün generaller bana benzer.

DİHA : Hani kocan iriyarıydı senin?

SİYEN : Kocamın ufaktefeklik hali...

DİHA : Uzun boyluydu, diyordun...

SİYEN : Kocamın kısası... *(Kendi bardağına ve havagazı memurunun bardağına şarap koyar. Ayağa kalkıp, memura verir bardağın birini. Bardakları tokuşturup ayakta içerler.)* Herşeyi benziyor işte... Kocamın sarışını...

DİHA *(Kıskançlıkla kalkar, yanlarına gelir)* : Siz demin vantuz çekiyordunuz öyle mi? Bak, ben çekeyim vantuzu, görün siz... *(Siyen'e)* Nerde vantuzlar?

SİYEN : İşte?

DİHA : Biraz pamukla tentürdiyot... *(Siyen konsoldan getirir)* Tamaaam... Yatın bakalım... Hadi, hadi yatın!..

MEMUR : Ama şimdi iyiyim... çok iyiyim... bomba gibi...

DİHA : Yatın divana diyorum...

SİYEN : Dur, önce ceketini çıkaralım... *(Siyen havagazı*

memurunun ceketini soyar. Üstü çıplak kalan havagazı memurunu Diha eliyle yüzükoyun yatırır.)

DİHA : Vantuz çekeceğim yerlere sen pamukla tentürdiyot sür...

MEMUR *(Siyen çıplak tenine pamukla tentürdiyot sürdükçe gıdıklanır, güler)* : Durun... Bırakın... gıdıklanıyorum... Ay yapmayın... *(Yattığı yerde çırpınır)* Bırakın beni... *(Siyen'le Diha da, havagazı memurunun kahkahalarına katılır, gülerler.)* Durun, ne olur bayılacağım... *(Siyen bir çizmesini, Diha öbür çizmesini çıkarmıştır)* Ay aman... ölüyorum... gıdıklamayın, ne olur... *(Siyen ve Diha, havagazı memurunun pantalonunu da çıkarmaya çalışırlarken memur çırpınır, katılır gibi güler.)* Peki, peki... Bırakın ben çıkarayım... Ay... Kendim çıkarayım... *(Diha gider, bardakları şarap doldurur, getirir. Güle güle gözlerinden yaş gelen havagazı memurunun sırtını yastığa dayar Siyen. Diha eline şarap bardağını verir.)*

SİYEN : İçelim...

DİHA : Şerefe... Bugünün şerefine... *(Cilvelenerek havagazı memurunu tahrik için gıdıklar)* Hadi ama artık, hadisene... *(Şarabı içmekteyken gıdıklanan havagazı memuru, birden şarabı ağzından püskürtür.)* Ay yapmayın, vallayi ölüyorum...

SİYEN : Boğsana artık... Hadi boğ beni canikom...

DİHA : Öldür beni... Hadi öldür artık...

SİYEN *(Hayal kırıklığıyla)* : Yalancı!.. Bir de havagazı memuruyum, diyor...

MEMUR *(Bir yandan gülerek)* : Vallahi havagazı memuruyum...

SİYEN : Dünyada inanmam... Havagazı memuru olsan boğardın çoktan.

MEMUR : Ay katılacağım, durun... bittim... aman... Peki, peki...

(Vantuz şişeleri yerlere düşer. Artık iki kadın

da düpedüz havagazı memurunu gıdıklamaktadırlar. Havagazı memuru, güle güle, divandan yere yuvarlanır. Siyen'le Diha da yere, yanına uzanırlar. Siyen ve Diha, havagazı memurunu hâlâ gıdıklamaktadırlar.)

DİHA : Hadi artık ama... Ne olursun boğ biraz...

SİYEN : Öldürsene canikom, hadi öldürsene...

(Üçü birden yerde debelenirken, havagazı memurunda birden ses kesilir. Külçe gibi kalır.)

DİHA : Hadi şekerim... Boğacaksan boğ ama...

SİYEN : Ne zaman öldüreceksin? Öldür, öldür canikom...

(Havagazı memurunun gıdıklanmadığını görüp şaşırmıştır. Memurun üstüne eğilir. Kulağını kalbine koy. Başını kaldırır, Diha'ya bakar.)

DİHA *(Havagazı memurunun nabzını eline alır.)* : Aaa!..

(Susma.)

SİYEN : Ölmüş!..

BEŞ KISA OYUN

BİR İNSAN BAŞI ÜSTÜNE ÜÇ SESLİ ÜZÜNÇ

KİŞİLER

BİRİNCİ ÜZÜNÇ — SUÇLU
İKİNCİ ÜZÜNÇ — POLİS
ÜÇÜNCÜ ÜZÜNÇ — MUHBİR

(Çok sıcak bir yaz günü, öğle sonu. Açık mavi, lekesiz gök. Geride, sivri, diş diş kayalar. Önde geniş gövdeli bir kuru ağaç. Ağaca asılı bir ilân kâğıdında, Suçlu'nun resmi ve altında şu yazılar vardır :

«Yukarda resmi bulunan suçlu Tarez, görüldüğü yerde vurulacaktır. Gizlendiği yeri ihbar edene 10.000, başını getirene 50.000 Lomadet ödül verilecektir.»

Kâğıtta resmi olan Tarez, kuru ağacın arkasına saklanmıştır. Kımıldadıkça, kolları, omuzu, başı görünmektedir. İlân kâğıdının önünde, sırtı ağaca dönük bir polis duruyor. Polis, yerini değiştirmeden sağa, sola döner, elini alnına siperliyerek uzaklara bakınır, suçlu Tarez'i arar. Polis o yana, bu yana döndükçe, ona görünmemek için Tarez de diz çöküp, eğilip

gizlenmeye çalışır. Polis, şapkasını çıkarır, öbür eliyle alnındaki teri silip elini silker.)

POLİS : Öfff. Amma da sıcak be... *(Kısa sessizlikten sonra, kendi kendine konuşur gibi, ama görmezden geldiği ağacın arkasındaki Tarez'e fısıldar)* Ben seni görmüyorum...

TAREZ *(Başını uzatıp fısıldar)* : Evet, görmüyorsun. Ama ben seni görüyorum.

POLİS *(Hırçın)* : Hayır... Sen de beni görmemiş ol!

TAREZ : Anladım, görmüyorum...

POLİS : Sesini de duymuyorum.

TAREZ : Evet, duymuyorsun. Ben de seni duymuyorum.

POLİS : Öyleyse, kulağını aç, beni iyi dinle : Geriye dönersem, seni gizlendiğin ağacın arkasında görebilirim. Öyle değil mi?

TAREZ : Evet, görebilirsin.

POLİS : Öyleyse niçin kaçmıyorsun? Seni öldürmemi mi bekliyorsun? Kaç burdan! Çabuk kaç!

TAREZ : Kaçamam ki...

POLİS : Neden? Yaralı mısın yoksa?

TAREZ : Hayır, yaralı değilim...

POLİS : Öyleyse? Kaçmalısın... Başka bir yere git, saklan! Hadi koş! Ama ayaklarının ucuna basarak sessizce kaç!

TAREZ : Nereye gidebilirim? Her yan, her yön polis, candarma dolu. Bütün dağlar, tepeler tutulmuş. Her kayanın arkasından bir namlu uzanmış. Yanımı, yöremi çevirip kuşattılar beni...

POLİS : Ormana kaç!

TAREZ : Hıh... Orman mı! Orası da öyle... Her ağaç dibine yerleşmişler, her çalı dibine pusulanmışlar. Beni avlıyacaklar...

POLİS : Polissiz, candarmasız bir kovuk bul da sok başını!

TAREZ : Beni izleyenler yalnız polislerle candarmalar olsa bir yere gidip saklanabilirim. Ya yurttaşlar? Saklandığım yeri ihbar edene onbin, başımı getirene ellibin lomadet ödül verileceği ilân edildiğindenberi, tüfeği, çifteyi, tabancayı alan sokağa fırladı, dağa, bayıra koştu, ormana daldı. Her delikte, her kovukta beni arıyorlar. Silâhı olmâyanlar da baltalarla, kazma küreklerle izime düşmüşler. Kocakarılar bile, ellerinde sopalar, arkamdalar... Çocuklar, cepleri, elleri taş dolu, avlamak için kıyı-bucak beni arıyorlar. Bu durumda nereye gidebilirim?

POLİS *(Bağırır)* : Nereye gidersen git, bana ne? Benden kaç kurtul da, ne olursan ol...

TAREZ : Ama...

POLİS *(Sözünü keserek)* : Ben vurmıyayım da kim vurursa vursun, orası beni ilgilendirmez. Kendini öldürtmeye zorlama beni! Kaç git burdan, diyorum anlamıyor musun?

TAREZ *(Soğukkanlı)* : Anlıyorum, anlıyorum... Benim kurtulmam için değil, kendini kurtarmak için, benim kaçmamı istiyorsunuz.

POLİS : Kimden kurtulacakmışım?

TAREZ : Kendinden... Ben kaçarsam, kendinden kurtulacaksın.

POLİS *(Kızgın bağırır)* : Evet, öyle... Ne olacak yani?

TAREZ : Ama benim için hiç kurtuluş yok... Nereye kaçsam, kıstırıp öldürecekler.

POLİS : Beni, kendini öldürtmeye zorlama! Yapamam bunu... *(Yumuşak)* Git burdan... Git, diyorum. *(Sesi gittikçe yumuşar, yalvarmaya başlar)* Evet, benim için, beni kurtarmak için... Nasıl olsa kendini kurtaramıyacaksın artık, beni kurtar. Sessizce git burdan. Sesini duymamış, seni görmemiş olayım... Hadi, git!

TAREZ : Gidemem. Hiçbir yere gidemem...

POLİS *(Üzgün)* : Gerçekten kötü adammışsın. Niçin ken-

dini ille de bana öldürtmek istiyorsun? Bana bir düşmanlığın mı var? Dağ, taş, her yer polis, candarma doluyken, niçin kendini öldürtmek için beni seçiyorsun? *(Kısa susuş)* Haa, anladım... Öyleyse benim öldüremiyeceğime güveniyorsun. Onun için bana sığınıyorsun. Öyleyse daha da alçaksın!

TAREZ : Hayır, hayır...

POLİS *(Sözünü keserek)* : Çünkü, zaafımdan yararlanıp pis canını kurtarmak için bana görevimi kötüye kullandırıyorsun... Ya birisi seninle konuştuğumu duyarsa? Ya ikimizi görürlerse burada? Bana ne yaparlar o zaman? Seninle işbirliği yapmış suç ortağı olurum. *(Tabancasını çıkarır)* Ama ben görevimi kötüye kullanacak adam değilim. *(Namluyu Tarez'e yöneltip bağırır)* Namussuz! Başımı derde sokacaksın... Çabuk git burdan! *(Namluyu Tarez'e yönelttince, onun yüzünü görmemek için başını ters yana çevirir)* Ben, senin sandığın kadar yufka yürekli değilim. Senin gibilerini bir kurşunla gebertebilirim. Hadi git, yoksa vuracağım. Git, diyorum.

TAREZ *(Yumuşak)* : Kızma rica ederim. Yanılıyorsun. Burdan kaçıp gitmeyişim sana güvenimden değil. Yumuşak biri olduğunu, adam öldüremiyeceğini de bilmiyorum. Nerden bileyim? Seni tanımıyorum ki... İlk burda karşılaşıyoruz...

POLİS *(Yalvaran sesle)* : Öyleyse? Beni tanımıyorsun, bana bu düşmanlığın neye? Niçin kendini ille de bana öldürtmek istiyorsun? Hadi, ne olur, git burdan... Çok rica ederim, git! Yüreğinde birazcık acıma duygusu varsa, gidersin burdan. Beni, kendini öldürtmek zorunda bırakma. Git de başkaları yapsın bunu. Görevimi kötüye kullanamam; darda kalırsam, seni vurmak zorundayım. *(Tabancasını yine Tarez'e çevirir.)*

TAREZ *(Tabancasını çıkarır, oynar)* : O oyuncaktan bende de var.

POLİS *(Başka yana bakarak)* : Yani, beni öldürürsün diye korktuğumu mu sanıyorsun? Beni öldüreceksin diye korkumdan mı seni vurmuyorum, budala! Görevimi yaparken öldürülmekten korkum yok benim.

TAREZ : Korkmadığını biliyorum. Korkağın biri olsaydın, çoktan beni vurup öldürürdün. Yiğit olduğun belli... Ama tabancanı bana yöneltince, neden başını başka yana çeviriyorsun?

POLİS : Seni görmek, tanımak istemiyorum da ondan... Tanımasam daha iyi...

TAREZ : Niçin?

POLİS : Tanıyınca bir insanı öldürmek zorlaşır da ondan... Böyle inatçılık edersen seni öldürmek zorunda kalacağım. Belki bir muhbir gelir, bana yerini gösterir, yada başka biri ikimizi birlikte görür burada. O zaman seni öldürmek zorunda kalırım. Tanımadığım, yüzünü bile görmediğim birini öldürmek daha kolaydır ne de olsa... *(Başını yere eğer)* Öldürmek zorunda kalırsam, senden hiçbir anım olmasın, yalnız sesin kalacak kulağımda, o kadar...

TAREZ : İnsan, tanımadığı birini niçin öldürsün? Beni tanıman, öldürmeni kolaylaştırır bence...

POLİS : Ta tanıyınca niçin öldürsün? Tanışmış olsalardı, savaşta birbirlerini öldürürler miydi insanlar?

TAREZ : Şimdi anlıyorum, neden yüzüme bakmadığınızı...

POLİS : Yoksa sen beni hiç adam öldürmedim mi sanıyorsun? Çok adam öldürdüm bu son savaşta, ama hepsini de uzaktan... Hiçbirinin yüzünü görmedim. *(Çok duygulanmış)* Yalnız... Bir kez... öldüreceğim adamın yüzünü görmüştüm. Yere yatmış, bana bakıyordu. Gözleri deniz kadar genişti, deniz kadar derindi; salt göz olmuştu yerdeki adam... Masmavi bir geniş derinlik...

TAREZ : Öldürdün mü?

POLİS : Hayır, olmuyor... Öldüremedim. Oysa uzakta ol-

saydı, onu da öbürleri gibi öldürebilirdim. Yüzünü görünce zor, çok zor... Tanıyorsun ne de olsa. Rüyana girebilir öldürdüğün adam, en olmadık yerde birden karşına çıkabilir. Öldürürsün ama sende yaşar durur... Şimdi anladın mı neden yüzünü görmek istemediğimi?

TAREZ : Savaş başka şey... Şimdi savaşta değilim. Savaşın kuralları ayrı.

POLİS : Ama ölüm, ölümdür, sonuç hep bir... *(Kısa susuş)* Artık anladın işte... Hadi git burdan!

TAREZ : Gidemem diyorum.

POLİS : Yoksa sana acıdığımı mı sanıyorsun? Belki de suçsuz olduğuna inanmadığımı sanıyorsun... Sana ne acıyorum, ne de senin suçsuzluğuna inanıyorum. Suçluluğun da, suçsuzluğun da beni ilgilendirmez.

TAREZ : Yaaa!..

POLİS : Hükûmet senin için vur emri çıkarmış, demek ki vurulacaksın... İşte bu kadar! Ama ben adam öldürmek istemiyorum, istemiyorum! Hadi, git burdan!

TAREZ : Ben de, gidemem, diyorum. İki adım atacak gücüm yok... Yoksa seni kırmak istemezdim. Birden kanım kaynadı, çok sevdim seni... Gidebilseydim, seni memnun etmek için başka bir yere giderdim. Nasıl olsa kurtuluşum yok, öldürüleceğimi biliyorum...

POLİS : Öyle ya... Ha burda öldürülmüşsün, ha başka yerde...

TAREZ : Öyle... Yurttaşlarım ellibin lomadet ödülü almak için beni avlamaya çıktılar. Biliyorum, artık hiçbir işime yaramayan bu baş, yurttaşlarımdan birini zengin edecek, mutlandıracak. *(Birden aklına gelmiştir)* Dur, ama neden bu sen olmayasın?

POLİS : Ben mi? Ne diyorsun?

TAREZ : Neden sen almıyasın parayı! Hiç olmazsa parayı sen al! Hadi...

POLİS : Hadi git burdan!..

TAREZ : Hadi vur! Daha ne duruyorsun, vursana! Rica

ederim, çek tabancanı, hadi!..

POLİS : Git diyorum, yalvarırım git!..

TAREZ : Ben de yalvarıyorum, hadi vür beni! Alçağın biri almasın bu ödülü, sen al... Az para değil, ellibin lomadet... Geçim sıkıntısı çektiğini, parasız olduğunu biliyorum.

POLİS *(Alınmış ve kızmış)*: Nerden biliyorsun?

TAREZ : Belli... Aylığınla geçinemezsin herkes gibi. Rüşvet alacak adama da benzemiyorsun... Hadi, hadi vur artık!

POLİS : Vuramam. Hadi git...

TAREZ : Gidemem... Yoksa... tabancan mı boş? Al benimkini... Al işte!

POLİS : Tabancam dolu...

TAREZ : Öyleyse ne duruyorsun, vur da al şu ellibin lomadeti.

POLİS : O ödül, candarma, polis için değil. Bizim görevimiz zaten bu! Seni gördüğümüz yerde gebertmek. Devlet bize başka niçin aylık veriyor?

TAREZ : Demek, candarmaya, polise ödül yok?

POLİS : Seni öldürmekle görevli olmayan, yani bu türlü işler için aylığa bağlanmamış herhangi bir yurttaş, başını getirirse, ona ellibin lomadet ödül verilecek. Saklandığın yeri bize ihbar edene de onbin lomadet...

TAREZ : Vah vah... Demek, polise ödül yok... Şimdi anlıyorum beni niçin öldürmek istemediğini. Öyle ya, eline bir şey geçmiyeceğine göre...

POLİS : Bunun için mi seni öldürmediğimi sanıyorsun?

TAREZ : Ama karın, ya da çocuğun beni sana ihbar edebilir. Ben burda beklerim. Git, karını çağır, beni sana ihbar etsin diye...

POLİS : Yalnız bu sözlerin, beynine kurşun sıkmam için yeter... Parayla adam öldüreceğimi mi sanıyorsun, aptal!

TAREZ : Niçin kızıyorsun? Yurdumuzda hiçbir insan, öm-

rü boyunca çalışarak, namusuyla, bu kadar çok para kazanamaz. Niçin bu parayı almak istemediğini anlamıyorum.

POLİS : Anlıyamazsın...

TAREZ : Nasıl olsa bu parayı birisi alacak...

POLİS : Ben de senin niçin burdan gitmek istemediğini anlamıyorum.

TAREZ : Anlamıyacak bir şey yok bunda... Söyledim ya, dizlerim tutmuyor, yürüyecek gücüm kalmadı. Üç aydanberi arkamda polis, candarma... Kurşun yağmuru altında, dağ-bayır, tavşan gibi kaçıyorum. Tabanlarım cılk yara oldu. Dağlarda ot, yaprak, ağaç kabukları yiyerek yaşadım bunca zaman. Ama üç gündenberi yiyecek bir şey bulamadım, bir lokma yemedim, bir yudum su içmedim, açım...

POLİS : Ne terslik... Yanımda da yiyecek hiçbir şey yok...

TAREZ : Yürüyebilseydim, buradan gider, kendimi başkasına öldürtürdüm. Üç gün önce, sabaha kadar sürüne sürüne, ancak buraya kadar gelebildim.

POLİS : Üç gün önce?

TAREZ : Evet...

POLİS : Nerden geldin buraya?

TAREZ : Babamın evinden.

POLİS : Girip çıkarken gören olmadı mı?

TAREZ : Ev kuşatılmış, polisler pusuda... Ama gece çok karanlıktı, görünmeden girip çıktım.

POLİS : Saklanmak için mi gitmiştin babanın evine?

TAREZ : Hayır.

POLİS : Herhalde seni kovdu evden.

TAREZ : Beni vurması için gitmiştim babama. Nasıl olsa birisi vuracak beni, o zaman da benim babam diye onu herkes aşağılayacak, kötüleyecek. Oysa kendi oğlunu vurursa, hiç kimse aşağılayamaz onu, çünkü hükümetin güvenini kazanır, yüceltirler o zaman...

POLİS : Bunu mu söyledin babana?

TAREZ : Elbet böyle söyledim, başka türlü... Dört çocuğum var. Ben öldürülünce, onlara bakacak kimseleri yok. Paraları da yok, hiçbirşey bırakmıyorum karıma, çocuklarıma... Babam da çok yaşlı. Yoksul bizimkiler. Babama işte bunu söyledim. Beni öldürüp hükümetten alacağı ödülün yarısını karıma vermesini, yarısını da kendine alakoymasını...

POLİS : Bir baba nasıl yapabilir böyle şey?

TAREZ : Nasıl olsa öldürüleceğime göre, bir yabancının ya da babamın beni öldürmesi arasında ne ayrım var? Alacakları para hepsine ömürleri boyunca yeterdi. Olur, deseydi, hepsi kurtulacaktı yoksulluktan...

POLİS : Sen kendi çocuğunu elinle öldürebilir misin?

TAREZ : Yapmadı babam... Oysa ne iyi insandır. Dedim ki : «Ben kendimi öldüreyim, sen git hükümete, ben öldürdüm, de, paraları al!»

POLİS : Ne dedi o zaman?

TAREZ : Hiç... Boyuna ağladı... Yüzünü avuçlarının arasına aldı, «Git çabuk burdan!» dedi yavaşça... «Evi günde üç-dört kez arıyorlar» dedi. «Çıkarken dikkatli ol, ev sarılı» dedi. «Bir yerlere git, saklan!» dedi. *(Susma)* Acaba sen bana bir iyilik yapmak istemez misin?

POLİS *(Sert)* : Ben sana ne iyilik yapmak istiyorum, ne de kötülük...

TAREZ : Yani, bana değil de, babama, karıma, çocuklarıma... İyilik, beni öldürerek... Karın ya da çocuğun ihbar etse beni sana, alacağınız muhbirlik ödülünün birazını bizimkilere verseniz? Ha?

POLİS *(Bağırır)* : Sus!

(Sessizlik. Akşam olmaktadır. Renkler gittikçe koyulaşır.)

POLİS : Seni öldürmediğim duyulursa, ya koruduğumu ya da senden bir çıkarım olduğunu sanacaklar; görevimi yapmadım, diye sorumlu düşeceğim.

TAREZ : Öyleyse öldür... Nasıl olsa kurtuluşum yok. Kış-

tırıldım işte... Hiçbir yere kaçamam...

POLİS : Sen neden kendini öldürmüyorsun? En iyisi budur : Ben burda senin ölünü bulmuş olurum.

TAREZ : Hıh... Böyle konuştuğuma bakma! Hâlâ içimde, içimin gizli, çok gizli bir yerinde, kurtulacağım diye bellibelirsiz bir umut var. Gerçekten öleceğime kendimi bitürlü inandıramıyorum. Dahası, başımı gövdemden koparsalar bile, sanki yine de yaşayacakmışım gibi geliyor.

POLİS : Hiçkimse öleceğine gerçekten inanmıyor, hiçbirimiz...

TAREZ : Ama inanırmış gibi görünüyoruz.

POLİS : Başkalarının öldüklerini görüyoruz da ondan...

TAREZ : Yaşamak güzel... Kendimi öldürdüğüm için ödül verselerdi, hiç duraksamadan yapardım bunu; tek para çocuklarıma kalsın diye... Ama başka hiçbir nedenle öldüremem kendimi.

POLİS : Kurtulamazsın ki...

TAREZ : Biliyorum, ama burda akıl sökmüyor.

POLİS *(Heyecanlı)* : Sus! Birisi geliyor galiba... Ayak sesleri var... Kaç çabuk, hadi çabuk!

TAREZ : Söyledim, kim gelirse gelsin, kaçamam...

POLİS *(Korkulu)* : Ya izini süren bir muhbirse? Ya seni burda görürse? İşte o zaman seni vurmak zorunda kalacağım. Ne duruyorsun daha, kaçsana!

TAREZ : Vurursan vur, ne yapayım! Yüzümü görmiyesin diye arkamı dönerim, işin kolaylaşır.

POLİS : Suss! Geliyor işte!..

(Uzaktan geleni görmüştür. Tarez ağacın arkasına siner. Kısa sessizlik. Çelimsiz bir adam gelir. Adamın iki kolu da omuzbaşlarından yoktur. Bu, Muhbir'dir. Bir omuzunda matra, öbüründe azık torbası asılıdır.)

MUHBİR : Merhaba...

POLİS *(Küçümseyerek)* : Buralarda ne arıyorsun?

MUHBİR *(Yılışarak)* : Herkesin aradığını.
POLİS : Neymiş herkesin aradığı?
MUHBİR *(Ağaca sokulup, ilândaki resmi başıyla işaret ederek)* : İşte bu!
POLİS *(Tarez'i görmemesi için dirseğiyle itip önüne geçer)* : Sen de mi onu arıyorsun?
MUHBİR : Hem de çoktanberi...
POLİS : Başını getirene ödül verileceği ilân edildiğindenberi mi?
MUHBİR : Evet...
POLİS *(Külçümseyerek)* : Nasıl vuracaksın? Hani tüfeğin?
MUHBİR : Kollarım yok ki tüfeğim olsun. Anadan doğma kolsuzum ben.
POLİS : Öyleyse nasıl öldüreceksin?
MUHBİR : Benim şanssızlığım işte... Onu görsem bile gebertemem. Ama yerini ihbar edip onbin lomadet ödülü alabilirim.
POLİS : Bir de görürse seni, işin bitiktir, öldürür.
MUHBİR *(Sırıtarak)* : Her zenatin kendine özgü kuralları var.
POLİS : Senin zenatin?
MUHBİR : Muhbirlik. Ah onu bir görsem, gerisi kolay...
POLİS : Görsen ne yapardın?
MUHBİR : Daha taa uzaktan «Korkma benden arkadaş!» diye seslenir, yanına giderdim. Bak, omuzumdaki torbaya! İçinde azık var. Matramda da su var.
POLİS : Ne olacak?
MUHBİR : Ben bu kaçakları iyi bilirim; aç-susuz boyuna kaçarlar, gizlenecek bir delik ararlar. Öylesine yalnızdırlar ki, ağaçla, taşla, suyla konuşurlar. Konuşurlar ki, insan olduklarını unutmasınlar.
POLİS : Demek kendi kendine...
MUHBİR : Konuşur. O Tarez denilen alçak şimdi burda olsaydı, nah, şu kuru ağaçla, insanmış gibi konuşur-

du. Yerde konuşacak bişey bulamazlarsa, göğe bakar, kuşla, bulutla konuşurlar. İyi bilirim bunları... Ençok da dosta gereksinirler. Zehirli yılan gelse sokmak için, göğüslerini açarlar dost diye...

POLİS : Zehirli yılan...

MUHBİR : Evet... Onun için benden hiç kuşkulanmaz. Su veririm ona, cıgara veririm, azık veririm. Arkadaş olurum onunla. Güvenir bana...

POLİS : Niçin güvensin?

MUHBİR : Yalnızlığından korkmaya başladığı için birisine güvenmesi gerekir ille, kim olursa olsun... Ona «Sen burda saklan, beni bekle, yine gelirim» derim. Bekler, döneceğim diye... Gider, ihbar ederim. *(Tarez, ağaca tutunarak kalkar. Tabancasını Muhbir'e çevirir. Polis, Tarez'i görmemesi için Muhbir'in önüne geçtiğinden, Tarez Muhbir'i vuramaz.)*

POLİS *(İğrenerek)* : Görüyorum ki işini çok seviyorsun...

MUHBİR : Yok canım, sevdiğimden değil... İş diye yapıyorum işte... Yeryüzünde işini severek yapan kaç mutlu kişi var? Sanki sen seviyor musun yaptığın işi?

POLİS *(Kendikendine)* : Yaptığım değil, yapamadığım işi...

MUHBİR : Efendim?

POLİS : Hiç... Peki, sen hangi işi yapmak isterdin?

MUHBİR *(Dura dura)* : Kim? Ben mi? Ben... Ben piyanist olmayı çok isterdim.

POLİS *(Muhbir'in yüzüne bakıp yere tükürdükten sonra)* : Yok işte... Hadi, çek git burdan! Boşuna zaman yitirme! Buralarda olsaydı ben görürdüm. Belki şu karşıki kel tepelerin ardındaki kayalıkta bir kovuğa, bir ine sığınmıştır. *(Susma)* Ne dikilmiş duruyorsun öyle? Hadi gidip de arasana!

MUHBİR : Bütün oralarını adım adım arayıp taradım günlerdenberi... Bakmadığım delik, kovuk kalmadı. Belki de bir yerlerde açlıktan geberip kalmıştır. O za-

man yandım işte...

POLİS: Neden?

MUHBİR : Leşini çoktan akbabalar, kuzgunlar yemiştir de ondan... Bu leş kuşları, cesedin önce gözlerini oyar, sonra da başını didik didik ederler.

POLİS : Ya sen?

MUHBİR : Ben, Tarez'in cesedini leş kuşlarından önce ele geçirebilirsem, hemen başını gövdesinden ayırıp hükümete götüreceğim, ben öldürdüm diye... Ah şans! Gebermiş olsa daha iyi benim için.

POLİS : Neden?

MUHBİR : Kellesini koparırken hiç tehlike yok da... Sonra muhbirlikten daha kazançlı. Başını götürünce ellibin lomadet alırım.

POLİS : İyi ama nasıl koparacaksın başını gövdesinden? Nasıl götüreceksin kesik kelleyi?

MUHBİR *(Keyifle gülerek)* : Benim dişlerimle ayaklarım, altı çift elden daha iyi iş görür.

(Hava loşlaşmakta, akşam olmaktadır.)

POLİS : Dikilip durma karşımda! Hadi git de ara!

MUHBİR : Gerçekten, ne diye ayakta duruyorum sanki... Off... Öyle de yoruldum ki... *(Oturur.)*

POLİS : Arasan daha iyi edersin, başka biri bulabilir.

MUHBİR : Dinleneyim de biraz...

POLİS : Akşam oluyor ama, karanlık basarsa arayamazsın...

MUHBİR : Üç köy halkı birden Tarez'i vurmak için sürek avına çıktılar. Araziyi tarayarak bu yana doğru geliyorlar. *(Susma. Polis cigara yakar)* Seni tanıyor gibiyim. Nerde görmüş olabilirim?

POLİS : Ne bileyim ben? Güvenlik Bürosu'na gelir gider misin?

MUHBİR : Her zaman... Muhbir olduğundan sıksık uğrarım.

POLİS : Orda görmüşsündür...

MUHBİR : Hangi şubede?

POLİS : Ben evrak memuruyum. Bu türlü işlere hiç çıkmam ama, Tarez'i yakalamak için olağanüstü durum var da bütün polisler göreve çıktı. Bana da bu bölgeyi verdiler. Böyle işe ilk çıkışım.

MUHBİR : Belli...

POLİS *(Kızmış)* : Nerden belli?

MUHBİR : Böyle işlere alışkın olmadığın belli oluyor, ben anlarım. *(Bir tüfek sesi duyulur; ses yankılanır.)*

POLİS : Galiba kovalıyorlar... Sen de git bak hadi...

MUHBİR : Dedim ya, izini sürüyorlardı. Yakınlara kadar geldiler. Avladılar mı acaba? *(İki silâh sesi daha duyulur.)* Avlıyamamışlar demek... Kaçıyor olmalı, arkasından silâh atıyorlar. *(Daha yakından bir silâh sesi duyulur. Ayağa kalkar. Kulağını dikip dinler bir süre)* Ben de gideyim. Kaçarken, yolu belki önüme düşüverir de, şansım varsa...

POLİS : Daha ne duruyorsun? Koşsana!

MUHBİR : Yerini öğrenirsem, gelir sana söylerim, vurursun... Ama başı benim.

POLİS : Allah belânı versin! Gitsene be! *(Muhbir hızla giderken, arkasından seslenir)* Heey, dur! *(Yetişip ensesinden tutar, omuzunda asılı matrayla torbayı alır)* Çok acıktım, sıcaktan da yandım... Bir iki lokma birşey yerim... Hadi sen git, ben hep burdayım. Yerini öğrenirsen, koşar, bana haber verirsin.

MUHBİR : Ama ben...

POLİS : Koş hadi... Gelir, alırsın sonra... *(Muhbir gider. İki tüfek sesi yankılanır. Polis, matrayla azık torbasını ağacın dibine bırakıp yine arkasını Tarez'e döner.)* Duydun değil mi alçak herifin söylediklerini? Artık burada kalamazsın! Biraz bişeyler ye de kendine gel, sonra da gidersin.

TAREZ *(Matrayı alır, açar, ağzına diker, soluk soluğa içer)* : Sağol... *(Torbadan çıkardığı, ekmeği yerken)*

Hep söylüyorum, gidemem diye... İki adım atamam. Kendini benim yerime koysana...

POLİS *(Kızgın bağırır)* : Sen de kendini benim yerime koysana! Ne yapardın benim yerimde olsaydın?

TAREZ : Bilmem. Belki de görmezden gelir, uzaklaşırdım burdan...

POLİS : Sonra seni yakalasınlar burda, o zaman da bana «Neden bölgendeki suçluyu görmedin? Neden görevini yapmadın?» diye sorsunlar. Benim durumumda olmak kolay değil...

TAREZ : Sanki öldürülecek olan ben değilmişim gibi konuşuyorsun. Benim yerimde olmak çok mu kolay?

POLİS : Bir de Muhbir'in yerine koy kendini. Herif, yaptığı işi de sevmiyor üstelik. Belki de iğreniyordur kendinden...

TAREZ : Piyanist olmak istermiş.

POLİS : Herkes olduğundan başka bişey olmak ister...

TAREZ : Niçin?

POLİS : Bilmem... Niçini yok bunun. Bir aşçı pişirdiği yemekleri yiyenlerin, o yemekleri yemeye hakları var mı, yok mu, bilmez de, belki onun için...

TAREZ : Sen benim öldürülmemin de haklı olup olmadığını düşünmüyorsun.

POLİS : Evet, düşünmüyorum... Düşünsem, görevimi yapamazdım ki... Ama aşçı olsaydım, severek yemek pişirirdim. *(Susma)* Peki, ya sen?

TAREZ : Ben?..

POLİS : Seviyor musun yaptığın işi? Olduğundan başka bişey olmak istemez miydin?

TAREZ : Ben her ne yaptımsa istiyerek, severek yaptım. Sevdim işimi.

POLİS : Öyleyse rahat öleceksin.

TAREZ : Değil... Daha yapılacak işleri varsa insanın, nasıl rahat ölür... Ki o işler hiç bitmiyor.

POLİS *(Birden aklına gelmiş gibi)* : Aman. Nerdeyse

Muhbir gelir. Seni görürse burda? Yedin bişeyler, hadi bakalım, git artık...

TAREZ : Sen neden gitmiyorsun? Beni görmedin, beni duymadın... Bırak beni burda, sen git!

POLİS *(Gelmekte olan Muhbir'i uzaktan görmüştür)* : Geliyor işte... Sus! *(Tarez, ağacın arkasına siner. Muhbir, ıslık çalarak gelir.)* Bulamadın mı? Kaçırmışlar mı?

MUHBİR : Avcılarmış... Domuz avına çıkmışlar. Tarez'in izi bile yok... *(Eğilir yere. Dişleriyle önce matra kayışını tutup matrayı omuzuna atar, bir süre durup Tarez'e baktıktan sonra onu görmezden gelir. Hatta Polis'e bakar. Tarez'i gördüğünü Polis'in anlamaması için ağaçtan uzaklaşır. Kuşkuyla yaklaştığı Polis'e sorar)* Tarez'i görsen öldürür müydün?

POLİS *(işkillenmiş)* : Ne demek yani?

MUHBİR : Öldürür müydün?

POLİS : Elbette... Benim görevim bu! Bu iş için burada bekliyorum. Yoksa kuşkun mu var onu öldüreceğimden?

MUHBİR *(Alaylı sırıtarak)* : Yooo! Ama ben suçlu olsaydım, polisin cebine yada şapkasının altına girer, saklanırdım.

POLİS *(Sert)* : Alay mı ediyorsun?

MUHBİR : Ne diye alay edeyim?

POLİS : Ne demek istiyorsun öyleyse?

MUHBİR : Hiliç... *(Susma)* Sen hiç adam vurdun mu?

POLİS : Vurdum, ama uzaktan, savaşta... Bir kez de, casus kurşuna dizilecekti, ben askerken... Bu işle bizim mangayı görevlendirmişlerdi. Casus, duvarın dibinde, elleri, gözleri bağlı duruyordu. Boyuna bağırarak sövüp saydığı için ağzını da bağlayacaklardı ama, insanî olmaz diye, komutan bağlatmadı.

MUHBİR : İnsanî olmaz, diye herif sövecek mi?

POLİS : Sövmemesi için, Komutan «Elinizi çabuk tutun

da susturun şunu!» dedi. Nişan aldık. Teğmen, ateş komutu verdi. Ateş ettik. Ama namluyu biraz yere eğdiğim için benim tüfeğin kurşunu toprağa geldi.

MUHBİR : Casus kurtulsun diye mi öyle yaptın?

POLİS : Yooo... Arkadaşların kurşunlarıyla nasıl olsa delik deşik olup ölecekti, öyle de oldu.

MUHBİR : Sence ölüm cezasına haksız mı çarptırılmıştı?

POLİS : Bilmem. Bana ne hem... Ama haksız yere kurşuna dizdiklerini de sanmam... Hiç olur mu öyle şey?

MUHBİR : Tanıdığın birisi miydi?

POLİS : Hayır.

MUHBİR : Öyleyse neden tam yüreğinden yada beyninden zımbalamadın herifi?

POLİS : Öldürmek bana göre iş değil de ondan olacak, yapamıyorum.

MUHBİR : Daha seni görür görmez şıp diye anlamıştım böyle biri olduğunu... *(Yaklaşıp, giz verir gibi fısıldar)* Yerini söylesem?

POLİS *(Canı yanmış gibi bağırır)* : İstemez! Söyleme!

MUHBİR *(Fısıldar)* : Sana göstersem onu?

POLİS *(Bağırır)* : İstemez, diyorum, gösterme!

MUHBİR : Sonra da ödülü almam için tanıklık eder misin?

POLİS *(Bağırır)* : Defol!

MUHBİR : Ama...

POLİS *(Sözünü keserek)* : Biliyorum, beni de ihbar edeceksin, alçak!

MUHBİR : Ahh!.. Ellerim olsaydı!..

POLİS : Senin ellerin olsaydı çok kötü piyano çalacaktın.

MUHBİR : Ben... yerini... gizlendiği yeri biliyorum. Göstereceğim yerini sana... Vurup vurmamak da senin bileceğin şey; ben orasına karışmam.

(Tarez ağaca tutunarak kalkar. Tabancasını çı-

karır, namluyu Muhbir'e çevirir. Polis, Tarez'i ve tabancasını çektiği görmeden, Muhbir'in önüne geçtiğinden, Tarez bir türlü tabancasını ateşleyemez.)

POLİS *(Sanki Muhbir'e söylüyormuş gibi, Tarez'in duyması için yüksek sesle)* : Git artık, git! Daha ne bekliyorsun burada? Görmüyor musun, duymuyor musun?

(Tarez kaçmak için geri döner, iki adım atar, ama yere düşer.)

MUHBİR *(Bağırır)* : İşte! Kaçıyor! Kaçıyor!.. Ben gösterdim onu sana, ben! Ödülümü isterim... Hadi vur, kaçıyor... Ödülümü isterim...

(Tarez kalkar. Muhbir'i vurmak için tabancasını ona çevirir. Ama Muhbir, korkuyla korunmak için Polis'in arkasına gizlendiğinden onu vuramaz.)

MUHBİR *(Polis'in arkasından bağırır)* : Hadi vursana! Daha ne duruyorsun? Kaçıyor işte, vur! Vur diyorum... Yoksa... Yoksa... seni...

(Polis tabancasını çeker, Tarez'e doğrultur. İkisi de ellerinde tabanca, kısa süre bakışırlar. Tarez, tabancasının namlusunu şakağına dayar, tetiği çeker. Kurşun sesi duyulur, Tarez yere yığılır.)

SEN GARA DEĞİLSİN

KİŞİLER

PREN : *Yuntabur kentinin belediye başkanı. Sol kolunu savaşta yitirmiş. 30-35 yaşlarında. Tören için resmi elbisesini giymiş. Göğsünü, sol omuzundan beline kadar yanardöner bir atlas şerit örter. Yakasında bir nişan.*

SALSİ : *Topal. Koltuk değneğiyle yürür. 30 yaşında. Yuntabur'un Gizli Güvenlik Servisi Şefi. Göğsünde madalyalar.*

GARA : *Kısa boylu, zayıf, çelimsiz, korkak, pısırık. 28 yaşında. Yalınayak. Eski, yırtık, kirli keten elbise içinde.*

YER :
Yuntabur adlı kentin geniş alanı.
ZAMAN :
Öğle sonrası.
OLAY :
Yuntabur'lu kahraman GARA adına dikilmiş anıtın açılış töreni. Olay, törenin sonunda geçer.

Solda, anıtın kaidesi. Anıtın, aşağı bölümünden pek az yeri görünür. Anıtın kaidesin-

de şu yazıt okunur: «Kahraman Gara! Öldü, ama kalbimizde yaşıyor. (1918-1946)»

Sağda, üstünde mikrofonlar, bardak, sürahi olan bir söylev kürsüsü. Kürsüye birkaç basamakla çıkılır. Şuraya buraya o ülkenin bayrakları asılmıştır. Anıtla kürsünün önündeki alanı dolduran —görünmeyen— onbinlerce kişinin, zaman zaman sesleri, bağırmaları, alkışları, gürültü ve uğultuları, söylevciye olumlu tepkileri duyulacaktır.

Oyun başlamadan o ülkenin ulusal marşını bando çalmaktadır. Oyun başlarken marş da bitmiş olur. Pren'le Salsi, kürsünün dibinde «esas vaziyet»tedirler. Marş bitince Pren kürsüye çıkar. Pren konuşurken, kürsünün dibindeki Salsi, zaman zaman coşkuyla bağıracak, onu alkışlayacaktır.)

PREN *(Söylev verir)* : Saygıdeğer başkanımız! Sayın bakanlarımız!.. Yuntabur'a şeref veren büyük konuklarımız! Sevgili hemşerilerim... Çok değerli Yuntaburlular!.. Yuntabur'a hoşgeldiniz! Yuntabur'un sevgili çocuğu ulusal kahramanımız Gara'nın anıtını, sayın Başkanımız açtıktan sonra, burda, benden önce konuşan sayın hatipler, tarihimize altın harflerle yazılmış şerefli sayfalar kazandıran Yuntaburlu kahraman Gara'nın yaşamını, örnek kişiliğini, savaşlardaki yiğitliklerini dile getirdiler. Ben... Ben... Ben... Bu sıcakta sizleri daha çok yormamak için sözlerimi kısa keseceğim. *(Uğultu.)*

(Sesler.)

— O bizim için ölmüştü...

— Yurdu için...

— Ölümsüz Gara...

— Gara için canımız feda...

— Yorulmadık, anlat...
— Anlat...
(Salsi, bağırmalara katılır.)
PREN : Yani... demek istedim ki... Yüksek müsaadeniz olursa, sevgili arkadaşım Gara üstüne birkaç anımı anlatmak istiyorum... Gara! Ölümsüz Gara, benim en yakın arkadaşımdı. *(Duygulandığından sesi titreyerek.)* O benim dostumdu, o benim en yakınımdı, o benim her şeyimdi. Şu kadarcıkkenden beri benim arkadaşımdı. Ben burda, şu anda, Yuntabur'un Belediye Başkanı olarak değil, essiz kahraman Gara'nın bir arkadaşı olarak sizlere bir anımı anlatacağım. Hiç unutmam birgün... *(Düşünür).* Bana demişti ki... «Kardeşim Pren» demişti, hayır, kardeşim Pren dememişti, bugünkü gibi aklımda : «Sevgili kardeşim Pren» demişti, «göreceksin bak, sen birgün bu Yuntabur'un belediye başkanı olacaksın.» demişti. Ben o zaman inanmamıştım... Ama onun o zaman dediği, işte bugün gerçekleşmiş bulunuyor. Ve Gara sözlerine şöyle devam etmişti : «Sevgili kardeşim Pren, göreceksin, sen, belediye başkanlığından sonra senatör de olacaksın!» Evet, işte böyle demişti... Gara, daha o zamandan ileriyi gören, uzak görüşlü bir çocuktu. *(Alkışlar ve bravo sesleri.)* Sonra Gara bana, «Ne yazık ki ben o günleri göremeyeceğim sevgili kardeşim Pren.» demişti. *(Gözyaşlarını tutmak için burnunu çeke çeke konuşur.)* «Niçin böyle söylüyorsun sevgili kardeşim Gara?» diye sormuştum. «Çünkü» demişti, «Ben yirmi sekiz yaşındayken, bir pazar günü, tam öğle üzeri öleceğim!» İnanılması güç ama, gerçek budur : Gara sözünde durdu, tam söz verdiği saatte öldü. *(Ağlar.)* Öleceği tarihi, günüyle, saatiyle bilmişti.
(Sesler.)
— Mübarek adam...
— Sen ölmedin Gara...

— Kalbimizde yaşıyorsun!
— Ölümsüz Gara...

SALSİ : Toprakta yatıyor, ama kalbimizde yaşıyorsun.

PREN *(Gözyaşlarını silip, ses ayarlar)* : Kahramanlar ilk savaşlarında ölmeyen ama son savaşlarından da sağ çıkamayan kişilerdir. *(Mendiliyle gözyaşlarını siler.)* İşte o, böyle bir kahramandı. *(Alkışlar.)* Şimdiki gibi gözümün önündedir; mahalle kavgasında atılan bir taşla alnından yaralanmıştı. Öyle kan aktı ki ölecek diye korktuk. Ama o, «Korkmayın ölmem, çünkü bu benim son savaşım değil.» demişti. *(Alkışlar.)* Sayın Yuntaburlular! Başkanımız bir müjde verdiler. Yüksek müsaadeleriyle o müjdeyi size iletiyorum. Altı yüz yıllık Yuntabur kentine, bundan sonra, onun yetiştirdiği kahraman Gara'nın adı verilecek ve kentimiz Garabur adını alacaktır, almıştır. *(Alkışlar. Kürsüden anıta doğru uzanarak.)* Sevgili kardeşim Gara, en yakın arkadaşın Pren sesleniyor. Garaburlular senin izinde yürüyeceklerine ant içiyorlar... *(Uğultu, sesler.)*
— Ant içiyoruz!

SALSİ : Yaşasın, yaşasın Gara!..
(Pren kürsüden inerken uğultu uzaklaşmaktadır. Salsi, elini sıkıp kucaklayarak Pren'i kutlar.)

PREN : Nasıl konuştum?

SALSİ : Çok güzel, kutlarım Pren...

PREN : Sağ ol... Çok yoruldum. Rica ederim, bakıver şurdan, halk dağılıyor mu?

SALSİ *(Kürsüye çıkıp uzaklara bakar)* : İnsanlar, ırmaklar gibi kol kol akıyor. Sayın Başkanla maiyetlerinin arabaları taaa nerde... *(İner kürsüden.)* Hadi, Belediye sarayına gitmeyecek misin?

PREN : Gideceğim ama, kımıldayacak halim kalmadı ki... Biliyorsun, bu törenin hazırlanması için çok yoruldum aylardan beri çalışmaktan...

SALSİ : Ama başardın...
PREN : Neyse, bu belâyı da atlattık başımızdan...
SALSİ *(Belâ sözüne şaşırmış)* : Anlamadım, ne dedin?
PREN : Yani... Şu işler. Kolay değil Salsi, Belediye başkanı olarak bütün yük benim omuzlarımdaydı.
SALSİ : Sayın Başkanla maiyeti erkânı vali konağına gidiyorlar.
PREN : Valiye, geceki ziyafete kadar beni hiç aramamasını söyledim. Biraz da o uğraşsın, değil mi ama?
SALSİ : Elbette... *(Anıta gider, anıtla konuşur.)* Hey gidi Gara hey... Kim derdi ki günün birinde dünyanın en büyük kahramanlarından biri olacaksın... Öleceğim aklıma gelirdi de, işte bu gelmezdi.
PREN : Neden?
SALSİ : Çünkü dünyanın en korkak insanıydı bu Gara. Yüreksiz, tabansız bir oğlandı. Kızlardan bile dayak yerdi çocukken... Bizim bu Yuntabur'da...
PREN : Yuntabur değil artık, Garabur...
SALSİ : Peki, bu Garabur'da onu dövmeyen hiçbir yaşıtı yoktur.
PREN : Peki ama niçin?
SALSİ : Ne bileyim ben... Keyif için döverdik sanki... Ama o da dayağa kaşınırdı doğrusu... Dayak yemeden duramazdı... *(Birden hatırlamış.)* Neden bana sorup duruyorsun sanki... Sen bilmez misin? Söylevinde, en yakın arkadaşın olduğunu söyledin ya...
PREN : Evet, çok yakın arkadaştık... Ne yakışıklıydı ama... Uzun boylu, geniş omuzlu, alnı açık... Yani tam bir kahraman...
SALSİ *(Gülerek)* : Kim? Gara mı? Alay mı ediyorsun! Kara kuru, kavruk, sıska bir oğlandı. İyi beslenmedi ki gelişsin... Açlıktan, kümeslerden yumurta çalardı...
PREN : Bir ölünün, hem de bir ulusal kahramanın arkasından böyle konuşman hiç de doğru değil...
SALSİ : Hayır, yani... Sen deminki konuşmanda, yürek-

li, kavgacı filan olduğunu söylemiştin de...

PREN : Benim sözlerim, bir tören konuşmasıydı Salsi... Bütün bir ulusun övündüğü, tarihe geçmiş bir kahraman için başka ne demeliydim yani?

SALSİ : Anladık ama, sen bana bile burda, onun uzun boylu, geniş omuzlu olduğunu...

PREN : Ben söylemesem bile onu herkes öyle biliyor. Off, çok yorgunum, kalabalık dağılana kadar burda kalacağım. *(Arkası anıta dönük, kürsünün dibine oturur.)*

SALSİ : Ben de şoföre, yürümek istediğimi söylemiştim.

PREN : Düşünüyorum da bazı... Savaşta bir kolumu kaybettim de noldu sanki... Hî!

SALSİ : Ama bugün belediye başkanısın.

PREN : Kolum kalsaydı da, bütün geri yanım gitseydi...

SALSİ : Yani? Ölse miydin?

PREN : Evet... Yaşamak güzel şey elbet Salsi; ama kahraman olmak yaşamaktan da güzel... Böyle tek kolla yaşamaktansa ben de ölüp Gara gibi kahraman olmak isterdim.

SALSİ : Onu kim istemez? Kolay değil... Savaşta çok insan öldü, ama hiçbiri Gara gibi kahraman olamadı. Her ölen kahraman olsaydı... Tarihte böyle kahramanlar ancak birkaç yüz yılda bir gelir. Ben de ayağımı kaybettim savaşta. Ama bugün topal da olsam sağ kaldığım için memnunum. *(Göğsündeki madalyayı okşayarak.)* Bu madalya, ayağımın yaptığı işi yapamıyor... Ama ayağım da bu madalyanın yaptığı işi yapamazdı.

PREN : Açıkçası şu anıta baktıkça imrenliyorum Gara'ya. Bu törene dünyanın her yerinden, her ülkeden gazeteciler, filmciler, televizyoncular geldi. Bütün ülke balkı coşkuyle ayağa kalktı. Yuntabur, Yuntabur olalı beri bitek bakan bu kente ayağını atmamışken, bak şimdi, koskoca Sayın Başkan...

SALSİ : Efendim?

PREN : Yani... Sayın Başkanımız başta olmak üzere, başbakan, bütün bakanlar geldi. Bütün bunlar hep Gara için... Bu içine kapanık kent, Gara yüzünden uyanıp canlandı. Bakan söz verdi, bir de fabrika yapılacak... Gara'nın doğduğu ev müze oluyor... Müzesini, anıtını görmek için turistler akın edecek, para yağacak Garabur'a, para... İnsanın adının, bir kente verilmesi ne demek Salsi, bir düşünsene...

SALSİ : Kıskanıyorsun Gara'yı...

PREN : Evet, açıkcası öyle...

SALSİ : Ne çıkar? Bütün bu olup bitenlerden şimdi zavallı Gara'nın haberi bile yok. Bunları insan ölmeden önce görmeli ki...

PREN : Olsun... Ya geride kalanlar? Bak, karısına da, anasına da aylık bağlandı. Yoksulluktan kurtuldular. Karısı, bir senatörden daha çok aylık alacak. Ayrıca anasına koskoca bir ev verdiler.

SALSİ : Çocukları da, zengin çocuklarının okuduğu bir özel okula yatılı verilecek...

PREN : Haa, askere gitmeden önce ne iş yapardı?

SALSİ : Kim?

PREN : Gara.

SALSİ *(Çok şaşırmış)* : Nasıl? Hem o kadar yakın arkadaşın, hem de ne iş yaptığını bilmiyor musun?

PREN : Ben Yuntabur'dan uzun zaman ayrılmıştım, biliyorsun...

SALSİ : Ne iş mi? Gara ne iş yapabilirdi ki?..

PREN : Ama...

SALSİ : Hayır, söylemek istemiyorum. Bir ölünün arkasından, hem de o, böyle büyük bir kahramansa, sağlığında neler yaptığını söylemek, saygısızlık olur...

(Gara gelir. Yalınayak. Eski elbise içinde. Sakalı uzamış. Omuzundaki sopanın ucunda bir çıkın var. Çok yorgun. Salsi'yle Pren'i görmez. Onlar da Gara'yı görmezler. Gara, anıtın dibi-

ne gider, kendi adı kazılı yazıtın üstüne işemeye başlar.)

PREN : Geçende Kolejin müdürü söyledi : Tarih kitaplarında en geniş yeri ona ayırmışlar.

SALSİ : Elbette... Hakkı... Hayatını da filme almışlar, gördün mü?

PREN : Tabii. Harika bir film. Onun için romanlar, oyunlar da yazıldı.

SALSİ : Karısı da anılarını yazacakmış, çok para veriyorlarmış...

PREN : Ben de «Arkadaşım Gara» diye anılarımı yazmak istiyorum.

(İşemekte olan Gara, keyifle ıslık çalmaya başlayınca sese başlarını çevirenPren'le Salsi, onu arkadan görürler. İkisi birden bağırarak fırlar. Topal Salsi zorlukla kalkar.)

PREN : Heey... Ne yapıyorsun be!..

SALSİ : Tuuu... Rezil herif... Başka yer bulamadın mı ulan?

(Gara, şaşkın ve ürkek onlara döner, pantalonunu toplamaya çalışır, düğmeleri açık kalır, donu görünmekte.)

PREN : Topla önünü be pis herif!..

(Pren koşar, Gara'nın anıt kaidesine dayalı sopasını kapıp ona vurmaya başlar. Salsi de anıta dayanarak, koltuk değneğiyle Gara'ya vurur. Gara, hiç karşı koymadan elleriyle kendini korumaya çalışır, siner.)

PREN : Rezil herif...

SALSİ : Ulan sende hiç utanma yok mu be, bir kahramanın anıtına ha? *(Gara, dayaktan kurtulmak için durumunu değiştirirken, birden Salsi'yle göz göze gelirler. Büyük şaşkınlık içinde, sopasını kaldırmış olan Pren'e bağırır.)* Dur, vurma!.. *(Sessizlik ve susukluk içinde bir gerilim.)* Tanrım!.. Bu nasıl şey?.. *(Vurmak*

isteyen Pren'in sopasını tutarak) Ne yapıyorsun Pren? Baksana. bu Gara!..

PREN *(Dehşet içinde)* : Ne? Gara mı?

(Bir süre donup kalırlar.)

GARA *(Arkadaşı Salsi'yi görmekten çok sevinçli, kollarını açarak ona atılır)* Salsi, Salsi... Sen ha? Beni kurtar bu adamdan... Aha niçin dövüyorsunuz beni?

SALSİ *(Korkuyla geri çekilerek)* : Sen? Sen ha? Gara'sın değil mi?

GARA : Elbette canım... Sen ne kadar Salsi'ysen ben de o kadar Gara'yım, bunca yıllık arkadaşını tanımadın mı yoksa?

SALSİ : Korkunç bişey... *(Pren'i bir yana çekip fısıldar.)* Hortlamış mı yoksa? Baksana ta kendisi...

PREN : Gerçek mi?

SALSİ : Tanımadın mı?

PREN : Ben onu hiç görmedim ki...

SALSİ : Ya söylevde? Anılarını anlatırken...

PREN : Tören bu Salsi... Törende öyle söylemem gerekiyordu, resmî bir konuşma o... Şimdi bu herif Gara mı?

GARA *(Kendisinden uzaklaşarak fısıldaşan Salsi'ye)* : Niçin bana öyle soğuk davranıyorsun Salsi? Yıllardan sonra bizim buraya dönünce, karşılaştığım ilk Yuntaburlu sen oldun...

SALSİ *(Üzerine gelen Gara'dan korkuyla çekilerek)* : Biz seni öldü biliyorduk Gara. Sen ölmedin mi?

GARA : Yooo...

SALSİ : Gerçekten yaşıyor musun şimdi?

GARA : İşte bak. Görüyorsun ya... Az önce de işiyordum; yaşamasam işeyebilir miyim? Tut elimi, bak!

SALSİ *(Geri çekilerek)* : Demek ölmedin?

GARA *(Kahkahayla gülerek)* : Çok tuhafsın yani Salsi... Bir türlü geberemedim işte... Toprak, insanların en iyilerini, en yiğitlerini çekip kendine alıyor. Benim

gibi bir serseriyi toprak ne yapsın? Ne üstünde, ne altında yerim var toprağın! Öylesine kötü, öylesine bir işe yaramıyorum ki, toprak beni almayacak diye nerdeyse hiç ölmeyeceğime inanasım geliyor. Hoş, bugün ölünce, gömdükleri yerden toprak kusar benim leşimi...

PREN : Sen bunun Gara olduğunu iyice biliyor musun?

SALSİ : Ne gibi? Yani... Tabii... Elbette...

PREN : Sakın sen Gara'dan başka biri olmayasın...

GARA : Ne diye başka biri olacakmışım? İnanmazsan Salsi'ye sor.

PREN : Yani... Belki Gara'ya benzeyen biri... Kendini Gara sanan biri...

GARA *(Gülerek)* : Salsi, söyle sen şuna, ben Gara değil miyim?

SALSİ : Ne yazık ki öyle... Capcanlı karşımda duruyorsun.

GARA : Sence ölmeli miydim yoksa?

PREN : Ölmeliydin ya... Daha doğrusu, öldün bile, ama bundan haberin yok.

GARA *(Alaylı gülerek)* : Haa, siz beni hortlak sanıyorsunuz belki de. Hortlak işer mi hiç? Gerçekten, neden kızdınız ben buraya işerken demin?

PREN : Başka yer bulamadın mı işeyecek? Sen neden burasını seçtin?

GARA : Özellikle seçmedim ki... Çişim geldi, işeyecek başka yer de yoktu bu düzlükte. Hava da sıcak... Buraya gölge düştüğü için... Ben burdayken, avucumun içi gibi bildiğim Yuntabur'da böyle bir taş yığını yoktu. Çok da biçimsiz... Nedir bu taş yığını?

SALSİ : Bu bir anıt...

GARA : Eee, ne olmuş? Dibine işedim diye kurumaz ya...

PREN : Ama sen dibini suladın diye boy atacak da değil...

GARA : Ne olacak bu koca taş?

PREN : Okusana, bak ne yazıyor yazıtta?
GARA : Okur yazar değilim ki... Salsi bilir, ben hiç okula gitmedim.
SALSİ : Askerlikte de öğrenmedin mi?
GARA *(Hep gülerek konuşur)* : Bu kafayla mı Salsi? Sen beni bilmez misin?
SALSİ : Niçin geldin Garabur'a?
GARA : Garabur da neresi?
SALSİ : Yani... Yuntabur'a neden geldin?
GARA : Neden mi? Hiliç... Doğup büyüdüğüm yer... Ne de olsa özlüyor insan... Korkmayın, korkmayın, eskisi gibi hırsızlık, serserilik edecek değilim. Buralarda duruculardan da değilim. Birkaç gün kalıp döneceğim yine.
PREN : Nereye döneceksin?
GARA : Bilmem... Neresi olursa işte... Ama Salsi burda bana bir iş bulursa kalırım. Sen şimdi ne iş yapıyorsun?
SALSİ : Yuntabur'un Gizli Güvenlik Servisi şefiyim...
GARA : Haa, aynasızların başı oldun demek...
SALSİ : Gizli Güvenlik Servisi şefi...
GARA : Oooo, uzun bir adı var, büyük bir iş olmalı...
SALSİ : Bu bay da, Belediye Başkanımız Bay Pren...
GARA : Çok iyi... Büyük adam olmuşsunuz... Öyleyse burda bana küçük bir iş bulursunuz, geçinip giderim.
SALSİ : Hiç gelmeseydin çok iyi olurdu.
GARA : Eh, öyleyse bir iki gün kalır giderim. Bakmayın öyle dediğime kal deseniz de kalmam; karımın suratını bile görmek istemiyorum. Ama çocuklarımı çok özledim. Annem sağ mı Salsi?
SALSİ *(Kurnazca ve dostluk gösterisiyle elini omuzuna koyarak)* : Gara, en iyisi sen hiç Yuntabur'a uğramadan, burdan doğru git!
GARA : Olur... Çocuklarımı, annemi bir görür giderim.
SALSİ : Hayır, onları da görme... Yuntabur'a hiç uğra-

madan dön git hemen, dön git Gara!..

GARA : Anladım, sen o güvenlik müvenlik mi neydi, onun başı olduğundan, Yuntabur'da hırsızlık yaparsam beni tutuklamak zorunda kalacaksın. Ama öyle bir niyetim yok ki... Bir cıgaran var mı Salsi?

(Salsi cıgara verir, Pren de cıgarasını yakar.)

PREN : Duyduğumuza göre sen savaşa gönüllü olarak katılmışsın...

GARA *(Çok gülünçlü bişey söylenmiş gibi gülerek)* : Gönüllü mü? Ne gönüllüsü yahu? Evet, herkes savaşa gönüllü gittiğimi sanıyor. Oysa ben karımdan kurtulmak istiyordum, yalnız ondan kurtulmak, başka bişey değil...

PREN : Yani sen savaşa gönüllü gitmedin mi?

GARA : Gittim ama, neden gittiğimi ben bilirim. Salsi de iyi bilir ya... Evet, ben hırsızım, kaçakçıyım, serserliyim, şuyum buyum ama, kendime pezevenk dedirtmem... Oysa karım olacak namussuzun Yuntabur'da yatmadığı erkek kalmamıştı.., Benden boşanmıyordu da... Hepsinin gönlünü yaptığı için yargıçlar, polisler hep ondan yanaydı. Böyle yaşamaktansa kendimi öldüreyim, dedim, ama yapamadım... Denedim kaç kez, can tatlı, kıyamadım. Ciğerlerimden hasta olduğumdan askere de almıyorlardı. O sırada savaş patladı; taştan bile asker arıyorlar. Bir sahte sağlık raporu uydurup orduya gönüllü yazıldım. Ne diye sizden saklayayım, işin doğrusu bu...

SALSİ : Peki Gara, bizim duyduğumuza göre, sen savaşta, en ileri ateş hattında çarpışmışsın... Korkusuzca, yiğitçe düşmanın üstüne atılıyormuşsun, hatta madalya da almışsın...

GARA : Doğru... Söyledim ya size, karımdan kurtulmak için kendimi öldürmek istiyordum. Sen bilirsin Salsi, ben ödleğin biriyimdir. Yüreksizliğimden kendi canıma kıyamayınca, savaşta ölümün üstüne üstüne var-

dım ki, bir düşman kurşunuyla geberip gideyim. Ama şansım yokmuş... Ne yiğit, ne namuslu, ne yakışıklı delikanlılar öldü de ben geberip kurtulamadım bitürlü. Kurşun yağmuruna dalıyordum. Sanki üstüme gelen kurşunlar, beni görünce, gebertmeye bile değmez deyip başkalarına yöneliyordu.

SALSİ : Ya aldığın madalya?

GARA : Madalya değil, madalyalar... Bir dolu... İyi ama siz nerden biliyorsunuz bütün bunları?

PREN *(Söyleyip söylememek için Salsi'yle bakıştıktan sonra)* : Gazeteler yazdı, bütün gazeteler...

GARA *(Şaşmış)* : A, a! Daha neler? *(Kahkahayla güleрek.)* Gazetelerde adım çıktı, öyle mi?

PREN : Resimlerin de...

GARA : Korkudan kaçarken, terslik işte, hep ateş yağmurunun içine düşüyordum, onlar da boyuna madalya veriyorlardı. Üüüü... O kadar çok madalya verdiler ki... *(Üstünü, başını, ceplerini, çıkınını karıştırarak.)* Olacaktı yanımda biriki tane... Öbürlerini orda burda sattım. Nereye tıkıştırdım bilmem ki... Ama madalyalardan birini iyi yutturmuştum herife. Koydum önüne madalyaları, seç seç al, dedim, enayiye... En büyüğünü, en süslüsünü seçti. «Ahbap, o pahalıdır. Bir paket cıgaraya vermem onu. Doyasıya bir yemek ısmarla, vereyim.» dedim. Ismarlamaz mı enayi, herifi bir kazıkladım ki...

PREN : Bir yemeğe bir madalya, neresi kazık?

GARA : Evet ama o madalya benimkilerden değildi, başkasınındı.

SALSİ : Yoksa çalmış mıydın?

GARA : Hadi be... Ne işe yarar da çalayım? Kış geceleri cephede canımız sıkıldığından vakit öldürmek için madalyalarla kumar oynardık. Ben o madalyayı, savaşta değil, kumarda kazanmıştım.

SALSİ : Olsun, ne çıkar?

GARA : Yahu, düşman askerinin madalyasıydı. O gece, düşman nöbetçisiyle kumar oynamıştık. Herif benim bütün madalyalarımı yuttu. Ben de, arkasını dönünce başını taşla ezip bütün madalyaları aldım geriye.

PREN : Ne korkunç... Ne iğrenç...

GARA *(Aranırken madalyayı bulmuştur)* : Hah, işte... Bir tane buldum en sonunda. Bak, hiç de kötü madalya değil Salsi, istersen satayım bunu sana.

SALSİ : Kendinin mi?

GARA : Seni de kazıklayacak değilim ya... Benimkilerden bu.

PREN : Sen neden takmıyorsun?

GARA *(Acı acı gülerek)* : Baksana, şu üstümdeki pırtılara... Madalya takmak için, madalya takılacak giysi gerekir. Bikez yine bana törenle madalya verecekleri de, alay komutanına, madalya yerine bir çift postal verilebilir mi, diye sormuştum. Çünkü kıştı, her yer kar içinde, ayakkaplarım da delik deşik... Alay komutanı, depoda hiç postal olmadığını söyledi, ama madalya doluymuş... Al bu madalyayı Salsi, zararlı çıkmazsın, sana ucuza veririm. Doğrusu, bir savaş andaçı olarak hediye etmek isterim ama, hiç param yok, karnım da öyle aç ki... Bir cıgara daha verebilir misin? *(Pren cıgara verir, yakar.)* İsterseniz satayım Bay Pren... Kurdelesi kirlenmiş ama, değiştirirsiniz. Sapasağlam, demirden bir madalya, belki de çelik... Hem sizin elbisenize yakışır da... Sizden sonra da çocuklarınız, torunlarınız takar, çok sağlamdır.

PREN : Var benim madalyam.

SALSİ : Sana bu madalyayı niçin vermişlerdi?

GARA : Unuttum gitti. Üüüü, hangi birini hatırlayayım?

SALSİ : Düşmanla göze göz, dişe diş çarpışırken, çok ağır yaralandığını duymuştuk.

GARA *(Çok gülünç bir söz söylenmiş gibi kahkahalar atarak)* : Evet, yaralandım ya... Anlatayım. O kadar çok

ölümle burun buruna geldim ki, içime bir korku düştü; artık ölmek istemiyordum. Kanlı bir savaş... Bizim bölük en önde. Sağımdakiler, solumdakiler sapır sapır dökülüp ölüyor. Kaçmayı kafama koydum. Yalnız savaştan değil, tüm askerlikten kaçacağım. Düşman süngüyle saldırıya geçti. Can pazarı... Onlar bir alay, biz bir bölük... Kuru bir dere içinden tüymeye başladım. Yüzbaşı beni görmüş tüyerken... «Dön!» diye bağırdı. Dönsem, düşman öldürecek, kaçsam yüzbaşı vuracak... Olduğum yerde kalsam, sonradan kurşuna dizecekler. Yüzbaşı makinalı tabancasıyla taradı. *(Kızını göstererek.)* Nah, işte tam burdan mıhladı. Ben düştüm. Tam o sırada bir düşman mermisi, bizim siperleri havaya uçurdu. Havada kollar, bacaklar uçuştu. Bir de baktım, beni vuran yüzbaşı, güm diye havalandı yanıma düşmez mi! Ama kafası yok... Onu apoletlerinden tanıdım. Artık yaradan mı, yoksa korkudan mı, orada bayılmıştım. Hastanede gözümü açtım. Bütün bölükten bir ben sağ kalmışım. Kurşuna dizecekler diye beklerken, bir gün hastaneye general geldi, alnımdan öptü, madalyayı göğsüme taktı.

PREN : Neden?

GARA : Kendim yaralıyken, o halde yüzbaşıyı kurtarmak için kucağımda taşıdım diye... Yüzbaşı kucağıma düşmüştü.

SALSİ : İnanılmaz şeyler, beni şaşırtıyorsun Gara...

GARA : Evet... Ben de çok şaştım.

SALSİ : Biz gazetelerde, bir tepeyi düşmandan senin tek başına aldığını, alayına büyük bir zafer kazandırdığını okumuştuk.

PREN : Düşman tümeni, senin alayını kuşatmış, sen tek başına çemberi yarıp çıkmışsın; gazeteler böyle yazdı...

GARA : Bu gazetelerin başka işleri yok da hep beni mi yazdılar? Peh... Sanki siz bilmez misiniz, gazetelerin

doğru bişey yazmadığını... Pireyi deve yaparlar. Büsbütün de yalan değil, buna benzer bişey olmuştu. Salsi, sen benim çocukluk arkadaşımsın, senden saklayacak değilim. Ben o zaman düşmana casusluk yapıyordum.

PREN *(İğrenerek yere tükürür)* : Pis herif!..

SALSİ : İğrenç...

GARA : Anlatmayayım isterseniz...

PREN : Anlat, anlat...

GARA : Düşman kuşatmasını yarıp geçti, dedikleri, işte budur. Düşman, zaten öbür yana geçmeme müsaade ediyordu. Düşman komutanına bazı haberler vermek için o tepedeki muharebe idare yerine gitmiştim. Sabah, daha hava aydınlanmadan, bizimkiler baskınla tepeyi aldılar. Şaşkınlıktan, tüfeğin tetiğine bastım. Bir gölge yıkıldı. Kaçarken düşman komutanını sırtından vurmuşum. Tam o sırada beni birisi yakaladı. Bir de baktım, bizim binbaşı. «Benim suçum yok!» diye çırpınırken binbaşı alnımdan öptü. Onbaşı bile yapacaklardı ama, okur yazar olmadığımdan yapamadılar. Madalya verdiler.

PREN : Senin için duyduğumuz bütün haberler yalan mı?

GARA : Neler duydunuz başka?

PREN : Yaralı arkadaşlarını saatlerce sırtında taşıyıp, geriye, seyyar hastaneye taşımışsın...

GARA : Haa, bak işte bu doğru... Yalnız, küçük bir yanlışlık var. Sırtımda taşıdığım, yaralı değil, ölüydü. Birçok ölü vermiştik. Nereye baksan ceset. Adım atacak yer yok cesetlerden. Bizim assubay, yanımda yatıyordu cansız. Nasıl olsa düşman soyup neleri varsa alacak. Hiç olmazsa ben alayım, dedim. Assubayın parası olduğunu bildiğim için, sırtlayıp uzak, tenha bir yere götürdüm. Yaralıların gözleri önünde assubayın ceplerini boşaltamazdım ya... Assubayın cesedi sırtımda giderken önümde bir araba durdu birden, generalin arabası... Yaralı assubayı hastaneye götürdüğümü söyledim.

PREN : Yeter, yeter...

GARA : Başka bir savaşta da ağır yaralı bir eri taşıdım sırtımda. Ama üstünden işe yarar hiçbişey çıkmadı. Nasıl olsa ölecek, acı çekmesine dayanamadım, acısını dindirmek için beynine kurşun sıktım, sonra iki altın dişini söktüm...

PREN : Allah belânı versin!... Git burdan çabuk, defol!..

GARA : Peki, gideyim... *(Kente doğru yollanır.)* Neden kızdınız ama, doğru söyledim diye mi?

SALSİ : Nereye gidiyorsun ordan?

GARA : Kente...

SALSİ : Dön!

PREN : Oraya gidemezsin!.. Hadi, nerden geldinse, yine oraya!

GARA : Geldiğim yere dönemem ki... Denizden geliyorum. Savaş gemisindeydim, battı. Bütün arkadaşlar boğuldu. Ben de bir direk üstünde dalgalarla boğuştum... Denizde iki gece geçirdim. Sonrasını hiç hatırlamıyorum, kendimi bir kıyıda buldum. Sonra günlerce yürüdüm. Haftalar, aylar geçti, belki de yıllar. Savaşın çoktan bittiğini sonradan öğrendim. Orda burda küçük hırsızlıklar yaparak karnımı doyurdum. Ben zaten, büyük işler yapamam, küçük hırsızlıklar, karnımı doyurmak için...

PREN : Ya casusluğu nasıl becerdin pis herif!..

GARA : Ben doğrudan casus değildim ki, bir casusun emir eriydim.

SALSİ : Biz seni, batan o ölüm gemisinde boğulup öldün, diye biliyorduk.

GARA : Evet, ölüm gemisiydi... Öff, bitürlü ölemedim işte.

SALSİ : Senin o ölüm gemisine gönüllü girdiğin de mi yalan?

GARA : Yoo, bu yalan değil işte... Ben o zaman alay karargâhında çalışıyordum. Onbaşım eroin kaçakçısıy-

dı. Onu yakaladılar, beni de nasıl olsa enseleyecekler. O günlerde ölüm gemisine gönüllü arıyorlardı ordudan. Yakalanıp kurşuna dizilmektense, ben de ölüm gemisine gönüllü denizci yazıldım. Ölüm gemisinde kurtuluş yoktu ama, eh, umut işte... Sonunda kurtuldum da

(Pren, Gara'nın suratına tükürür. Gara, bişey olmamış gibi, kolunun yeniyle yüzünü siler.)

SALSİ : Anlaşıldı... Sen şimdi Yuntabur'a uğramadan, çek git burdan!..

GARA : Ama bir kere çocuklarımı göreyim, annemi göreyim, ne olur...

PREN : Anneni göremezsin.

GARA : Öldü mü yoksa?

PREN *(Yalan söyler)* : Öldü ya...

GARA : Öyleyse çocuklarımı...

PREN : Onları da göremezsin...

SALSİ : Seni tanımazlar ki...

GARA : Olsun, ben onları tanıyorum ya...

PREN : Çocukların da gitti burdan... Nereye, kimse bilmiyor.

GARA : Öyleyse...

SALSİ *(Sözünü keserek)* : Yoksa karını mı görmek istiyorsun?

GARA : Şeytan görsün onu... *(Duygulu konuşur.)* Bizim evin arkasında yaşlı bir meşe ağacı vardı. Bende o meşenin çok derin izleri var, çok anılarım var o meşenin altında... Savaştayken, en olmayacak zamanlarda birden o meşeyi düşünürdüm. Rüyalarımda görürdüm hep, hele hastanede yaralıyken...

PREN : Defol diyorum, git buralardan!

GARA *(Çok içli)* : Babam, annemi başka erkeklerle yakalayınca, hep o meşenin altında döğerdi.

SALSİ : Git burdan Gara...

GARA : Ama ben iyi oğul olamadım, babamın yaptığını

yapamadım. Ne kadar isterdim karıma sopa çekmek o meşenin altında...

SALSİ *(İki elini Gara'nın omuzuna koyar, yumuşak sesle)* : Gara... sen benim çocukluk arkadaşımsın... Söylemiştim sana: Bay Pren, belediye başkanı, yakında da senatör olacak... Ben de Gizli Güvenlik Servisi şefiyim... Anladın mı?

GARA : Anladım... Sizi böyle yücelmiş görmekten kıvançlıyım.

SALSİ : Sen bize bütün suçlarını, kötülüklerini anlattın...

GARA : Ama ben size güvendim.

SALSİ : Sen bir yurt hainisin, dolandırıcısın...

PREN : Hırsız...

SALSİ : Katil hem de...

PREN : Ölü soyguncusu...

SALSİ : Casus...

PREN : Namussuz, alçak!...

GARA : Evet...

SALSİ : Yani suçlusun...

GARA : Doğru...

SALSİ : Yuntabur'a gelirsen, seni tutuklamak zorundayız. Mahkemeye verirler seni, asarlar. Anlıyor musun, asarlar...

GARA : Anlıyorum...

PREN : Yuntabur'a uğramadan, kaç git burdan...

SALSİ *(Yalvarır)* : Hadi git... Ne olur... Bütün dünya senin...

PREN : Serseri olduktan sonra... Yuntabur'dan başka her yere git... Her yer senin...

SALSİ : Gidersen senin için çok iyi olacak...

PREN : Hem senin için, hem de bizim için... Bütün Yuntaburlular için, ülke için, halk için...

SALSİ : Tarih için de...

GARA : Anlamadım, ne için?

PREN : Bütün dünya için...

SALSİ : Yuntabur'a girer girmez, seni yakalarlar...
PREN : Asarlar...
SALSİ : Zaten seni arıyorlar, hemen asarlar...
GARA : Assınlar, ama Yuntabur'da assınlar... Artık ölümden korkmuyorum ki... Ama kendi kendimi öldüremem, ben yüreksizin biriyim. O kadar da aptal değilim Salsi... Hiç ölümden korksaydım, bütün bunları size anlatır mıydım? Yalnız size güvendiğimden mi anlattım sanki...
SALSİ : Niçin anlamıyorsun?
GARA : Anlıyorum... Nasıl olsa bigün asacaklar... Hiç olmazsa Yuntabur'da assınlar, doğduğum yerde, tanıdıklarımın arasında... Bikez göreyim Yuntabur'u yeter...
SALSİ : Olmaz Gara, olmaz... Rica ediyorum...
PREN : Bak, ikimiz de yalvarıyoruz... Ha, senin paran da yoktur. Sat o madalyayı bana...
GARA : Olur...
PREN : Kaça?
GARA : Bir paket cıgaraya veririm.
PREN : Peki... *(Bir paket cıgara verir)* Al... *(Cebinden büyük kâğıt para çıkarır)* İşte bu para da senin...
GARA *(Paraya bakar, şaşar)* : Ne kadar çok... Bilseydim, bütün madalyalarımı sana satardım. *(Madalyayı verir.)* Madem istemiyorsunuz, peki, gideyim öyleyse...
SALSİ *(Sevinçle)* : Git Gara, uzaklara, çok çok uzaklara...
PREN : Gidebildiğin kadar...
GARA : Peki... Allasmarladık...
SALSİ ve PREN : Güle güle...
(Gara yerden sopasını, çıkınını alır, ıslık çalarak uzaklaşır.)
PREN *(Bir süre sessizlikten sonra elindeki madalyayla oynayarak)* : Bunu Gara Müzesine satarım... *(Birden sevinçle.)* Aa... Arkasında adı da kazılı... Beş on

bin verirler değil mi?
SALSİ : Daha çok eder... *(Susma)* Yalnız...
PREN : Ne var?
SALSI : Az para verdik ona... O parayla çok uzaklara gidemez ki... Ya döner gelirse?
PREN : Doğru... Uzaklara gidemez. Çağır çabuk, çağır da daha daha para verelim...
SALSİ *(Kürsüye çıkıp seslenir)* : Garaa, hey Garaa... Gel, gel!... *(İner.)*
PREN : Bak, bunu iyi düşündün. Cebinde bol para olmalı ki uzaklara gidebilsin...
SALSİ : Diyorum ki... *(Durur.)*
PREN : Ne diyorsun?
SALSİ : Otobüse binse de... Bir kaza olsa...
PREN : Ölse... *(Gara gelir, birden susar. Cebinden demetle çıkardığı parayı verir.)* Çok uzaklara gidebilmen için, seni tanımadıkları yerlere...
GARA *(Parayı alır)* : Sağ ol... Neydi, senatör mü, inşallah olursun...
SALSİ *(Cebinden çıkardığı parayı verir)* : Al, benden de...
GARA : Ama sana madalya satmadım ki...
SALSİ : Biz seninle eski arkadaşız Gara...
GARA *(Parayı alır)* : Borcum olsun, bir madalya daha verirlerse, onu da sana getiririm...
SALSİ : İstemem, sen burdan git yeter...
GARA : Sağ ol Salsi...
PREN : Ama bizden para aldığını kimseye söyleme...
GARA : Söylemem...
PREN : Gittiğin yerlerde Gara olduğunu da söyleme!
SALSİ : Başka bir ad kullan... Hadi uğurlar olsun...
PREN : Yolun açık olsun... *(Gara gider.)* Öff... Ölüm terleri döktüm be... Gitmeyecek diye öyle korktum ki...
SALSİ : Biliyor musun, çok büyük şans, ya tam tören

sırasında gelseydi...

PREN : Evet... Ya biz de herkesle birlikte törenden sonra Garabur'a dönseydik de, o da arkamızdan kente geliverseydi.

SALSİ : Rezalet olurdu... Büyük bir tehlikeyi atlattık...

PREN : Ya paraları alıp da bizi atlatırsa?

SALSİ : Nasıl yani?

PREN : Ya başka yoldan kente dönerse? Bakayım arkasından... *(Kürsüye çıkıp bakar.)* Hayır, doğru gidiyor...

SALSİ : Biz bugün burda gerçeğin acı yüzüyle karşılaştık...

PREN : Evet ama, hangi gerçeğin?

SALSİ : Gerçek birdir.

PREN : Bir de bizim gerçeğimiz var, yani toplumun, bütün ülkenin... Hepimiz inandık Gara'nın bir kahraman olduğuna. Şimdi bunu tam tersine çevirmeye kimsenin hakkı yok; Gara'nın kendisinin bile... Anıtı dikilmiş, müzesi yapılmış, tarihe geçmiş kahraman bir Gara; işte toplumun gerçeği bu...

SALSİ : Evet, ama, salt gerçek bu değil ki... Buradaki Gara, salt gerçeğin ta kendisiydi.

PREN : Korkunç çelişki de burda ya... Salt gerçek, her zaman toplumun gerçeğine uymuyor. *(Anıtın dibine yorgun oturur, Salsi de yanına oturur, cıgara ya karlar.)* Hepimizin kahraman olarak bildiğimiz Gara, işte bu alçaktır diyemezdik ya... Salt gerçeğin ne önemi var, bize bir kahraman gerekiyordu; biz işte onu bulduk... Salt gerçek olan Gara, bizim Gara'mız değil, bizim kahraman Gara'mız... O, başka bir Gara, serseri, hain...

SALSİ : Şaşılası bişey... Sana hak vermediğim halde, senin gibi davranmak zorunda duyuyorum kendimi... Salt gerçek, toplumun gerçeğine uymuyor diye anıtı mı yıkacaktık, müzeyi mi kapatacaktık? Bilmiyorum,

hangisi doğru olan; toplumun yalanı gerçek sanması mı, yoksa salt gerçeğin bilinmesi mi? *(Susma.)* Ya ille de Yuntabur'a, yani Garabur'a gitmek için direnseydi?

PREN : Yapılacak tek şey vardı o zaman, onu burda öldürmek...

SALSİ : Ben de aynı şeyi düşünmüştüm.

PREN : Mantık bu... Halkı hayal kırıklığına uğratamazdık... Ben şimdi, bizim kahraman Gara'mızın, bu serseri Gara olduğuna inanmıyorum. Hem o, hem o değil...

SALSİ : Evet... Gara'nın bir serseri olduğunu anlarsa halk, bütün tarihten kuşkuya düşer...

PREN : Yanlış bişey yaptık. Biz bunun eline bir başka adla sahte kimlik verecektik.

SALSİ : Çağıralım öyleyse... *(Kürsüye çıkar seslenir.)* Gitmiş çoktan, görünürlerde yok. *(İner.)* Ben Gara'yım dese bile, artık ona kimse inanmaz ki... Deli, derler. Var böyleleri, kendilerini tarihsel bir ünlü kişi sananlar.

PREN : Tek, biricik Gara var, o da bizim kahraman Gara'mız...

SALSİ : Artık gidelim mi?

PREN : Öyle yorgunum ki...

SALSİ : Gara şerefine belediye sarayında verilecek ziyafet saat kaçta?

PREN : Sekizde...

(Gara dönüp gelmiştir. Arkalarında olduğu için Pren'le Salsi onu görmezler.)

PREN : Kente gitmek için direnseydi, tabancayı hazırlamıştım...

SALSİ : İyi ki söz dinledi...

PREN : Belki de onu öldürmek daha iyi olurdu.

GARA : Ben döndüm...

(Pren'le Salsi, Gara'yı görünce donup kalırlar.)

SALSİ : Neden döndün? *(Gara susar.)*
PREN : Daha para mı istiyorsun? *(Gara susar.)*
SALSİ : Haa, anladım... Biz de arkandan seslendik ama duyuramadık. Gara olduğunu gizlemek için bizden bir sahte kimlik istiyorsun, değil mi?
GARA : Yoo... Neden başka ad kullanayım? Ben Gara'yım!
PREN *(Bağırır)* : Sen, Gara değilsin!...
GARA *(Sükunetle)* : Gara'yım...
SALSİ : Gara, sen Gara değilsin. Artık Gara değilsin.
PREN *(Bağırır)* : Bundan sonra Gara değilsin...
SALSİ *(Cebinden demetle çıkardığı parayı uzatır)* : Al... Gara değilsin anladın mı?
GARA : İstemem... *(Cebinden çıkardığı paraları da verir.)* Alın bunları da... *(Almazlar. Yere atar.)*
PREN : Madalyanı satmaktan vaz mı geçtin?
GARA : Madalya da sizin olsun.
SALSİ : Peki, neye döndün geriye.
GARA : Yuntabur'a gideceğim, göreceğim orasını...
SALSİ : Yuntabur yok artık, adı bile değişti.
GARA : Olsun... O meşe ağacını görüp döneceğim. Yalnız o kadarcık.
PREN : O meşe ağacını çoktan kestiler.
GARA : Yerini görürüm...
SALSİ : Yeri de kalmadı. Apartıman yaptılar oraya.
GARA : Olsun... O meşe ağacından ille bişey kalmıştır yine, öyle büyük bir meşe ağacıydı ki...
PREN : Öyleyse niçin paraları geri verdin?
GARA : Paralarınızı vermesem sokmazdınız beni kente...
SALSİ : Laf anlamıyorsun, seni asarlar kentte.
GARA : Size ne? Assınlar... Ama yalnız... Senin sözün geçer Salsi, ne olur beni o meşe ağacının olduğu yerde assınlar. *(Susma.)* Şimdiye kadar asılacak öyle büyük suçlar işledim ki, her sefer asacaklarına madalya verdiler bana... Belki yine öyle olur.

SEN GARA DEĞİLSİN

PREN *(Gara'nın arkasına geçer)* : Niçin başka yoldan gitmedin kente de, burdan geçtin?

GARA : Söyledim ya, paranızı geri vermek için...

SALSİ *(Yalvarır)* : Hadi Gara... Git burdan...

GARA : Peki ama niçin?

SALSİ : Gara, çünkü sen Gara değilsin!...

GARA *(Hep sakin konuşurken ilk olarak bağırır)* : Gara'yım ben, Gara'yım...

SALSİ : Gara değilsin...

GARA *(Haykırır)* : Gara'yım! *(Arkasındaki Pren tabancasını çıkarır, doğrultur, Gara'yı vurur. Gara, işediği yere yıkılır. Yattığı yerde kıvranarak.)* Görürsünüz, yine madalya verecekler işte... Onu da sana veririm Salsi. Gara'yım, şimdi anladınız mı? Ben Gara'yım...

BİR KADIN İÇİN DÜET

Büyük bir oda. Duvarlar, kitaplarla dolu raflarla kaplı. Büyük ve tek pencere, kalın, kırmızı perdeyle örtülü. Yerde, gelişigüzel savrulmuşçasına dergiler, gazeteler, açık kitaplar... Bir duvar saatı çok belirli olarak görülmektedir. Saat sarkacının tiktakları, oyunda yazılı yerlerde, gittikçe büyüyerek çan sesine dönüşecektir. Saat, on otuzu gösteriyor. Gecedir.

Kadın ayaktadır, raflardan birine dayamış olduğu ayna önünde süslenmektedir. Saata bakar. Odanın dağınıklığını toparlamaya başlar. Yine ayna önüne gelip kendine çekidüzen verir. Tekrar saata bakar. Yine odayı toplamaya başlar. Telâşlı ve acelecidir. Bütün bu davranışlarından bellî bir saatta gelecek olan birisi için hazırlandığı anlaşılır. Yine dağınık odayı toplamayı bırakıp ayna önünde süslenmeye başlar. Boynuna bir kolye geçirir, yakasına broş takar.

Kapının zili çalar. Kadın saata bakar. Bakışından, kapının erken çalınışına şaştığı, beklediğinden başkası gelmiş olduğu için, canı sıkıldığı anlaşılır. Kapı zili üstüste çalar. Ka-

dın açıp açmamakta kararsızdır. Hava soğuk olduğu için, koltuk üstündeki mantosunu omuzuna alıp, sokak kapısını açmak için çıkar.

Yabancı Kadın önde, Evsahibi arkada odaya girerler. Yabancı Kadın'ın elinde bir küçük valiz, başında eşarp vardır. İki kadının giysileri, süsleri, taçları, tıpatıp birbirine benzemektedir.

EVSAHİBİ *(Omuzundaki mantoyu çıkarıp koltuğa koyar. Oda kapısı önünde çekingen duran Yabancı Kadın'a)* : Buyrun... Buyrun...

Y. KADIN : Yanlış gelmedim ya... Vassen'in evi değil mi?

EVSAHİBİ *(Yabancı Kadın'ın kocasından senli benli sözetmesine kızdığını belli ederek, heceler üstüne basa basa)* : Evet... Bay Vassen'in evi...

Y. KADIN *(Kitaplara bakarak)* : Yanılmıyorsam, siz de Vassen'in eşi olacaksınız...

EVSAHİBİ : Evet... Bay Vassen'in eşi...

Y. KADIN : Dışarda öyle soğuk, öyle kar var ki...

EVSAHİBİ *(Yabancı Kadın'ın elinden valizi alarak)* : Mantonuzu çıkarın... *(Koltuğu gösterir.)* Şöyle Buyurun...

(Yabancı kadin mantosunu, eşarpını çıkarır. İki kadının benzer elbise giymiş oldukları görülür. Yakalarındaki broş da tıpkı benzerliktedir.)

Y. KADIN *(Mantosunu, eşarpını çıkarıp oturur)* : Evinizi geceleyin bulamayacağım diye korkuyordum ama,

EVSAHİBİ (Yabancı Kadın'ı süzerek incelemektedir) : neyse kolay buldum... *(Evsahibi Yabancı Kadın'ı süzerek incelemektedir.)* Uygunsuz zamanda geldiğim için özür dilerim. Geceyarısı sizi tedirgin etmek istemezdim. Ama uçaktan şimdi indim. Bu kentte başka da tanıdığım yok. Doğrusu Vassen'i görmeden otele gitmek de istemedim.

EVSAHİBİ *(Çok şaşmıştır)* : Nasıl? Vassen'i mi göreceksiniz?
Y. KADIN : Evet... Vassen evde yok mu?
EVSAHİBİ : Bay Vassen evde yok...
Y. KADIN : Demek bir yere gitti. Çabuk gelir mi?
EVSAHİBİ *(Duvar saatına bakarak)* : Gelir... Siz uzaktan mı geliyorsunuz?
Y. KADIN : Uzaktan, çok uzaktan... Uzun bir hava yolculuğu yaptım. Sonra doğru buraya geldim. Vassen uzak bir yere mi gitmişti?
EVSAHİBİ : Uzağa, çok uzağa... Sizin geldiğiniz yerden çok, çok daha uzaklara...
Y. KADIN : Demek, benim nerden geldiğimi biliyorsunuz?
EVSAHİBİ : Hayır, bilmiyorum ama, nerden gelirseniz gelin, Vassen, sizin geldiğiniz yerden çok daha uzaklara gitti.
Y. KADIN : Yaaa!... Vah vah!... Öyleyse bu gece göremeyeceğim. Boşuna beklemeyeyim...
EVSAHİBİ : Siz gerçekten bilmiyor musunuz?
Y. KADIN : Neyi?
EVSAHİBİ : Vassen'in öldüğünü...
Y. KADIN *(Haykırır)* : Öldü mü? Ne zaman?
EVSAHİBİ : Bir yılı geçti öleli...

(Yabancı Kadın için için ağlamaktadır. Evsahibi aynanın önüne geçip süslenmeye başlar, arada bir saata bakar. Duvar saatı sarkacının tiktakları gittikçe büyür, sonra yavaş yavaş söner.)

Y. KADIN *(Dul Kadın'ın süslenmesini ayıplayarak)* : Hazırlanıyorsunuz, bir yere gideceksiniz herhalde...
EVSAHİBİ : Yooo, evdeyim...
Y. KADIN : Öyleyse birini bekliyorsunuz. Ben gideyim artık...
EVSAHİBİ : Bir konuk bekliyorum. *(Duvar saatına ba-*

karak) : Ama gelmesine daha var... Bir kahve içelim...

Y. KADIN : Mersi, istemez... *(Evsahibi cıgara uzatır.)* İçmiyorum... *(Evsahibi kendi cıgarasını yakar.)* Çok genç dul kalmışsınız... Güzelsiniz de... Yazık! *(Evsahibi ayna karşısında süslenmektedir.)* Ölenle ölünmez... Vassen'in arkasından yıllarca yas tutacak değilsiniz ya... Hem de bu genç yaşınızda... *(Susma.)* Bir erkek konuk bekliyorsunuz herhalde...

EVSAHİBİ *(Heyecanlı)* : Nerden bildiniz?

Y. KADIN : Besbelli... Süslenmenizden... Çok da heyecanlısınız...

EVSAHİBİ : Doğru... O'nun gelmesi yaklaştı mı, her gece bu saatlarda heyecanlanıyorum. Bir yıldan çok oldu, hep böyleyim...

Y. KADIN *(Ayıplayarak)* : Pek de erken başlamışsın, öyle değil mi? Vassen ölür ölmez... *(Evsahibi cevap vermez.)* Seviyor musunuz?

EVSAHİBİ : Kimi?

Y. KADIN : Beklediğiniz erkeği?

EVSAHİBİ : Çok...

Y. KADIN : O da sizi seviyor mu?

EVSAHİBİ : Bilmiyorum...

Y. KADIN : Sizi kınıyorum sanmayın. Tabii bu genç yaşta bir başınıza kalamazdınız. Ünlü bir adamın dul karısı için yeniden evlenmek de zordur. Çünkü Vassen'den sonra kolay kolay koca beğenemezsiniz. Beğenip birisini evlenseniz, sanki ölü Vassen'e ihanet etmişsiniz gibi herkes sizi ayıplar... Serbest hayat da yaşayamazsınız, erkeklerle arkadaşlık edemezsiniz; çünkü ünlü Vassen'in dul kalmış karısısınız... Sonra erkekler de size yaklaşamazlar, ünlü bir adamın karısısınız diye...

(Evsahibi iki kadehe içki koyar, birini Yabancı Kadın'a verir. Yabancı Kadın kadehi alır.)

Y. KADIN : Mersi... Merakımı bağışlayın, nasıl bir adam olduğunu sorabilir miyim?
EVSAHİBİ : Kimin?
Y. KADIN : Beklediğiniz erkeğin?
EVSAHİBİ : Söylesem bile inanmazsınız ki bana...
Y. KADIN : Ben gideyim de artık sizi rahat bırakayım.
EVSAHİBİ : Onu görmeniz çok mu gerekliydi?
Y. KADIN : Kimi?
EVSAHİBİ : Vassen'i...
Y. KADIN : Gerekliydi, ama artık çok geç... *(Ayağa kalkar.)*
EVSAHİBİ *(Duvar saatına bakarak)* : Bekleyin biraz daha, yirmi dakika sonra gelecek... *(Yabancı Kadın korkuyla iki adım geri çekilir, mantosunu alır.)*
Y. KADIN : Ben gideyim artık...
EVSAHİBİ : İnanmazlar diye şimdiye kadar hiç kimseye söylemedim. İlk size açıklıyorum bunu.
Y. KADIN : Neyi?
EVSAHİBİ : Vasen'in her gece geldiğini... Başkalarına söylesem, bana deli diyeceklerdi. Ama siz çok uzaktan gelmişsiniz... İlle de görüşmek istiyorsunuz... *Karşısında korkuyla bakan Yabancı Kadın'a gülümseyerek.)* Niçin öyle bakıyorsunuz? İnanmıyorsunuz değil mi? *(Yabancı Kadın'ın elinden aldığı mantoyu koltuk üstüne koyar.)* Bekleyin, az sonra gelecek, görürsünüz...
Y. KADIN *(Koltuğa çökerek)* : Onu mu bekliyorsunuz?
EVSAHİBİ : Evet...
Y. KADIN : O'nun için mi süsleniyordunuz?
EVSAHİBİ : Evet...
Y. KADIN : Nasıl geliyor?
EVSAHİBİ : Basbayağı... Tıpkı, ölmeden önceki gibi...
Y. KADIN : Korkmuyor musunuz?
EVSAHİBİ : Öldüğü zaman çok korkmuştum. O gece yanında kalamamıştım da, başkaları beklemişti. Ben bir

komşuda gecelemiştim. Ne şaşılası şey, en yakınımız, en sevdiğimiz bile ölünce birden yabancılaşıyor da korku salıyor içimize... Ama şimdi korkmuyorum ondan artık...

Y. KADIN : Alıştınız mı?

EVSAHİBİ : Ölü değil ki... Ölü olsa yine korkarım.

Y. KADIN : Öyleyse ölmemiş demek?

EVSAHİBİ : Öldü... İyice öldü... Ama geliyor yine.

Y. KADIN *(Sürekli şaşkınlık içindedir)* : Nasıl geliyor? Kefenle, tabutla mı?

EVSAHİBİ *(Bütün bu olayı çok doğal bir şey anlatıyormuş gibi rahattır)* : Yok canım, neler söylüyorsunuz, size ne korku filmi anlatiyorum, ne de masal... Son giydiği elbiseler üstünde yine...

Y. KADIN : İskelet olarak mı?

EVSAHİBİ *(Alaylı gülerek)* : Nerdeyse beni korkutacaksınız... Değil canım... Tıpkı eskisi gibi...

Y. KADIN : Etleri çürümemiş mi o kadar zamandır?

EVSAHİBİ : Yooo, sapasağlam... Ama yine her zamanki gibi çok öksürüyor. Daha kapının zilini çalmadan, öksürüğünü duyunca, anlıyorum geldiğini... Bin öksürük içinde, onunkini hemen tanırım...

Y. KADIN : Omuzundaki ağrı geçmiş mi?

EVSAHİBİ *(Kıskançlıkla)* : Siz nerden biliyorsunuz omuzunun ağrıdığını? Kendisi mi söylemişti?

Y. KADIN : Yooo... Birisinden duymuştum...

EVSAHİBİ : Omuz ağrıları var yine... Söylemiyor ama, arada bir kıvranmasından anlıyorum.

(Telefon çalar. İki kadın aynı zamanda telefona, sonra birbirlerine bakarlar.)

Y. KADIN *(Ürkek)* : O mu?

EVSAHİBİ : Sanmam... Öldüğünden beri hiç telefon etmedi. Başkasıdır... *(Alıcıyı çekingen kaldırır.)* Allooo... Buyrun...

(Telefondaki erkek sesi, hoparlörde büyüyor-

muş gibi, odanın içinde yankılanarak duyulur. Bu, neşeli genç bir erkek sesidir.)

SES : Geç vakit rahatsız ettiğim için özür dilerim.

EVSAHİBİ *(Soğuk)* : Estağfurullah...

SES : Beni tanımadınız mı yoksa?

EVSAHİBİ : Tanımaz olur muyum, sesinizden tanıyorum artık...

SES : Teşekkür ederim... Bu gece gözlerim hep sizi aradı. Bu saata kadar hep yolunuzu bekledim. Yine gelmediniz...

EVSAHİBİ : Ama ben gelmeyeceğimi size söylemiştim.

SES : Evet, söylemiştiniz her zamanki gibi, ama yine de içimde bir umut vardı.

EVSAHİBİ *(Yabancı Kadın'a, telefondaki erkekten tedirgin olduğunu belirten bir işaret yaparak)* : Size hiç umut vermedim ki...

SES : Yazık ki vermiyorsunuz...

EVSAHİBİ : Afedersiniz, bir konuğum var da...

SES : Yarın görüşebilir miyiz?

EVSAHİBİ : Hayır.

SES : Bu konuda ne kadar ciddi olduğumu anlatabilsem. *(Evsahibi'nin yüzünden cansıkıntısı belli olur.)* Ziyaretinize gelebilir miyim? Tabii yalnız değil, kızkardeşimle...

EVSAHİBİ : Her zaman söylüyorum size, çok işlerim var... Hiç boş vaktim yok...

SES : Beş dakikanızı da ayıramaz mısınız bana?

EVSAHİBİ *(Eliyle telefonun ağızlığını kapatarak «Ööff!» dedikten sonra)* : Yarın evde olmayacağım.

SES : Tekrar özür dilerim rahatsız ettiğim için. Bana darılmıyorsunuz ya...

EVSAHİBİ *(Umursamadan)* : Yooo, ne diye...

SES : Sizi yine ararım... Belki düşüncenizi değiştirirsiniz... Çok teşekkür ederim. Sesinizi duyduğum için öyle mutluyum ki... İyi geceler...

EVSAHİBİ : İyi geceler... *(Telefonu sert kapar.)* Vassen'in her gece geldiğini bilmiyorlar da ondan... Kimseye söyleyemiyorum da, beni deli sanacaklar...

Y. KADIN : Anlatıyordunuz, eve gelince ne yapıyorsunuz?

EVSAHİBİ : Tıpkı sağlığında olduğu gibi. Vassen, geleneksel aile törelerine çok bağlıdır. Kapıdan girince öper beni... Evden giderken de öper... O gün kavga etmiş olsak bile bu yine böyledir. Babası da öyleymiş...

Y. KADIN : Sonra?

EVSAHİBİ : Sonra, her zamanki gibi, odasına kapanıyor, işte bu odaya... Çalışıyor. Çalışırken yanında kimsenin bulunmasını istemez. Bunu söylemez ama ben anlarım. Zaten hiçbişey söylemez ki... Kapanır bu odaya, sfenks gibi...

Y. KADIN : Eskiden beri mi?

EVSAHİBİ : Eskiden çok virvircıydı... Evliliğimizin ilk yıllarında durmadan söylenirdi, hep de aynı şeyleri... O kadar çok söylenirdi ki, onun sesi somutlaşıp fare biçiminde kafamın içine girer, beynimi oyardı. «Sus, artık yeter!» diye bağırırdım.

Y. KADIN : Şimdi?

EVSAHİBİ : Şimdi konuşmuyor... «Evet, hayır, peki, olur, var, yok...» İşte o kadar... O çalışır. Ben çay getiririm boyuna... Çay bardağını koyarım önüne, bir Buda heykeli gibi durur öylecene... Tıpkı sağlığında olduğu gibi... Öldü, gitti, ama sağlığındaki huylarından hiçbirini değiştiremedi hâlâ...

Y. KADIN : Ne çalışıyor burda?

EVSAHİBİ *(Şaşarak)* : Bilmiyor musunuz?

Y. KADIN : Tolfa ustasıydı...

EVSAHİBİ : Evet, yine Tolfa yapıyor... Son Tolfa'sı üstünde çalışırken ölmüştü. Şimdi geceleri gelip, o yarım kalan Tolfa'yı bitirmeye uğraşıyor.

Y. KADIN : Öldüğünden beri daha bitiremedi mi?
EVSAHİBİ : Hayır. Bu gidişle biteceği de yok...
Y. KADIN : Niçin? Boyuna çalışıyor diyorsunuz?
EVSAHİBİ : Çalışıyor ama, bir gece önceden yarım kalmış Tolfa'yı kırıp parçalıyor, sonra o Tolfa'yı yeni baştan yapmaya başlıyor. Bir gece önce nasıl yapmışsa, neler yapmışsa, yine öyle tıpkısını yapıyor. Yine yarım kalıyor. Tolfa, bir gece önce kaldığı gibi... Sonra güneş doğuyor...
Y. KADIN : Güneş doğunca?
EVSAHİBİ : Gitmesi gerekli... Beni öpüp gidiyor... Bu, hep böyle sürüyor. *(Duvar saatına bakarak)* Biraz sonra gelir. Dün geceden yarım kalmış Tolfa'yı parçalar, yeniden yapmaya başlar...
Y. KADIN : Ben varken de gelir mi?
EVSAHİBİ : Bilmem... Gelir sanırım...
Y. KADIN : Bir görsem...
(Susma.)
EVSAHİBİ : Merakımı bağışlayın; Vassen'le konuşacaklarınız?...
Y. KADIN *(Sözünü keserek)* : Kendisini görmek istemiştim, o kadar...
EVSAHİBİ *(Kıskançlıkla. Bundan sonra hep kıskançtır)* : Bana ne sizden, ne başka bir yabancı kadından hiç söz etmemişti...
Y. KADIN : Ölmüş olduğuna göre, artık kıskançlığınız boşuna...
EVSAHİBİ : Vassen'i nerden tanıyordunuz?
Y. KADIN : Bir geceydi... Rıhtım boyunda yan yana yürüyorduk...
EVSAHİBİ *(Öfkeli ve kıskanç)* : Rıhtım boyunda mı?
Y. KADIN : Hayır, hayır... Vapurdaydık...
EVSAHİBİ *(Hırçın)* : Vapurdaydınız?
Y. KADIN *(Hep sözünü değiştirerek)* : Değil, değil... Bulvarda geziniyorduk...

EVSAHİBİ : Bulvarda? Geziniyordunuz?
Y. KADIN : Yok... Parktaydık... Bankta oturuyorduk...
EVSAHİBİ : Parkta demek?
Y. KADIN : Değil... *(Şaşırmış.)* Şey... Ama Bayan, biz elbet bir yerdeydik... Nerde olmamızı istiyorsanız, orda olalım... Çünkü Vassen bana bişey söylemişti, onu size anlatacağım. Vassen bu sözü bana bir yerde söyledi elbet...
EVSAHİBİ : Nerdeyseniz, doğrusunu söyleyin...
Y. KADIN : Restorandaydık... Dedi ki...
EVSAHİBİ : Size?
Y. KADIN : Ben evli bir kadınım Bayan. Kocama da hiç ihanet etmedim.
EVSAHİBİ : Ben de ihanet etmedim, aklımdan bile geçirmedim böyle şey... Ne demişti Vassen?
Y. KADIN : Yanında başkası vardı, ona söylemiş... Ben de ondan duydum.
EVSAHİBİ : Ne demiş?
Y. KADIN : Hiç... *(Susma.)* Kocama «Beni seviyor musun?» diye sormuştum. Cevap vermedi. Üsteledim: «Söylesene; beni seviyor musun?» «Ne seni, ne de başkasını... Ne şimdi, ne de bundan sonra.» dedi. «Niçin?» dedim. *(Evsahibi ağlamaktadır.)* «Sağıra duyuyor, işitiyor musun diye soruyorsun.» dedi. «Kör olmadan önce seni görmüştüm.» dedi. İki gözünü oyup kör ettiğim adama, «Beni görüyor musun?» diye soruyordum. *(Evsahibi ağlamaktadır.)* Vassen sizi seviyordu.
EVSAHİBİ *(Ağlayarak)* : du...
Y. KADIN : Sizinle övünmek istiyordu...
EVSAHİBİ *(Gözleri yaşlı ve hırçın bağırır)* : Evet, benimle övünmek istiyordu ama, başkalarına tanıtırken «Bakın vazoma, kitaplığıma... Bakın pikabıma!... «Ne iyi ne güzel...» der gibi benimle övünmek istiyordu. «Bakın benim malıma.» demek istiyordu.

Y. KADIN : Yapacağı Tolfa'larda sizin de payınız olsun, sizden esinlenerek yapsın isterdi...

EVSAHİBİ : Yapacak, yaratacak olan her zaman, her yerde, her koşulda yapabilir Bayan...

Y. KADIN : Belki dediğiniz doğru, ama sizin etkinizle yaptığını sanmak bile onu mutlandırırdı, o böyle sanıyordu.

EVSAHİBİ : Evet ama ya ben? Ben neyim? Ben hiç miyim? Bencildi, yalnız kendini düşünürdü...

Y. KADIN : İyi adamdı, herkese iyilik ederdi.

EVSAHİBİ : Evet iyilik ederdi, ama niçin? Bencilliğinden... Başkalarına iyilik ederek, obur bencilliğini doyurmaya çalışırdı. Kötülük edenlere bile iyilik ederek onlardan intikam alırdı, yalnız kendisinin anladığı bir intikam... *(Büsbütün ağlayarak.)* Genç kızlığımda nasıl bir koca düşünmüştüm ben...

Y. KADIN : Bu sözü, ona bir gece misafirlikteyken de söylemiştiniz.

(Evsahibi başını eğer, ağlamaktadır. Yabancı Kadın, O'nun arkasına gidip saçlarını okşarken, hoparlörden tok bir erkek sesi duyulur.)

ERKEK SESİ : Birgün ölüvereceğim. Doktor gelecek, cesedimin nabzına bakacak. Büyük bir keşifte bulunuyormuş gibi bilgiçlikle «Ölmüş» diyecek. Başucumda ağlayacaksın; hem de gözyaşlarına inanarak, bensiz yaşayamayacağını söyleyeceksin...

(Susma.)

Y. KADIN : Neden öldü?

EVSAHİBİ : Bilmiyorum...

Y. KADIN : İnsan ölmeye karar verince ölür.

ERKEK SESİ : Sinirlerimin çok bozuk olduğu o gece bir rüya görmüştüm. Buğulu, sisli, dumanlı bir çayırlıktaydım. Bir kadın, belki anhemdi, kim olduğunu tam anlayamadım, bana «Korkma!» diyordu, «Çok kolay...» diyordu.

BİR KADIN SESİ *(Tatlı, yumuşak)* : Korkma!... Çok kolay... Şöyle kendini bırakıver. Ellerini de yana aç!... Bak, böyle işte... Yavaş yavaş ayakların yerden kesilir, ölüverirsin... Korkulacak bişey yok ölümde... Kendini sıkma, uçuvereceksin... Hani, bak benim gibi. Yüreklen biraz. Sonra hiçbişey anımsamayacaksın, hiçbişey bilmiyeceksin... Dinleneceksin, büsbütün dinleneceksin...

ERKEK SESİ : Ama dinlendiğimi bilmeyeceğim ki...

EVSAHİBİ *(Ağlayarak)* : Hep ölüm edebiyatı yapıyordu, hoşuna giderdi ölüm edebiyatı yapmak...

Y. KADIN : Ama öldü işte...

EVSAHİBİ : Her doğum günümde, bir hediye getirecek diye beklemiştim. Bir küçücük hediye, bir tek çiçek... Ağaçtan kopardığı bir yaprak... Ama boşuna!... *(Kızgın.)* Hiçbir doğum günümü hatırlamadı bile...

Y. KADIN : Yalnız doğum gününüzde değil, sizin olduğu her zaman, hep sizinle doluydu, her gün, her saat...

EVSAHİBİ : Geleceğim diye söz verir, beni yabancıların arasında saatlerce bekletirdi. Beni hep yalnız bırakırdı.

Y. KADIN : Bakın ama şimdi yalnız bırakmıyor artık, her gece geliyor.

EVSAHİBİ : Evet, öldükten sonra... Yine de yalnızım, o Tolfa'larıyle başbaşa... Bana mı geliyor, yoksa Tolfa'larına mı, bilemiyorum... Onun için yalnız Tolfa var... Tolfa dışındaki herşey de yine yalnız Tolfa için var... Bir Tolfa ustası Vassen'in karısı olmaktan bıktım; ben Vassen'in karısı olmak isterdim.

Y. KADIN : Tolfa'sız Vassen olabilir miydi? Şimdi öyle sanıyorsunuz ama, Tolfa yapmayan Vassen'i siz de sevmeyecektiniz; çünkü o zaman Vassen'den başka biri olurdu.

EVSAHİBİ : O beni hiç sevmedi.

Y. KADIN : O sizi hep sevdi.

EVSAHİBİ : Hayır, o asıl sizi seviyordu...

Y. KADIN *(Anılarına dalmış olarak)* : Ne zaman ona yaklaşmaya çalışsam, biraz yaklaşsam, hemen bir bahane bulup, sizden, sizin iyiliklerinizden, size olan sevgisinden söz ederdi. Size, bir korunma aracı olarak sarılırdı, boğulmamak, kurtulmak için...

EVSAHİBİ : Övseydiniz kazanırdınız. Kendini beğenmişti. Övülmekten çok hoşlanırdı.

Y. KADIN : Siz de övseydiniz... Bütün peygamberler, kendilerine önce karılarının inanmasını isterler.

EVSAHİBİ *(Bağırır)* : Yalnız erkeklerden peygamber çıkmış da onun için...

Y. KADIN : Ama bu Vassen'in suçu değil...

(Bundan sonra iki kadın, hiç ilgisi olmayan sözleri karşılıklı olarak birbirlerine cevap veriyorlarmış gibi, büyük bir nezaket ve ciddilik içinde söyleyeceklerdir.)

EVSAHİBİ : Kendisini benden çok sevsinler diye kuşların yemini, suyunu hep kendisi verirdi.

Y. KADIN : Çok soğuk değil mi?

EVSAHİBİ : İtalyanca çalışıyorum da...

Y. KADIN : Anne sütü başka oluyor efendim, başka hiç bir hayvanınkine benzemiyor...

EVSAHİBİ : Tabii... Keşke zamanında camlar kırılsaydı. Siz nerde oturuyorsunuz?

Y. KADIN : Şapka sevmiyorum, alışmamışım da...

EVSAHİBİ : Gözünüzle gördünüz mü, yoksa bu yaz denize mi gideceksiniz?

Y. KADIN : İnanmam... Mutlaka vardır... Kaça aldınız?

EVSAHİBİ *(Birden fırlar, duvar saatına bakar, rüyadan uyanmış gibidir)* : Saat onbir... *(Korkuyla.)* Gelecek... Şimdi çalınır kapı...

(Duvar saatının sarkacının tiktakları yavaş yavaş büyüyerek çan seslerine dönüşür. Bu sesler yavaşlarken hoparlörden, lokomotif pis-

tonunun yada bir makina çarklısının çıkardığı paslı, gıcırtılı, gürültülü sesler duyulur. Bu sesler, durmadan konuşan ve hep aynı heceleri tekrarlayan bir adamın sesine benzemektedir.)

EVSAHİBİ *(Gürültüden kulaklarını tıkayarak bağırır)* : Sus!... Yeter artık, suss!... Bıktım... *(Gürültü gittikçe yavaşlar, kaybolur.)* Sesin somutlaşıp bir fare biçiminde kulaklarımdan kafatasımın içine girip yerleşti, kafatasıma yuvalandı. Beynimi durmadan kemirip duran farenin tıkırtılarından başım oyuluyor. Uyurken bile rüyalarımı kemiriyorsun, sus artık...

(Gürültü dinmiştir. İki kadın da ağlamaktadır.)

Y. KADIN : Saat onbiri geçiyor...

(Telefon çalar. Gözleri yaşlı olan Evsahibi, bir kurtuluş umuduyle telefona koşar. Telefonda, daha önce konuşan neşeli erkek sesi vardır. Evahibi, telefonda umutlu, tatlı ve yumuşak konuşacaktır.)

EVSAHİBİ : Allo... Buyrun... Allo...

SES : Geç vakit yine rahatsız ettiğim için özür dilerim...

EVSAHİBİ : Ne münasebet... Ne diye rahatsız olayım, çok memnun oldum...

(Evsahibi yürüdüğü için telefon telinin fişi çıkmış, yerde sürüklenmektedir. Evsahibi, fişi yerden kaldırır. Telefonun bağı olmadığı halde yine konuşabilmektedirler.)

SES : Bütün gece gözlerim hep sizi aradı... Bu saata kadar hep yolunuzu bekledim. Yine gelmediniz...

EVSAHİBİ : Hâlâ orda mısınız? İsterseniz geleyim...

(Sevinç içinde konuşan kadın, alıcıyı çektiği gibi, telefon hattı, telefon makinasından kopar. Elinde kopuk telli alıcıyla Evsahibi

odanın ortasına doğru, Yabancı Kadın'ın yanına gelir. Yine de telefonda konuşabilmektedir.)

SES : Hayır... Gelmeyeceğim dediğiniz için ordan çıktım. Şimdi uzak bir yerdeyim...

EVSAHİBİ : Ne yazık!... Öyleyse yarın buluşuruz...

SES : Yarın işiniz olduğunu söylemiştiniz...

EVSAHİBİ : İşim önemli değil...

(Evsahibi, elindeki alıcıyı yere düşürür, ama yine de konuşabilmektedir.)

SES : Ben mi geleyim?

EVSAHİBİ : Nasıl isterseniz...

SES : Peki, kızkardeşimle gelirim...

EVSAHİBİ : Yalnız gelseniz olmaz mı?

SES : Peki, yalnız gelirim... İyi geceler...

EVSAHİBİ : İyi geceler... Bekliyorum...

(Susma. Evsahibi'nin neşesi kalmamıştır. İki kadın da duvar saatına bakarlar. Sarkaç artık sallanmamaktadır.)

Y. KADIN : Saat durdu...

EVSAHİBİ : Kurmayı unutmuşum...

Y. KADIN : Büsbütün kurtuldunuz...

EVSAHİBİ : Artık gelmez...

Y. KADIN : Yaşarken ölmüştü...

EVSAHİBİ : Yaşarken ölmüştü...

(Yabancı Kadın, Evsahibi'nin arkasına geçer. Işıklar yavaş yavaş sönerken, iki kadın tek kadın gibi görünür.)

HAZIROL

KİŞİLER

GENERAL FARAT — *Bir malul general emeklisi. Gözleri görmez. Çok yaşlıdır. Boyu da kısadır.*

HİZMET ERİ KORŞAN — *Malul generale bakması için verilmişken, terhis olduktan sonra da, aylık karşılığında, generalden ayrılmamıştır. Boyu çok uzundur.*

Bu oyunu sahneye koyanın ve oyuncuların şunu dikkate almaları gerekir:

Oyun o türlü sahneye konulmalı ve oynanmalıdır ki, seyirci, kimileyin General Farat'a, acayip hak vermeli ve Er Korşan'a kızmalı, kimileyin de tersine, General Farat'a kızıp, Er Korşan'a hak vermeli ve acımalıdır. Seyircinin eri yada generali haklı bulma duygusu, oyun boyunca, değişerek sürmelidir.

Boş bir sokak. Sokağın iki geçesinde dükkânlar var. Pazar günü olduğundan dükkânlar kapalıdır ve sokaktan geçenler olmaz. Yaya kaldırımı normalden yüksektir. Karşılıklı iki dükkânın ve bir iş hanının kapısına birkaç basamakla çıkılır. Han kapısı basamaklarının önündeki sokak çukurunda pis su birikintisi vardır.

Zaman: Çok sıcak mevsim. Akşam üzeri. Hava gittikçe kararır. Oyunun sonuna doğru gece olur ve sokak lambaları yanar.

(Korşan'la Farat sokağa girerler. Farat, sol kolundan tutmuş olan Korşan'ın yedeğindedir. Farat'ın sağ elinde baston vardır. Çok yaşlı olduğundan adımlarını ayak ayak atarak titrek ve çok yavaş yürür. Korşan'ın yedeğinde olduğu halde, bastonla önünü, yanını yoklayarak yürümektedir. Uzunca bir süre suskun dururlar. Farat, zavallı görünüşte ve yalvararak konuşurken, Korşan aşağılayıcı ve alaycı biçimde konuşacaktır. Farat diklenince, Korşan pısacak, korkuyla konuşacaktır.)

FARAT : Eeee?
KORŞAN : Ne eee'si?
FARAT : Ne demek ne ee?
KORŞAN : Ee'si, ne'si var mı bunun? Ne diyorsun?
FARAT : Geldik mi diye soruyorum.
KORŞAN : Geldik ya
FARAT : Nereye geldik?
KORŞAN : Elinin körüne geldik.
FARAT : Ama ben sana, beni deniz kıyısına götür, demiştim.
KORŞAN : Tutturdun, deniz kıyısı da deniz kıyısı...
FARAT : Ne yapayım, Pazar günü kimseler yok... Bunaldım sıcaktan...
KORŞAN : İyi ya işte, getirdim ben de...
FARAT : Burası neresi?
KORŞAN : Deniz kıyısı.
FARAT *(Şaşırmış)* : Burası! Deniz kıyısı!
KORŞAN : Beğenmedin mi? Senin gibisine çok bile...
FARAT : Deniz kıyısı değil. Yalan.
KORŞAN : Yalanmış. Neden yalan?

FARAT : Yalan işte.

KORŞAN : Hiç de değil.

FARAT : Benim gibi yaşlı, gözleri görmeyen emekli bir generali kandırmaya utanmıyor musun?

KORŞAN : Burası deniz kıyısı diyorum sana. Hem sen nasıl biliyorsun deniz kıyısı olmadığını? Sanki kör değilmiş de gözü görüyormuş gibi...

FARAT *(Ağlamaklı)* : Terbiyesizlik etme! Ağzını topla! Sen bir generale kör diyemezsin.

KORŞAN *(Kızgın)* : Kör değilsen, öyleyse hadi kendin yürü de git. *(Korşan, Farat'ı bırakır, gider. Dükkân kapısına çıkan bir basamağa oturur. Farat ayakta, perişan, zavallı, bekler.)*

FARAT *(Acıklı, ezik bir sesle)* : Tanrım, ah Tanrım! Ben bu durumlara düşecek insan mıydım? Bir zamanlar ordulara komuta ettim. Tirtir titrerlerdi benden. Herkes korkardı. Şimdi şu acımasız, taş yürekli, kaba herifin, aptal bir köylünün eline kaldım. Kimsem yok, hiçkimsem... İnsanların sığışamadığı bu koskoca ve kalabalık dünyada yapayalnız kaldım. Bunca yıl yaşamam ille de gerekli miydi sanki... Niçin ölmedim, niçin?

FARAT *(Bastonuyla önünü, öbür eliyle de havayı yoklaya yoklaya, yalvararak seslenir)* : Korşan! Korşan oğlum... Nerdesin Korşan! Hayır, hayır, sen generalini böyle yol ortasında bırakıp gidemezsin... Yapamazsın bunu Korşan... Oğlum, oğlum Korşan... Gel, ne olur gel, tut elimden... *(Bastonuyla yoklayarak, yaya kaldırımına oturur.)* Aylığını arttıracağım... Ne istersen, ne kadar istersen veririm. Çizmelerimi istemiştin... Peki, senin olsun... Al çizmelerimi, bir kat da eski giysimi vereyim, ama çok az giyilmiş. *(Acılı ve zorlama gülümseyişi ve daha çok yalvararak)* Hadi hadi, beni kandırmaya çalışma boşuna... Seni bilmez miyim, beni bırakamazsın, ayrılamazsın benden...

Oralarda bir yerdesin işte. Her zamanki gibi yine şaka yapıyorsun, sanki gitmişsin gibi... Ama biliyorum gitmedin. Hadi, hadi gel artık. Seni incitecek bişey söylemedim ki ben... *(Korşan, Farat'ın sözlerinden etkilenmiş, üzülmüştür. Ayağa kalkar. Yavaş yavaş generale yaklaşır.)* Oğlum Korşan, gelsene... Çok yaşlanmış bir generalim ben, belki de bunadım. Ne dediğimi biliyor muyum sanki ben... *(Zorlanarak ayağa kalkar. Körebe oynayan çocuklar gibi gülerek, Korşan'ın olduğu yerin tam tersine dönerek)* İşte ordasın... Biliyorum, ordasın... Gitmedin... *(Ağlayarak)* Beni bırakmadın. Seni istemeden incittimse, bilmeden kırdımsa bağışla. Nerdesin Korşan?

KORŞAN *(Çok üzgün, sesi titreyerek)* : Burdayım. İşte böyle yalvarınca da yüreğim götürmüyor. Dayanamıyorum. *(Farat'ın koluna girer.)*

FARAT : Üzülme. Beni de ağlatacaksın şimdi. Ben emekli olmadan önce hiç ağlamazdım. Bilmezdim ağlamasını.

KORŞAN : Çok yazık...

FARAT : Sen benim salt hizmet erim değil, herşeyimsin. Oğlum, kardeşim, arkadaşım, desteğim, kolum, en önemlisi de gözümsün. Beni bırakma!

KORŞAN : Bırakmam.

FARAT : Alıştım sana.

KORŞAN : Ben de sana alıştım.

FARAT : Alıştığım için de, terhisinden sonra da seni yanımdan ayırmak istemedim.

KORŞAN *(Burnunu silerek)* : Ben de senden ayrılmak istemedim generalim. *(Yeniden didişmeye başlayacaklar.)*

FARAT *(Sertleşerek)* : Öyledir de neden yalan söylüyorsun bana?

KORŞAN : Ne yalanı?

FARAT : Burası deniz kıyısı diyorsun.

KORŞAN : Deniz kıyısı.

FARAT : Yalan işte...

KORŞAN : Yalan işteyse, söyle bakalım, neden yalan olduğunu.

FARAT : Burası deniz kıyısı olsa, pazar günü kalabalık olur.

KORŞAN : Nerden belli kalabalık olmadığı? Sanki görüyormuş da...

FARAT : Görmüyorsam, işitmiyor da değilim ya... Hani sesleri? Hani kalabalığın gürültüsü? Nerde çocukların bağırıp çağırmaları?

KORŞAN : Hih! Rahat edesin diye seni kalabalıktan uzak yere getirdim.

FARAT : Peki, hani dalga sesleri?

KORŞAN : Ne dalgası be! Dalgakıranın arkasındaki rıhtımdayız.

FARAT : Deniz kıyısı olsa, denizden serin serin yel eser.

KORŞAN : Ne yeli? Bir kıpı esinti yok, yaprak bile kımıldamıyor.

FARAT *(Gittikçe sertleşecektir)* : Hani deniz kokusu, hani yosun kokusu?

KORŞAN : Esinti olmayınca denizden koku gelir mi hiç...

FARAT : Hayır, burası deniz kıyısı değil. Ben sana doğruyu söyletmesini bilirim.

KORŞAN : Bilirsen, söylet öyleyse...

FARAT : Bilirim ama, ah, eski gücüm yok ki... Eski gücüm olsa da, sana bir «Hazırol!» çeksem, görürsün gününü... O zaman doğruyu söylerdin.

KORŞAN : *(Hazırol, sözünü duyar duymaz, birden korkmuş, sinmiştir. Bundan sonra Korşan gittikçe sinecek, Farat da gittikçe kabalaşarak sertleşecektir.)* Hayır, hayır generalim... Yapmayın sayın generalim.

FARAT : Öyleyse söyle doğruyu. Beni bu yaşımda hazırol çekmek zorunda bırakma. Burası deniz kıyısı değil.

KORŞAN : İnan generalim, deniz kıyısı. Yemin ederim, namussuzum, deniz kıyısı.

FARAT : Ben ordular yönetmiş bir generalim, senin gibi aptal köylü beni kandıramaz... Benim buyruğum altında senin gibi binlercesi vardı.

KORŞAN *(İyice ezilmiş, korkmuş)* : Kandırmıyorum sayın generalim.

FARAT *(Çok kızmıştır)* : Şimdi sana doğruyu söyleteyim de gör.

KORŞAN *(Yalvarır)* : Ne olur yapma generalim... Ayağını öpeyim, ayaklarının altını öpeyim, hazırol çekme...

FARAT *(Bastonunu bir kılıç gibi beline dayar. Bir kahraman anıtında heykel gibi poz alır. Çok sert komut verir)* : Hazıroool! *(Hazırol komutu verilir verilmez Korşan toparlanır. Yakasını toplar, ceketini ilikler. Ayakkabısının topuklarını birbirine sertçe vurarak esas vaziyetine geçer. Farat, sert bağırır.)* Korşan!

KORŞAN *(Askerce iki adım atarak Farat'a yaklaşıp bir daha topuklarını birbirine sertçe vurduktan sonra)* : Buyur generalim.

FARAT *(Sert komut verir)* : İstikameeet... Deniz! Marş, maaaarş! *(Korşan vargücüyle koşarak sahneden çıkar.)* Duuur! İstikamet burası! Marş Maaarş! *(Sesi yavaş yavaş, gittikçe sönükleşecektir, zavallılaşacaktır.)* Marş marş, dedim... Geldin mi Korşan? İstikamet burası... Sana söylüyorum Korşan. Marş marş diyorum. Geldin mi? Orda mısın? Ses versene Korşan İstikamet... İsti... is... Yoruldum işte, bağıramıyorum da... Sesim çıkmıyor... Korşan, sana diyorum, istika... Burası oğlum... Gelsene yahu... Marş marş diyorum sana. Duymuyor musun? Kaçtın mı yoksa? Kaçmanın cezasını biliyor musun sen, kurşuna dizilmek...

(Biriki adım atar. Karşı yaya kaldırıma bitkin çöker.)

FARAT'IN SESİ : *(Savaş alanındaki gürültüler, acı çığlıklar, ateş eden makinelitüfek, top ateşi, patlayan bombalar arasında duyulacaktır. Generallik zamanındaki dik, tok ve sert sesiyle bağırır.)* İlerili! Tank birlikleri saldırıya geçsin. Topçular aralıksız ateş edecek. *(Savaş gürültüleri)*

Günlük ordu emri:

Bir - Savaşın koşulları, işlemlerin çabuklaştırılmasını gerektirdiğinden *(Savaş gürültüleri, silah sesleri birden kesilir.)* bundan sonra savaş suçlularını mahkemelerin yargılaması için zamanımız kalmamıştır. Savaş suçluları, özellikle asker kaçakları ve ateş hattından ve cepheden kaçanlar, yakalandıklarında, ibret olmak üzere ve zaman kaybetmemek için, yargılanmadan ve sorguları yapılmadan hemen kurşuna dizileceklerdir.

(Sessizlik. «Ateeeş!» komutu, sessizliği bozar. Arkasından birden patlayan on iki tüfek sesi. Suçlu kurşuna dizilmiştir. Farat'ın sesi sürer.)

İki-Saldırıp kuşattığımız kent, uçaklarımız ve uzun menzilli toplarımızla sürekli bombardıman edilerek taş üstünde taş bırakılmayacak, sonra tankların himayesinde motorlu birlikler saldırıya geçerek kentte karşı koyacak tek canlı bırakılmayacaktır.

(Çok büyük top, tüfek, bomba atışlarının gürültüleri, Sonra sessizlik.)

FARAT *(Oturduğu yerden bitik bir sesle konuşur)* : Korşan... Dön dedim sana... Ordasın biliyorum... Bak, kaçtıysan, namussuzum seni kurşuna dizdirtirim. *(Kendikendine)* Ama asker değil ki O... Ben de general değilim artık... Ah, generalliğimde elime düşseydi bir... *(Seslenir)* Korşan!.. Beni bırakma... Benim senden başka kimim var... Yardım et, gel, tut elimden... *(Ağlayarak)* Korşan... *(Korşan bir köşeden korkarak bakar. Sonra yavaş yavaş Farat'a yaklaşır.)* Beni duyu-

yorsun Korşan. Orda bir yerdesin işte, biliyorum. Sen namuslu bir delikanlısın, beni burda böyle bırakamazsın. Sana bir daha hiç hazırol çekmeyeceğim.

KORŞAN : Hep böyle söylüyorsun, söylüyorsun, ama sonra yine...

FARAT *(Sözünü keserek)* : Hayır, hayır... Bir daha yapmam. Bırakma beni.

KORŞAN : Bırakmam. *(Koluna girer, ayağa kaldırır.)* Ama bir daha hazırol çekmeyeceksin bana.

FARAT : Çekmeyeceğim.

KORŞAN : Söz mü?

FARAT : Söz.

KORŞAN *(Rahatlamıştır. Artık güvenlidir. Yine Farat'ı küçümsemeye, O'nunla alay ederek konuşmaya başlar.)* : İyi öyleyse...

FARAT : Çok yoruldum, oturalım bir yere.

KORŞAN : Seni deniz kıyısına götüreyim, rıhtımda otur. *(Korşan, kolundan yederek Farat'ı yürütür. Sanki önlerine çukur, tümsek, basamak çıkmış gibi, yalandan uyararak Farat'la alay eder, Farat sendeleyince, bir yere çarpınca da O'nunla alay eder, gülerek, kahkahalar atar. Farat, Korşan dur deyince durur, ayağını kaldır deyince kaldırır. Uzun bir yol gidiyorlarmış gibi, Farat'ı sahnede dolaştırarak yürütür.)* Dur! Az daha duvara çarpacaktın... *(Farat ürkerek durur.)* Böyle gel, yandan... Yavaş, orda ağaç var... Aman dur, kapıya geldik... Önünde basamak var. Kaldır ayağını, kaldır kaldır, daha kaldır be... İyice kaldır. Hah, şimdi atla... *(Farat, dediklerini yaptıkça Korşan güler, kahkahalar atar.)*

FARAT : Yine alay ediyorsun benimle...

KORŞAN : Önünde çukur var...

FARAT : Rıhtım ne kadar da uzakmış... Daha gidecek miyiz?

KORŞAN : Şurası işte... Geldik sayılır. Merdiven var,

dikkat... Kaldır ayağını... Bas şimdi... *(Merdiven olmadığı için adımını atınca Farat, sendeler. Korşan güler. Farat'ı bir dükkânın duvarına getirir.)* Dikkat et, kapıdan geçiyoruz. *(Kapıdan geçtiklerini sanan Farat, duvara çarpar.)*

FARAT : Hani kapı?

KORŞAN : Kapalı kapıdan girilir mi... İtsene kapıyı...

FARAT *(Kapı sandığı duvarı iter. Korşan gülmektedir.)* : Açılmıyor...

KORŞAN : Koca general, bir kapıyı açamıyorsun...

FARAT *(Sertleşerek)* : Bana bak, sen benimle yine alay ediyorsun... Sana bir hazırol çekeyim de gör...

KORŞAN *(Zavallılaşır, korkar)* : Yapma generalim, ayağını öpeyim, yapma...

FARAT *(Dikilir, kasılır, sert komut verir)* : Hazırooool! *Korşan, toparlanıp esas duruşa geçer.)* Nerdesin?

KORŞAN : Burdayım generalim.

FARAT : Köpek!

KORŞAN : Buyur generalim.

FARAT *(Bastonunu uzatıp Korşan'a değer)* : Bu, sen misin?

KORŞAN : Sayenizde benim generalim.

FARAT : Çök! *(Korşan, askerce çöker. Farat, eliyle yoklayarak yüzünü bulduktan sonra Korşan'a hızla bir tokat savurur. Tokatın hızıyla Korşan yere düşer. Farat ikinci tokatı savurur. Tokatı boşa gittiği için sarsılır, yere kapaklanır, bastonu uzağa yuvarlanır. İkisi de yerdedir.)*

FARAT *(İnleyerek)* : Korşan! Korşan oğlum, nerdesin?

KORŞAN : Burda değilim. *(Ayağa kalkar.)*

FARAT : Burdasın, burda, biliyorum. *(Yerde bastonunu arayarak)* Bastonum nerde? Korşan, bastonumu ver oğlum... Kaldır beni burdan... Of, aman... Bir yerim kırıldı galiba... Çok acıyor. Yardım et Korşan...

KORŞAN : Senin gibilerine acımamalı... Ama dayana-

mıyorum yine... *(Kolundan tutup Farat'ı kaldırır. Yerden aldığı bastonunu verir eline.)*

FARAT : Sağol Korşan!

KORŞAN *(Sert)* : Yürü! *(Yürürler. Kapısına basamaklarla çıkılan hanın önüne gelirler.)* İşte geldik.

FARAT : Rıhtım mı?

KORŞAN : Evet. Kaldır ayağını, kaldır.

FARAT : Yine alay etmiyorsun ya...

KORŞAN : Bu kez önünde gerçekten basamak var. *(Çocuk azarlar gibi)* İşte, otur! *(İkisi yan yana otururlar.)*

FARAT : Şimdi burası deniz mi yani?

KORŞAN : Yine tutturma! Deniz olmuş, olmamış, senin için ne farkeder? Ben, deniz diyorsam, denizdir. *(Uzunca bir susma.)*

FARAT *(Tutkulu bir sesle)* : Ama ben geçtim O'nu, sonunda geçtim. İlerledim, yükseldim. O benden çoook gerilerde kaldı.

KORŞAN : Ulan general, yine başladın, namussuzum bırakır giderim, bir daha da gelmem. Günde en az on kez anlatmasan yapamazsın şu adamı be... Unutamıyorsun.

FARAT : Unutamam. O, sınıfın birincisiydi.

KORŞAN : Bırak be general, ezberledim artık. O, sınıfın birincisiydi, sen ikincisiydin. Kimi yıl da sen oluyordun birincisi.

FARAT : Ben daha çalışkandım.

KORŞAN : Biliyorum, biliyorum, hepsini biliyorum. Sonunda O, senden geride kaldı, sen O'nu geçtin ya, sen ona bak... Kaç yıl öncesinin işi bu?

FARAT : Aşağıyukarı yetmiş yıl, belki de yetmişbeş yıl oluyor.

KORŞAN : Vay anasını be... Ne düşmanlık, yetmişbeş yıldanberi unutamıyorsun ha...

FARAT : Ama birincilik benim hakkımdı. Rakibimdi benim.

KORŞAN : Şuna, can düşmanımdı, desene...

FARAT : O da general olacaktı, yani general olmak istiyordu. *(Çocuk gibi sevinçle)* Ama ben önaldım, O'nu geçtim.

KORŞAN : Yeter artık be...

FARAT *(Yine o sevinçle)* : Geçtim ya O'nu, geçtim.

KORŞAN : Nasıl geçtin O'nu?

FARAT : O üsteğmenlikte kaldı, ben generalliğe yükseldim.

KORŞAN : Demek, O yükselemedi.

FARAT : Nasıl yükselebilirdi ki... *(Çok üzüntülü, acılı bir sesle)* Üsteğmenken, savaşta şehit düştü. Zavallı... Gencecikti, çok da yakışıklıydı. Allah rahmet eylesin... *(Yine birden sevinçle)* O'nun aylığı altmışdokuz lira elliyedi kuruştu o zaman... Oysa bugün, benim emekli aylığım bile onikibin lira...

KORŞAN *(Alay ederek)* : Yaşşa generalim, hay çok yaşa sen... Benim generalim geçer, hepsini geçer, herkesi geçer.

FARAT : Birincilik benim hakkımdı, hakkımı yediler. Ama ben geçtim O'nu.

KORŞAN *(Birden fırlayarak bağırır)* : Yeter be, yeter artık. Bıktım senin okul anılarını yıllarca dinlemekten.

FARAT *(Sanki Korşan'ı duymamış gibi serinkanla konuşmasını sürdürür)* : Okuldayken benden öndeydi, ama yaşamda öyle olmadı. Yaşam bambaşka... Ben geçtim O'nu. O general olamadı.

KORŞAN : Nasıl bir düşmanlık, yetmişbeş yıldır sönmemiş...

FARAT : O üsteğmenlikte kaldı, ben...

KORŞAN : Sus, sus be... Yoksa bırakır seni giderim. Bir daha da dönmem geri, ne kadar yalvarsan dönmem. Geber kal burda.

FARAT *(Yine birden zavallılaşarak)* : Dur, gitme! Peki,

sustum. Bir daha hiç açmayacağım bu konuyu.

KORŞAN : Benim de seninki gibi bir düşmanım vardı köyde. Ama ben O'nu hiç geçemedim. Sana anlatıyor muyum hiç?

FARAT : Ne yapayım, anlatacak senden başka kimsem yok ki... Başka birisi olsaydı beni dinleyecek, sana anlatır mıydım boyuna...

KORŞAN : Biliyorum bunu. Beni adam yerine koyduğundan değil, seni dinleyecek başkası yok da ondan...

FARAT *(İğrenerek)* : Senin gibisine bile gereksindim bugün.

KORŞAN : Bir de bana sıkılmadan «Yardım et oğlum Korşan» diyorsun.

FARAT : Senin gibilerinden o kadar çok kurşuna dizdirdim ki... *(Güzel bişey anımsıyormuş gibi)* Hey gidi günler... Ordular yönettim, ordular... Aslanlar gibi kükrerdim o zamanlar... Yorulmak nedir bilmezdim. Her savaştan utkuyla çıktım, nişanlar, madalyalar aldım.

KORŞAN : Atma, atma... Ne savaşı be! Senin zamanında savaş bile olmamış, seni çok yakından tanıyan biri söyledi. Sen, emir subaylarınla, yaverlerinle satranç oynarmışsın. Satranç tahtasının üstünü, savaş alanı sanırmışsın. Onlar da, gözüne girmek için, hoş görünmek için, sana özellikle yenilirlermiş boyuna. Sen de kendini bir bok sanırmışsın.

FARAT : Sen tam kurşuna dizilecek bir alçaksın, alçak ve hayvan. Ah, eski gücüm olsa, gösterirdim sana.

KORŞAN : Hiçbişey yapamazsın. Dinletecek benden başka kimsen yok ki...

FARAT : Öyle... Kimsem olsaydı, onlara anlatırdım.

KORŞAN : Dinlemezlerdi ki... Herkes aptal mı, senin yalanlarını dinlesin... Bakma ben, görev diye dinliyorum, senden aylık alıyorum diye...

FARAT : Neden? Oğlum, kızım, karım olsaydı... Ya da

evlenmiş olsaydım. Onlar dinlerdi beni...

KORŞAN : Hiçbiri çekmezdi seni. Kendin anlatmadın mı, otuzbeş yıllık karın bile bırakıp kaçmış seni. Öz oğlun, kızın da bırakmış...

FARAT : Kim? Onlar mı? Onlar mı beni bırakmış... Kim kimi bıraktı? Hıh! Ben onları koğdum be, hepsini koğdum evimden.

KORŞAN : Hangi bir sözüne inanmalı senin? Hangi yalanına? Bir «Ben koğdum...» diyorsun, bir «Onlar beni bıraktı,» diyorsun. Hangisi yalan, hangisi doğru?

FARAT : Doğrusu bu : Ben koğdum onları. Ben onları koğmasaydım, onlar beni bırakıp kaçacaklardı.

KORŞAN : Peki, daha bu sabah ne demiştin?

FARAT : Ne demiştim?

KORŞAN : «Onlar beni bırakıp kaçmasalardı, ben onları koğacaktım.» dememiş miydin?

FARAT : Yaa... Öyle mi demiştim?

KORŞAN : Bunak!

(Susma.)

FARAT : Ben O'nu geçtim. O sınıfımızın birincisiydi ama ben...

KORŞAN *(Sözünü keserek)* : Başlama yineeee! Bak, aklıma ne geldi generalim.

FARAT : Ne geldi?

KORŞAN : Seni evlendirelim, diyorum.

FARAT : Evlenip de ne yapacağım? Bana kadın gerekmez artık.

KORŞAN : Sana gerekmez ama bana gerekir.

FARAT *(Kızmış)* : Nee? Benim evleneceğim kadın, sana mı gerekecek?

KORŞAN : Öyle ya... Sen O'na boyuna dırdır edersin, kadının başının etini yersin, ben de o arada beş-on dakika mola verir, başımı dinlerim. Bizim orda, köyde bir kız var... *(Korşan anlatırken Farat'ın başı önüne düşer, uyuklamaya başlar.)* Kızı isteyenleri, babası ver-

miyor, yoksullar diye. Ama sana verir. Sen hem generalsin, hem de zenginsin. Ben de istedim, ama babası vermedi çulsuzum diye... Kaçırılacak kız değil. Senin yerinde olsam, kaçırmam, alırdım kızı. *(Farat uyumaktadır.)*

FARAT'IN SESİ *(Dik sesli bir komutan sesidir, komuta eder)* : Kıta! Tören geçişili... Yerinde saaaay, marş! *(Bir tabur yada bir alay askerin düzenli ayak sesleri duyulur.)* İlilleri! Marş! *(Toplu askerin yürüyüş sesi)* Bir-kili, bir-kili, bir-kii, üç, dört... Bir, ki üç, dört... Sol... sol... sol... sol-sağ... sol-sağ... Bir-ki... Bandooo, marş! *(Bando çalmaya başlar. Bando ve askerin yürüyüş sesi önce yaklaşır, sonra yürüyüş ve bando sesi gittikçe uzaklaşarak söner, yiter.)*

FARAT *(Uyanır. Tutunarak, sarsak sarsak ayağa kalkar, ölgün, zavallı bir sesle komut verir.)* : Kıtaaa... Duuur!

KORŞAN : Ne oluyor, ne oluyor... Sayıklıyor musun? Otur yerine! *(Oturtur.)*

FARAT : Ben O'nu geçtim ama...

KORŞAN : Ulan general, geberip gideceksin, hâlâ içinden o düşmanlık çıkmayacak be... İyi, anladık, sen O'nu geçtin. İyi halt ettin.

FARAT : Burası neresi?

KORŞAN : Söyledim ya, burası elinin körü... Kaç kez söyledim be, deniz kıyısı diye...

FARAT : Hani deniz? İnanmam.

KORŞAN : İnanman için seni denize mi atayım?

FARAT : Elimi denize sokayım, yeter.

KORŞAN : Peki, gel... *(Farat'ı elinden tutar, basamaktan indirir. Basamağın önündeki su birikintisine getirir.)* Hadi çömel de sok elini denize...

FARAT *(Korşan'ın yardımıyla çömelir. Elini, çamurlu, pis suya sokar. Yine Korşan'ın yardımıyla ayağa kalkar. Bastonunu uzatır.)* : Tut şunu! *(Korşan bastonu alır. Çamurlu su akan elini yüzüne sürer.)* Oooh, serin se-

rin... *(Birden yüzünü ekşitir.)* Bu ne pis şey. Ne kadar pis kokuyor bu su...

KORŞAN *(Alay ederek)* : Aman sayın generalim, bu zamanda dünyada senden başka temiz ne kaldı ki...

FARAT *(Korşan'ın sözünü ciddiye alarak)* : Bak, işte bu doğru... Temiz hiçbişey kalmadı... Bizim zamanımızda...

KORŞAN : Sizin zamanınızdaki hiçbişey kalmadı...

FARAT : Nerde eski askerlik... Ben seni niçin severim bilir misin?

KORŞAN : Niçin?

FARAT : Sende askerliğin cevheri var da onun için. Senin gibiler, sırtlarından asker giysisini çıkardıktan sonra da askerdirler. Bak, sen şimdi asker değilsin artık. Ama ben ne zaman bir hazırol çeksem, sendeki askerlik ruhu canlanıverir.

KORŞAN : Evet, hortluyor...

FARAT : Ve sen hemen esas duruşa geçiyorsun. Bikez hazırola geçtin mi, artık komutanın sana her istediğini yaptırtır. Neden? Çünkü artık sen ruhunu komutanına teslim ettin.

KORŞAN *(Şaşmış)* : Yaa... Demek ondan kendime sahip olamıyorum.

FARAT : Şimdiki zamanda senin gibisi kalmadı. Şimdiki gençlere istediğin kadar hazırol çek... İstersen hazırol diye yırtın... Aldırmazlar bile... İşte bunun için seni kovamıyorum, senden ayrılamıyorum.

KORŞAN : Hımmm... Şimdi anlaşıldı.

FARAT : Ben de senin gibiyimdir. Kimi insanlarda askerlik ruhu vardır, benim gibi, senin gibi... Bak örneğin, birisi bana bir hazırol çekse, ama kim olursa olsun, hemen esas duruşa geçer ve onun her istediğini yaparım.

KORŞAN *(Kurnazca sevinmiştir)* : Aman, bu gerçek mi generalim?

FARAT : Elbet gerçek. Değil canlıyken, bir hazırol komutu duysam, mezarımdan bile fırlarım. Elimde değil...

KORŞAN : Tamam öyleyse...

FARAT : Korşan!

KORŞAN : Buyur...

FARAT : Biraz daha serinlemek istiyorum, elimi denize sokacağım.

KORŞAN : Deniz önünde generalim, eğil, istediğin kadar sok elini denize...

FARAT *(Çömelir. İki elini su birikintisine sokar. Ayağa kalkar. Sonra serinlemek için iki elini yüzüne sürer. Yüzü çamurlanır.)* : Aman... Bu su... çirkef suyu mu ne... Bu ne pis su... Hayır deniz suyu değil bu... Burası da deniz kıyısı değil. Kandırıyorsun beni... *(Sesi gittikçe dikleşecektir.)* Ben ki... Anladın mı? Orduları yönettim... Savaş alanlarında... *(Farat konuşurken, Korşan elinde bulunan Farat'ın bastonunu kılıç gibi tutarak, basamaklardan birine çıkar. İki elini arkasında bağlar. Göğsünü şişirir. Bir komutan pozundadır.)* O'nu, O'nu bile geçtim... O üsteğmenken öldü, ama ben general oldum. O'nun aylığı altmışdokuz lira elliyedi kuruştu. Benim emekli aylığım bile onikibin lira...

KORŞAN *(Çok sert komut verir)* : Hazırooool! *(Farat, esas duruşa geçer.)* İleriii, marş! Sol, sol, sol... Bir-ki, bir-ki, bir-ki... Bir-ki, üç, dört... Sağa çark, marş! *(Farat sağa çark eder. Karşısında duvar vardır. Duvara doğru yürür. Duvara çarptığı anda Korşan komutunu şöyle sürdürür.)* Yerinde saaay! Bir-ki, üç-dört... Bir-ki, bir-ki... *(Duvara dayanmış olan Farat, uygun adımla yerinde sayar sürekli olarak.)*

YAŞASIN KAVUNİÇİ

KİŞİLER

TORA : 25 Yaşında, çok sinirli bir kız.
YAGİL : Tora'nın babası.
SÜMİNİ : Tora'nın annesi.
LURBAN : Taşralı millétvekili, Tora'nın nişanlısı.

Yagil'in evinde yemek ve oturma odası olarak kullanılan salon. Karşıda geniş pencere. Pencerenin yanındaki bûfenin bir yanında radyo, öbür yanında televizyon. Duvarda, altın yaldız çerçeveli bir resim. Sağda mutfağa, solda evin içine açılan kapı. Solda, bir kanepeyle üç koltuk ve sehpalar. Orta sağda yemek masası.

Gece, akşam yemeği zamanı.

Yagil, radyonun başında, radyo düğmesini çevirerek istasyon aramaktadır. Buyüzden, değişik istasyonların yayınları olan müzik ve başka dillerden konuşmalarla parazit sesleri, üstüste ve karışarak duyulur.

Sümini, sofrayı hazırlamak için sıksık mutfağa gider. Yemek masasına tabakları, pe-

çeteleri, çatal ve bıçakları yerleştirir. Bardak ve tabakları koyar. Mutfaktan öteberi getirir. Mutfağa bu gidişgelişleri arasında konuşur.

SÜMİNİ *(Yemek masasını düzenlerken)* : Kapat şunu artık, kafam şişti.

YAGİL : Haber veren bir istasyon arıyorum.

SÜMİNİ : Ne haberi?

YAGİL : Bizim için.

SÜMİNİ : Bizim için mi? Daha neler...

YAGİL : Bizim için dedimse, senin benim için değil... Ortalık çok karışık bugünlerde. Hükümetin devrileceği söylentileri dolaşıyor...

SÜMİNİ *(Mutfağa giderken)* : Devrilirse devrilsin... Bize ne hükümetten?

YAGİL : Ah tanrım, şu kadının aklını bir geceliğine bana verseydin de, bir gececik olsun rahat uyuyabilseydim.

SÜMİNİ *(Mutfaktan)* : Ne varmış, beğenemedin mi benim aklımı?

YAGİL : Be kadın, hükümet darbesi olacakmış diyorum sana...

SÜMİNİ *(Elinde salata tabağıyla girerek)* : Neymiş o?

YAGİL : Ne neymiş?

SÜMİNİ : Hani o demin dediğin şey?

YAGİL : Hükümet darbesi mi? Yani zorla, birdenbire hükümeti alaşağı edecekler.

SÜMİNİ : Ederlerse etsinler... Altında biz kalacak değiliz ya...

YAGİL : Ya kızımız? Kızımız ne olacak o zaman?

SÜMİNİ : Yani Yagil, bazen iyice saçmalıyorsun. Hükümet nerde, biz nerdeyiz... Kızımızın hükümetle ne alışverişi var?

YAGİL : Biyandan biz nikâh hazırlığı yapıyoruz, biyandan da hükümet darbesi söylentileri var...

SÜMİNİ *(Üzgün)* : Haaa, anladım... Bay Lurban bakan olamaz değil mi o zaman?

YAGİL : Hangi bakan olmak? Neler sayıklıyorsun? Bakan olmayı bırak, kellesini kurtaracağı bile belli değil.

SÜMİNİ : Eyvah...

YAGİL : En azından cezaevini boylar.

SÜMİNİ : Hiçbir suçu yokken de mi?

YAGİL : Milletvekili ya, daha ne suçu olsun? Yetmez mi?

SÜMİNİ : Öyleyse hükümet devrilmesin.

YAGİL : Bana da kalsa devrilmesin ama hükümet darbesi söylentileri çok yaygın.

SÜMİNİ : Bak sen şu işe... Biz damadımız bakan olacak diye beklerken... Gördün mü sen? Ne olacak şimdi? *(Mutfağa gider. Getirdiği öteberiyi masaya yerleştirirken)* Öyleyse, bu akşam yemeğe gelince Bay Lurban'a söyleyelim.

YAGİL : Neyi?

SÜMİNİ : Nişanın bozulduğunu.

YAGİL : Sen delisin. Bunlar söylenti. Hükümet darbesi olacak deniliyor. Bakalım, doğru mu?

SÜMİNİ : Bir laf çıktı mı, arkası geliyor. Peynire, yağa zam var diye bir laf çıktı, arkadan fiyatları artıverdi. Hükümet devrilecek deniliyorsa...

YAGİL *(Sözünü keserek)* : Bu haberleri biz nasıl duyuyorsak, elbet hükümet de duymuştur.

SÜMİNİ : Hmmh, hiç sanmam... Hani ne derler : Bir koca, boynuzlandığını en sonra duyarmış.

YAGİL : Sen beni çatlatacaksın Sümini. Yahu, hükümet darbesiyle boynuzlu koca arasında ne ilişki var? Bize kadar geldiğine göre bu hükümet darbesi haberi, hükümetin kulağına da gitmiştir.

SÜMİNİ *(Elini sallayarak)* : Kendileri için söylenilen her laf hükümetin kulağına gitse...

YAGİL : Hükümet, gereken önlemi almıştır herhalde.

Darbecileri kıskıvrak suçüstü yakalar...

SÜMİNİ : Öyle ya... Hükümet düşecek diye tam biz nişanı bozarız, bir de bakmışsın, o deviriciler yakalanmış... İster misin, o zaman Bay Lurban da bakan oluvermiş... İşte o zaman yandık. *(Mutfağa gider.)*

YAGİL *(Seslenir)* : Kaçta geleceğini söylemişti telefonda?

SÜMİNİ : Sekizde.

YAGİL *(Saatine bakarak)* : Saat sekizi iki geçiyor.

SÜMİNİ *(Mutfaktan getirdiklerini masaya yerleştirirken)* : Tam zamanında gelirdi, hiç gecikmezdi. Sakın o dediğin şey olmuş olmasın?

YAGİL : Ne o?

SÜMİNİ : Hani o hükümet nesiydi?

YAGİL : Darbesi...

SÜMİNİ : Hah işte onu yapmış olmasınlar...

YAGİL : Sanmam. Öyle olsa radyo haber verirdi.

SÜMİNİ : Televizyonu açsana.

YAGİL : Demin baktım, televizyonda maç var.

(Sümini mutfağa gider. Yagil eğilmiş, radyoda istasyon arıyor. Sümini elindekilerle girer. Radyodan gelen karışık sesler arasından patlamaya benzer bir parazit gürültüsü duyulur. Sümini, korkarak elindekini masaya bırakır ve bir çığlık atar.)

YAGİL : Ne oldu?

SÜMİNİ : O senin dediğin mi oldu yoksa...

YAGİL : Yok canım, parazit. Gök gürleyince, şimşek çakınca her zaman böyle olur.

SÜMİNİ : Ben de o dediğin oldu sandım da...

YAGİL : Darbe olsa sessiz sessiz olur, gürültüsü sonradan çıkar.

SÜMİNİ : Sana bir şey söyliyeyim mi: Tora'nın zaten gözü yok Bay Lurban'da. Hani ben bakan olacak filan demeseydim, dünyada nişanlanmazdı o'nunla.

YAGİL : E doğruuuu, istikbali parlak herifin...
SÜMİNİ : Aman senin de bir dediğin bir dediğini tutmuyor. Hem kellesi gider diyorsun, hem de istikbali parlak... Ne biçim parlak istikbalmiş bu?
YAGİL : Canım, bakan olursa başka, hükümet darbesi olursa başka...
SÜMİNİ : Yol yakınken dönsek diyorum. Zararın neresinden dönülse kârdır.
YAGİL : Ben de onun için darbe olup olmayacağını öğrenmek istiyorum ya...
SÜMİNİ : Ne zaman anlaşılır bu?
YAGİL : Ne?
SÜMİNİ : İşte o dediğin şey canım. Hani hükümeti ş'apacaklar... Ne zaman ş'aparlar? O zamana kadar diyorum, kızı alıp da babamın yanına gitsem. Hükümet yerinde kalırsa, döneriz. Yoo, şaparlarsa, biraz kalırız.
YAGİL *(Saatine bakarak)* : Ben de merak ettim, hâlâ gelmedi. En iyisi...
(Susma.)
SÜMİNİ : Evet?
YAGİL : En iyisi telefon edeyim kendisine...
SÜMİNİ : Hükümet devrildi mi diye soracaksın?
YAGİL : Yok daha neler... Bu akşam yemeğe gelmemesini söylerim. Bir bahane uydurur, özür dilerim.
SÜMİNİ : Aaa, dünyada olmaz. Ben sabahtanberi mutfaktan çıkmadım ayol. Ziyafet için dündenberi hazırlık yapıyorum. Ne olacak bunca yemek?
YAGIL : Yahu, bu gece bir hükümet darbesi bekleniyormuş. Yani senin yemeklerin ziyan olmasın diye göz göre göre kızı ateşe mi atalım?
SÜMİNİ : Peki, peki... Yemekler yarına da kalır. Telefon et. Önemli bir işinin çıktığını söyle. Yada benim hastalandığımı söylersin. Yarın akşam buyursun yemeğe. Yarına kadar bir şeycik olmaz yemeklere.
(Telefonda numara çevirir. Almaç kulağında uzun uzun dinler.)

YAGİL : Zil çalıyor ama, cevap veren yok. Demek yola çıkmış.
SÜMİNİ : Belki de yakalamışlardır.
YAGİL : Neye?
SÜMİNİ : O senin dediğin şey olduysa... Gerçekten bakan olacak mı?
YAGİL : Olacak deniliyor.
SÜMİNİ : Allaha yalvarmaktan, dua etmekten başka çaremiz yok.
YAGİL : Ne diye?
SÜMİNİ : Hükümet düşmesin diye... Ama ya bakan olmazsa?
YAGİL : Olmazsa olmasın, milletvekili ya... Yetmez mi?
SÜMİNİ : Yetmesine yeter de... Hani bakan da olsa daha iyi değil mi?
YAGİL : Şşşşt... Sakın Tora'nın yanında konuşma böyle şeylerden!
SÜMİNİ : Daha neler... Ben o kadar da aptal mıyım artık... İnşallah devrilmez.
TORA *(Girer. Saçları bugudili, üstünde sabahlık. Tora girince, Sümini'yle Yagil'in birden susmuş oldukları davranışlarından belli olur.)* : Neden sustunuz ben girince? *(Kanapeye yayılırcasına oturur.)*
SÜMİNİ : Susmadık ki... Neden susacakmışız... Susacak ne var sanki... Öyle değil mi Yagil? Sustuk mu biz?
TORA *(Alayla)* : Demek, şimdi siz susmuyorsunuz! Konuşup duruyorsunuz da ben duymuyorum.
YAGİL *(Radyodan uzaklaşır. Koltuğa oturur.)* : Zaten konuşmuyorduk.
TORA : Annem konuşmadan durabiliyor demek?..
SÜMİNİ : Sen önce kendi saçına başına baksana.
TORA : Ne varmış?
YAGİL : Biliyorsun, nişanlın gelecek. Akşam yemeğine çağırdık. Geç bile kaldı ya...
SÜMİNİ : Handiyse gelir.

YAGİL : Bugünlerde bakan olacağı da söyleniyor.
TORA : Hep bugünlerde... Aylardır bugünlerde... Onun bakan makan olacağı yok. Nasılsa milletvekili olmuş işte.
SÜMİNİ : Öyle söyleme, ona gelinceye kadar, daha neler neler bakan olmuyor... Onun nesi eksik?
YAGİL : Aranızda bir anlâşmazlık mı çıktı?
TORA : Ama baba...
YAGİL : Öğrenebilir miyim ben de?
TORA : Evlenmek için önceden bir ev açacağız ya sözde...
SÜMİNİ : Ne demek sözde?
YAGİL : Evet?
TORA : Çok görgüsüz bir adam. Evin duvarlarını kavuniçi badana yaptıralım diye tutturmaz mı? İlle de kavuniçi badana istiyor.
SÜMİNİ : Peki, sen ne renk badana istiyorsun?
TORA : Ben badana yaptırmam, diyorum.
SÜMİNİ : Aaa, daha neler... Duvarları badanasız evde mi oturacaksınız?
TORA : Duvarları kâğıtlatacağım anneciğim, çok güzel duvar kâğıtları var.
YAGİL : Canım, bu sorun değil.
TORA : Evet, belki bu sorun değil... Ama bakan olacağı filan da yalanmış. Artık evinin duvarını kavuniçi badana ettirecek adamı da bakan yapmazlar.
SÜMİNİ : Ohooo... Kavuniçiye gelene kadar daha ne renkli badanalar var... Kavuniçi olmuş, kazayağı olmuş, devetüyü olmuş, ne çıkar. Önemli olan...
TORA *(Sözünü keserek)* : Elbet bişey çıkmaz. Gerekirse fedakârlık eder, kavuniçi badanalı bir evde bile oturmaya katlanırım. Ama önemli olan O'nun zevksizliği, görgüsüzlüğü... Üstelik bakan filan da olacağı yok ki, ne diye fedakârlık edecekmişim...
YAGİL : Ben güvenilir kaynaklardan duydum, Lurban'ın

bakanlığı yakınmış...
SÜMİNİ : Evet, herkes öyle söylüyor.
TORA : Bütün bakanlıklar dolu. Nasıl bakan olacak bizimki?
SÜMİNİ : Allah büyüktür kızım, bakarsın bakanlardan biri ölüverir de yeri boşalır.
TORA: İşimiz Allaha kaldı artık.
YAGİL : Belki bir bakan istifa eder.
SÜMİNİ : Yeni bir bakanlık daha kuramazlar mı? Koalisyonu kurtarmak için, hani nasıl kurmuşlardı o ne bakanlığıydı o?
YAGİL : Eşgüdümsel İlişkiler Bakanlığı...
SÜMİNİ : İster bakan olsun, ister olmasın, herhalde konuğun yanına yemekte bu kılıkta çıkacak değilsin... Hadi kendine çekidüzen ver... *(Tora isteksiz gider.)*
SÜMİNİ : Ya o şey olursa?
YAGİL : Hükümet darbesi mi?
SÜMİNİ : Evet.
YAGİL : Eee?
SÜMİNİ : Ne olur o zaman?
YAGİL : Bütün hükümettekileri filan haydi içeri tıkarlar.
SÜMİNİ : Milletvekillerini de mi?
YAGİL : Elbette.
SÜMİNİ : Bay Lurban'ı da mı?
YAGİL : O'nu da elbet.
SÜMİNİ : Tora, Lurban'ın nişanlısı diye işin ucu bize de dokunur mu dersin?
YAGİL : Ben de onu düşünüyorum ya... Her ne kadar nikâhlı karısı olmasa bile... Ne de olsa nişanlısı... Benim işlerim de bozulabilir.
SÜMİNİ : Öyleyse Tora haklı. Kızın başını yakmayalım.
YAGİL : Ya hükümet, darbeyi önler de... Lurban da bakan olursa...
SÜMİNİ : O zaman da yazık olur Tora'nın geleceğine.

Her mahallede biriki bakan yok ki, biriyle olmazsa öbürüyle evlensin.

YAGİL : Bana bak Sümini, Bay Lurban gelince sakın bişey belli etme.

SÜMİNİ : Ne diye canım...

YAGİL : Ne öyle çok soğuk durmalı, ne de öyle çok yakın...

SÜMİNİ : Ya Tora?

YAGİL : O bilir nasıl davranacağını.

SÜMİNİ : Peki, ne zaman olacakmış o senin dediğin şey?

YAGİL : Hükümet darbesi mi? Canım zamanı belli olur mu hiç?

SÜMİNİ : Ya beşon yıl sürerse... Beşon yıl da, ne uzak ne yakın, ne soğuk, ne sıcak durulmaz ya...

YAGİL : Ne kadar da safsın Sümini...

SÜMİNİ : İkidebir bana safsın safsın deyip durma. Sen o safı başka anlamda söylüyorsun, anlamıyorum sanma.

YAGİL : Darbe denilen şey hiç beşon yıl sürer mi canım... Biriki günlük, belki de biriki saatlik bir iş...

SÜMİNİ : Ayy, öyleyse belki de olmuştur da haberimiz yoktur. Ya olmuşsa... O zaman Lurban gelince kapıyı açmayız. *(Kapı zili çalınır.)* Eyvah... Ne olacak şimdi? Açayım mı kapıyı? *(Telaşla o yana bu yana gider.)*

YAGİL : Dur... Haklısın... Darbe olmuşsa radyo söyler... *(Hızla radyoya giderken kapı ikinci kez çalınır. Sümini de radyoyu dinlemek için Yagil'in arkasına gider. İkisi de radyodan haberi dinlemek için eğilmişlerdir. Evin içinde açılan kapıya arkaları dönüktür. Onlar bu durumdayken, Tora'yla Lurban girerler. Lurban'a kapıyı Tora açmıştır. Tora giyinmiş, süslenmiş, saçını yapmıştır. Tora önde girer, Lurban Tora'nın elinden tutmuştur, Lurban'ın elinde bir çiçek demetiyle bir paket vardır. Radyodan darbeyi*

anıştıran, örneğin şöyle bir piyango ilânı duyulur.)

RADYODAN : «Bugün son gündür. Bugün... Bugün... Bugün çekiliyor.»

SÜMİNİ *(Alçak sesle)* : Hükümet mi çekiliyormuş?

LURBAN : İyi akşamlar efendim...

(Sümini de, Yagil de sesten birden ürkerler. Yagil radyoyu kapatır. Gelenlere dönerler.)

SÜMİNİ *(Elini kalbinin üstüne bastırarak)* : Ay... birden, şey sandım da...

TORA *(Annesinin haline gülerek)* : Ne sandın anne?

SÜMİNİ : Hükümete... bir şey oldu sandım... Allah göstermesin... *(Yagil'e)* Neydi o?

YAGİL *(Sümini'yi uyarmak için sert)* : Sümini!

SÜMİNİ *(Aptalca)* : Ne var ki... Ben şimdi hükümetimiz için kötü bişey mi dedim?

YAGİL *(Sümini'nin aptalca laflarını bastırmak için, Lurban'a doğru yürür, elini sıkar)* : Hoşgeldiniz... Geciktiniz de...

SÜMİNİ : Çok merak ettik hükümete ş'aptılar diye...

YAGİL *(Yine sert)* : Sümini!!... Yemekler hazır mı?

SÜMİNİ *(Yaptığı gafı anlamıştır. Lurban'ın elini sıkarak)* : Ya, sizi çok merak ettik...

LURBAN : Özür dilerim geciktiğim için. *(Çiçeği Tora'ya, paketi Sümini'ye verir.)*

YAGİL : Estağfurullah...

SÜMİNİ *(Lurban'dan paketi alır)* : Teşekkür ederim, zahmet ettiniz.

TORA : Anne, biliyor musun, Lurban bir heyetin başkanı olarak Amerika'ya gidecekmiş.

LURBAN *(Tora'nın koluna girerek)* : Birlikte gideceğiz.

TORA *(Sevinçle)* : Evlenirsek, birlikte gidebilirmişiz. Hemen evleneceğiz.

LURBAN : Bu gezi dolayısıyla partide toplantı uzun sürdü de, ondan geciktim.

YAGİL : Ne önemi var, geldiniz ya... Amerika gezisi için de sizi kutlarım.
SÜMİNİ : Ne kadar sürecek?
LURBAN : Birbuçuk ay kadar...
YAGİL : Ooo, çok iyi...
(Yagil koltuğa, Lurban'la Tora kanapeye yanyana ve birbirlerine yakın otururlar. Sümini ayakta sofrayla uğraşır.)
SÜMİNİ : Nikâh ne zaman?
LURBAN : Olabildiğince çabuk.
TORA : Hemen.
YAGİL : Sofraya oturalım mı çocuklar, yoksa biraz sonra mı?
LURBAN : Bilmem, siz bilirsiniz... Daha erken değil mi?
YAGİL *(Kalkar)* : Doğru, erken... Ne zaman isterseniz... *(Kapıya doğru giderken)* Benim biraz içerde işim var, yemeğe otururken bana seslenirsin Tora... *(Bir elini, Lurban'ın omuzuna koyarak)* Kusura bakmazsınız değil mi?
LURBAN : Rica ederim.
(Yagil çıkar.)
SÜMİNİ : Ben de mutfakta yemeklere bakayım. Lafa daldım. İnşallah fırındakiler yanmamıştır... *(Mutfağa gider.)*
LURBAN *(Bir elini Tora'nın omuzuna atarak)* : Nikâh işlemine hemen başlamalıyız.
TORA *(Bir eliyle Lurban'ın belini dolayarak)* : Yarın.
LURBAN : Olamaz.
TORA : Neden?
LURBAN : Yarın cumartesi de ondan.
TORA : Pazartesiye hemen başlarız.
LURBAN : Elbet...
TORA : Amerika'ya gitmeden mi evimize yerleşeceğiz, yoksa döndükten sonra mı?
LURBAN : Sen nasıl istersen. Duvarların badanası ol-

masın diye hâlâ üsteliyor musun?

TORA *(Cilvelenerek)* : Amaaan Lurban şekerim, ne önemi var yani, kavuniçi olmuş, camgöbeği olmuş...

(Tora, Lurban'a iyice sarılır. Lurban da sarılıp, öpüşürlerken ışıklar söner. Kısa bir süre karanlıktan sonra sahne aydınlanır. Tora'nın üstü başı, saçı dağılmış. Eteği biraz açık. Tora, kanapeye yayılmış. Lurban, cebinden cıgara paketini çıkarır.)

YAGİL *(Sesi gelir)* : Çocuklar, yemekten önce birer aperatif alalım yahu... *(Lurban'la Tora toparlanır, birbirlerinden biraz uzaklaşırlar. Yagil girer. Seslenir.)* Sümini, içkilerimiz nerde bizim?

SÜMİNİ *(Sesi içerden gelir)* Şimdi getiriyorum. Ne içeceksiniz?

YAGİL : Ne içeriz çocuklar? Hepsi var...

TORA : Biz şarap...

YAGİL : Öyleyse hep şarap içeriz. Lütfen şarap Sümini...

(Sümini, şarap şişesiyle gelir. Masadaki bardaklara şarap koyar, hepsine verir.)

LURBAN : Televizyonu açsak mı?

YAGİL : Elbette... *(Televizyonu açar. Televizyonda ilgilenmedikleri bir film görüntüsü. Şaraplarını içerler.)*

LURBAN : Radyoda belki haberler vardır.

YAGİL : Açalım... *(Televizyonu kapar, radyoyu açar. Radyoda müzik vardır.)*

SÜMİNİ *(Kuşkulanmış)* : Önemli bir haber filan mı verecekti radyo?

LURBAN : Kimbilir... Belki...

SÜMİNİ *(Anlamlı anlamlı Yagil'in yüzüne bakar. Lurban'la Tora konuşurlarken, Yagil'e fısıldar)* : Hele bir evlenip Amerika'ya kapağı atsınlar, ondan sonra hükümete n'aparlarsa yapsınlar...

YAGİL *(Azarlar gibi)* : Hmmmmm...

(Radyoda müzik kesilir. Konuşucu söze başlar.

Haberler verilirken hepsinin başları radyoya döner. Hükümetin düşeceği yolunda haberler verildikçe, her üç-dört sözcükten sonra Tora, yanında oturduğu Lurban'dan biraz daha uzağa gider, sonunda kanapeden kalkarak uzaklaşır, koltuğa oturur.)

KONUŞMACI *(Radyoda bıkaç gonk sesinden sonra)* : Saat 21... Şimdi kısa haberlerimizi veriyoruz : Ana Muhalefet Partisi Genel Başkanı bugün öğleden sonra yaptığı basın toplantısında «Çok yakında bir hükümet değişikliği beklemekteyiz.» demiştir. Bir gazetecinin bu değişikliğin tarihi sorusuna, Genel Başkan, bu değişikliğin bugün bile olabileceği, cevabını vermiş ve «Bu hükümet gidicidir, devrilecektir. Böyle bir hükümeti devirmek demokratik görevimizdir.» diye eklemiştir.

Son siyasi olaylarla ilgili olarak gazetecilerle parlamentodaki odasında bir konuşma yapan TARP Genel Başkanı da «Artık hükümeti düşürmenin zamanı gelmiştir. Bu hükümete son verilmelidir.» demiştir.

Bu sabah saat sekiz sıralarında, başkentin güney çıkağındaki otoyolda bir kamyonla bir otobüsün çarpışması sonunda yedi kişi ölmüş, sekiz kişi de...»

(Yagil, radyoyu kapatır. Sessizlik.)

YAGİL *(Lurban'a)* : Ne diyorsunuz?

LURBAN *(Yagil'in hükümet için sorusunu, Tora'yla evlenmesi için sorulmuş sanarak)* : Biz karar verdik. *(Tora'ya)* Öyle değil mi?

YAGİL : Yani sizce bir değişiklik olmaz mı?

LURBAN *(Yagil'in yine hükümet düşmesi üzerine sorusunu evlilik kararları sanarak)* : Değişiklik mi? Ne diye? *(Tora'ya)* Kararımız değişmez, değil mi?

TORA *(Soğuk)* : Ben nerden bileyim?

LURBAN : Demin karar verdik ya...

TORA : Babam, senin kararını sormuyor, hükümeti so-

ruyor, ne olacak diye...

LURBAN : Haa... Hükümetin düşürüleceği... O her zaman söylenir. Biz de muhalefetteyken hep öyle söylerdik. Muhalefetin görevidir.

SÜMİNİ : Ateş olmayan yerden duman çıkmaz ama...

LURBAN : Hükümetimizin durumu her zamankinden sağlamdır. Bize gelince...

YAGİL : Evet?

LURBAN : Pazartesi sabahı erkenden nikâh işlemine başlıyoruz.

TORA *(Şaşmış görünerek)* : Hangi pazartesi?

LURBAN : Bu pazartesi.

TORA : Ama daha ortada ev bile yokken...

LURBAN : Ev mi? Ev kolay... Tutacağız elbet.

YAGİL *(Bardağına masadaki şişeden şarap koyduktan sonra)* : Karnınız acıkınca bana da haber verin. *(Çıkar.)*

SÜMİNİ *(Mutfağa giderken)* : Ay mayonezi çalkalıyordum, yarıda bıraktım, bir de kesilirse...

TORA : Hâlâ badana kavuniçi olacak diye diretiyorsun...

LURBAN : Badana mı, kavuniçi mi? Yoo... Direndiğim filan yok. İlle de kavuniçi demedim ki... Sen nasıl istersen öyle olsun.

TORA : Ben kâğıtlatmak istiyorum duvarları.

LURBAN : İyi... Kâğıtlatalım.

TORA : Ama kâğıtların rengi de kavuniçi olmayacak.

LURBAN *(Gülümseyerek)* : Nerden çıkardın kuzum bu kavuniçini de? Ne renk istersen öyle olsun.

TORA *(Sinirlenmiş)* : Aaaa... Bu kavuniçi lafını ben kendiliğimden mi uydurdum yani... Sen söylemez misin her zaman, duvarlar kavuniçi badana olsun diye...

LURBAN : Öyle mi... Belki bikez söylemişimdir böyle bişey. Ama hiç farkında değilim.

TORA : Aaa!.. Farkında bile değilsin demek... Şimdi de inkâr ediyorsun. Yani sen, kavuniçi badanalatalım du-

varları demedin...

LURBAN : Demişimdir herhalde... Ama sen nasıl istersen öyle olsun.

TORA : Önemli olan badananın rengi değil.

LURBAN : Nedir öyleyse?

TORA : Senin duvar badanası olarak kavuniçi rengini beğenmiş olman. Beğendin mi, beğenmedin mi? Beğendin işte... Ben, duvarları kavuniçiye boyanmış bir evde oturamam.

LURBAN : Oturma hayatım, oturma! Duvarları kâğıtlanmış evde otur.

TORA *(Daha sinirli)* : Off... Anlatamıyorum birtürlü... Kavuniçi badanayı sen önerdin.

LURBAN : Olabilir. Önermişsem, şimdi de vazgeçiyorum.

TORA *(Sinir içinde)* : Ay deli olacağım. Önerdin ama birkez.

LURBAN : Önerdimse kıyamet kopmadı ya... Duvarları badana ettirmedik ki daha...

TORA : Kavuniçi badanayı düşünmüş olman bile...

LURBAN : Ne olmuş?

TORA : Ah... Anlamıyor. Senin...

LURBAN : Evet?

TORA : Acele etmeyelim. Bu evlilik konusunu düşünelim.

LURBAN : Ama az önce birlikte karar vermiştik.

TORA : Yine de düşünelim.

LURBAN : Olur. Öyleyse Amerika'dan dönüşümüzde evimize yerleşeceğiz.

TORA : Ne Amerikası? Baksana radyo bile hükümet düşecek diyor.

LURBAN : İki yıldanberi düşecek deniyor. Bir hükümet işbaşına gelince, hep düşecek denilir.

TORA : Ama bugün düşecekmiş.

LURBAN *(Kalkar. Radyoya giderken)* : Ne düşmesi... yok öyle şey... *(Radyoyu açar.)*

RADYO *(Müzik biter. Konuşucu)* : Sayın dinleyiciler, az

önce aldığımız bir habere göre, bayındırlık bakanı bir basın toplantısı düzenleyerek hükümetten istifa ettiğini açıklamıştır.

TORA *(Radyoda haber sürerken Tora sevinçle el çarparak seslenir)* : Babaa, Baba! Koş, çabuk gel.

RADYODA KONUŞMACI : İstifa nedenini soran gazetecilere Bayındırlık Bakanı, gerçek nedeni daha sonra açıklayacağını söylemiştir.

SÜMİNİ *(Elinde büyük bir tabakla girerek)* : Hadi her şey hazır... Sofraya buyrun...

TORA *(Elini dudaklarına götürerek)* : Şışşşt!

RADYODA KONUŞMACI : Bu konuda Başbakan, gazetecilere, henüz Bayındırlık Bakanının istifası kendisine iletilmediği için bir yorumda bulunamayacağını söylemiştir.

YAGİL *(Girer)* : Yemekler hazır ha... Hadi buyrun.

TORA : Baba, haberler önemli. Bir bakan istifa etti.

YAGİL : Haydi hayırlısı.

RADYODA KONUŞMACI : Bayındırlık Bakanı'nın istifa nedeni üzerinde muhalefet çevrelerindeki söylentiye göre, Bakanla Başbakan arasında ilkesel sorunlarda anlaşmazlık çıkmıştır. *(Gonk)* Şimdi bir küçük reklam dinleyeceksiniz.

(Lurban radyoyu kapar.)

TORA *(Lurban'ın koluna girerek masaya getirirken)* : Güzel değil mi?

LURBAN *(Anlamamış)* : Efendim?

TORA : Bir bakanlık boşaldı işte! *(Otururlar.)*

SÜMİNİ *(Yemekleri dağıtırken aptal aptal)* : Ne oldu şimdi? Anlatsanıza bana. Radyonun dediğine göre Bay Lurban bakan oluyor mu?

TORA : Öyle sayılır.

YAGİL : E bunun şerefine içelim. *(Tora sevinçle bardaklara şarap koyar)* Kutlayalım bakanlığınızı.

SÜMİNİ : Aman inşallah...

LURBAN : Daha ortada bişey yok.
YAGİL : Olmaz olur mu canım; herkes sizi geleceğin bakanı görüyordu. Şimdi bir bakanlık koltuğu boşalınca...
LURBAN : Sayın Başbakan da böyle bir söz vermişlerdi.
YAGİL *(Bardağını kaldırır)* : Yeni Bakanımızın şerefine! *(Bardak tokuşturup içerler.)*
LURBAN : Yalnız...
YAGİL : Evet...
LURBAN : Bu boşalan bakanlığın işlerinden ben hiç anlamam...
YAGİL : Bir bakanın, bakanlığın işlerinden anlaması gerekmez ki...
SÜMİNİ : Anlamaması galiba daha da iyi, di mi? *(Yemek yemedeler.)*
TORA : O zaman?
LURBAN : Evet?
TORA : Bakan olunca, Amerika gezisi kalır mı?
LURBAN : Bilmem. Ama daha bakan olduğum filan yok ki...
SÜMİNİ : Şu evinizi kiralasanız da yerleşseniz artık.
TORA : Biriki ev beğenmiştik.
LURBAN : Sen hangisini beğenirsen...
TORA *(Lurban'a yaslanıp cilvelenerek)* : Duvarları?
LURBAN : Efendim?
TORA : Ne renk olsun? Kavuniçi?
LURBAN : Söyledim; benim için sorun değil.
TORA : Yok, yok... Sen ne istersen öyle olacak.
LURBAN : Radyoyu hafif açsak da, haberler verilirse kaçırmayız.
SÜMİNİ : İsterseniz televizyonu açalım.
YAGİL : Televizyon insanın gözünü alıyor, konuşamıyoruz.
LURBAN : Radyodan daha çabuk verilir haberler.
SÜMİNİ *(Radyoyu açar. Müzik duyulur)* : Bu ses iyi mi?

YAGİL : Biraz daha kıs. Haberler verilirken sesi yükseltiriz.

SÜMİNİ *(yerine oturur)* : Keşki Amerika'ya da gidebilseydiniz.

YAGİL : Yaa, hem bakanlık, hem Amerika gezisi, ne güzel olurdu.

SÜMİNİ : Şu bakan, siz Amerika'dan döndükten sonra istifa etseydi, ne olurdu sanki... Patladı, hemen istifa ediverdi.

TORA : Bakan olunca, yalnız Amerika'ya mı, her yere gideriz. Öyle değil mi?

LURBAN : Şimdiden ne söyleyebilirim?

SÜMİNİ : Dereyi görmeden paçayı sıvamak istemiyor Bay Lurban.

(Radyoda müzik kesilir. Konuşma başlar. Radyo kısık olduğu için konuşulan anlaşılmaz.)

YAGİL : Susun! *(Radyonun sesini yükseltir.)*

(Hepsi de kulak kesilmiştir.)

RADYODA KONUŞMACI : .....nan sırada iki bakanın birden neden istifa ettiklerini açıklamamışlardır. Başbakan bu konuda şimdilik hiçbir yorum yapmayacağını bildirmiştir.

SÜMİNİ : Yani şimdi ne oldu?

YAGİL : Şişşt!...

SÜMİNİ : Anlatsanıza kuzum bana da...

RADYODA KONUŞMACI : Son olarak istifa eden iki bakanı arayan gazeteciler, evlerinde bulamamışlardır. Bu son iki istifa ile birlikte, hükümetin üç üyesinin aynı gün içinde görevden çekilmelerinin, bir hükümet bunalımı yaratıp yaratmayacağı politika çevrelerinde tartışılmaktadır. *(Gonk vurur; çok hareketli ve gürültülü müzik başlar.)*

YAGİL : Kıs şunu kıs!

SÜMİNİ *(Radyonun sesini kısarak)* : Ne demek oluyor şimdi bu?

YAGİL : Bir bakanın istifasını anladık. O çok iyiydi. Ama bir günde üç bakan birden istifa edince... Bunda bir bityeniği var. *(Tora, Lurban'ın yanından sandalyesini çekerek biraz uzaklaşır. Cıgara alır ağzına. Lurban, çakmakla cıgarasını yakar.)* Siz ne diyorsunuz bütün bu olup bitenlere Bay Lurban?

LURBAN : Yorum için çok erken.

YAGİL : Herşey açık, ortada. Üç bakan birden aynı gün istifa ediyor. Demek bir tehlike sezdiler.

(Tora, sinirli sinirli, bıçağını bardağına tempoyla vurmaktadır.)

SÜMİNİ : Hani ne derler : Batan gemiyi önce fareler terkedermiş.

YAGİL *(Ayağa kalkar. Dolaşa dolaşa konuşur)* : Açıkçası Bay Lurban, hükümet darbesi olacak diye dolaşan söylentiler gerçekleşeceğe benziyor.

LURBAN : Böyle bir olasılık göremiyorum.

SÜMİNİ : Yani bu durumda... *(Durur.)*

TORA : Evet anne... Söyle lütfen...

SÜMİNİ : Bu durumda sizin... *(Durur.)*

TORA : Amerika'ya gitmemiz suya düştü, diyecektin, di mi? Yalnız Amerika'ya gitmemiz değil ki...

LURBAN : Ama bizimle ne ilişkisi var bunların?

TORA : Renklerle zevkler tartışılmaz, demişler. Ama ben o kanıda değilim.

LURBAN : Yine evin badanası mı? Söyledim kaç kez, benim için renk hiç önemli değil...

TORA : Benim için neyin önemli olduğunu hâlâ anlayamıyorsun.

LURBAN : Anlat lütfen.

TORA : Badana rengi önerirken, niçin örneğin tirşe demedin, eflatun yada krem rengi, bej demedin de kavuniçi dedin? İşte benim üzerinde durduğum bu. İnsanın seçtiği renk, zevkini gösterir.

SÜMİNİ : Biraz daha?

LURBAN : Hayır, teşekkür ederim.

SÜMİNİ : Öyleyse tabağınızı değiştireyim. *(Mutfağa gider, yeni servis getirir. Değiştirir.)*

YAGİL : Durum çok karanlık bence... Karanlık ve karışık. *(Kabaca)* Üstelik, siz milletvekilisiniz de...

LURBAN *(Kalkar)* : Bir telefon edebilir miyim?

YAGİL : Buyrun, rica ederim.

(Lurban telefona gider. Almaçı kaldırır, numarayı çevirir. Bu sırada öbürleri, telefonda neler konuşacak diye merakla bakmaktadırlar. Sümini, telefonda rahat konuşulsun diye radyoyu kapatır.)

LURBAN : Alooo... İyi akşamlar. Ben Lurban... Teşekkürler canım...

YAGİL *(Lurban'ın yanına sokulup sesini alçaltarak)* : Aman nerden telefon ettiğinizi, bizde olduğunuzu sakın söylemeyin.

LURBAN *(Telefonda)* : Efendim?.. Sen de beni mi arıyordun... Ne var ki?.. *(Birden sevinmiştir)* Deme!.. Gerçek mi? Yaaa... Teşekkür ederim, sağol... Sevinmez miyim canım, sevindim elbet, çok sevindim... *(Yüzü daha çok güler)* Yok canım... *(Telefonun almaçını eliyle kapayarak, yanındaki Yagil'e)* Boşalan bakanlık için en başta ben düşünülüyormuşum... *(Hepsinin yüzünde sevinç. Lurban telefonda konuşur.)* Ne diyorsun, aman anlat şunu... *(Dinler)* Nasıl oldu? Yaaa... Çok iyi... *(Dinler)* Gelişen haberleri bana bildir aman... Benim durumum kesinleşirse hemen ara beni...

YAGİL *(Alçak sesle)* : Buranın telefon numarasını versene...

TORA : Söyle bizi arasınlar...

LURBAN *(Telefonda)* : Olur şey değil... *(Güler)* Doğrusu hiç umudum yoktu... Yarın sabah mı bildirecekler bana... İyi, iyi... Hiç kabul etmez olur muyum... Ne

diye kabul etmiyeyim... Sağol... İyi geceler canım. Rica ederim. Görüşmek üzere... *(Telefonu kapar. İki elini sevinçle birbirine sürter. Öbürleri çevresini almıştır. Hepsinin yüzleri güler.)* Durum çok, çok iyi...

YAGİL : Yani, nasıl iyi?

LURBAN : Adamakıllı iyi...

YAGİL : Öyleyse iyi, iyi...

LURBAN : Son istifa eden iki bakan, istifalarını geri almışlar.

YAGİL : Ya ilk istifa eden?

LURBAN *(Ağzı kulaklarında)*: Onun istifası kabul edilmiş.

TORA : Yerine kim geliyormuş?

SÜMİNİ : Yoksa?..

LURBAN : Evet... sanırım... Öyle gibi...

YAGİL : Biliyordum. *(Tora ve Sümini'ye)* Dememiş miydim size...

LURBAN : Daha değil ama... Yarın belli olacakmış. Üç aday varmış. En kuvvetli aday beni gösteriyorlarmış.

YAGİL : Kutlarım sizi...

TORA *(Yanaklarından öperek)* : Kutlarım canım.

SÜMİNİ : Kutlu olsun.

LURBAN : Sağolun, sağolun... Radyoyu açalım, belki bir haber verir.

SÜMİNİ *(Radyoyu açarken)* : Öyle ya, belki bakan olduğunuzu söyler. *(Radyoda müzik vardır.)*

YAGİL : Hadi sofraya, sofraya...

(Sümini bardaklara şarap doldurur... Yiyip içmeye başlarlar.)

TORA : Beni yanlış anlama...

LURBAN : Ne bakımdan?

TORA : Yani benim bir badana sorunu çıkardığımı sanma... Ayrıca kavuniçiyi de severim.

LURBAN : Ne önemi var... Mademki sen kavuniçiyi istemiyorsun...

TORA : Ben öyle demek istemedim. Sen istedikten sonra ben neden istemeyecekmişim... Üstelik severim de... Sıcak renk...

YAGİL : Hadi, bardakları kaldıralım... Şerefe...

(Hepsi bardakları kaldırmışken, daha içmeden, radyodan tok, kalın bir ses duyulur. Hepsi de donmuş kalır.)

RADYO : Dikkat, dikkat, dikkat... *(Yagil radyonun sesini yükseltir.)* Dikkat, dikkat, dikkat!.. Sayın yurttaşlar! sizlere Ulusal Birlik Örgütü adına sesleniyorum. Dikkat, dikkat, dikkat! Şu anda, Ulusal Birlik Örgütümüz, iktidarı ele geçirmiş bulunmaktadır. Ve Ulusal Birlik Örgütü yurdun her yerinde yönetime egemendir. Yurdumuzu yıllardanberi yakınmakta oldukları bugünkü zor duruma düşüren hükümet devrilmiştir. Ulusal Birlik Örgütü yeni hükümeti kurmuş bulunmaktadır. Yeni hükümetin bildirisi daha sonra radyodan yurttaşlara duyurulacaktır. Ulusal Birlik Örgütü iktidarı, yurttaşlarımızın sükûnet içinde yayınlanacak bildiriyi beklemelerini salık vermektedir. Durum, radyolardan sıksık duyurulacaktır. *(Gonk. Marşlar çalınmaya başlar. Yagil, radyonun sesini kısar. Tedirgin bir sessizlik.)*

SÜMİNİ : Ne demek oluyor şimdi bu?

YAGİL : Belliydi böyle olacağı. Televizyonu aç Sümini. *(Sümini televizyonu açar. Televizyonda yayın olmadığı görüntüsü ve sesi vardır.)* Televizyonda yayın yapmıyorlar.

(Lurban ayakta, tedirgin durur. Öbürleri koltuklara oturur.)

YAGİL : Bu durumda...

LURBAN : Benim gitmem gerekiyor.

YAGİL : Partinizin merkezinde olmalısınız sanırım. Belki de şimdi sizi arıyorlardır.

LURBAN *(Korkuyla)* : Kim?

YAGİL : Partiniz... Bakanlığa atandıysanız, o zaman... *(Durur.)*

RADYO *(Marş birden durur. O tok, kalın ses konuşur)* : Çok sayın yurttaşlar! Devrik hükümet üyeleri tutuklanarak şimdilik açıklanmayan bir yerde toplu tutularak halkın saldırısına karşı korunmaktadır. Henüz korunma altına alınmamış bulunan devrik iktidar mensuplarının halkın saldırısına uğramamaları için kendiliklerinden gelerek teslim olmaları istenmektedir. Ulusal Birlik Örgütü Hükümeti, bundan sonra da yurttaşlara yeni durumlardan radyo aracılığıyla bilgi verecektir. *(Gonk. Marş, kesilen yerden sürer. Ağır bir sessizlik.)*

YAGİL *(Birden kalkıp, telefona giden Lurban'ın önünü keserek)* : Telefon mu edeceksiniz?

LURBAN : Evet... Müsaade ederseniz.

YAGİL : Hayır... Burdan telefon etmemelisiniz.

LURBAN : Yaa!..

YAGİL : Herhalde telefonlar dinleniyordur. Burdan telefon ettiğiniz anlaşılırsa... Düşünebiliyor musunuz?

LURBAN : Peki, ne yapmalıyım?

YAGİL : Siz en iyisi... *(Durur.)*

LURBAN : Evet?

TORA : Az önce radyodan yeni hükümetimiz ne dedi?

YAGİL : Kendinizi halkın gazabından korumak için... hemen gidip teslim olmalısınız.

LURBAN : Halkın gazabı mı? Niçin?

YAGİL : Saldırabilirler...

LURBAN : Aman ben hükümet üyesi değilim ki...

YAGİL : Bakan atanmıştınız...

LURBAN : Üç adaydan biriydim ben... Daha atanmamıştım...

TORA : Öyle bile olsa, demin radyodaki bildiride, iktidara mensup olanlar, demedi mi?

LURBAN *(İkircimlidir)* : Gideyim öyleyse...

TORA *(Kalkar, Lurban'ın yanına gider. Kapı ağzında dururlar. Tora, duygusal konuşur)* : Böyle olmasaydı, yine de olmayacaktı.

LURBAN : Neden ama?

TORA *(Lurban'ın ceket düğmesiyle oynayarak)* : İnan ki üzgünüm. Ama olanaksızdı.

LURBAN : Niçin?

TORA : Çünkü, zevklerimiz uyuşmuyordu. Hep sana anlatmak istediğim işte buydu.

LURBAN : Anlamıyorum.

TORA : Duvarların kavuniçi badana edilmesini istediğin an, bu iş bitmişti.

LURBAN : Böyle bişey söylemiş olduğumu anımsamıyorum bile... Laf olsun diye söylemiş olacağım belki de...

TORA : Üzgünüm...

(Tora ile Lurban kapı ağzında alçak sesle konuşurlarken, kanapede yanyana oturan Sümini ile Yagil fısıldaşırlar.)

SÜMİNİ *(Fısıltı)* : Gideceği yok bunun...

YAGİL : Bizim de başımızı derde sokacak.

SÜMİNİ : Telefonla bildirmeli, burda diye...

YAGİL : Yanında olmaz ki... Gittikten sonra...

SÜMİNİ : Çıkar çıkmaz...

(Radyoda marş birden kesilir. Tok, kalın ses konuşurken, dördü de kulak kesilip dinlerler.)

RADYODAN : Dikkat, dikkat, dikkat! Sayın yurttaşlar! Ulusal Birlik Örgütü Hükümeti'nin bir numaralı bildirisi :

1 — Bu gece saat yirmidörtten sabah beşe kadar sokağa çıkma yasağı konulmuştur. Yarından sonra, gece sokağa çıkma yasağı saat 19'dan sonra başlayacaktır.

2 — Devrik iktidar mensuplarından saat 24'e kadar teslim olmayanlar görüldükleri yerde tutuklanacaklardır. Kaçmak girişiminde bulunanlar için vur emri çıkarılmıştır.

SÜMİNİ : Ne ne demek oluyor şimdi bu?

RADYODAN : Devrik hükümet mensuplarının yerini bilip de haber vermeyenler ve yanlarında koruyanlar, ağır cezaya çarpıtırılacaklardır.

İşbu bildiri, Ulusal Birlik Örgütü İktidarı, Halkla İlişkiler Bürosu'nca duyurulur.

(Gonk. Kesildiği yerden marş başlar. Suskunluk.)

SÜMİNİ : Anlatsanıza bana canım, ne demek oluyor şimdi bu?

LURBAN : Gidemem de artık, sokağa çıkma yasağı var...

YAGİL *(Saatine bakarak)* : Yasak saat 24'den sonra başlıyor. Saat onikiye beş var şimdi. Hemen çıkabilirsin...

LURBAN *(Zavallı görünümde)* : Beş dakika içinde sokağa bile inemem.

YAGİL : Boşuna burda durmayın, zaman yitiriyorsunuz.

LURBAN *(Yakınındaki masa sandalyesine çöker. Dirseklerini dayar. Başını, iki elinin arasına alır)* Çok geç...

(Sessizlik.)

(Yagil Tora'nın yanına gelir. İkisi de, Lurban'ın arkasındadır. Yagil, pandomim yapar gibi, çok az sözcük kullanarak, üst kattaki komşuya gidip, ordan telefon etmesini Lurban'ı haber vermesini anlatır.)

YAGİL *(Fısıltıyla)* : Üst kata... ordan...

LURBAN *(Kalkar)* : Lütfen telefon edin. Benim burda olduğumu haber verin yeni gelenlere...

YAGİL : Ama...

LURBAN : Sizi de düşünmek zorundayım; zor durumda bırakamam sizi...

TORA : Nereye telefon etmeliyim?

LURBAN : Bilmiyorum. Ama radyoevine telefon edip ordan öğrenebilirsiniz.

TORA *(Telefon rehberinden radyonun telefonunu öğrendikten sonra telefon eder)* : Allo... Radyo mu? Mer-

si... Bay Lurban'ı tanıyorsunuz, değil mi? Az önce radyodan yayınlanan yeni hükümetin bildirisine uyarak... *(Durur)* Ne? Şimdi mi? Yani... *(Dinler)* Ciddi mi? yaa!.. Çok şükür, çok şükür... Heyecanlı dakikalar yaşadık... Sağolun! *(Telefonu kapar.)*

YAGİL *(Merakla)* : Ne olmuş?

TORA *(Babasını duymamış gibi, Lurban'ın yanına gidip oturur. Lurban'ın saçlarını okşayarak)* : Geçmiş olsun... Pazartesi sabahı nikâh işlemine başlayalım hemen... Amerika'ya gitmeden önce evi de tutarız.

SÜMİNİ : Bize de anlatsana Tora; ne demek oluyor şimdi bu?

TORA *(Sözcükleri tek tek, hecelere basa basa söyler)* : Hükümet kuvvetleri darbecileri radyoevinden püskürtmüş. Radyoyu geri almışlar.

YAGİL : Yaaa! Bu iyi işte...

TORA *(Saçlarını okşayarak alçak sesle)* : Evin badanasına gelince... yatak odasını filan kâğıtlatırız. Duvar kâğıtlarının çiçekleri kavuniçi olsun... Öteki odalar da kavuniçi badana...

(Radyodan marş kesilir. O tok kalın ses konuşur.)

RADYO : Devrik iktidar yanlısı kimi güçlerin radyoevini ele geçirme girişimleri başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Bu güçler püskürtülerek radyoevinde egemenlik sağlanmıştır. Sayın dinleyiciler, az sonra Ulusal Birlik Örgütü Hükümeti'nin iki numaralı bildirisi yayınlanacaktır.

(Marş, kesildiği yerden sürer.)

SÜMİNİ : Hiçbişey anlamadım; ne demek oluyor bütün bunlar?

YAGİL : Ben de anlayamadım. Futbol maçı gibi birşey oldu bunlarınki... Bir biri gol atıyor, bir öteki.

SÜMİNİ : Başımızda hangisi var şimdi hükümet olarak? Bay Lurban'ınkiler mi, yeniler mi?

YAGİL : Elbet, yeni hükümet...
SÜMİNİ : Yenisi mi iyi, eskisi mi?
YAGİL : İkisi de hükümet işte...
TORA *(Lurban'a)* : Belki de çocukluğundan belleğine yerleşmiş olacak...
LURBAN : Ne?
TORA : Kavuniçi... Belki çok beğendiğin bir eve gitmiştin, bir zengin evi... Zengin ama görmemiş. Zevksiz birilerinin evi... O evin badanası kavuniçiydi. Senin de belleğinde kaldı, bilinçaltında...
LURBAN : Bilmem ki...
TORA : Kavuniçinden nefret ederim, iğrenirim.
LURBAN : Yaa!..
TORA : Niçin, bilir misin?
LURBAN : Niçin?
TORA : Çünkü kavuniçi, hem sarı hem kırmızı olmak istemiştir, ikisi de olamamıştır; ne sarıdır, ne de kırmızı... Bu yüzden seninle zevklerimiz hiç uyuşmadı.
LURBAN : Anlıyorum... Ama ben...
TORA : Artık boşuna... Herşey bitti.

(Radyoda marş kesilir. Eski konuşmacı konuşur.)

RADYODA KONUŞMACI : Sayın dinleyiciler! Basın-Yayın Bakanlığından duyurulur! Başbakanlık bildirisi: ülkemiz ancak biriki saat süren oldukça tehlikeli bir bunalım yaşamıştır. Kendilerine Ulusal Birlik Örgütü adı veren darbeci bir gizli örgüt hükümeti ele geçirme girişiminde bulunmuşsa da başarısızlıkla sonuçlanan eylemlerinden sonra hükümet kuvvetleri duruma egemen olmuştur.

(Radyoda konuşma sürerken Tora sevinçle fırlar.)

SÜMİNİ : Hangisi, hangisi kazandı?
YAGİL : Bizimki...
RADYODA KONUŞMACI : Darbeciler ve elebaşıları ta-

mamen yakalanmışlardır. Ülkemiz, huzur ve sükûnete yeniden kavuşmuştur.

Şimdi hava raporunu veriyoruz.

(Tora, radyoyu kapar. Lurban ayağa kalkar. Tora, iki kolunu Lurban'ın omuzlarına dolar.)

TORA *(Haykırarak)* : Yaşasın kavuniçi! Hayır, hayır, ne duvarkâğıdı istiyorum, ne birşey... Evimizin bütün duvarları kavuniçi badana edilecek. Yaşasın kavuniçi!

LURBAN *(Ölgün bir sesle)* : Yaşasın!

(Tora, ayak parmakları üstünde yükselerek, kollarını omuzuna doladığı Lurban'ı öper. Öpüş durumunda kalırlar.)

SÜMİNİ : Kuzum anlatsana bana, ne oldu şimdi?

ADAM

ADAM / Aziz Nesin Kitapları:

Bütün Oyunları I
Bütün Oyunları II
Böyle Gelmiş Böyle Gitmez
I-Yol
Böyle Gelmiş Böyle Gitmez
II-Yokuşun Başı
Ah Biz Eşekler
İnsanlar Uyanıyor
Tatlı Betüş
Hayvan Deyip de Geçme
Nutuk Makinesi
Yeşil Renkli Namus Gazı
İhtilali Nasıl Yaptık
Gol Kralı
Bir Koltuk Nasıl Devrilir
Surnâme
Mahallenin Kısmeti
Sosyalizm Geliyor Savulun
Koltuk
Bay Düdük
Toros Canavarı
Şimdiki Çocuklar Harika
Kördöğüşü
Mahmut İle Nigâr
Havadan Sudan
Aziznâme
Hangi Parti Kazanacak
Gözüne Gözlük
100 Liraya Bir Deli
Nazik Alet

Damda Deli Var
Poliste
Rıfat Bey Neden Kaşınıyor
Deliler Boşandı
Zübük
Leylâ İle Mecnun
Sondan Başa
Merhaba
Benim Delilerim
Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz
Ölmüş Eşek
Kalpazanlık Bile Yapılamıyor
Dünya Kazan Ben Kepçe I
Irak ve Mısır
Yetmiş Yaşım Merhaba
Bir Sürgünün Anıları
Vatan Sağolsun
Borçlu Olduklarımız
Bu Yurdu Bize Verenler
Anıtı Dikilen Sinek
Ah Biz Ödlek Aydınlar
Büyük Grev
Aferin
Seviye On Ölüme Beş Kala
Suçlanan Aklanan Yazılar
Soruşturmada
Salkım Salkım Asılacak Adamlar
Hoptirinam
Maçinli Kız İçin Ev
Yedek Parça
Memleketin Birinde
İnsanlar Konuşa Konuşa
Korkudan Korkmak
Kendini Yakalamak
Nah Kalkınırız

Yayımlayan: Anadolu Yayıncılık A.Ş.
Kapak Baskı: Ana Basım Sanayi A.Ş.
İç Baskı: Şefik Matbaası

Nesin Vakfı'nın yedi ayrı yerdeki arazilerinin toplamı 80 bin metrekaredir. Son 10 bin metrekarelik arazi 1988 yılında alınmıştır. Bu yedi araziden 17 bin metrekarelik olanı üstünde Nesin Vakfı'nın altı yapısı kurulmuş olup, yedinci büyük yapısı da kurulmaktadır. 1988 yılı ortalarında bu yeni yapının ikinci katında çalışılmaktadır. Yeni kurulmakta olan bu altı katlı yapının bodrum katı, Nesin Vakfı'nın tiyatrosu olacaktır. Şu sırada, tiyatronun 300 seyircilik salonu, sahnesi, dört kulis odası, vestiyeri, fuayyesi ve helâları yapılmış olup, yapının iç işleriyle uğraşılmaktadır. 1989 yılında tiyatronun bütünüyle tamamlanıp, Nesin Vakfı çocuklarının burada hertürlü sanat etkinliklerinde bulunabileceklerini umuyoruz.

adam 112

ADAM

ISBN 975-418-147-0